

Architecture
and town planning
Quarterly

Kwartalnik architektury
i urbanistyki

Architecture
and town planning
Quarterly
Kwartalnik architektury
i urbanistyki

3-4/2018
tom LXIII
ISSN 1644-2449
ISSN e013-9846

Jadwiga Roguska, *Zakład Historii Architektury Powszechnej na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej (1991–2017)*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, t. LXIII, 2018, z. 3-4, s. 88-169

Jadwiga Roguska, *Department of History of World Architecture at the Faculty of Architecture, Warsaw University of Technology (1991–2017)*, "Architecture and Town Planning Quarterly", vol. LXIII, 2018, no. 3-4, pp. 88-229 [English version pp. 170-229]

DOI: 10.17388/WUT.2025.0043.ARCH

Zakład Historii Architektury Powszechnej na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej (1991–2017)*

Jadwiga Roguska, prof. dr hab. inż. arch.
Akademia Techniczno-Artystyczna
Nauk Stosowanych w Warszawie
em. prof. zw. Wydziału Architektury
Politechniki Warszawskiej

Jadwiga Roguska, Prof. DSc Arch.
University of Technology
and Arts in Warsaw
Professor Emeritus, Faculty of Architecture,
Warsaw University of Technology

Streszczenie

Zakład Historii Architektury Powszechnej na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej powstał w 1991 r. w wyniku podziału Instytutu Historii Architektury i Sztuki na sześć mniejszych jednostek. Pierwotny skład osobowy Zakładu spełniał wymogi statutowe Politechniki Warszawskiej, obejmował dwie osoby o statusie samodzielnego pracownika nauki: Jolantę Putkowską i Jadwigę Roguską. Obsadę Zakładu uzupełniało dwoje pomocniczych pracowników nauki Anna Agata Gruchalska (później zamężna – Wagner) i Marek Waćławek. W okresie istnienia Zakładu w latach 1991–2017 skład ulegał zmianom, ale nie przekraczał nigdy liczby czterech etatów, co wynikało z programu studiów i obciążeń dydaktycznych. Okresy zatrudnienia etatowego w Zakładzie poszczególnych członków zespołu: Jolanta Putkowska (1991–2003), Jadwiga Roguska (1991–2016), Anna Agata Wagner (1991–2017), Marek Waćławek (1991–1998), Paweł Wąsowski (2000–2008 i 2014–2017), Iwona Szustakiewicz (2008–2017), Radosław Gajda (2009–2013), Katarzyna Dankiewicz (2014–2017). Zakładem kierowała w latach 1991–2016 r. Jadwiga Roguska, Jolanta Putkowska pełniła funkcję prodziekana Wydziału Architektury w latach 1993–1999.

Dydaktyka Zakładu obejmowała wykłady, seminaria, ćwiczenia z przedmiotu Historia architektury powszechnej: starożytnej, średniowiecznej, nowożytnej (renesansu, baroku, klasycyzmu) oraz historii architektury XIX i XX wieku (historyzmu i modernizmu) w wymiarze 2 godziny wykładu i 4 godziny seminarium/ćwiczeń w semestrze 1 i 2 w latach 1991–1993, a po zmianach programu studiów – 2 godziny wykładu i 2 godziny seminarium/ćwiczeń w semestrze 1 i 2 w latach 1996–2015. Dalsza redukcja programu nauczania historii architektury powszechnej dotyczyła zmniejszenia liczby wykładów do jednej godziny tygodniowo w semestrze 1 i 2 w latach 2015–2017. Reakcją na redukcję przedmiotu Historia architektury powszechnej była oferta Zakładu w obszarze wykładów i seminariów fakultatywnych. W różnym

* Tekst w zasadniczym zrybie powstał w 2015 r., został zaktualizowany, rozszerzony i podany do druku w r. 2024. Tekst jest oparty na dokumentach i zapiskach z lat 1991–2017 w archiwum Jadwigi Roguskiej i dokumentacji Zakładu Historii Architektury Powszechnej z lat 1991–2016, z uwzględnieniem tomu *100 lat Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej (1915–2015). Nauczyciele*, red. J. Roguska, S. Wrona, Warszawa 2017. Wskutek uwarunkowań ekonomicznych zostały wyłączone z druku ilustracje przedstawiające okładki książek pracowników katedr i zakładów. Czytelnik znajdzie je w tomie *100 lat Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej. 1915–2015*, red. J. Roguska, S. Wrona, Warszawa 2017 oraz niektóre – w internecie. Skany dokumentów ze względów technicznych zostały przepisane przez Redakcję i umieszczone w Aneksie

czasie prowadzono wykłady i seminaria na tematy: Historia ogrodów, Typologia detalu architektonicznego, Historia architektury Warszawy, Historia sztuki i cywilizacji, Dzieło sztuki w kontekście kulturowym, Historia architektury pozaeuropejskiej, Typologia architektury użyteczności publicznej. Pracownicy Zakładu prowadzili wykłady z Historii urbanistyki i architektury na kierunku Gospodarka Przestrzenna na Wydziale Geodezji i Kartografii Politechniki Warszawskiej od 2005 r., z Historii architektury i sztuki na Uniwersytecie Trzeciego Wieku Politechniki Warszawskiej od 2006 r. Tematem praktyk terenowych Zakładu były pomiary detalu architektonicznego XIX i XX wieku. Zakład prowadził seminaria wyjazdowe do Wiednia.

Ważnym polem działalności Zakładu o nielicznej obsadzie, lecz znaczącym potencjale naukowym, było kształcenie kadry naukowej. Profesor Jolanta Putkowska w okresie zatrudnienia w Zakładzie Historii Architektury Powszechnej wypromowała trzech doktorów (później jeszcze czterech), profesor Jadwiga Roguska wypromowała sześciu doktorów. Przygotowywane w Zakładzie doktoraty odznaczały się wysokim poziomem, były w całości publikowane w postaci książek lub w obszernych fragmentach. W ramach prac doktorskich i prac naukowo-badawczych budowano specjalizację naukową Zakładu, obejmującą problematykę architektury Warszawy, architektury okresu XIX i XX wieku (historyzmu i modernizmu), detalu architektonicznego tego czasu i biografistyki architektonicznej. Tej tematyce były poświęcone publikacje pracowników Zakładu: książki autorskie i redagowane, rozdziały w książkach i artykuły w czasopismach.

Członkinie zespołu Zakładu były redaktorkami naczelnymi wydawnictw naukowych: Jolanta Putkowska redagowała w latach 2000–2003 „Prace Naukowe Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej”, Jadwiga Roguska – „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki” Polskiej Akademii Nauk w latach 2007–2012. Sekretarzem redakcji Kwartalnika była w latach 2008–2013 Iwona Szustakiewicz. Zakład uczestniczył we współpracy międzynarodowej prowadzonej przez Wydział Architektury PW z uczelniami architektonicznymi w Darmstadt, Berlinie, Asiu (Egipt), koordynował współpracę z Wydziałem Architektury w Homs (Syria)

Słowa kluczowe

Politechnika Warszawska | Wydział Architektury
| historia architektury powszechnej | edukacja
architektoniczna

1. Powstanie i skład osobowy Zakładu Historii Architektury Powszechnej

Zakład Historii Architektury Powszechnej powstał w 1991 roku w ramach kształtowania się nowej struktury Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej i utworzenia 33 jednostek: 3 katedr, 13 zakładów i 17 pracowni, w miejsce rozwiązywanych czterech dotychczasowych instytutów. Zakład Historii Architektury Powszechnej był jedną z pięciu jednostek organizacyjnych, które wyłoniły się w następstwie podziału Instytutu Historii Architektury i Sztuki Politechniki Warszawskiej.

Tryb tworzenia nowych jednostek organizacyjnych Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej w 1991 r. miał charakter konkursu ofert zgłaszanych władzom Wydziału przez zespoły dydaktyczne zrzeszające się dobrowolnie według klucza kompetencyjnego i osobowego. Docent Jadwiga Roguska złożyła 26 maja 1991 r. zgłoszenie ofertowe utworzenia Zakładu Historii Architektury Powszechnej, które uwzględniało postulat władz Wydziału łączenia przedmiotów historii architektury. Zgłaszane oferty programów do przedmiotów, prowadzenia zajęć i składów osobowych były rozpatrywane przez władze Wydziału i akceptowane przez Radę Wydziału. Przyjęto zasadę powoływania kierowników jednostek organizacyjnych w drodze wyborów. Zatwierdzanie katedr i zakładów przez Senat Politechniki Warszawskiej wymagało zgodności ze statutem Politechniki Warszawskiej, który m.in. regulował minimalną liczbę samodzielnych (habilitowanych) pracowników naukowo-dydaktycznych w składach zespołów. Statut nie przewidywał w strukturze uczelni pracowni, które pozostały jednostkami wewnątrzwydziałowymi. Dominowały one na Wydziale pod względem liczebności pracowników i znaczenia. Przyczyniło się to do napięć na Wydziale między zwolennikami i przeciwnikami dwóch ścieżek awansowych: „naukowej” i „projektowej”.

Pierwszy skład Zakładu Historii Architektury Powszechnej stanowili: doc. dr hab. arch. Jolanta Putkowska, prowadząca wcześniej w Instytucie przedmiot Historia architektury nowożytnej i jej asystent mgr inż. arch. Marek Waclawek (il. 1) oraz doc. dr hab. arch. Jadwiga Roguska, kierująca w ostatnim okresie istnienia Instytutu przedmiotem Historia architektury starożytnej oraz jej asystentka mgr inż. arch. Anna Agata Gruchalska (Wagner) (il. 2).

Historia architektury powszechnej według oferty miała obejmować: na sem. 1. – historię architektury starożytnej i średniowiecznej i na sem. 2. – historię architektury nowożytnej oraz architektury XIX i XX wieku. Nowością było włączenie do programu architektury XIX i architektury XX wieku, ujętej w systematyczny ciąg historii architektury. Tematyka architektury XIX wieku była uwzględniana wcześniej w niewielkim zakresie w ramach przedmiotu architektura współczesna, ale z ograniczeniem do tzw. nurtów „postępowych” i źródeł nowoczesnej architektury XX wieku. W 1991 r. architektura XX wieku nie była już nowoczesna, a postęp badań wymagał całościowego ujęcia tematyki architektury XIX i XX wieku z perspektywy kończącego się stulecia, z uwzględnieniem wszystkich nurtów, tych uznawanych wcześniej za „postępowe”, jak i pomijanych – „zachowawczych”.

Ponadto w ofercie znalazły się propozycje wykładów wybieralnych kierunkowych pt. Typologia detalu architektonicznego XIX i XX wieku prowadzonego przez Jadwigę Roguską i Historia ogrodów wykładanego przez Jolantę Putkowską. Do oferty dołączone zostały szczegółowe programy wykładów i ćwiczeń. Oferta została przez Radę Wydziału przyjęta. W dniu 26 czerwca 1991 r. Senat PW zatwierdził wniosek Rady Wydziału Architektury PW przywrócenia od 1 października 1991 r. struktury Wydziału złożonej z katedr i zakładów.

W czerwcu 1991 r. kierownikiem Zakładu została wybrana Jadwiga Roguska. W kolejnych kadencjach pełniła tę funkcję do 2012 r. i przejścia na emeryturę, a w następnych latach do 2016 r. jako pełniąca obowiązki z upoważnienia dziekana.

1.

1. Z pierwszego składu Zakładu Historii Architektury Powszechnej w latach 90. XX wieku: profesor Jolanta Putkowska i asystent mgr inż. arch. Marek Waclawek. Fot. J. Roguska, 1997
1. The first composition of the Department of History of World Architecture in the 1990s: Professor Jolanta Putkowska and Assistant MSc Arch. Marek Waclawek. Photo: J. Roguska, 1997

2. Zdjęcie w auli Gmachu Głównego Politechniki Warszawskiej z okazji otrzymania dyplomu doktorskiego przez Annę Agatę Wagner. Od lewej: profesor Jan Maciej Chmielewski, doktor Anna Agata Wagner, profesor Jadwiga Roguska, dziekan Wydziału Architektury – profesor Stefan Wrona, Fot. 1999 [b.a.]
2. Photo in the auditorium of the Main Building of the Warsaw University of Technology on the occasion of Anna Agata Wagner receiving her doctoral degree. From left: Professor Jan Maciej Chmielewski, PhD Anna Agata Wagner, Professor Jadwiga Roguska, Dean of the Faculty of Architecture – Professor Stefan Wrona, Photo 1999 [u.a.]

2.

W ramach dyslokacji pracownicy Zakładu opuścili 22 listopada 1991 r. dotychczasowe pomieszczenia historii architektury starożytnej i nowożytnej na drugim piętrze w gmachu Wydziału Architektury, w skrzydle wzdłuż ul. Lwowskiej od podwórza, otrzymując na parterze pokoje nr 16 i 18, w skrzydle wzdłuż ul. Lwowskiej od ulicy. Do nowej „siedziby” zaprosiliśmy emerytowaną Panią profesor Annę Czapską, niegdyś dyrektorkę Instytutu, specjalistkę architektury nowożytnej, przyjaciółkę i „dobrego ducha” Zakładu, czynną do śmierci w 2007 r. w dydaktyce studiów podyplomowych.

Pierwszego października 1991 r. ruszyła dydaktyka Zakładu wg nowego programu. Zakres obowiązków ukształtował się następująco. Na semestrze 1 przedmiotem Historia architektury powszechnej, obejmującym architekturę starożytną i średniowieczną kierowała Jadwiga Roguska. Na semestrze 2, kierowanym przez Jolantę Putkowską, w ramach Historii architektury powszechnej mieściła się architektura nowożytna (XV–XVIII w.: renesansu, baroku, klasycyzmu) oraz architektura historyzmu XIX i modernizmu XX wieku. Z czasem dało to asumpt do operowania w programach studiów określeniami Historia architektury powszechnej 1 i 2. Ten podział organizacyjny nie w pełni pokrywał się z kompetencyjnym. Wykłady na sem. 1 z architektury starożytnej prowadziła Jadwiga Roguska, ze średniowiecznej – Jolanta Putkowska. Na sem. 2 Jolanta Putkowska wykładała architekturę nowożytną, a Jadwiga Roguska – architekturę XIX i XX wieku. Obie – zgodnie z naukową specjalizacją, potwierdzoną habilitacjami i publikacjami. Seminaria, a potem ćwiczenia, prowadził cały zespół Zakładu.

Nie spełniły się nadzieje na zwiększenie liczebności obsady Zakładu odpowiednio do obciążeń dydaktycznych, które np. w latach 1991–1993 były dwukrotnie wyższe niż pensum Zakładu. Pomagała nam w dydaktyce do 1995 r. mgr inż. arch. Anna Naruszewicz z Zakładu Konserwacji Zabytków, a w sprawach organizacyjnych studentki-stypendystki: Joanna Zajdel i Joanna Piętak w okresie 1993–1995. W wyniku zmian w programie studiów w 1994 i w 1996 r. nastąpiła redukcja godzin ćwiczeń z Historii Architektury Powszechnej o połowę. Ustała podstawa wystąpień o rozszerzenie obsady Zakładu.

Z biegiem lat w składzie osobowym Zakładu Historii Architektury Powszechnej dokonywały się zmiany. W 1998 r. uczelnia nie przedłużyła zatrudnienia Markowi Waclawkowi. Jego opiekunka naukowa prof. Jolanta Putkowska skierowała go wcześniej na studium doktoranckie i z tej pozycji prowadził ćwiczenia do 2001 r. Około 2000 r. do pomocy w Zakładzie włączały się doktorantki Jolanty Putkowskiej: mgr inż. arch. Katarzyna Dankiewicz i mgr inż. arch. Monika Neff-Sawicka (il. 3).

W 1993 r. stanowisko profesora nadzwyczajnego Politechniki Warszawskiej uzyskała docent Jolanta Putkowska. W 1995 r. profesorem nadzwyczajnym PW została także docent Jadwiga Roguska, a w 1999 r. uzyskała tytuł profesora. Profesorem zwyczajnym Politechniki Warszawskiej została w 2009 r. W 1999 r. stanowisko adiunkta uzyskała doktor Anna Agata Wagner. W 2000 r. skład zespołu uzupełnił asystent mgr inż. arch. Paweł Wąsowski, były dyplomant Jadwigi Roguskiej. Po uzyskaniu w 2008 r. stopnia doktora i stanowiska adiunkta musiał opuścić Wydział w 2008 r., by zająć się rodzinnym przedsiębiorstwem. Dr inż. arch. Paweł Wąsowski powrócił

3.

3. Doktoranci w Zakładzie Historii Architektury Powszechnej na początku XXI w., od lewej: Monika Neff-Sawicka, Katarzyna Żukowska (kandydatka na doktorantkę), Paweł Wąsowski. Fot. J. Roguska, 2001

3. Doctoral students in the Department of History of World Architecture at the beginning of the 21st century, from left: Monika Neff-Sawicka, Katarzyna Żukowska (PhD candidate), Paweł Wąsowski. Photo: J. Roguska, 2001

do Zakładu w 2014 r. razem z dr inż. arch. Katarzyną Dankiewicz, która w latach 1999–2002 prowadziła w Zakładzie zajęcia jako doktorantka Jolanty Putkowskiej. W 2003 r. profesor Jolanta Putkowska przeszła do Zakładu Historii Budowy Miast, by pokierować zespołem Zakładu po śmierci profesor Teresy Zarębskiej. Pismo dziekana Macieja Kysiaka z 24 września 2003 r. informowało o przeniesieniu profesor Jolanty Putkowskiej do Zakładu Historii Budowy Miast. Objęcie wakującego stanowiska kierownika tego Zakładu formalnie nastąpiło w 2004 r. Profesor Jolanta Putkowska prowadziła nadal część wykładów z Historii architektury powszechnej dotyczących architektury średniowiecznej i nowożytnej. Po jej przejściu na emeryturę w 2007 r. zostały powierzone dr inż. arch. Annie Agacie Wagner.

W 2008 r. stanowisko asystenta naukowo-dydaktycznego objęła w Zakładzie Historii Architektury Powszechnej mgr Iwona Szustakiewicz, historyczka sztuki, aktywna w Zakładzie od 2000 r., doktorantka Jadwigi Roguskiej od 2004 r., uczestniczka Studium Doktoranckiego (il. 4, 5). W 2012 r. Iwona Szustakiewicz została w Zakładzie adiunktem. W latach 2009–2013 asystentem Zakładu był mgr inż. arch. Radosław Gajda, który w 2011 r. otworzył przewód doktorski (opiekun naukowy Jadwiga Roguska). Skład zespołu dydaktycznego Zakładu Historii Architektury Powszechnej w końcowej fazie jego istnienia obejmował w 2015 r.: prof. zw. PW Jadwigę Roguską, p.o. kierownika i adiunktów- doktorów: Katarzynę Dankiewicz, Iwonę Szustakiewicz, Annę Agatę Wagner, Pawła Wąsowskiego (il. 6).

Obsługę administracyjną Zakładu i kilku innych zapewniał sekretariat i pracujące w nim kolejno: Jolanta Purzycka, mgr Marta Dowalewska, mgr Maria Kozarzewska.

4. Zespół Zakładu Historii Architektury Powszechnej w 2008 r., od lewej: Iwona Szustakiewicz, Jadwiga Roguska, Paweł Wąsowski, Anna Agata Wagner. Fot. R. Kunkel, 2008

4. The team of the Department of History of World Architecture in 2008, from the left: Iwona Szustakiewicz, Jadwiga Roguska, Paweł Wąsowski, Anna Agata Wagner. Photo: R. Kunkel, 2008

5. Zespół Zakładu Historii Architektury Powszechnej w gościnie u Anny Agaty Wagner w Piasecznie w 2009 r. Od lewej: Jadwiga Roguska, Iwona Szustakiewicz. Fot. A.A. Wagner, 2019

5. The team of the Department of History of World Architecture visiting Anna Agata Wagner in Piaseczno in 2009. From the left: Jadwiga Roguska, Iwona Szustakiewicz. Photo: A.A. Wagner, 2019

4.

5.

6.

6. Pracownicy Zakładu Historii Architektury Powszechnej w 2015 r., od lewej: Katarzyna Dankiewicz, Jadwiga Roguska, Paweł Wąsowski, Iwona Szustakiewicz, niewidoczna na zdjęciu Anna Agata Wagner wykonała fotografię. Fot. 2015
6. Staff of the Department of History of World Architecture in 2015, from the left: Katarzyna Dankiewicz, Jadwiga Roguska, Paweł Wąsowski, Iwona Szustakiewicz, Anna Agata Wagner, not visible in the photo, took the photograph. Photo: 2015

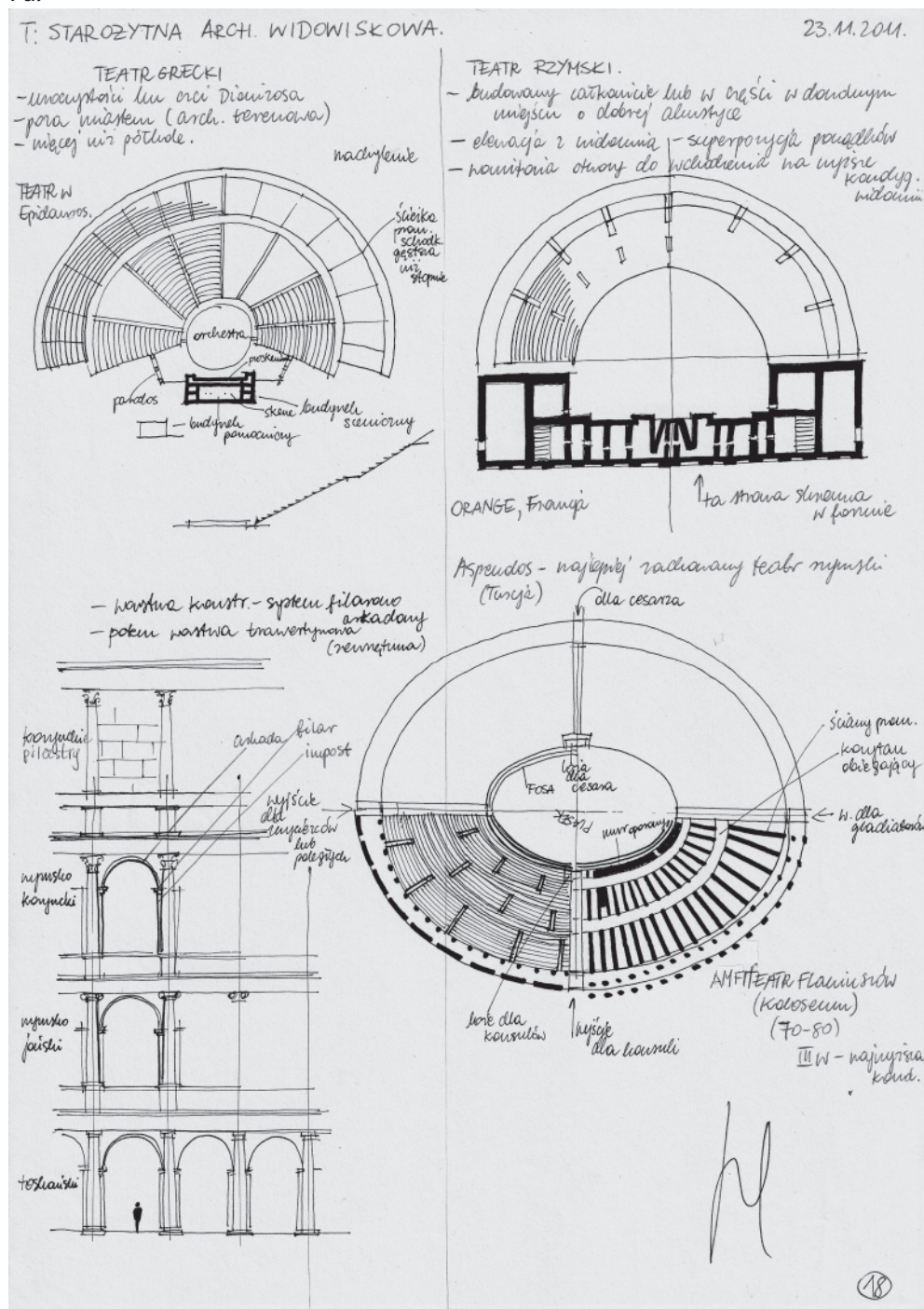
2. Dydaktyka

Podstawą działalności dydaktycznej Zakładu Historii Architektury Powszechnej był zawsze przedmiot Historia architektury powszechnej prowadzony na semestrach 1. i 2. Według deklaracji programowych miał na celu: wyposażenie przyszłych architektów w wiedzę potrzebną do działalności w historycznie ukształtowanym środowisku kulturowym. W edukacji architekta miał ułatwiać rozumienie dzisiejszej architektury w rezultacie pogłębienia widzenia architektury przeszłości w procesie jej kształtowania i rozwoju.

Historia architektury powszechnej wykładana była chronologicznie. Rozwój architektury i zasad jej kształtowania rozpatrywany był w kontekście miejsca i czasu, na tle poziomu cywilizacji, kultury, ideologii, techniki i sztuki, z uwzględnieniem teorii, warsztatu projektowego i wykonawstwa (Aneks, Zał. 1, 1a, 2, 2a, 2b). Na seminariach, a następnie na ćwiczeniach, student nabywał umiejętności posługiwania się zapisem rysunkowym i analizy oraz oceny architektury na przykładzie wybranych dzieł architektury od starożytności po wiek XX (il. 7, 7a, 7b, 8, 8a, 8b, 8c). Zadaniem przedmiotu umiejscowionego na początku studiów było też wyposażenie studenta w aparat pojęciowy właściwy architekturze.

Treści i metody nauczania historii architektury powszechnej po 1991 r. były w dużej mierze kontynuacją rozwiązań wcześniejszych, choć oczywiście podlegały

7a.

7a. Historia architektury powszechnej 1, sem. 1.

Notatki z ćwiczeń z Historii architektury starożytnej studenta Tomasza Szmerdta w roku akademickim 2011–2012. Parafka Jadwigi Roguskiej potwierdzająca wykonanie notatki na zajęciach.

Źródło: Zeszyt w archiwum Jadwigi Roguskiej
7a. History of World Architecture 1, semester 1. Notes from the History of Ancient Architecture seminars of student Tomasz Szmerdt during the academic year 2011–2012. Jadwiga Roguska's initial confirming that the note was taken in class. Source: Notebook in the archives of Jadwiga Roguska

Z początku w 1991 r. przedmiot Historia architektury powszechnej realizowany był w wymiarze tygodniowym: 2 godzin wykładu i 4 godzin seminariów. W 1994 r. redukcji uległ wykład na studiach wieczorowych do 1 godziny tygodniowo. W 1996 r. przywrócono wykłady w wymiarze 2 godzin tygodniowo, redukując ćwiczenia do 2 godz. w tygodniu na zarówno studiach dziennych jak i wieczorowych. W 2015 r. nastąpiła dalsza redukcja godzin przedmiotu Historia architektury powszechnej do 1 godziny

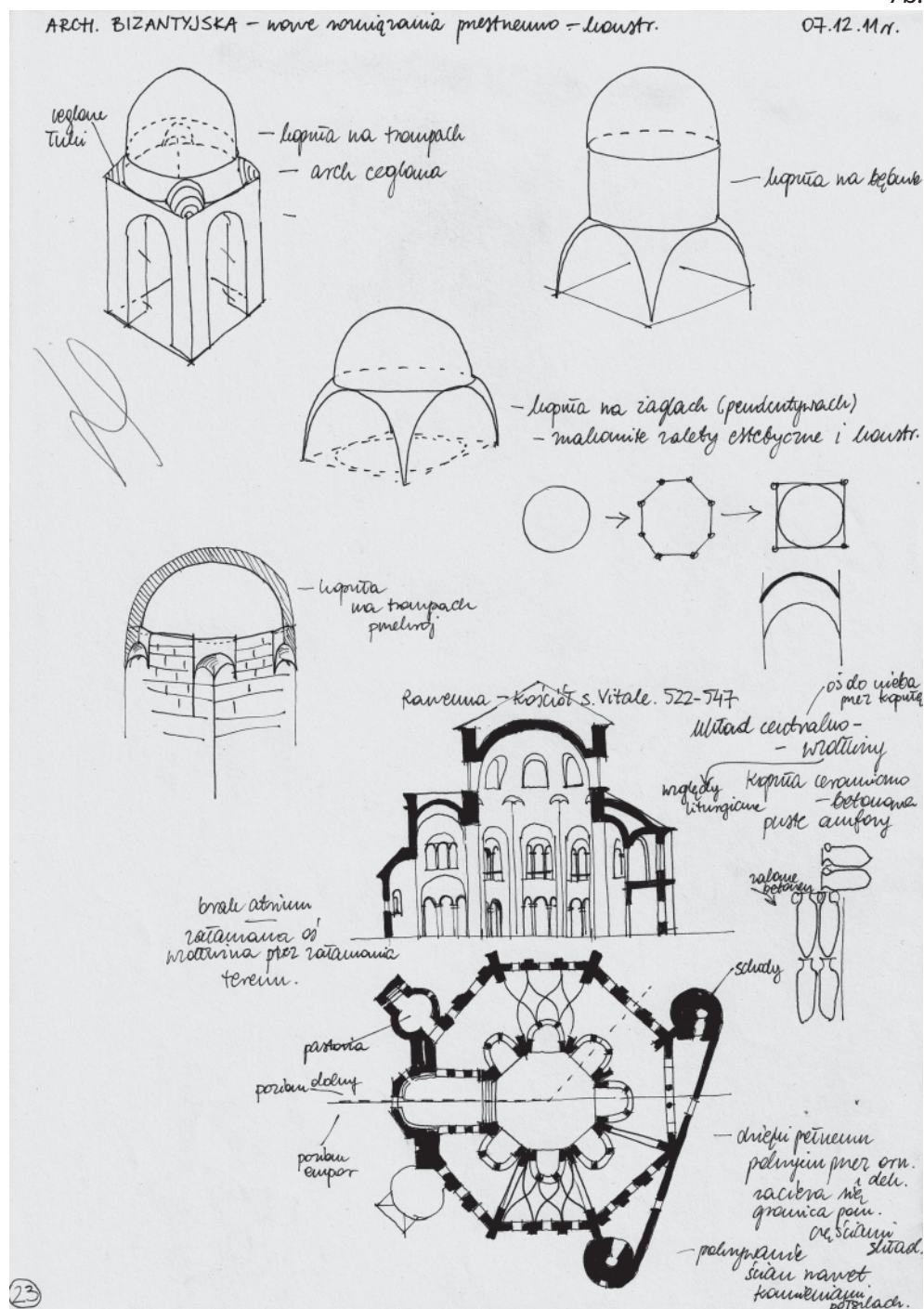
7b. Historia architektury powszechnej 1, sem. 1.

Notatki z ćwiczeń z Historii architektury średniowiecznej studenta Tomasza Szmerdta w roku akademickim 2011–2012. Parafka Jadwigi Roguskiej potwierdzająca wykonanie notatki na zajęciach.

Źródło: Zeszyt w archiwum Jadwigi Roguskiej

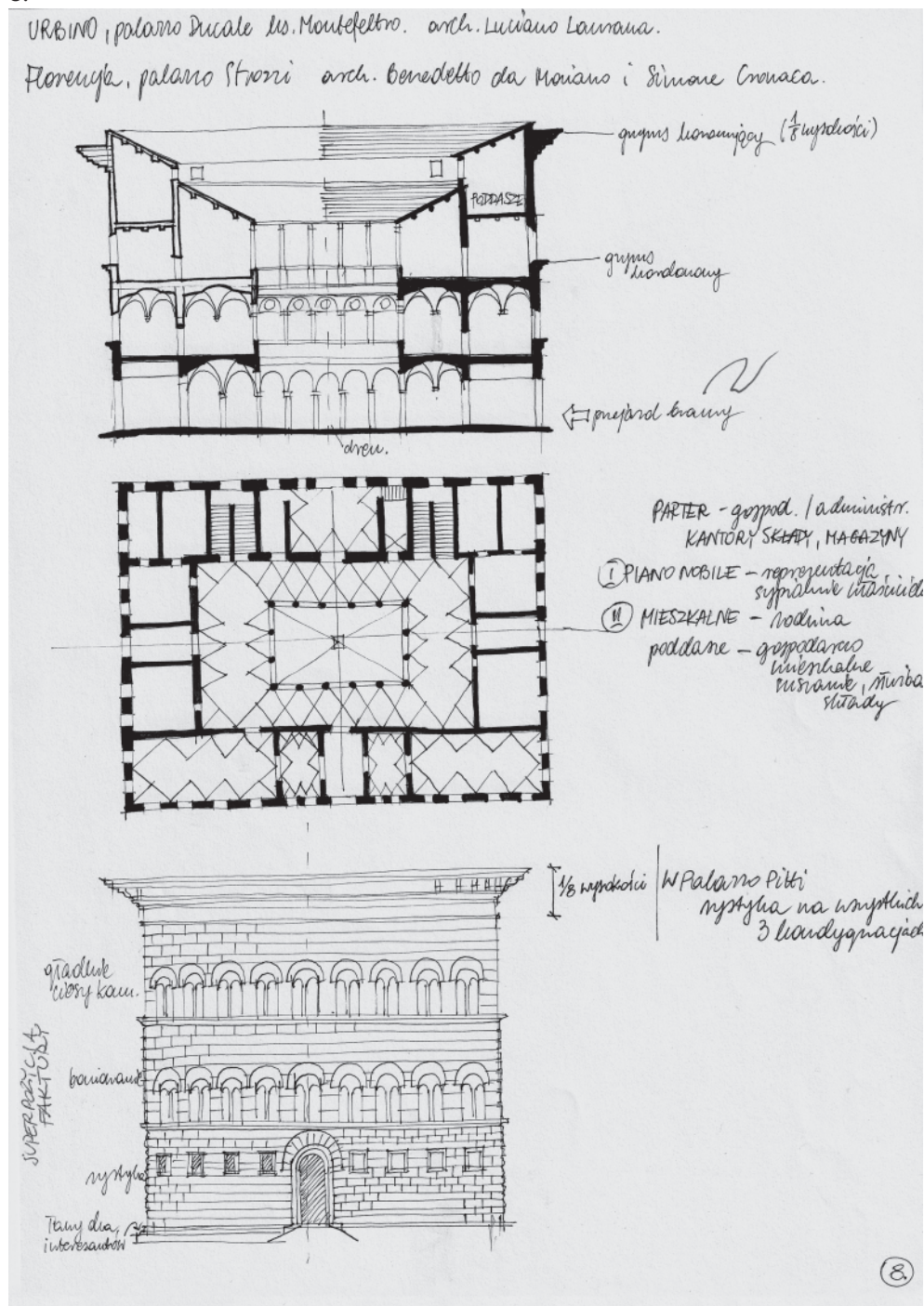
7b. History of World Architecture 1, semester 1. Notes from the Medieval Architectural History seminars of student Tomasz Szmerdt during the academic year 2011–2012. Jadwiga Roguska's initial confirming that the note was taken in class. Source: Notebook in the archives of Jadwiga Roguska

7b.

wykładu i 2 godzin ćwiczeń tygodniowo. Redukcja wymiaru czasu rekompensowana była przez intensyfikację i unowocześnienie przekazu. Zakład odziedziczył zabytkowe przeźrocza dużego formatu na szkle. Na początku lat 90. XX w. dokonana została ich wymiana na małe, w tym kolorowe. Szafa z zabytkowymi przeźrocami została przeniesiona z ciasnych pokoi Zakładu Historii Architektury Powszechnej do obszernej sali seminaryjnej zakładów historycznych tzw. „dziewiętnastki”. Na początku XXI wieku slajdy były sukcesywnie zastępowane przez prezentacje w technice cyfrowej.

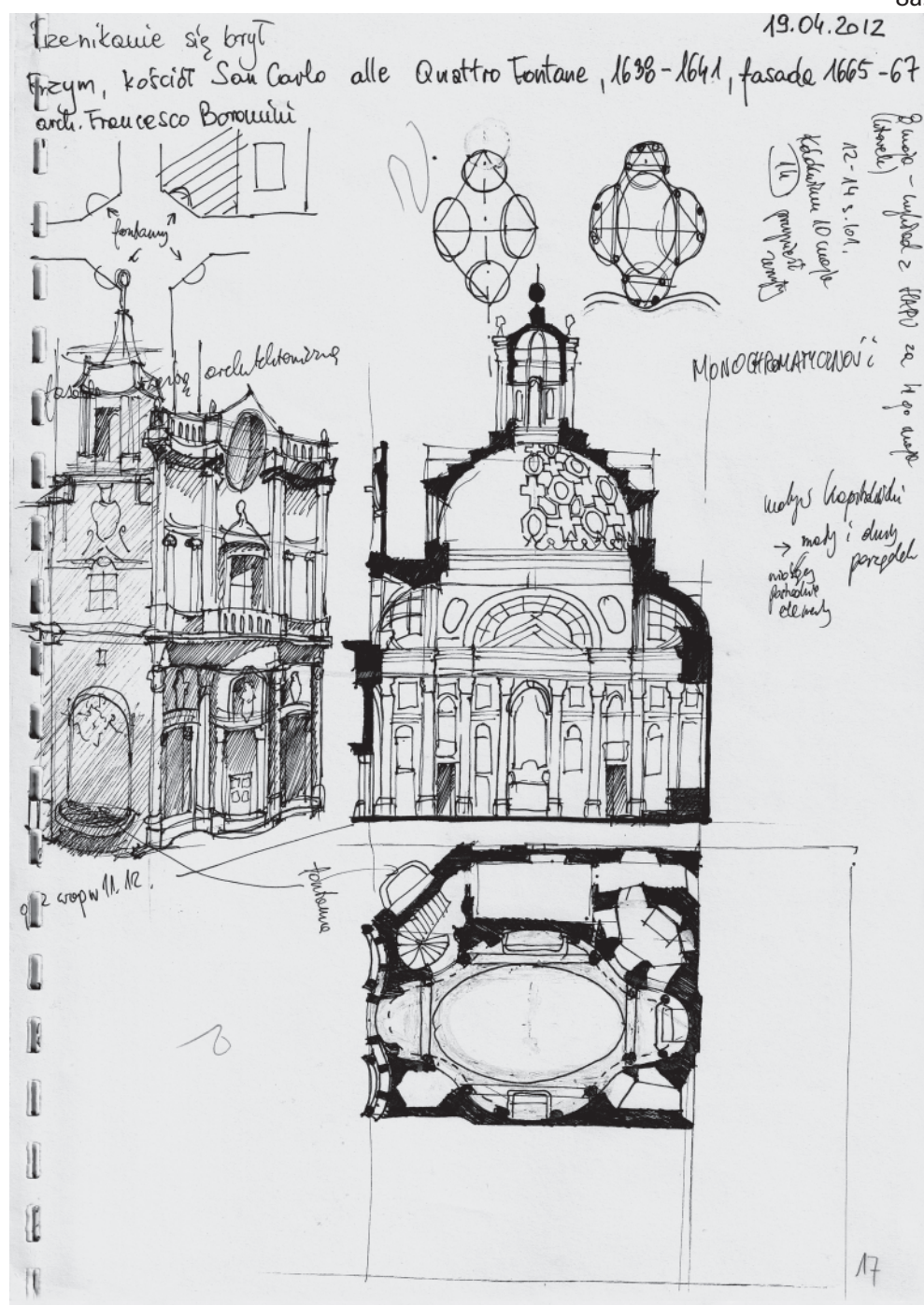
8.

8. Historia architektury powszechnej 2, sem. 2. Notatki z ćwiczeń z Historii architektury nowożytnej (włoskiej) studenta Tomasza Szmerdta w roku akademickim 2011–2012. Parafka Anny Agaty Wagner potwierdzająca wykonanie notatki na zajęciach.
 Źródło: Zeszyt w archiwum Jadwigi Roguskiej
 8. History of World Architecture 2, semester 2.
 Seminar notes on the History of Modern Architecture (Italian) by student Tomasz Szmerdt during the academic year 2011–2012. Anna Agata Wagner's initial confirming that the note was taken in class.
 Source: Notebook in the archives of Jadwiga Roguska

Obok prowadzenia obowiązkowego przedmiotu podstawowego Zakład Historii Architektury Powszechnej włączył się w rozwój kierunkowych przedmiotów wybieralnych. Od początku istnienia Zakładu wykłady wybieralne prowadziły: Jolanta Putkowska – wykład pt. Historia ogrodów (Aneks, Zał. 3) i Jadwiga Roguska – wykład pt. Typologia detalu architektonicznego XIX i XX wieku (do roku 2007) (Aneks, Zał. 4). Oba cieszące się dużym powodzeniem, oparte na badaniach własnych. Mniej systematycznie prowadzony był przez Jadwigę Roguską wykład obieralny nt.

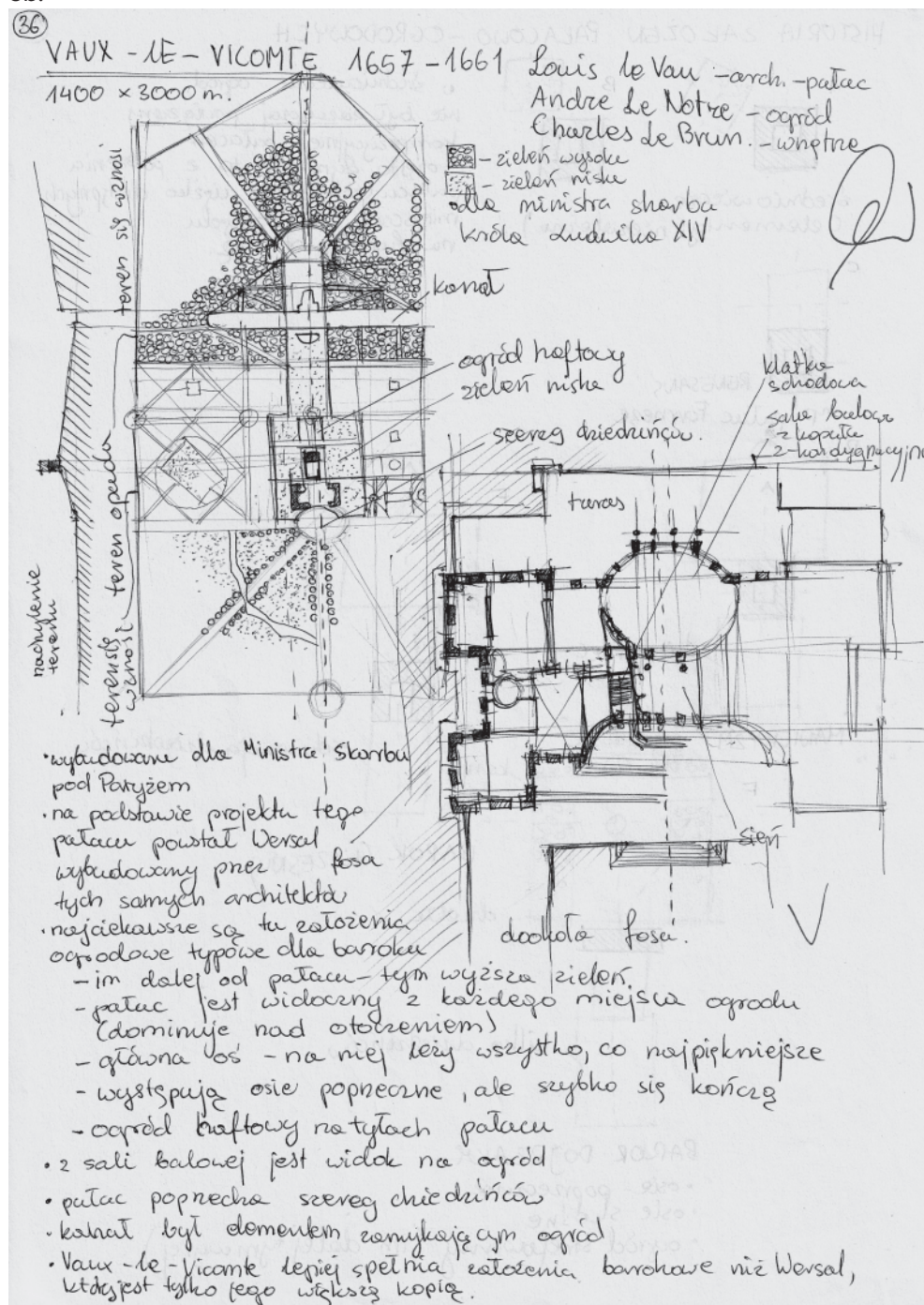
8a. Historia architektury powszechnej 2, sem. 2.
 Notatki z ćwiczeń z Historii architektury nowożytnej
 (włoskiej) studenta Konrada Jaroszewicza w roku
 akademickim 2011–2012. Parafka Anny Agaty Wagner
 potwierdzająca wykonanie notatki na zajęciach.
 Źródło: Zeszyt w archiwum Jadwigi Roguskiej
 8a. History of World Architecture 2, semester 2.
 Seminar notes on the History of Modern Architecture
 (Italian) by student Konrad Jaroszewicz during the
 academic year 2011–2012. Anna Agata Wagner's
 initial confirming that the note was taken in class.
 Source: Notebook in the archives of Jadwiga Roguska

Architektury Warszawy XIX i XX wieku (Aneks, Zał. 5), pomyślany jako wsparcie dla prac dyplomowych o tematyce warszawskiej. W 2005 r. ten wykład stał się inspiracją do powołania międzyzakładowego seminarium pt. Historia architektury i urbanistyki na sem. 1 studiów magisterskich, w którym brała udział dr Anna Agata Wagner.

Wprowadzenie na Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej od 2005 r. dwustopniowych studiów (licencjackich i magisterskich) stało się impulsem do wzboga-

8b.

8b. Historia architektury powszechnej 2, sem. 2.

Notatki z ćwiczeń z Historii architektury nowożytnej (francuskiej) studentki Agnieszki Glegoły, 2004.

Parafka Pawła Wąsowskiego potwierdzająca wykonanie notatki na zajęciach. Źródło: Zeszyt w archiwum Jadwigi Roguskiej

8b. History of World Architecture 2, semester 2.

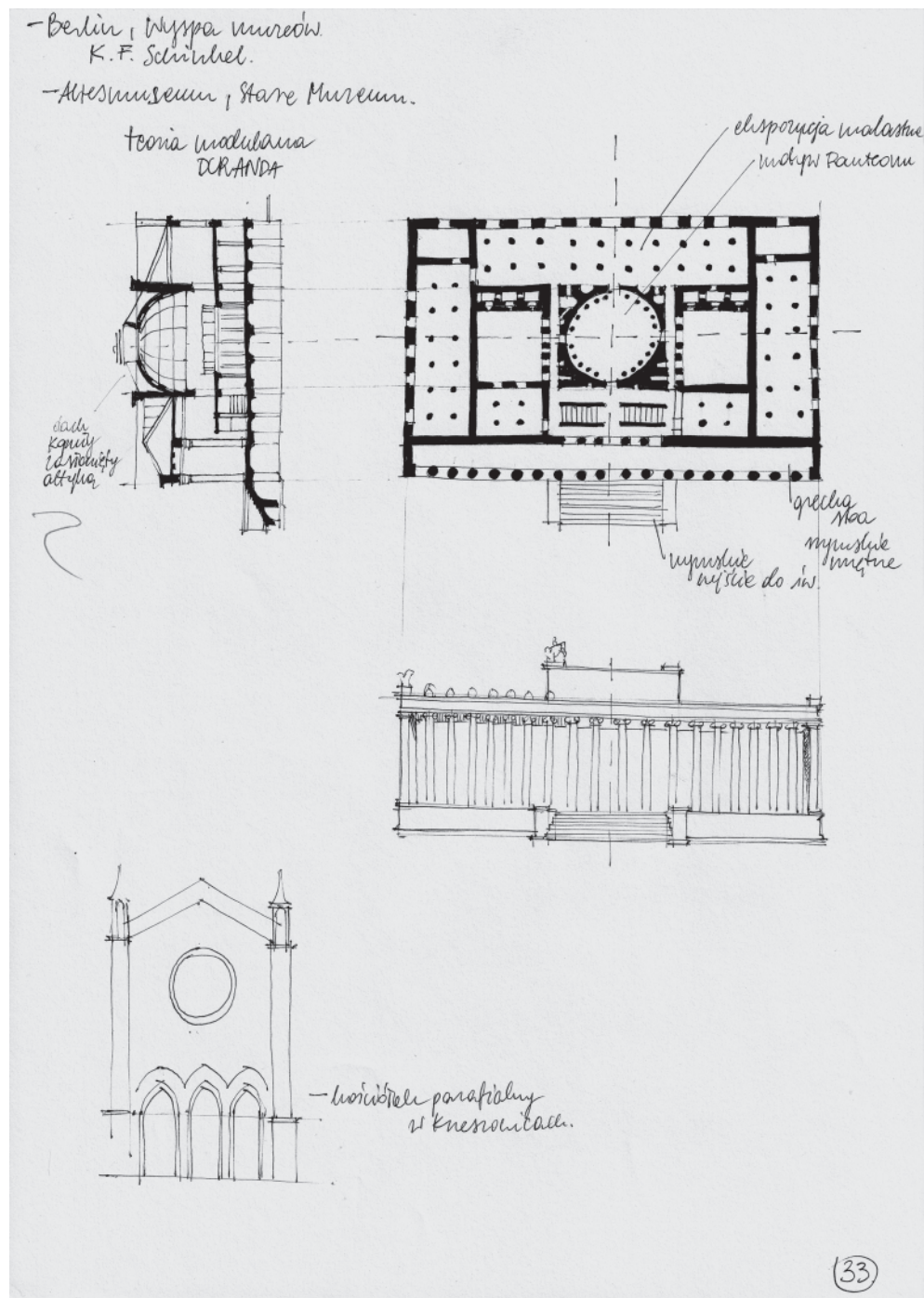
Notes from the History of Modern (French) Architecture seminar by student Agnieszka Glegoła, 2004. Paweł Wąsowski's initial confirming that a note was taken in class. Source: Notebook in the archives of Jadwiga Roguska

cania oferty dydaktycznej Zakładu i zmiany formuły niektórych dotychczasowych zajęć. Na podstawie badań Jadwigi Roguskiej nad architekturą warszawskich kamienic z XIX i XX wieku oraz nad detalem architektonicznym tego czasu zostały zaprogramowane ćwiczenia terenowe – pomiarów detalu architektonicznego kamienic warszawskich, realizowane przez zespół Zakładu od 2006 r. pod kierunkiem Jadwigi Roguskiej (Aneks, Zał. 6, il. 9, 9a, 9b) w ramach międzyzakładowego przedmiotu koordynowanego przez

8c. Historia architektury powszechnej 2, sem. 2.
Notatki z ćwiczeń z Historii architektury XIX w. studenta
Tomasza Szmerdta w roku akademickim 2011–2012.

Parafka Anny Agaty Wagner potwierdzająca
wykonanie notatki na zajęciach. Źródło: Zeszyt
w archiwum Jadwigi Roguskiej

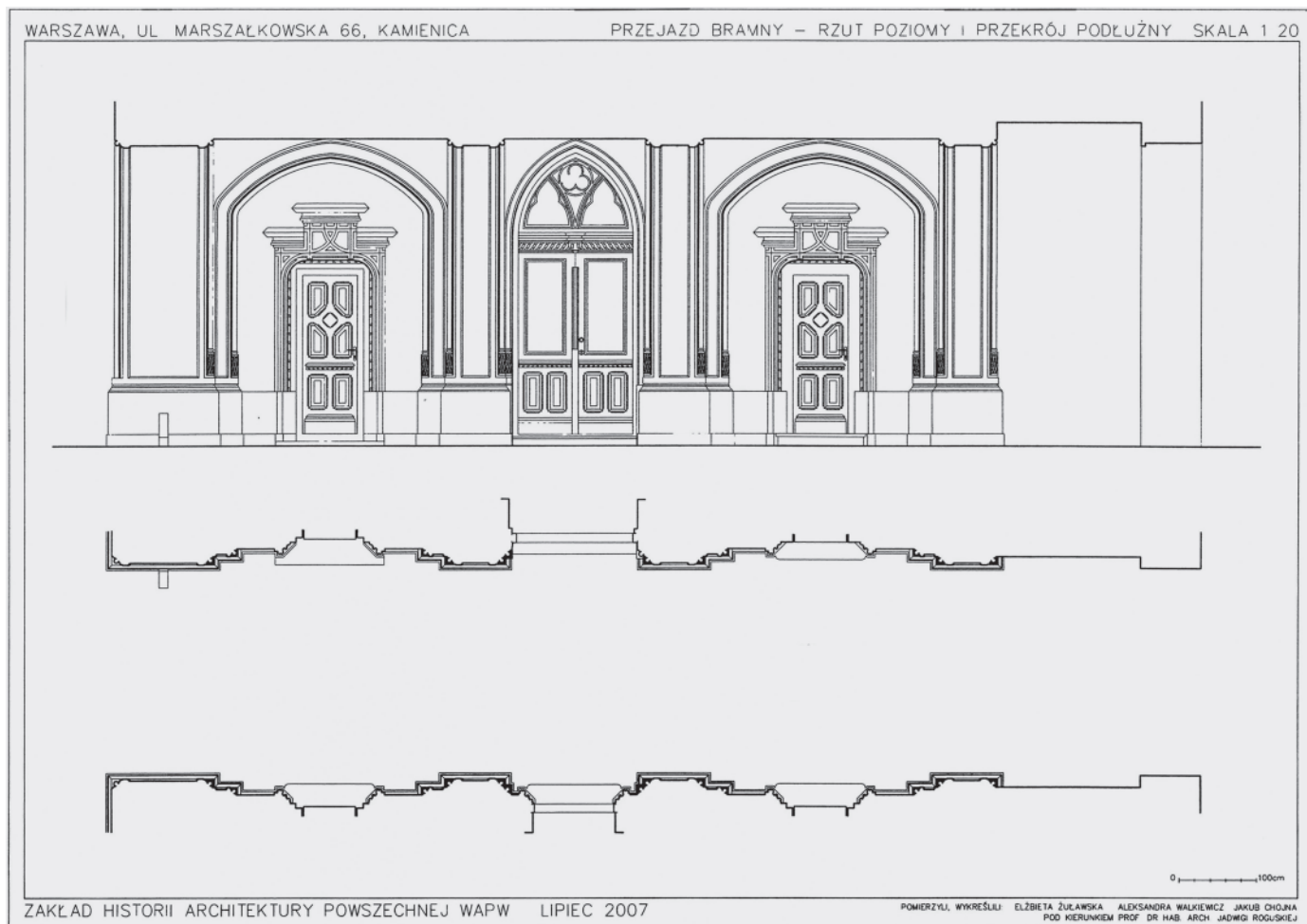
8c. History of World Architecture 2, semester
2. Notes from an seminar in the History of
Nineteenth-Century Architecture by student
Tomasz Szmerdt during the academic year
2011–2012. Anna Agata Wagner's initial
confirming that the note was taken in class. Source:
Notebook in the archives of Jadwiga Roguska

doktora inż. arch. Cezarego Głuszka. Pomiary miały przede wszystkim cel dydaktyczny, ale miały również znaczenie w badaniach naukowych i praktyczne w remontach konserwatorskich. Działalność inwentaryzacyjna Zakładu z lat 2006–2011 została przedstawiona w artykule Jadwigi Roguskiej w „Kwartalniku Architektury i Urbanistyki”¹.

¹ J. Roguska, *Pomiary detalu architektonicznego kamienic warszawskich z drugiej połowy XIX i początku XX wieku*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2011, T. LVI, z. 3, s. 113–126.

9.

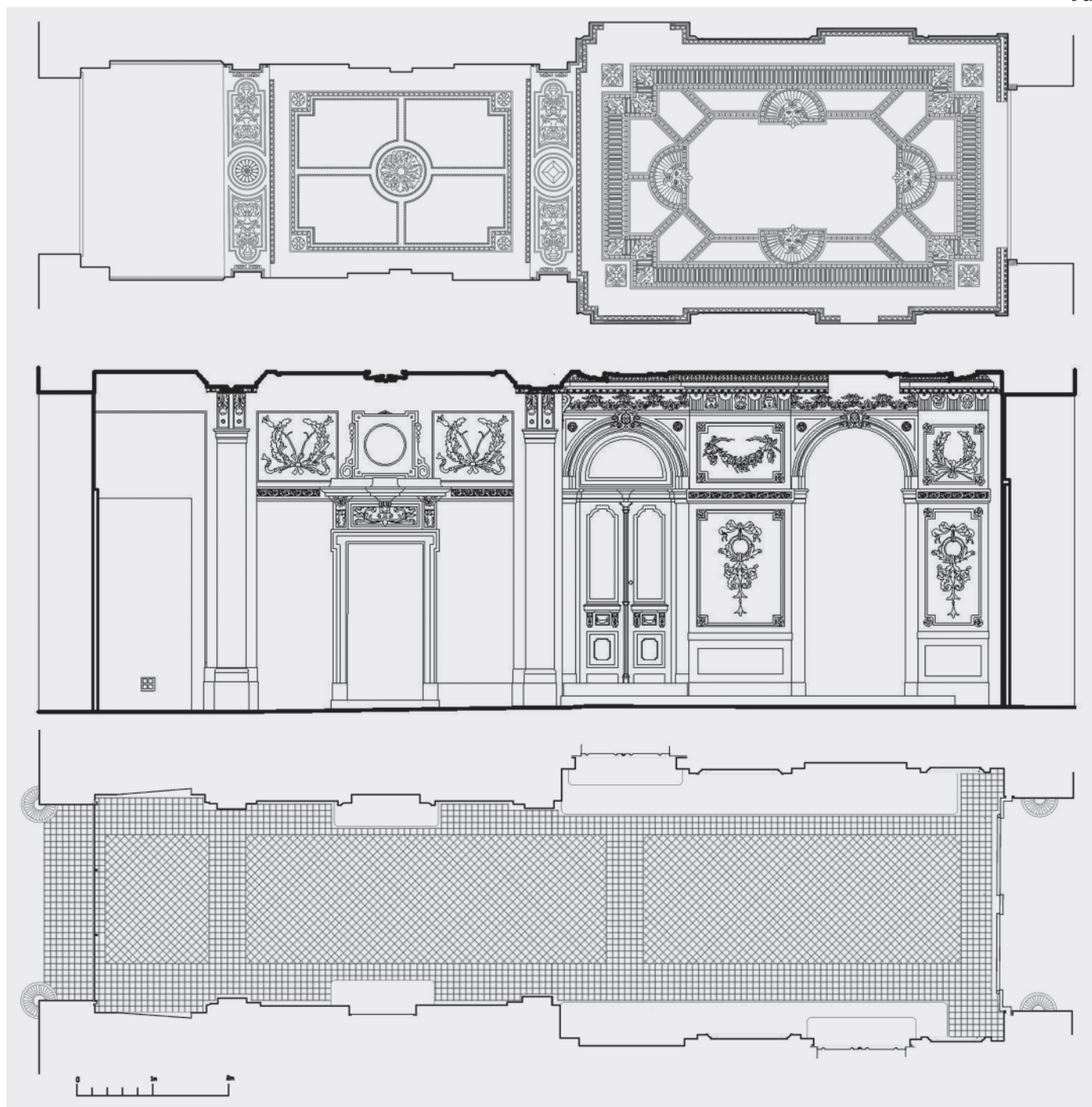
W roku akademickim 2005/2006 Zakład włączony został do dydaktyki na kierunku Gospodarka Przestrzenna na Wydziale Geodezji i Kartografii PW w formie wykładów Jadwigi Roguskiej i Anny Agaty Wagner nt. architektury powszechnej i polskiej.

W 2006 r. Jadwiga Roguska zaangażowała się w kierowany przez prorektora Politechniki Warszawskiej profesora Franciszka Kroka i doktora Bohdana Utryskę projekt uruchomienia w Politechnice Warszawskiej Uniwersytetu Trzeciego Wieku, przygotowując program wykładów z historii architektury i sztuki. W jego realizacji uczestniczył cały zespół Zakładu i dopraszani byli inni dydaktycy Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej, m.in. profesorowie: Sławomir Gzell, Danuta Kłosek-Kozłowska, Robert Kunkel, doktorzy: Alicja Szmelter, Justyna Zdunek-Wielgołaska. Program tych wykładów Jadwiga Roguska modyfikowała dwukrotnie, od 2009 r. rozbudowaliśmy tematykę historii sztuki (Aneks, Zał. 7, 7a), a w 2014 r. wykłady z historii architektury i sztuki, rozszerzone o nową tematykę, rozpisane zostały na cykl dwuletni.

Przyjęcie do Zakładu na etat Iwony Szustakiewicz, absolwentki historii sztuki, stało się inspiracją do złożenia w 2009 r. oferty obowiązkowego przedmiotu na

9. Zakład Historii Architektury Powszechnej.
Ćwiczenia terenowe – inwentaryzacja detalu architektonicznego, sem. 2. Pomiary przejazdu bramnego kamienicy w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej 66, 2007. Pomierzyli i wykreślili: Jakub Chojna, Aleksandra Walkiewicz, Elżbieta Żuławska, pod kierunkiem Jadwigi Roguskiej
9. Department of History of World Architecture.
Field exercises – survey of an architectural detail, semester 2. Measurements of the gated passage of a tenement house in Warsaw at 66, Marszałkowska Street, 2007. Measured and plotted by: Jakub Chojna, Aleksandra Walkiewicz, Elżbieta Żuławska, under the direction of Jadwiga Roguska

9a.

sem. 2. pt. Historia sztuki i cywilizacji, realizowanego w postaci wykładu przez Iwonę Szustakiewicz i Radosława Gajdę pod kierunkiem Jadwigi Roguskiej (Aneks, Zał. 8). W 2014 r. nastąpiła zmiana programu tego przedmiotu prowadzonego najpierw w formie wykładu przez dr Iwonę Szustakiewicz. Po przeniesieniu tematyki na semestr 4, przedmiot pt. Historia sztuki i cywilizacji został poprowadzony przez dr Iwonę Szustakiewicz wg jej autorskiego programu w formie wykładów i seminariów

9b.

9a. Zakład Historii Architektury Powszechnej. Ćwiczenia terenowe – inwentaryzacja detalu architektonicznego, sem. 2. Pomiar przejazdu bramnego kamienicy w Warszawie przy ul. Mokotowskiej 5, 2011. Pomierzyli i wykreślili: Karolina Krzyszkowska, Mateusz Niemirski, Alicja Nowaczyk, Karol Sobiecki, Agata Szyber, Aleksander Sojka, pod kierunkiem Anny Agaty Wagner
9a. Department of History of World Architecture. Field exercises – survey of an architectural detail, semester 2. Measurement of the gated passage of a townhouse in Warsaw, 5, Mokotowska Street, 2011. Measured and plotted by: Karolina Krzyszkowska, Mateusz Niemirski, Alicja Nowaczyk, Karol Sobiecki, Agata Szyber, Aleksander Sojka, under the direction of Anna Agata Wagner

9b. Studentki Wydziału Architektury PW w przejeździe bramnym kamienicy przy ulicy Szpitalnej 5 w Warszawie przygotowują szkice do pomiarów budynku w trakcie praktyki inwentaryzacyjnej. Fot. J. Roguska, 2013
9b. Students of the Faculty of Architecture of the Warsaw University of Technology preparing sketches for the measurement of a building during their inventory practice in the gate passage of a tenement house at 5 Szpitalna Street in Warsaw. Photo: J. Roguska, 2013

(Aneks, Zał. 8a). Do tego profilu dydaktyki należało seminarium wybieralne zatytułowane Dzieło sztuki w kontekście kulturowym, prowadzony w latach 2012–2014 (w 2014 r. w ramach zleceń) przez mgr inż. arch. Radosława Gajdę według opracowanego przez niego programu (Aneks, Zał. 8b).

Kolejną wdrożoną ofertą dydaktyczną było wybieralne seminarium wyjazdowe pt. Architektura Wiednia realizowane w latach 2011–2014 na sem. 6 i 8 przez dr Iwonę Szustakiewicz i mgr inż. arch. Radosława Gajdę wg programu opracowanego przez prof. Jadwigę Roguską (Aneks, Zał. 9, il. 10). Architektura wiedeńska dostarczała wybitnych przykładów reprezentujących najważniejsze nurty architektury powszechnej różnych epok i seminaria wzbudzały duże zainteresowanie studentów.

W roku akademickim 2012/2013 r. wdrożony został pod kierunkiem dr Anny Agaty Wagner nowy wykład wybieralny pt. Historia architektury pozaeuropejskiej na sem. 6 i 8, realizowany z udziałem Anny Agaty Wagner, Iwony Szustakiewicz i Radosława Gajdy (Aneks, Zał. 10, il. 11). W 2015 r. wg programu opracowanego przez Annę Agatę Wagner i pod jej kierunkiem zainicjowane zostały seminaria na studiach magisterskich pt. Typologia architektury użyteczności publicznej (Aneks, Zał. 11). Intensyfikacja od połowy pierwszej dekady XXI w. ofert zajęć i wykładów składanych przez Zakład wynikała z dwóch powodów: chęci włączania do dydaktyki powiększającego się dorobku naukowo-badawczego pracowników oraz z permanentnego niedostatku godzin dydaktycznych zleczanych przez Dziekana, potrzebnych do wypełnienia pensum dydaktycznego 4-osobowego zespołu Zakładu.

10. Zakład Historii Architektury Powszechnej. Seminarium wyjazdowe: Architektura Wiednia, sem. 8. Studenci Wydziału Architektury PW w ogrodzie pałacu Belweder. Referuje studentka Magdalena Pawlikiewicz. Druga od lewej – dr Iwona Szustakiewicz. Fot. 2012 [b.a.]

10. Department of History of World Architecture. Outgoing seminar: Architecture of Vienna, semester 8. Students of the Faculty of Architecture of the Warsaw University of Technology in the garden of the Belweder Palace. Presenter: student Magdalena Pawlikiewicz. Second from left – Dr Iwona Szustakiewicz. Photo: 2012 [ua.]

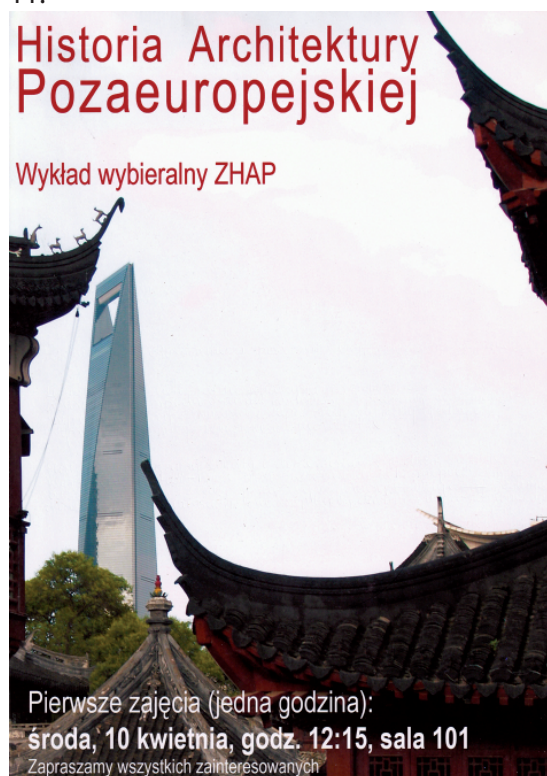
3. Praca naukowo-badawcza i udział w kształceniu kadry naukowej

Budowanie specjalizacji naukowej Zakładu Historii Architektury Powszechnej wiązało się z kontynuacją wątków i tematów naukowych uprawianych wcześniej przez pracowników, podejmowaniem nowych, ale też z wygaszaniem i podsumowaniem tych wątków, które po rozwiązaniu Instytutu Historii Architektury i Sztuki stały się domeną innych wyłonionych zeń jednostek. Tak było z tematyką konserwacji zabytków. W 1991 r. docent Jadwiga Roguska przekazała kierowane wcześniej przez nią Podyplomowe Studium Konserwacji Zabytków doktor Danucie Kłosek-Kozłowskiej z Zakładu Konserwacji Zabytków, która zmodyfikowała jego profil i poprowadziła pod nazwą Podyplomowe Studium Konserwacji Zabytków Urbanistyki i Architektury.

Pierwszą publikacją, która ukazała się w roku powstania Zakładu, ale przed jego zatwierdzeniem przez Senat uczelni, była książka Jolanty Putkowskiej *Architektura Warszawy XVII wieku*, będąca podsumowaniem jej wcześniejszego dorobku naukowego². Autorka za dzieło otrzymała nagrodę Wydziału IV Nauk Technicznych Polskiej Akademii Nauk w 1993 r. – już w latach pracy w Zakładzie. Pozycja została uwzględniona w artykule o wcześniejszych fazach funkcjonowania katedr i zakładów historii architektury powszechnej w niniejszym numerze „Kwartalnika Architektury i Urbanistyki”.

² J. Putkowska, *Architektura Warszawy XVII wieku*, Warszawa 1991, 270 s.

11.

11. Plakat zapowiadający wykład wybieralny Historia architektury pozaeuropejskiej wg projektu Anny Agaty Wagner. Źródło: archiwum J. Roguskiej

11. Poster announcing the History of non-European Architecture elective lecture designed by Anna Agata Wagner. Source: archives of J. Roguska

W podsumowaniu wcześniejszych związków z konserwacją zabytków i architekturą polską oraz w hołdzie profesorowi Janowi Zachwatowiczowi, w którego Katedrze Architektury Polskiej zaczynały pracę Jolanta Putkowska i Jadwiga Roguska, w dniach 8–9 października 1993 r. została zorganizowana przez Zakład z inicjatywy Jadwigi Roguskiej, naukowej wychowanki profesora, konferencja naukowa pt. „Jan Zachwatowicz – historyk architektury, konserwator zabytków. Przeszłość i przyszłość jego szkoły”. Konferencja i towarzysząca jej wystawa na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej zostały sfinansowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Generalnego Konserwatora Zabytków. Konferencja i jej temat znalazły szeroki oddźwięk w środowiskach konserwatorskich, samorządowych i w mediach. Zgromadziła wielu wybitnych uczonych. Duże zasługi w organizację konferencji i wystawy wnieśli młodzi pracownicy – asystenci Anna Agata Gruchalska (Wagner) i Marek Waclawek. Sprawozdanie z konferencji i wygłoszone referaty zostały zamieszczone w zeszycie „Kwartalnika Architektury i Urbanistyki” poświęconym Janowi Zachwatowiczowi³.

Ważnym rozdziałem pracy naukowo-badawczej w Zakładzie były prowadzone w nim doktoraty. Pod kierunkiem prof. Jolanty Putkowskiej w okresie jej zatrudnienia w Zakładzie stopień doktora uzyskali: dr inż. arch. Jan Słyk, na podstawie pracy pt. *Znaczenie zespołów urbanistycznych dużej skali dla kompozycji,*

³ J. Roguska, *Sprawozdanie z konferencji naukowej i wystawy prac, rysunków i projektów pt. Jan Zachwatowicz, historyk architektury, konserwator zabytków. Przeszłość i przyszłość jego szkoły*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1993 [1994], T. XXXVIII, z. 3–4, s. 451–459 (zeszyt ten został błędnie datowany w druku na rok 1994).

funkcjonowania i rozwoju śródmieścia Warszawy w latach 1700–1999 (2001), dr inż. arch. Mirosław Orzechowski, na podstawie pracy pt. *Warszawska Szkoła Rysunku na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej i jej rola w kształceniu architektów* (2002). Obaj naukowcy podopieczni Jolanty Putkowskiej osiągnęli z czasem wyróżniającą się pozycję w akademickim środowisku Wydziału i Uczelni. Pod kierunkiem tejże promotorki w 2003 r. doktorat nt. *Przestrzenne i ideowe powiązania pomiędzy teatrem a ogrodem* obroniła dr inż. Joanna Dudek-Klimiuk ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie⁴. Docent Jadwiga Roguska rozpoczęła pracę z pierwszym swoim doktorantem na początku lat 90. XX w., jeszcze przed sformalizowaniem studiów doktoranckich na Wydziale. Przyjęła model relacji naukowych nauczyciel – uczeń. Sugerowała swym doktorantom tematy prac z kręgu jej naukowych zainteresowań, pod kątem rozwinięcia i sprawdzenia jej koncepcji. W ten sposób zostały położone podwaliny pod późniejszą naukową specjalizację Zakładu obejmującą m.in. architekturę XIX i XX wieku, głównie mieszkaniową, jej ochronę i modernizację oraz biografistykę w obszarze architektury.

Pierwszym doktorem wypromowanym w Zakładzie był w 1997 r. Nawar Al Atassi z Wydziału Architektury w Homs (Syria), który przygotował pod kierunkiem Jadwigi Roguskiej pracę doktorską *Zagadnienia modernizacji zabudowy mieszkaniowej w starych ośrodkach miast arabskich na przykładzie Syrii* zawierającą próbę implementacji niektórych zasad polskiej szkoły konserwatorskiej na tamtejszy grunt (il. 12). Publikowanym śladem współpracy promotorki i doktoranta był artykuł w tomie „Studia i Materiały. Krajobrazy” zatytułowanym *Strategia rewaloryzacji miast w Polsce i innych krajach*⁵. Temat kolejnej pracy doktorskiej, obronionej w 1998 r. przez asystentkę Zakładu Annę Agatę Wagner pt. *Politechnika Warszawska – monografia architektoniczna* mieścił się w obszarze architektury XIX i XX wieku i został podjęty w związku z przypadającą w 1999 r. setną rocznicą powstania pierwszych gmachów Politechniki Warszawskiej. Autorka dysertacji i promotorka zostały wyróżnione w konkursie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, a praca zwieńczona w 2001 r. publikacją książki Anny Agaty Wagner pt. *Architektura Politechniki Warszawskiej*, w języku polskim i angielskim⁶. Autorka przygotowała nową, znacząco zmienioną edycję monografii na stulecie Politechniki Warszawskiej w 2015 r.⁷ Także kolejny doktorat pod kierunkiem Jadwigi Roguskiej, autorstwa historyczki sztuki Moniki Kuhnke pt. *Rudolf Świerczyński (1883–1943). Życie i twórczość* (2001), poza biografią i twórczością architekta ukazujący m.in. ewolucyjne związki – przedstawianych wcześniej jako antagonistyczne – faz modernizmu, został w całości opublikowany w „Kwartalniku Architektury i Urbanistyki” (il. 13)⁸.

⁴ J. Szustakiewicz, *Zestawienie prac doktorskich obronionych na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej w latach 2001–2008*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2008, T. LIII, z. 2, s. 82–86.

⁵ J. Roguska, N. Al. Atassi, *Architektura Warszawy z drugiej połowy XIX i początku XX wieku w programach powojennej odbudowy, w późniejszych koncepcjach modernizacji i rewaloryzacji oraz w dzisiejszej praktyce*, „Studia i Materiały Krajobrazy”, 2000, T. 25 (37), s. 148–169.

⁶ A.A. Wagner, *Architektura Politechniki Warszawskiej*, Warszawa 2001.

⁷ A.A. Wagner, *Czas i miejsce. Architektura Politechniki Warszawskiej*, Warszawa 2015.

⁸ M. Kuhnke, *Rudolf Świerczyński 1883–1943. Życie i twórczość*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2000, T. XLV, z. 3–4, s. 209–415.

12.

12. Pierwszy wypromowany doktor w Zakładzie Historii Architektury Powszechnej w 1997 r. Od lewej: dr Nawar Al Atassi, prof. Jadwiga Roguska (promotorka), prof. Ernest Niemczyk (recenzent). Fot. K. Głuszczyk, 1997

12. First doctoral degree awarded in the Department of History of World Architecture in 1997. From the left: PhD Arch. Nawar Al Atassi Jadwiga Roguska (supervisor), Prof. Ernest Niemczyk (reviewer). Photo: K. Głuszczyk, 1997

W rozwinięciu badań Jadwigi Roguskiej nad architekturą mieszkaniową Warszawy XIX i XX wieku powstała praca doktorska asystenta Zakładu Pawła Wąsowskiego, *Architektura wielorodzinnych domów spółdzielni budowlano-mieszkaniowych w Warszawie w okresie międzywojennym (1918–1939)*, obroniona w 2008 r. i nagrodzona w 2009 r. w konkursie Ministra Infrastruktury. Praca potwierdziła koncepcję Jadwigi Roguskiej istnienia w warszawskiej architekturze form pośrednich między kamienicą przełomu XIX i XX w. a XX wiecznym blokiem mieszkalnym⁹. Należy żałować, że ustalenia tej odkrywczej pod względem koncepcyjnym i poznawczym rozprawy zostały opublikowane tylko we fragmentach¹⁰. Wyniki pracy zainspirowały innych badaczy do podjęcia wątku: od kamienicy do bloku mieszkalnego.

⁹ J. Roguska, *Ewolucja układów przestrzennych, planów i form warszawskich kamienic w latach dwudziestych i trzydziestych XX wieku*, „Prace Naukowe Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej”, T. III, red. J. Putkowska, Warszawa 2003, s. 65–70; eadem, *Domy wielorodzinne-kamienice w okresie międzywojennym w Warszawie: kontynuacje, transformacje, nowe rozwiązania*, w: *Kamienica w krajach Europy Północnej*, red. M. J. Sołtysik, Gdańsk 2004, s. 417–423.

¹⁰ P. Wąsowski, *Architektura wielorodzinnych domów spółdzielni budowlano-mieszkaniowych w Warszawie w okresie międzywojennym (1918–1939)*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2008, T. LIII, z. 1, s. 28–44; idem, *Przejawy ekspresjonizmu w architekturze domów wielorodzinnych spółdzielni budowlano-mieszkaniowych w Warszawie w okresie międzywojennym XX wieku*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2010, T. LV, z. 1–2, s. 126–137.

13. Monika Kuhnke, historyczka sztuki, obroniła pracę doktorską w 2001 r. przygotowaną w Zakładzie Historii Architektury Powszechnej.

Fot. J. Roguska 2001

13. Monika Kuhnke, art historian, in 2001 defended her doctoral thesis prepared in the Department of History of World Architecture. Photo: J. Roguska 2001

13.

Kolejne doktoraty przygotowane pod kierunkiem Jadwigi Roguskiej w Zakładzie Historii Architektury Powszechnej reprezentują architektoniczną biografistykę. W 2010 r. architektka Agata Szmitkowska z Politechniki Białostockiej obroniła pracę doktorską zatytułowaną *Zdzisław Mączyński 1878–1961. Monografia architekta i dydaktyka*, opublikowaną następnie w formie książki (2014) – il. 14¹¹. Rozprawa doktorska Iwony Szustakiewicz pt. *Julian Ankiewicz (1820–1903), architekt warszawski XIX wieku*, obroniona w 2011 r., podejmująca, prócz biografii szersze wątki wczesnego i dojrzałego historyzmu w architekturze Warszawy, też została wyróżniona i opublikowana w dużych fragmentach w zeszytach „Kwartalnika Architektury i Urbanistyki”¹². Z inspiracji Jadwigi Roguskiej i pod jej opieką naukową został podjęty w Zakładzie Historii Architektury Powszechnej przez Radosława

¹¹ A. Szmitkowska, *Architekt Zdzisław Mączyński (1878–1961)*, Białystok, 2014, s. 385. Dzięki odkryciom i identyfikacji przez Agatę Szmitkowską materiałów (fotografii sprzed przebudowy i projektu przebudowy) dotyczących kamienicy przy ul. Foksal 13 w Warszawie stało się możliwe odtworzenie pierwotnej fasady kamienicy w trakcie jej rewaloryzacji w drugiej dekadzie XXI w. W związku z badaniami nad twórczością Zdzisława Mączyńskiego powstały artykuły opublikowane w „Kwartalniku Architektury i Urbanistyki”: A. Szmitkowska, *Działalność inwestycyjna warszawskiego przemysłowca Jana Wedla i jego kręgu w dziedzinie mieszkalnictwa w latach trzydziestych XX wieku*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2008, T. LIII, z. 2, s. 37–51; eadem, *Zdzisław Mączyński (1878–1961) – sylwetka architekta*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2010, T. LV, z. 4, s. 117–129; eadem, *Gmach Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2011, T. LVI, z. 1, s. 70–80.

¹² I. Szustakiewicz, *Architekt Julian Ankiewicz (1820–1903) – nowe fakty z biografii i ogólna ocena twórczości*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2010, T. LV, z. 3, s. 26–36; eadem, *Tematy i rozwiązania funkcjonalne w twórczości warszawskiego architekta Juliana Ankiewicza*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2010, T. LV, z. 4, s. 49–66; eadem, *Systematyka form historyzmu w pracach warszawskiego architekta XIX wieku na przykładzie twórczości Juliana Ankiewicza*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2013, T. LVIII, z. 1, s. 57–83.

Gajdę w ramach pracy doktorskiej temat *Domy własne architektów warszawskich na tle tendencji w mieszkalnictwie swoich czasów*. Po otwarciu przewodu w 2011 r. doktorat został zaawansowany, ale pozostał nieukończony¹³.

Sporo czasu poświęcono w Zakładzie pracy na zewnątrz w zakresie promowania kadry naukowej. Udział Jadwigi Roguskiej w tym względzie wyraził się 47 recenzjami prac doktorskich, habilitacyjnych i w postępowaniach o tytuł profesora, zleconymi przez Rady Naukowe Instytutów, Wydziałów Architektury i Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów¹⁴.

Wśród doktorów wypromowanych w Zakładzie Historii Architektury Powszechnej zwraca uwagę obecność historyczek sztuki – dr Moniki Kuhnke i dr Iwony Szustakiewicz. Było to kontynuacją tradycji zapoczątkowanej przez profesora Oskara Sosnowskiego angażowania do współpracy na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej historyków sztuki (Władysław Tatarkiewicz, Michał Walicki), kontynuowanej przez profesora Piotra Biegańskiego (Stanisław Wiliński), profesora Jana Zachwatowicza (Zygmunt Świechowski) i profesora Andrzeja Tomaszewskiego (Andrzej Baranowski, Andrzej Grzybowski). Współpraca naukowa

¹³ Fragmenty przygotowywanej pracy doktorskiej Radosława Gajdy zostały opublikowane: R. Gajda, *Eksperymentalna kolonia atrialnych domów architektów w Warszawie*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2011, T. LVI, z. 2, s. 75–82; idem, *Najdawniejsze domy własne architektów w Warszawie*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2014, T. LIX, z. 1, s. 29–39.

¹⁴ Wykaz postępowania, w których Jadwiga Roguska była recenzentką z podaniem osoby podlegającej ocenie, instytucji zatrudniającej i instytucji, w której przeprowadzono przewód, jeśli nie pokrywała się z instytucją zatrudniającą:

na stopień doktora – 24: Nina P. Kożar, Moskiewski Instytut Architektury 1990; Antoni Koseski, Ośrodek Dokumentacji Zabytków, obrona w: Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk 1992; Romana Cielątkowska, Politechnika Gdańska/Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk 1993; Małgorzata Omilanowska, Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk, Uniwersytet Warszawski 1993; Elżbieta D. Ryńska, Politechnika Warszawska 1993; Piotr Stachurski, Politechnika Śląska w Gliwicach 1995; Gabriela Klause, Politechnika Poznańska 1997; Anna Markowska, Politechnika Wrocławska 1998; Agnieszka Tomaszewicz, Politechnika Wrocławska 1999; Joanna Tymkiewicz, Politechnika Śląska w Gliwicach 1999; Magdalena Gruna-Sulisz, Politechnika Wrocławska 2000; Bogna Krynicka-Rzechonek, Politechnika Wrocławska 2000; Beata Markowska, Politechnika Szczecińska/Politechnika Warszawska 2002; Ryszard Nakonieczny, Politechnika Śląska w Gliwicach 2003; Rafał Krupiński, Politechnika Warszawska 2003; Bożena Zimnowoda-Krajewska, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu 2005; Ewa Niezabitowska, Politechnika Śląska w Gliwicach 2007; Magdalena Mostowska, Politechnika Warszawska 2007; Grzegorz Rytel, Politechnika Warszawska 2007; Jolanta Mękal, biuro projektowe własne w Austrii, obrona w: Politechnika Gdańska 2009; Karolina Tulkowska-Słyk, Politechnika Warszawska 2010; Marek Mistewicz, Politechnika Warszawska 2012; Alena Kononowicz, Politechnika Wrocławska, 2014; Piotr Kilanowski, Politechnika Warszawska 2017.

na stopień doktora hab. – 11: Marta Leśniakowska, Instytut Sztuki PAN 1998; Piotr Paszkiewicz, Instytut Sztuki PAN 2000; Zdzisława Tołłoczko, Politechnika Krakowska 2002; Maria Jolanta Sołtysik, Politechnika Gdańska 2004; Joanna Olenderek, Politechnika Łódzka/ Politechnika Warszawska 2005; Krystyna Kirschke, Politechnika Wrocławska 2006; Tomasz Węclawowicz, Politechnika Krakowska 2006; Joanna Giecwicz, Politechnika Warszawska 2010; Piotr Marciniak, Politechnika Poznańska 2011; Krzysztof Bizio, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie/Politechnika Wrocławska 2011; Bartosz M. Walczak, Politechnika Łódzka/Politechnika Wrocławska 2011.

na tytuł profesora – 12: Romana Cielątkowska, Politechnika Gdańska 2007; Hanna Kozaczewska-Golasz, Politechnika Wrocławska 2008; Wanda Kononowicz, Politechnika Wrocławska 2009; Zbigniew Białkiewicz, Politechnika Krakowska 2010; Janusz Dobesz, Politechnika Wrocławska 2011; Romuald Loegler, Politechnika Krakowska 2012; Weronika Wiśniewska, Politechnika Łódzka/Politechnika Wrocławska 2013; Małgorzata Chorowska, Politechnika Wrocławska 2013; Lucyna Nyka, Politechnika Gdańska 2013; Marek Gosztyła, Politechnika Rzeszowska/Politechnika Wrocławska 2019; Bartosz Czarnecki, Politechnika Białostocka/Politechnika Warszawska 2019; Jerzy Uścińowicz, Politechnika Białostocka/Politechnika Gdańska 2020.

14. Doktor inż. arch. Agata Szmitkowska otrzymuje dyplom doktorski z rąk Jego Magnificencji Rektora Politechniki Warszawskiej, profesora Włodzimierza Kurnika. Fot. 2011 [b.a.], z archiwum Jadwigi Roguskiej

14. Dr Agata Szmitkowska is receiving her doctoral degree from the hands of His Magnificence the Rector of the Warsaw University of Technology, Professor Włodzimierz Kurnik. Photo: 2011 [u.a.], From the archives of Jadwiga Roguska

Zakładu Historii Architektury Powszechnej z przedstawicielami historii sztuki była też następstwem kontaktów w latach 90. XX w. Jadwigi Roguskiej ze środowiskiem historyków sztuki, którzy zapraszali ją do udziału w programach naukowych, wybrali do Zarządu Głównego swego Stowarzyszenia i Rady Naukowej Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk oraz powoływali na recenzentkę w przewodach doktorskich przeprowadzanych w Instytucie Sztuki Polskiej Akademii Nauk i na Wydziale Historycznym (kierunek historia sztuki) Uniwersytetu Warszawskiego (il. 15, 15a). Docenianie obecności w Zakładzie historyków sztuki wynikało z przekonania, że ich perfekcyjne przygotowanie metodyczne do pracy naukowej może dobrze służyć wzbogacaniu warsztatu naukowego historyków architektury po studiach politechnicznych.

Współpraca na tej linii zaowocowała w 1996 r. udziałem Jadwigi Roguskiej w przygotowaniu pod redakcją profesora Adama Miłobędzkiego, wówczas reprezentującego historię sztuki Uniwersytetu Warszawskiego, numeru włoskiego czasopisma „Rassegna” (w języku włoskim i angielskim) poświęconego polskiej architekturze awangardowej w okresie międzywojennym (il. 16)¹⁵.

Stałe ramy prac naukowo-badawczych prowadzonych w Zakładzie stanowiły prace statutowe finansowane z budżetu naukowego uczelni i prace własne dotowane ze środków wydziału, ujęte w długofalowy temat (1991–2003) *Historyczna architektura Warszawy i badanie jej przydatności do modernizacji*, na tyle pojemny by zmieścić badania Jolanty Putkowskiej nad architekturą Warszawy XVII i XVIII w.,

¹⁵ J. Roguska, *Il moderno in Polonia: movimenti, temi, progetti*, „Rassegna”, Bologna, 1996, T. 65, s. 14–25 oraz edycja w jęz. angielskim; eadem, *La nuova edilizia tra dogma e realtà*, „Rassegna”, Bologna, 1996, T. 65, s. 60–72 oraz edycja w jęz. angielskim. Tytuły artykułów w jęz. angielskim podane w bibliografii pracowników Zakładu na końcu artykułu.

15.

15. Obrona pracy doktorskiej Romany Cielątkowskiej z Politechniki Gdańskiej w Instytucie Sztuki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie w roku 1993. Od lewej: Witold Szolginia, Jadwiga Roguska (recenzenci), Irena Huml (członkini Komisji), Andrzej K. Olszewski (promotor). Fot. 1993 [b.a.]

15. Defence of the doctoral thesis of Romana Cielątkowska from the Gdańsk University of Technology at the Institute of Art of the Polish Academy of Sciences in Warsaw in 1993. From the left: Witold Szolginia, Jadwiga Roguska (reviewers), Irena Huml (Commission member), Andrzej K. Olszewski (supervisor). Photo: 1993 [u.a.]

15a.

15a. Po obronie pracy doktorskiej na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego Małgorzaty Omilanowskiej z Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk w 1994 roku. Od lewej: Konstanty Kalinowski, Jadwiga Roguska (recenzenci), Tadeusz S. Jaroszewski (promotor). Fot. 1994 [b.a.]

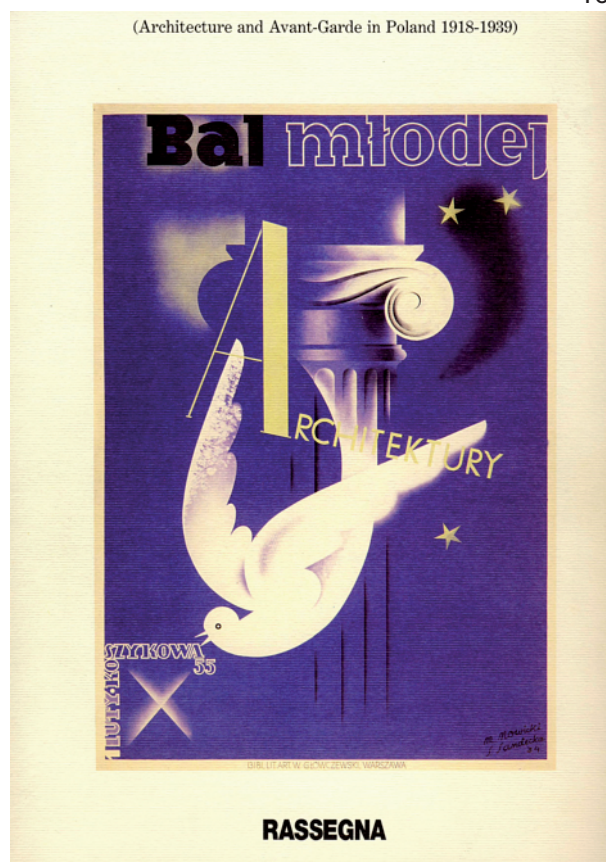
15a. After the defence of the doctoral thesis of Małgorzata Omilanowska from the Institute of Art of the Polish Academy of Sciences at the Faculty of History of the University of Warsaw in 1994. From the left: Konstanty Kalinowski, Jadwiga Roguska (reviewers), Tadeusz S. Jaroszewski (supervisor). Photo: 1994 [u.a.]

Jadwigi Roguskiej nad architekturą Warszawy XIX i XX w., Anny Agaty Gruchalskiej (Wagner) nad architekturą Politechniki Warszawskiej oraz od 2000 r. – badania Pawła Wąsowskiego nad architekturą mieszkaniową Warszawy okresu międzywojennego.

16. „Rassegna”, Bolonia, T. 65/1996, tom włoskiego czasopisma architektonicznego poświęcony architekturze awangardowej w Polsce międzywojennej zredagowany przez Adama Miłobędzkiego, zawierający artykuły Jadwigi Roguskiej

16. “Rassegna”, Bologna, Volume 65/1996, a volume of the Italian architectural journal devoted to avant-garde architecture in interwar Poland, edited by Adam Miłobędzki, containing articles by Jadwiga Roguska

16.

Przytoczę przykładowe cząstkowe tematy badawcze realizowane przez poszczególnych pracowników Zakładu, np. w r. ak. 1995/96 realizowano tematy cząstkowe: Jolanta Putkowska, *Rezydencjalna architektura Warszawy w XVIII w. – pałac Franciszka Ksawerego Branickiego, hetmana wielkiego koronnego*, Jadwiga Roguska, *Przekształcenia historycznej architektury mieszkaniowej Warszawy w czasie powojennej odbudowy miasta*, Anna Agata Gruchalska (Wagner), *Powojenna odbudowa domów mieszkalnych Politechniki Warszawskiej na tle zniszczeń i odbudowy zespołu PW*¹⁶.

Długofalowymi pracami statutowymi kierowały na przemian, w etapach rocznych: prof. Jolanta Putkowska i prof. Jadwiga Roguska w latach 1991–2003, a po przejściu prof. Jolanty Putkowskiej do Zakładu Historii Budowy Miast – prof. Jadwiga Roguska w latach 2004–2016. Kierownictwo miało charakter organizacyjny, a w odniesieniu do młodszych pracowników – doradczy i korektorski. Publikacje oparte na wynikach badań miały zawsze charakter jednoosobowy, autorski. Wpływało to mobilizująco na młodszych pracowników nauki, zachęcało do samodzielnych osiągnięć i sprzyjało dobrej atmosferze. Publikacje pracowników Zakładu zamieszczane były głównie w wydawnictwie „Prace Naukowe Wydziału Architektury Politechniki

¹⁶ Wyniki prowadzonych w Zakładzie prac badawczych były przedstawiane w formie corocznych sprawozdań z prac statutowych i własnych – tomów w maszynopisach z ilustracjami, po przyjęciu przez odpowiednią komisję składanych w Bibliotece Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej. Znaczna część tych opracowań została opublikowana.

Warszawskiej” i w „Kwartalniku Architektury i Urbanistyki” wydawanym przez Polską Akademię Nauk.

Po 2000 r. Jolanta Putkowska kontynuowała badania nad architekturą Warszawy XVII i XVIII w. a w równoczesnej linii badań nad historią ogrodów pojawiły się publikacje poświęcone również tej tematyce¹⁷. Zainteresowania naukowe Jadwigi Roguskiej skoncentrowały się na architekturze mieszkaniowej Warszawy okresu międzywojennego i problematyce modernizmu XX wieku. Zintensyfikowany został równoległy nurt badawczy obejmujący systematyczne badania detalu architektonicznego XIX i XX w., których finalnym wyrazem stały się typologicznie ujęte publikacje i książka pod jej redakcją *Dziedzictwo na nowo odkrywane. Detal architektoniczny 1850–1939* (2014)¹⁸. Anna Agata Wagner rozszerzyła badania na przestrzenne otoczenie Politechniki Warszawskiej, tematykę architektury przemysłowej Warszawy i zagadnienia modernizacji. Iwona Szustakiewicz, Paweł Wąsowski, Radosław Gajda podjęli badania nad różnymi aspektami architektury Warszawy XIX i XX w. w kontekście architektury powszechnej¹⁹.

Po 2004 r. wszyscy pracownicy i doktoranci Zakładu Historii Architektury Powszechnej prowadzili badania architektury XIX i XX w. i tematyka ta utrwalała się jako specjalizacja naukowa Zakładu. Długofalowy tytuł prac statutowych został zmieniony na *Historyczna architektura Warszawy XIX i XX wieku, jej twórcy, cechy i wartości w aspekcie architektury powszechnej*. Przegląd tematyki naukowej uprawianej w kręgu Zakładu około 2010 r. zawiera zeszyt nr 4 „Kwartalnika Architektury i Urbanistyki” z 2010 r. z artykułami: Iwony Szustakiewicz, Jadwigi Roguskiej, Anny Agaty Wagner, Moniki Kuhnke, Agaty Szmitkowskiej²⁰.

W latach 2013–2017 tematyka pracy statutowej Zakładu została nakierowana na przygotowanie materiałów do wydawnictw związanych ze stuleciem Wydziału

¹⁷ Por. dołączona do niniejszego artykułu bibliografię publikacji byłych pracowników Zakładu Historii Architektury Powszechnej i w niej zestawienie publikacji Jolanty Putkowskiej. Nurt badań rozplanowania ogrodów wynikał z kompleksowego ujęcia przez autorkę architektury rezydencjonalnej i był podstawą wykładu obieralnego prowadzonego przez prof. Jolantę Putkowską pt. Historia ogrodów.

¹⁸ Por. dołączone do niniejszego artykułu zestawienie publikacji Jadwigi Roguskiej. Nurt badań nad detalem architektonicznym kamienic warszawskich XIX i XX w. zapoczątkowany w latach 70. XX w. i przedstawiony w artykule *Przejazdy bramne i klatki schodowe kamienic warszawskich w drugiej połowie XIX i na początku XX w.*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1978, T. XXIII, z. 1–2, s. 71–92, był podstawą wykładu obieralnego prowadzonego przez Jadwigę Roguską – Typologia detalu architektonicznego. Publikacje J. Roguskiej na ten temat do roku 2010 zostały odnotowane w artykule *Okna i ich oprawa architektoniczna w warszawskich kamienicach w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2011, T. LVI, z. 1, s. 38, wszystkie w zestawieniu publikacji Jadwigi Roguskiej. Problematyka detalu architektonicznego XIX i XIX w. zyskała znaczną popularność w drugiej dekadzie XXI w. i licznych kontynuatorów.

¹⁹ Por. zestawienie publikacji Anny Agaty Wagner, Iwony Szustakiewicz, Pawła Wąsowskiego, Radosława Gajdy dołączone do niniejszego artykułu.

²⁰ „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2010, T. LV, z. 4: I. Szustakiewicz, *Tematy i rozwiązania funkcjonalne w twórczości warszawskiego architekta Juliana Ankiewicza*, s. 49–66; J. Roguska, *Detal architektoniczny kamienic warszawskich w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku: balkony*, s. 67–87; A. Wagner, *Gmach Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie – przestrzenno-architektoniczne odniesienia Mariana Lalewicza do »klasycyzmów« w architekturze polskiej*, s. 88–102; M. Kuhnke, *Gmach ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Ankarze i jego architekt Karol Iwanicki (1870–1940)*, s. 103–116; A. Szmitkowska, *Zdzisław Mączyński (1878–1961) – sylwetka architekta*, s. 117–130.

Architektury Politechniki Warszawskiej, z kulminacją w postaci tomu *100 lat Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej 1915–2015. Nauczyciele* (2017)²¹.

W ciągu dwóch dekad konsekwentnie budowana i rozwijana specjalizacja Zakładu została ostatecznie skoncentrowana na architekturze Warszawy XIX i XX wieku, detalu architektonicznym i biografistyce architektonicznej tego czasu. Uwzględniane były indywidualne preferencje badawcze członków zespołu, wpisujące się w ich rozwój akademicki. Powstały, mimo niewielkiego składu osobowego Zakładu, wartościowe opracowania, oparte na gruntownych badaniach źródłowych, w większości, jak i prace doktorskie powstałe w Zakładzie, opublikowane w całości lub we fragmentach.

4. Konferencje naukowe

Poza zorganizowaniem w 1993 r. sesji naukowej poświęconej Janowi Zachwatowiczowi i polskiej szkole konserwacji zabytków, pracownicy Zakładu dostarczali referaty na konferencje zagraniczne i krajowe. Z referatów przygotowywanych na konferencje za granicą można odnotować: Jolanty Putkowskiej *Royal Villas in Poland in the XVIIth Century* na konferencję w Paryżu (1999), Jadwigi Roguskiej *Echoes of Berlin in the Architecture and Urban Structure of Warsaw in the Second Half of the 19th and Early 20th Century* na konferencję w Berlinie (2000) i Anny Agaty Wagner *Dome in the Sacral Architecture – the Spatial and Symbolic Considerations Based on the Project for the National Temple of Divine Providence in Warsaw* na kongres “Domes in the World” we Florencji (2012). Systematyczny charakter miało zaangażowanie Jadwigi Roguskiej w konferencjach organizowanych w latach 90. XX wieku przez Towarzystwo Opieki nad Zabytkami i Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie poświęconych tematyce architektury warszawskiej. W referatach Jolanty Putkowskiej na międzynarodowych konferencjach zagranicznych i krajowych po 2000 r. zaznaczyła się tematyka historycznych ogrodów. Referatami wspierali pracownicy Zakładu konferencje organizowane przez kolegów z innych jednostek Wydziału Architektury PW – np. Jolanta Putkowska wystąpiła z referatem na konferencji poświęconej Oskarowi Sosnowskiemu, zorganizowanej przez Zakład Architektury Polskiej (1999), a Jadwiga Roguska na konferencji nt. polskiego modernizmu, której organizatorem był Zakład Architektury Współczesnej (2000).

W pierwszej dekadzie XXI w. Komitet Architektury i Urbanistyki Polskiej Akademii Nauk oraz instytuty i katedry polskich Wydziałów Architektury zorganizowały serię międzynarodowych konferencji na temat różnych aspektów i faz modernizmu w architekturze XX w., bardzo poważnie awansując ujęcie tej architektury w kategoriach naukowych historii architektury. W wielu tych konferencjach uczestniczyła jako referentka i członkini rad naukowych Jadwiga Roguska (architektura modernistyczna budynków użyteczności publicznej – Gdańsk 2004, modernizm po II wojnie światowej – Gdańsk 2006/7, „luksusowy” modernizm w okresie międzywojennym – Gliwice 2006) oraz z referatami młodszy członek zespołu Zakładu: Anna Agata Wagner (nt. architektury szkół wyższych – Wrocław 2004, rewitalizacji obszarów metropolitarnych

²¹ 100 lat Wydziału Architektury..., op. cit.

– Białystok 2005, Łódź 2006, modernizmu powojennego – Gdańsk 2006/7) i Paweł Wąsowski (nt. nurtu luksusowego modernizmu – Gliwice 2006). Do tego ciągu należy dodać udział w konferencjach o dużym międzynarodowym zasięgu i nowatorskim ujęciu problematyki konserwatorskiej architektury XX wieku, organizowane przez władze Gdyni, przy współudziale Komitetu Architektury i Urbanistyki PAN oraz ICOMOS-u pt. „Modernizm w Europie, modernizm w Gdyni”, na których Zakład reprezentowała z referatami i w komitetach naukowych Jadwiga Roguska (2007, 2009).

Ten przegląd, ani pełny ani dokładny, nie jest listą referatów konferencyjnych pracowników Zakładu Historii Architektury Powszechnej, nie podaje pełnych tytułów referatów i nazw konferencji, sygnalizuje ich tematykę wskazującą na umacnianie się specjalizacji naukowej pracowników Zakładu, skupiającej się, zwłaszcza po 2004 r., na architekturze XIX-wiecznego historyzmu, architekturze XX-wiecznego modernizmu, architekturze Warszawy XIX i XX wieku.

5. Ekspertyzy i opinie

Specjalizacja naukowa Zakładu stała się podstawą działalności doradczej. Jadwiga Roguska opracowała szereg opinii i ekspertyz na zlecenie Urzędu Prezydenta m.st. Warszawy, Stołecznego Konserwatora Zabytków, Państwowego Przedsiębiorstwa Pracownie Konserwacji Zabytków i prywatnych pracowni projektowych. Dotyczyły one oceny wartości kulturowych, projektów rewaloryzacji i uzupełnień głównie kamienic warszawskich, m.in. w Alejach Jerozolimskich 53 (1993), w alei Szucha 8 (1993), przy ul. Hożej 58 (1996), ul. Mokotowskiej 51/53 (1998), ul. Chmielnej 18 (1999), ul. Próżnej 7 i 9 (1999), ul. Moniuszki 5 i 7 (2002), ul. Kieleckiej 37 (2004), ul. Foksal 13 (2010). W 1999 r. Jadwiga Roguska przygotowała koreferat do „Raportu – wizje rozwoju. Studium Kierunków Rozwoju Przestrzennego gminy Warszawa-Centrum”²². W 2010 r. Jadwiga Roguska zaangażowała się w kontrowersyjną na gruncie zachowawczo interpretowanej doktryny konserwatorskiej odtworzenie elewacji z końca XIX w. kamienicy w Warszawie przy ul. Foksal 13, opowiadając się w przygotowanym na ten temat studium (2010) za przywróceniem fasadzie utraconych detali i dekoracji. W latach 2013–2016 konsultowała w Pracowni Architektoniczno-Konserwatorskiej Pro-Art kierowanej przez arch. Annę Rostkowską projekty odtwarzanego detalu i dekoracji²³. Rewitalizacja kamienic warszawskich przy ul. Foksal 13 i 15, i odtworzenie pierwotnej fasady kamienicy przy ul. Foksal 13, zrealizowane w latach 2016–2019, miały spore znaczenie dla zmiany nastawienia w Warszawie do żywotnego tutaj problemu odtwarzania w fasadach kamienic pierwotnych form.

Anna Agata Wagner na swojej pracy naukowej oparła doradztwo konserwatorskie dotyczące gmachów Politechniki Warszawskiej. Przygotowała opinie związane z modernizacją gmachu Technologii Chemicznej, konsultowała rewaloryzację fasady Gmachu Głównego.

²² Na podstawie materiałów w archiwum Jadwigi Roguskiej.

²³ *Foksal 13/15 – najpiękniejsze kamienice Warszawy odzyskały dawny blask*, Foksal 13/15 – Bryła – polska architektura (bryla.pl), 10.09.2019 (dostęp: 24.05.2024); *13/15 Foksal. Historia luksusu*, red. J. van der Toolen, M. Jarosz, A. Rostkowska, A. Chyłek, Wyd. Ghelamco, Warszawa [b.d.], prawdopodobnie 2021, s. 136–263.

6. Działalność organizacyjna na rzecz Uczelni i Wydziału

Pracownicy Zakładu Historii Architektury Powszechnej podejmowali obowiązki organizacyjne na obu wymienionych w tytule poziomach. Jolanta Putkowska była w latach 1990–1993 przewodniczącą Wydziałowej Komisji Wyborczej. W 1993 r. została prodziekanem Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej ds. nauki i funkcję tę pełniła do 1999 r. przez dwie kadencje. W latach 1999–2007 Jolanta Putkowska była redaktorką wydawnictwa „Prace Naukowe Politechniki Warszawskiej. Seria Architektura”. Kierowała w latach 2000–2003 zespołem redakcyjnym wydawnictwa „Prace naukowe Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej”. Była członkiem Komisji Rady Wydziału ds. Kadry²⁴.

Jadwiga Roguska była członkiem komisji Rady Wydziału i dziekańskich, m.in. Komisji ds. Kadry (1993–1997), Komisji ds. Nauki, a następnie ds. Nauki i Twórczości (1997–2011), Komisji ds. Kształcenia Ustawicznego (1996–2002). W latach 2008–2012 przewodniczyła Komisji ds. Tradycji Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej, w której funkcję sekretarza pełniła Anna Agata Wagner. Radosław Gajda został w 2009 r. pełnomocnikiem dziekana ds. promocji.

Jadwiga Roguska uczestniczyła w pracach Komisji Senatu Politechniki Warszawskiej: ds. Odwołań od Ocen Nauczycieli Akademickich (1990), Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej ds. Studentów (2002–2005), a w latach 2008–2012 była członkiem senackiej Komisji ds. Historii i Tradycji Politechniki Warszawskiej²⁵.

Jak wcześniej wspomniano Jadwiga Roguska pełniła funkcję kierownika Zakładu w latach 1991–2012, następnie kontynuowała zarządzanie Zakładem z upoważnienia dziekana²⁶.

Do Komitetu Organizacyjnego obchodów 100-lecia Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej zostały powołane: Jadwiga Roguska, Anna Agata Wagner, Iwona Szustakiewicz.

7. Aktywność poza Wydziałem Architektury PW

Jolanta Putkowska – laureatka nagrody Wydziału IV Nauk Technicznych Polskiej Akademii Nauk w 1993 r. – była w okresie 1999–2004 członkiem Sekcji Historii Architektury, Urbanistyki i Konserwacji Zabytków Komitetu Architektury i Urbanistyki PAN. W latach 2003–2011 uczestniczyła w pracach Społecznej Rady Ochrony Dziedzictwa Konserwatorskiego przy Prezydencie m.st. Warszawy²⁷.

Jadwiga Roguska po otrzymaniu w 1979 r. nagrody Wydziału IV Nauk Technicznych Polskiej Akademii Nauk była powoływana do sekcji Komitetu Architektury Polskiej Akademii Nauk, w latach 1981–1990 do Sekcji Urbanistyki,

²⁴ J. Putkowska, I. Szustakiewicz, *Jolanta Putkowska*, w: *100 lat Wydziału Architektury...*, op.cit., s. 428–430.

²⁵ J. Roguska, I. Szustakiewicz, *Jadwiga Roguska*, w: *100 lat Wydziału Architektury...*, op. cit., s. 437–441.

²⁶ Pismo dziekana Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej prof. Stefana Wrony z dnia 1.10.2012 r. W archiwum Jadwigi Roguskiej.

²⁷ J. Putkowska, I. Szustakiewicz, *Jolanta Putkowska*, w: *100 lat Wydziału Architektury...*, op. cit., s. 429.

w latach 1984–2007 do Sekcji Historii Architektury, Urbanistyki i Konserwacji Zabytków. Od 2007 r. do chwili obecnej jest członkinią Komitetu Architektury i Urbanistyki PAN – z wyboru – w kolejnych kadencjach. W latach 1991–2007 wchodziła w skład rady redakcyjnej „Kwartalnika Architektury i Urbanistyki”, czasopisma naukowego Komitetu Architektury i Urbanistyki PAN, a w okresie od XII 2007 do III 2012 była jego redaktorką naczelną. Kompetentną i zaangażowaną sekretarz redakcji w tym czasie była doktor Iwona Szustakiewicz z Zakładu Historii Architektury Powszechnej. Wniosła wybitny wkład w prowadzenie czasopisma.

Jadwiga Roguska była wybierana do Zarządu Głównego Stowarzyszenia Historyków Sztuki w kadencjach 1988–1991 i 1994–1997 oraz do Rady Naukowej Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk (1996–1998). Od wczesnych lat 90. XX w. do 2002 r. działała w Radzie Konserwatorskiej m. st. Warszawy a w latach 2003–2012 w Wojewódzkiej Komisji Konserwatorskiej Województwa Mazowieckiego. W latach 1994–2009 była członkinią Centralnej Komisji Nagród Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa (następnie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministra Infrastruktury), kierowała zespołem architektoniczno-urbanistycznym tej komisji w latach 2004–2009²⁸. Dla Komisji przygotowała kilkadziesiąt recenzji. Opiniowała wnioski o granty dla Komitetu Badań Naukowych i napisała kilkanaście recenzji wydawniczych dla wydawnictw naukowych.

8. Współpraca międzynarodowa, wyjazdy zagraniczne

W pierwszych latach istnienia Zakładu kontakty z uczelniami zagranicznymi były kontynuacją wcześniejszej, wygasającej współpracy z zagranicą rozwiązanego Instytutu Historii Architektury i Sztuki. W 1991 r. dawna współpraca z Moskiewskim Instytutem Architektury skutkowałą zaproszeniem Jadwigi Roguskiej do recenzowania dysertacji na stopień kandydata nauk dr Niny Kożar, nt. *Teoria architektoniczna Niemiec w drugiej połowie XVIII w.* W 1993 r. w imieniu Zakładu Anna Agata Gruchalska współorganizowała objazdowe seminarium w Polsce grupy studentów niemieckich z opiekunami z Wydziału Architektury Technische Hochschule w Darmstadt (il. 17), a w 1994 r. odbyła wyjazd studialny do Technische Hochschule w Darmstadt, związany z kwerendą w tamtejszej bibliotece i archiwum. Studia dotyczyły tematyki architektury wyższych uczelni podjętej w pracy doktorskiej. Anna Agata Gruchalska reprezentowała również Zakład na forum organizacji konserwatorskiej Europa Nostra/IBI w Berlinie (1994) oraz później w Warszawie i Krakowie²⁹. W 1996 r. został zorganizowany przez Zakład objazd studialny studentów Wydziału Architektury PW po Włoszech, którym kierowali asystenci Zakładu Anna Agata Gruchalska i Marek Waclawek. Wyjazd miał na celu poznanie architektury Italii z różnych epok, a także pozyskanie przeźroczy do dydaktyki z historii architektury powszechnej. Gromadzenie nowej kolekcji przeźroczy odbywało się także w wyniku prywatnych wyjazdów wakacyjnych członków zespołu

²⁸ J. Roguska, I. Szustakiewicz, *Jadwiga Roguska*, w: *100 lat Wydziału Architektury...*, op. cit., s. 437–439.

²⁹ A. Gruchalska, *Europa Nostra/IBI: Berlin 1994*, „Przegląd Urbanistyczny”, 1994, nr 3, s. 13–14.

17. Anna Agata Gruchalska (Wagner) trzecia od prawej na Rynku w Krakowie wśród studentów architektury Technische Hochschule Darmstadt przebywających w Polsce w lipcu 1993 r., uczestników seminarium wyjazdowego do Polski. Fot. 1993 [b.a.]

17. Anna Agata Gruchalska (Wagner), third from the right, on the Market Square in Cracow, among architecture students of the Technische Hochschule Darmstadt residing in Poland in July 1993, participants of a outgoing seminar in Poland. Photo: 1993 [u.a.]

17.

Zakładu Historii Architektury Powszechnej, m.in. do Grecji, Egiptu, Turcji, Włoch, Niemiec, Anglii, Francji, Hiszpanii.

Jadwiga Roguska dwukrotnie wzięła udział z innymi dydaktykami Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej w organizowanej przez dziekana Wydziału Architektury profesora Stefana Wronę wymianie pracowników naukowych i grup studenckich z Uniwersytetem Technicznym w Berlinie (1991) i Uniwersytetem w Asiu (Egipt, 1999). W wymianie pracowników z Wydziałem Architektury w Asiu brał także udział asystent Zakładu – Paweł Wąsowski (2001).

W pierwszej dekadzie XXI w. Zakład Historii Architektury Powszechnej rozwijał współpracę z Wydziałem Architektury w Homs w Syrii, będącą rezultatem inicjatywy pracowników Uniwersytetów w Homs i Latakii, którzy stopnie doktora uzyskali w Polsce, a następnie zajęli znaczące pozycje na swoich uczelniach. W 2000 r. przebywała na zaproszenie Wydziałów Architektury w Latakii i Homs delegacja Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej (prof. Jan Chmielewski, prof. Jadwiga Roguska, dr Alicja Szmelter) z wykładami. Program pobytu obejmował m.in. zapoznanie się z relikdami starożytnej i średniowiecznej architektury powszechnej w Syrii i ich problemami konserwatorskimi oraz z odbudową Bejrutu w Libanie po zniszczeniach wojny domowej, reprezentującą nowe tendencje w odbudowie miast historycznych (il. 18), a także nakreślenie kierunków współpracy

W wyniku tej wizyty gościł w 2001 r. w Warszawie z wykładem dziekan Wydziału Architektury w Homs prof. Mohamed Hakmi (il. 18a). Z dziekanem Wydziału Architektury PW prof. Stefanem Wroną ustalone zostały formy i zakres współpracy, obejmującej wymianę pracowników i studentów obu uczelni, wykłady, udział w konferencjach, wymianę doświadczeń dydaktycznych, promocję

18.

18. Jadwiga Roguska i Nawar al Atassi w odbudowanym po zniszczeniach wojny domowej Bejrucie w 2000 r., po zakończeniu wizyty w uczelniach architektonicznych Syrii, Fot. A. Szmelter, 2000
18. Jadwiga Roguska and Nawar al Atassi in Beirut, rebuilt after the devastation of the civil war in 2000, following a visit to the architectural colleges of Syria, Photo. A. Szmelter, 2000

18a. Wizyta w Warszawie przedstawicieli Wydziału Architektury w Homs (Syria) w 2001 r. Od lewej: Paweł Wąsowski, Alicja Szmelter, Nawar al Atassi, dziekan Wydziału Architektury w Homs Mohamed Hakmi, Jadwiga Roguska. Fot. S. Niewiadomski, 2001
18a. A visit to Warsaw by representatives of the Faculty of Architecture in Homs (Syria) in 2001. From the left: Paweł Wąsowski, Alicja Szmelter, Nawar al Atassi, Dean of the Faculty of Architecture in Homs Mohamed Hakmi, Jadwiga Roguska. Photo: S. Niewiadomski, 2001

18a.

osiągnięć naukowo-badawczych uczelni. W 2002 r. została podpisana umowa o współpracy między Politechniką Warszawską a Uniwersytetem w Homs do 2007 r., następnie przedłużona do 2012 r. Koordynatorami współpracy ze strony polskiej zostały prof. Jadwiga Roguska i dr inż. arch. Alicja Szmelter, ze strony syryjskiej – prof. Mohamed Hakmi, prof. Moutaz Abbara, dr inż. arch. Nawar Al Atassi. W okresie współpracy zrealizowane zostały kilkakrotne wymiany pracowników z wykładami oraz grup studenckich (2002, 2003, 2005, 2006, 2009). Ze strony polskiej we współpracy

udział wzięli pracownicy Zakładu: prof. Jadwiga Roguska, dr Anna Agata Wagner, mgr Radosław Gajda, dr Paweł Wąsowski, ale również pracownicy innych jednostek organizacyjnych Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej, m.in. prof. Stefan Wrona, dr Joanna Nowakowska, dr Alicja Szmelter, dr Cezary Głuszek, prof. Teresa Kelm Krauze. W 2009 r. zorganizowany został w Homs polsko-syryjski tydzień naukowy, z referatami pracowników Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej: prof. Ewy Kuryłowicz, dr. Krzysztofa Koszewskiego, dr. Jana Słyka i mgr. Radosława Gajdy. Po wyjazdach organizowane były wystawy architektoniczne, przybywało przeźroczy do dydaktyki, powstały wspólne publikacje.

9. Zakończenie działalności Zakładu Historii Architektury Powszechnej i losy jego byłych pracowników

W dniu 30 września 2016 r. zakończyło się zatrudnienie na uczelni prof. dr hab. Jadwigi Roguskiej, podsumowane przyznaniem jej w 2017 r. przez Rektora Politechniki Warszawskiej odznaki „Zasłużony dla Politechniki Warszawskiej”. Zakład funkcjonował nadal, ale brak samodzielnego pracownika naukowego w obsadzie był wstępem do jego likwidacji. Na wniosek władz Wydziału Architektury Senat Politechniki Warszawskiej w dniu 27 września 2017 r. pozytywnie zaopiniował zmiany organizacyjne na Wydziale Architektury – likwidację Zakładu Historii Architektury Powszechnej³⁰. Byłe pracowniczki pozostające nadal na etatach Politechniki Warszawskiej: **dr inż. arch. Katarzyna Dankiewicz, dr Iwona Szustakiewicz, dr inż. arch. Anna Agata Wagner** w uzgodnieniu z władzami Wydziału, weszły w skład **Zakładu Dziedzictwa Architektonicznego i Sztuki**, kierowanego przez dr. hab. inż. arch. Piotra Molskiego, prof. PW, a następnie przez dr. hab. inż. arch. Grzegorza Rytla. Utworzyły Pracownię Architektury Powszechnej. Kierowniczką pracowni została dr inż. arch. Anna Agata Wagner, która podjęła się również kierowania blokiem wykładów z historii architektury i sztuki na Uniwersytecie Trzeciego Wieku Politechniki Warszawskiej. Doktor Iwona Szustakiewicz objęła w 2018 r. funkcję prodziekana ds. studenckich i pełniła ją przez dwie kadencje do 2024 r. Została również redaktorem naczelną „Kwartalnika Architektury i Urbanistyki”. W zakresie dydaktyki zespół Pracowni prowadzi nadal zajęcia z Historii architektury powszechnej i wykłady wybieralne. Iwona Szustakiewicz rozwija wysoko oceniany program edukowania studentów architektury w zakresie historii sztuki. Za prowadzone wykłady i ćwiczenia dr Iwona Szustakiewicz i dr inż. Anna Agata Wagner wielokrotnie uzyskały „Złotą Krede” – nagrodę w plebiscycie studenckim na najlepszych wykładowców i prowadzących ćwiczenia na Wydziale Architektury. Działalność naukowa, badawcza i publikacyjna Katarzyny Dankiewicz, Iwony Szustakiewicz i Anny Agaty Wagner po 2017 r. odzwierciedlona została w zestawieniach publikacji na końcu niniejszego artykułu³¹.

³⁰ Uchwała nr 129/XLIX/2017 Senatu Politechniki Warszawskiej z dnia 27 września 2017 r.

³¹ Zestawienie publikacji K. Dankiewicz, I. Szustakiewicz, A.A. Wagner zostało załączone na końcu niniejszego artykułu.

Przebieg dalszej kariery zawodowej innych byłych pracowników Zakładu Historii Architektury Powszechnej, którzy opuścili Zakład przed jego likwidacją wskutek statutowych uregulowań uczelni, był zróżnicowany, ale w każdym przypadku doświadczenia wyniesione z pracy w Zakładzie zaznaczyły się pozytywnie i były rozwijane. Krótki przegląd poniżej ułożony został w kolejności ustawiania pracy w Zakładzie.

Mgr inż. arch. Marek Waclawek po rozwiązaniu umowy o pracę w Politechnice Warszawskiej w 1998 r. skupił się na rozwijaniu własnej działalności projektowej i miał na tym polu znaczące osiągnięcia, w tym również w zakresie rewaloryzacji obiektów historycznych. Założył pracownię WAB Architekci Marek Waclawek. Działał w Stowarzyszeniu Architektów Polskich i Izbie Architektów Rzeczypospolitej Polskiej. Został naczelnikiem Wydziału Architektury i Budownictwa dzielnicy Praga-Północ w Warszawie³².

Prof. Jolanta Putkowska po przejściu w 2003 r. do Zakładu Historii Budowy Miast na Wydziale Architektury PW, została jego kierowniczką i pozostawała na tym stanowisku do 2007 r. Do 2007 r. była też redaktorem wydawnictwa „Prace Naukowe Politechniki Warszawskiej. Seria Architektura”. W latach 2003–2011 uczestniczyła w pracach Społecznej Rady Ochrony Dziedzictwa Kulturowego przy Prezydencie m.st. Warszawy³³. W latach 2005–2008 wypromowała czterech doktorów³⁴. Jest aktywna naukowo, publikuje artykuły i książki. W ostatnich latach opublikowała trzy nagrodzone książki³⁵.

Mgr inż. arch. Radosław Gajda po zakończeniu etatowego zatrudnienia w 2013 r. w Zakładzie Historii Architektury Powszechnej był dydaktykiem na uczelniach warszawskich: Europejskiej Akademii Sztuk oraz Akademii Finansów i Biznesu Vistula. W 2013 r. utworzył razem z Natalią Szcześniak wideoblog na YouTube pod nazwą *Architecture is a good idea* popularyzujący wiedzę o urbanistyce, architekturze i sztuce, zwłaszcza o historycznych aspektach tych obszarów wiedzy. Został wybrany w kadencji 2019–2023 na wiceprezesa oddziału warszawskiego Stowarzyszenia Architektów Polskich, gdzie zajmował się komunikacją i upowszechnianiem wiedzy architektonicznej. Opublikował dwie książki (jako autor i współautor) poświęcone tematyce architektonicznej. Został wybrany warszawiakiem roku 2023. Prezydent RP odznaczył go Złotym Krzyżem Zasługi za popularyzację architektury³⁶. Zestawienie publikacji Radosława Gajdy załączono dalej w artykule.

Prof. Jadwiga Roguska po ustaniu zatrudnienia w Politechnice Warszawskiej w 2016 r. otrzymała propozycję objęcia stanowiska profesora na Wydziale Architektury w Wyższej Szkole Ekologii i Zarządzania w Warszawie (obecnie Akademia Techniczno-Artystyczna Nauk Stosowanych w Warszawie). Wykłada

³² Źródła internetowe: Wydział Architektury i Budownictwa dla Dzielnicy – Praga Północ (um.warszawa.pl), Izba Architektów RP – start (izbaarchitektow.pl), <https://aztekium.pl> (dostęp 15.07.2024).

³³ J. Putkowska, I. Szustakiewicz, *Jolanta Putkowska*, w: *100 lat Wydziału Architektury...*, op. cit., s. 429.

³⁴ I. Szustakiewicz, *Zestawienie prac doktorskich...*, op. cit., s. 84–86

³⁵ Por. Zestawienie publikacji Jolanty Putkowskiej w bibliografii byłych pracowników Zakładu na końcu niniejszego artykułu

³⁶ Źródło internetowe: Radosław Gajda – Wikipedia, wolna encyklopedia (dostęp 15.07.2024).

tam przedmiot Architektura współczesna. Jest nadal wybierana do Komitetu Architektury i Urbanistyki Polskiej Akademii Nauk. Wchodzi od 2017 r. w skład jury Nagrody Witruwiusza przyznawanej przez Komitet Architektury i Urbanistyki PAN za publikacje naukowe. W kadencji 2021–2023 została wybrana do prezydium Komitetu Architektury i Urbanistyki PAN i kierowała Sekcją Historii Architektury i Urbanistyki i Ochrony Dziedzictwa Kulturowego (Sekcji Historii) Komitetu. Należy do Rady Naukowej Uniwersytetu Trzeciego Wieku Politechniki Warszawskiej. Po 2016 r. i odejściu z Zakładu była współautorką i redaktorką dwóch książek, publikowała w czasopismach naukowych i popularnonaukowych³⁷.

Dr inż. arch. Paweł Wąsowski po zakończeniu zatrudnienia w 2017 r. w Politechnice Warszawskiej poświęcił się zaawansowanej już wcześniej twórczości malarskiej. Miał wystawy indywidualne i uczestniczył w wystawach zbiorowych w kraju i za granicą, m.in. w Turynie, Rydze, Mińsku Białoruskim, Brukseli, Londynie³⁸, odnosząc sukcesy na polu artystycznym.

10. Podsumowanie

Praca naukowo-badawcza i dydaktyczna Zakładu w ciągu dwóch dekad jego istnienia dała solidne osiągnięcia i powody do satysfakcji. Powstało kilkadziesiąt poważnych, często odkrywczych poznawczo i nowatorskich metodycznie publikacji naukowych (książki, rozdziały w książkach, artykuły). Zarysowana została wyrażenie naukowa specjalizacja Zakładu, wyrażona w pracach badawczych, publikacjach, ekspertyzach, opiniach. Wyniki pracy naukowej zyskały uznanie wyrażone nagrodami: Wydziału IV Nauk Technicznych PAN, ministerialnymi, rektorskimi.

W ciągu dwudziestu lat funkcjonowania Zakład nie rozwinął się pod względem liczby pracowników, przeciwnie – kurczył się, odpowiednio do zmniejszającej się liczby godzin przeznaczonych na historię architektury powszechnej w programie studiów. Przystudiowałam dostatecznie uważnie dzieje katedr, zakładów historii architektury oraz jednostek pokrewnych w ciągu stu lat istnienia Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej i w innych uczelniach, żeby stwierdzić, że jest to tendencja stała i kierunek zmian nieuchronny. Wynika z nadrzędnych warunkowań samej architektury i jej nauczania. Historia architektury i znajomość form historycznych dawno przestała być instrumentem projektowania. W krótszym niż przed laty programie studiów zmniejszał się radykalnie wymiar jej nauczania, ustępując miejsca projektowaniu i nowym przedmiotom związanym z rewolucją informatyczną. Korpus wiedzy o historii architektury jest jednak niezbędny dla utrzymania roli architektów w ochronie dziedzictwa kulturowego i historycznie ukształtowanego ładu w przestrzeni. Historia jest też potrzebna dla poznania ponadczasowych prawidłowości w architekturze, których znajomość ułatwia wnioskowanie i korzystanie z pakietów wiedzy o architekturze, łatwo dostępnych w sieci,

³⁷ Por. Zestawienie publikacji Jadwigi Roguskiej w bibliografii byłych pracowników Zakładu na końcu niniejszego artykułu

³⁸ Źródło internetowe: Paweł Wąsowski – Wikipedia, wolna encyklopedia (dostęp 30.05.2024).

lecz zatomizowanych. Znajomość mechanizmów procesów zmian w architekturze, nabywana poprzez naukę historii, jest użyteczna dla racjonalnego projektowania. Z dziejów jednostek organizacyjnych historii architektury i im pokrewnych na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej wynika także, że podlegały one tendencji do łączenia się i koncentracji potencjału. Od trzech katedr historii architektury powszechnej w 1920 r. do instytutu w 1970 r., w którym ujęte zostały w całość. Transformacja 1991 r. przeobraziła gruntownie wytworzoną strukturę Wydziału, m.in. poprzez wyodrębnienie mniejszych jednostek i budowanie ich od nowa. W moim przekonaniu perspektywą jest znowu koncentracja, łączenie jednostek, często zbyt małych by racjonalnie wykorzystywać potencjał pracowników. Ważne jest jednak, by łączenie jednostek nauczania historii architektury i pokrewnych było wynikiem spójnej wizji merytorycznej, wykorzystania ich osiągnięć i specjalizacji, przydatności dla kształtowania pożądanego profilu nowoczesnego i światłego architekta, a nie efektem personalnych układanek.

Bibliografia publikacji byłych pracowników Zakładu Historii Architektury Powszechnej

Przyjęta została koncepcja podania możliwie pełnych zestawień publikacji byłych pracowników Zakładu z krótką notką biograficzną i wskazaniem okresu zatrudnienia w Zakładzie Historii Architektury Powszechnej. Wynika to z intencji podkreślenia ciągłości aktywności publikacyjnej i tematycznej publikacji oraz faktu, że niektóre publikacje były efektem badań naukowych prowadzonych przed powstaniem Zakładu, zaś wiele publikacji, które ukazały się po ustaniu działalności Zakładu było owocem pracy naukowej w Zakładzie. Kolejność prezentacji dorobku publikacyjnego byłych pracowników Zakładu Historii Architektury Powszechnej – alfabetyczna.

Katarzyna Dankiewicz, (il. 19), ur. 1965 r., ukończyła Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej w 1999 r. Pracę magisterską wykonała pod kierunkiem prof. Jolanty Putkowskiej. Doktorat w 2006 r. pt. *Przemiany w obszarze dóbr wilanowskich od połowy XVII do połowy XVIII wieku*, promotor – prof. Jolanta Putkowska. W Zakładzie Historii Architektury Powszechnej jako słuchaczka Studium Doktoranckiego prowadziła ćwiczenia w latach 1999–2002; adiunkt w Zakładzie Historii Architektury Powszechnej w latach 2014–2017³⁹.

Zestawienie publikacji:

- Wspólnie z Iwoną Szustakiewicz, *Biogramy profesorów, zastępców profesorów, docentów i doktorów habilitowanych zatrudnionych na Wydziale w latach 1915–2015*, w: *100 lat Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej (1915–2015). Nauczyciele*, red. J. Roguska, S. Wrona, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2017, s. 105–602, ISBN 978-83-7814-620-9.
- *Pałac w Wilanowie – królewska „villa rustica”, jako ośrodek dóbr ziemskich i czynnik wpływający na kształt rozwoju jednej z dzielnic Warszawy*, „Budownictwo i Architektura”, 2018, nr 17 (3), s. 29–56, DOI:10.24358/Bud-Arch_18_173_03.

19.

19. Katarzyna Dankiewicz. Fot. A.A. Wagner, 2015
19. Katarzyna Dankiewicz. Photo: A.A. Wagner, 2015

³⁹ Na podstawie materiałów dostarczonych przez Katarzynę Dankiewicz.

- *Drzwi w kamienicach warszawskiej Pragi*, w: *Detal architektoniczny warszawskiej Pragi 1850–1939*, red. J. Roguska 2018, Wyd. Fundacja Hereditas, Warszawa 2018, s. 225–244, ISBN 978-83-951050-1-2.
- *Dziedzictwo. Architektura historyczna współcześnie: studia, badania, wnioski: prace naukowe Zakładu Dziedzictwa Architektonicznego i Sztuki Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej*, Zakład Dziedzictwa Architektonicznego i Sztuki. Wydział Architektury, Warszawa 2018. Książka współredagowana z C. Głuszką i M. Lewicką. ISBN 978-83-7814-883-8.
- *Badania jako inspiracje do współczesnych restauracji – na przykładzie głównych drzwi w przejazdach bramnych na warszawskiej Pradze w II połowie XIX i na początku XX wieku*, w: *Dziedzictwo. Architektura historyczna współcześnie: studia, badania, wnioski: prace naukowe Zakładu Dziedzictwa Architektonicznego i Sztuki Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej*, red. C. Głuszek, M. Lewicka, K. Dankiewicz, 2018, Wyd. Zakład Dziedzictwa Architektonicznego i Sztuki. Wydział Architektury, Warszawa 2018, s. 147–156.
- *Dziedzictwo architektury funkcjonalnej dwudziestolecia międzywojennego na peronach linii otwockiej: unikatowość warta zachowania*, „TTS Technika Transportu Szynowego”, EMI-PRESS, 2020, vol. 12, s. 10–18.
- *Zabytkowy szpital – problematyczna koegzystencja podmiotu z przedmiotem ochrony konserwatorskiej*, „Builder”, PWB MEDIA, 2021, nr 9 (290), s. 41–43 [„Builder Science”], DOI:10.5604/01.3001.0015.0685.

Radosław Gajda, (il. 20), ur. 1983 r., ukończył studia na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej w 2008 r.; dyplom magisterski na temat architektury teatrów wykonał pod kierunkiem dr. inż. arch. Stefana Westrycha, prof. nzw. PW. W 2009 r. przyjęty na studia doktoranckie na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej. Temat pracy: *Domy własne architektów warszawskich na tle tendencji w mieszkalnictwie swoich czasów*; opiekun naukowy – Jadwiga Roguska⁴⁰. Otwarcie przewodu doktorskiego – 2011 r. Okres pracy w Zakładzie na stanowisku asystenta 2009–2013. W 2014 r. dydaktyka w ramach godzin zleconych.

Zestawienie publikacji:

- *Eksperymentalna kolonia atrialnych domów architektów w Warszawie*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2011, T. LVI, z. 2, s. 75–82.
- *Najdawniejsze domy własne architektów w Warszawie*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2014, T. LIX, z. 1, s. 29–39.
- *Forma a funkcja czyli obiekty sportowe w Polsce w ocenie krytyka architektury*, „Builder”, 2016, nr 3, s. 110–113.
- Wspólnie z Natalią Szcześniak, *Archistorie. Jak odkrywać przestrzeń miast?*, „Znak”, 2018. Książka współautorska, 312 s. ISBN 978-83-240-5441-1.
- *Cztery wymiary architektury*, Wyd. Dobre Pomysły, 2021, Książka autorska, 320 s., ISBN 978-83-963014-0-6.

20. Radosław Gajda. Fot. N. Orce, 2023
20. Radosław Gajda. Photo: N. Orce, 2023

⁴⁰ Na podstawie dokumentacji Zakładu Historii Architektury Powszechnej.

Jolanta Putkowska, (il. 21), ur. 1937 r., ukończyła Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej w 1963 r. Temat pracy dyplomowej: *Ośrodek rehabilitacyjny dla dzieci po przebytej chorobie Heinego-Medina*, promotor – prof. Halina Skibniewska. Rozprawa doktorska w 1971 r., pt. *Założenia rezydencjonalne drugiej połowy XVII w. i ich rola w zespole miejskim Warszawy*, pod kierunkiem docenta Adama Miłobędzkiego, habilitacja – 1984 r. na podstawie publikacji pt. *Mieszkańska zabudowa Miasta Starej Warszawy w XVII w.* Na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej: 1963–1965 – asystent, 1965 – starszy asystent, 1971 – adiunkt, 1987 – docent, 1993 – prof. nadzwyczajny PW, 1987–1988 wicedyrektor i w latach 1988–1991 – dyrektor Instytutu Historii Architektury i Sztuki, prodziekan ds. nauki w latach 1993–1999, kierownik Zakładu Historii Budowy Miast – 2004–2007. W Zakładzie Historii Architektury Powszechnej w latach 1991–2003 – najpierw na stanowisku docenta, następnie od 1993 r. – na stanowisku profesora nadzwyczajnego PW⁴¹.

Zestawienie publikacji:

- Wykaz pomocniczych pracowników nauki Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej, w: *Warszawska Szkoła Architektury 1915–1965*, red. Kierownicy katedr Wydziału Architektury PW, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1967, s. 258–269.
- Sprawozdanie z wakacyjnej praktyki studenckiej przeprowadzonej przez Katedrę Architektury Polskiej Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej w roku 1963, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1968, T. XIII, z. 3, s. 339–347.
- Sprawozdanie z wakacyjnej praktyki studenckiej przeprowadzonej przez Katedrę Architektury Polskiej Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej w roku 1965, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1968, T. XIII, z. 4, s. 405–408.
- Wspólnie z Marią Brykowską, Sprawozdanie z wakacyjnej praktyki studenckiej przeprowadzonej przez Katedrę Architektury Polskiej Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej w roku 1967, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1970, T. XV, z. 1, s. 99–111.
- Architektura zespołu klasztornego reformatów w Boćkach, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1971, T. XVI, z. 1, s. 39–53.
- Projekt Tylmana z Gameren warszawskiej jurydyki Wielopole, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1972, T. XVII, z. 1, s. 135–150.
- „Rewizja i Pomierzenie na pręty ulic warszawskich” przez Tylmana z Gameren: jako materiał źródłowy do badań nad rozwojem przedmieść Warszawy w drugiej połowie XVII wieku, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1974, T. XIX, z. 2, s. 157–167.
- Projektowanie zespołów pałacowych i dworskich w Polsce w XVII w. Podstawy badawcze, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1974, T. XIX, z. 4, s. 317–321.
- Wpływ funkcji miasta sejmowego i rezydencjonalnego na rozwój przestrzenny zespołu miejskiego Warszawy i okolic w XVII w., „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1975, T. XX, z. 4, s. 269–288.

21.

21. Jolanta Putkowska. Fot. J. Roguska, 1996

21. Jolanta Putkowska. Photo: J. Roguska, 1996

⁴¹ /100 Dyplomy na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej, Praca zbiorowa, red. M. Neff, Oficyna Wydawnicza PW, Warszawa 2021, s. 234; J. Putkowska, I. Szustakiewicz, *Jolanta Putkowska, w: 100 lat Wydziału Architektury...*, op. cit., s. 428–430

- *Rezydencja w Ujazdowie w drugiej połowie XVI i w XVII wieku. Część I*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1977, T. XXII, z. 2, s. 89–101.
- *Rezydencja w Ujazdowie w drugiej połowie XVI i w XVII wieku. Część II. Rezydencja Stanisława Herakliusza Lubomirskiego*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1977, T. XXII, z. 3, s. 191–208.
- *Królewska rezydencja na przedmieściu Warszawy w XVII wieku*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1978, T. XXIII, z. 4, s. 279–302.
- *Fortyfikacje Warszawy z pierwszej połowy XVII wieku*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1980, T. XXV, z. 1, s. 21–38.
- *Kształtowanie przestrzeni w architekturze 1 poł. XVIII wieku*, w: *Sztuka 1 poł. XVIII wieku*, red. H. Lisińska, PWN, Warszawa 1981, s. 67–79, ISBN 83-01-01825-9.
- *Mieszczańska zabudowa miasta Starej Warszawy w XVII wieku. Część I*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1983, T. XXVIII, z. 3, s. 195–205.
- *Mieszczańska zabudowa miasta Starej Warszawy w XVII wieku. Część II i III*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1983, T. XXVIII, z. 4, s. 263–340.
- *Zmiany programów oraz ich wpływ na rozplanowanie kamienic patrycjuszowskich w XVI i XVII wieku w Polsce*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1985, T. XXX, z. 2, s. 181–196.
- *Bibliografia prac Adama Miłobędzkiego*, w: *Podług nieba i zwyczaju polskiego. Studia z historii architektury, sztuki i kultury ofiarowane Adamowi Miłobędzkiemu*, red. A. Marczak-Krupa, PWN, Warszawa 1988, s. 11–15, ISBN 83-01-06724-1.
- *Jak mieszkał warszawski patrycjusz Mikołaj Konstanty Giza*, w: *Podług nieba i zwyczaju polskiego. Studia z historii architektury, sztuki i kultury ofiarowane Adamowi Miłobędzkiemu*, red. A. Marczak-Krupa, PWN, Warszawa 1988, s. 373–377, ISBN 83-01-06724-1.
- *Architektura Warszawy XVII wieku*, PWN, Warszawa 1991, książka autorska, 270 s.
- *Królewski zespół rezydencjonalny Augusta II Sasa w Warszawie*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1992, T. XXXVII, z. 3, s. 199–242.
- *Jana Zachwatowicza projekt odbudowy katedry św. Jana w Warszawie*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1993, T. XXXVIII, z. 3–4, s. 301–312.
- *Warszawski zespół rezydencjonalny Franciszka Bielińskiego marszałka wielkiego koronnego*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1996, T. XLI, z. 1, s. 17–47.
- *Stołeczność Warszawy a jej rozwój przestrzenny w pierwszej połowie XVII wieku*, w: *Narodziny stolicy: Warszawa w latach 1596–1668*, red. P. Mrozowski, M. Wrede, D. Galas, Wyd. Zamek Królewski w Warszawie, Warszawa 1996.
- *Thumackie i inne warszawskie inwestycje Karola Schultza, bankiera i przedsiębiorcy budowlanego*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1997, T. XLII, z. 4, s. 271–308.
- *Działalność dydaktyczna profesora Oskara Sosnowskiego*, w: *Architekt Oskar Sosnowski (1880–1939) profesor Politechniki Warszawskiej. Twórczość i dzieła*, red. M. Brykowska, Wyd. Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2000, s. 55–57.

- „Prace Naukowe Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej 1999–2000”, T. I, red. J. Putkowska, Wyd. Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2001. Tom redagowany, 124 s.
- *Spektakl władzy w magnackiej architekturze rezydencjonalnej osiemnastowiecznej Warszawy*, w: *Sztuka i władza*, red. D. Konstantynow, R. Pasieczny, P. Paszkiewicz, Wyd. Instytut Sztuki PAN, Warszawa 2001.
- *Przemiany w projektowaniu warszawskich ogrodów królewskich od początku XVII do połowy XVIII wieku*, w: *Królewskie ogrody w Polsce*, red. M. Szafrńska, Wyd. Towarzystwo Opieki nad Zabytkami, Warszawa 2001.
- *Wpływ sztuki André Le Nôtre’a na kształtowanie otoczenia rezydencji w Polsce w końcu XVII i 1. połowie XVIII wieku*, „Biuletyn Historii Sztuki”, 2001, vol. 63, nr 1–4, s. 243–264.
- *Wnętrze ulic przedmieść Warszawy w XVII i XVIII wieku*, w: *Wnętrze warszawskiej ulicy*, red. B. Wierzbicka, Wyd. Towarzystwo Opieki nad Zabytkami, Warszawa 2002, s. 53–70, 264–279, ISBN 83-88372-19-X.
- „Prace Naukowe Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej 2000–2001”, T. II, red. J. Putkowska, Wyd. Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2002. ISSN 1643-3378. Tom redagowany.
- *Warszawski zespół rezydencjonalny Józefa Wandalina Mniszcha, marszałka wielkiego koronnego, kasztelana krakowskiego*, w: „Prace Naukowe Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej 2000–2001”, T. II, red. J. Putkowska, Wyd. Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2002, s. 105–118.
- *Pałac Kazimierzowski*, w: *Ars et educatio. Kultura artystyczna Uniwersytetu Warszawskiego*, red. J. Miziołek, Wyd. Uniwersytet Warszawski, Warszawa 2003, s. 205–215.
- „Prace Naukowe Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej 2001–2002”, T. III, red. J. Putkowska, Wyd. Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2003. Tom redagowany, s. 156, ISSN 1643-3378.
- *Działalność dydaktyczna profesora Oskara Sosnowskiego*, w: *Oskara Sosnowskiego świat architektury. Twórczość i dzieła*, red. M. Brykowska, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2004.
- *Pałac Wielopolskich i Franciszka Ksawerego Branieckiego przy Nowym Świecie w Warszawie w 2. połowie XVII i w XVIII wieku*, „Rocznik Historii Sztuki”, 2005, vol. 30, s. 237–257.
- *Warszawska podmiejska rezydencja Izabeli Czartoryskiej na Powązkach*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2008, T. LIII, z. 3, s. 25–42.
- *Warszawska podmiejska rezydencja Kazimierza Poniatowskiego na Solcu*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2009, T. LIV, z. 1, s. 3–21.
- *Warszawskie podmiejskie rezydencje Kazimierza Poniatowskiego przy ulicy Książęcej*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2009, T. LIV, z. 2, s. 17–40.
- *Jak mieszkał magnat, kiedy przyjeżdżał za Sasów do Warszawy*, w: *Kultura artystyczna Warszawy. XVII–XXI w.*, red. A. Pieńkos, M. Wardzyński, Wyd. Neriton, Warszawa 2010, ISBN 978-7543-175-9.

- *Warszawska podmiejska rezydencja Izabeli Czartoryskiej na Powązkach*, „Spotkania z Zabytkami”, 2016, nr 11–12, s. 10–18.
- *Warszawskie rezydencje na przedmieściach i pod miastem w XVI–XVIII wieku*, Warszawa 2016, Wyd. Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, książka autorska, 599 s., ISBN 978-83-63580-60-5.
- *Jak mieszkał magnat w Warszawie za Sasów. Architektura rezydencjonalna Warszawy w pierwszej połowie XVIII wieku*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2021, książka autorska, 364 s., ISBN 978-83-8156-294-2.
- *O Palladio!*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2023, książka autorska, 204 s.

Jadwiga Roguska, (il. 22), ur. 1941 r., ukończyła Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej w 1965 r. Praca magisterska pt. *Plan zagospodarowania przestrzennego, uporządkowania i rozbudowy miasta Chęciny*, promotor – prof. Kazimierz Wejchert. Doktorat pt. *Karol Jankowski (1868–1928). Życie i twórczość* – 1974 r., promotor – prof. Jan Zachwatowicz. Habilitacja – 1987 r. na podstawie pracy pt. *Architektura i budownictwo mieszkaniowe w Warszawie w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku. Architektura willowa*, Wyd. Politechniki Warszawskiej, Warszawa 1986. Na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej stanowiska: 1965 – asystent, 1967 – starszy asystent, 1974 – adiunkt, 1989 – docent, 1995 – prof. nadzwyczajny PW, 2009 – profesor zwyczajny PW. Tytuł profesora – 1999. W Zakładzie Historii Architektury Powszechnej PW: kierowniczką – 1991–2012, p.o. kierownika – 2012–2016. Od 2016 r. profesor w Wyższej Szkole Ekologii i Zarządzania w Warszawie⁴².

Zestawienie publikacji:

- *Sprawozdanie z praktyki inwentaryzacyjnej studentów Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej kierowanej przez Zakład Architektury Polskiej w 1966 r.*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1968, T. XIII, z. 2, s. 143–145.
- *Kościół p.w. św. Jadwigi [w Pępowie] – przemiany architektoniczne*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1968, T. XIII, z. 2, s. 145–154.
- *Lilpop Edward August Karol (1844–1911) budowniczy*, w: „Polski Słownik Biograficzny”, T.XVII, 1972, s. 336 n.
- *Lilpop Franciszek Bogusław (1870–1937) architekt*, w: „Polski Słownik Biograficzny”, T.XVII, 1972, s. 337 n.
- *Środowisko architektoniczne Warszawy na przełomie XIX i XX wieku*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1974, T. XIX, z. 3, s. 219–230.
- *Czynniki formowania się i cechy charakterystyczne śródmiejskiej zabudowy mieszkaniowej w XIX i na początku XX wieku*, w: *Projektowanie w procesie przebudowy wewnętrznej struktury bloków śródmiejskich o przewadze funkcji mieszkaniowej*, Konferencja problemowa SARP, Nowy Sącz, 21–23 września 1976 r., red. Z. Knapp, A. Liczbiński, B. Sakowska-Knapp, Stowarzyszenie Architektów Polskich, Warszawa 1976, s. 29–37.

22.

22. J. Roguska. Fot. A.A. Wagner, 2008
22. J. Roguska. Photo: A.A. Wagner, 2008

⁴² /100 Dyplomy na Wydziale Architektury..., op. cit., s. 220; I. Szustakiewicz, *Jadwiga Roguska*, w: *100 lat Wydziału Architektury...*, op. cit., s. 437–439

- *Koło Architektów w Warszawie (1899–1934)*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1977, T. XXII, z. 3, s. 237–244.
- *Architekt Karol Jankowski – w pięćdziesiątą rocznicę śmierci*, „Architektura”, 1978, z. 1–2, s. 63–66.
- *Przejazdy bramne i klatki schodowe kamienic warszawskich w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1978, T. XXIII, z. 1–2, s. 71–92.
- *Karol Jankowski. Architekt warszawski początku XX wieku*, „Studia i Materiały do Teorii i Historii Architektury i Urbanistyki”, T.XIV, Komitet Architektury i Urbanistyki PAN, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1978, 185 s. Recenzja w: „Rocznik Warszawski”, XVI, 1981, s. 431–433. Książka autorska.
- *Wstęp w: Stanisław Noakowski 1867–1928 Życie i twórczość*, red. J. Roguska, Wydawnictwa Politechniki Warszawskiej, Warszawa 1977, s. 5–6. Książka redagowana, 107 s. Recenzja w: „Kronika Warszawy”, 1979, nr 4, s. 150–151.
- *Rysunki projektowe w twórczości Stanisława Noakowskiego*, w: *Stanisław Noakowski 1867–1928 Życie i twórczość*, red. J. Roguska, Wydawnictwa Politechniki Warszawskiej, Warszawa 1977, s. 52–62.
- *Kamienice projektowane przez Witolda Lanciego i ich rola w rozwoju warszawskiej zabudowy czynszowej w XIX wieku*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1979, T. XXIV, z. 1, s. 15–49.
- *Problemy teorii architektury w publikacjach polskich na przełomie XIX i XX wieku*, w: *Problemy teorii architektury w świetle współczesnej praktyki*, Seminarium Problemowe ZG SARP, Tuczno, 14–16 XI 1980, red. H. Adamczewska-Wejchert, Z. Mieszkowski, A. Niezabitowski, M. Nowosad, Oddział SARP w Katowicach 1980, s. 36–47.
- *Wpływ przepisów na kształtowanie się zabudowy Warszawy w 2 połowie XIX i na początku XX wieku*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1980, XXV, z. 3–4, s. 275–299.
- *Pałac Rusieckiego przy ul. Lwowskiej*, „Kronika Warszawy”, 1981, nr 4, s. 79–95.
- *Warszawski pałac „Pod Karczochem” świadectwem trzech epok?*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1982, T. XXVII, z. 1–2, s. 109–127.
- *Warszawskie echa nowych koncepcji w planowaniu zabudowy czynszowej na początku XX wieku*, w: „Architektura dawna a współczesność. Studia i Materiały do Teorii i Historii Architektury i Urbanistyki”, Polska Akademia Nauk – Komitet Architektury i Urbanistyki, T.XVI, red. W. Puget, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1982, s. 85–101.
- *Pałac Rembielińskiego przy zbiegu Alei Ujazdowskich i Pięknej*, „Kronika Warszawy”, 1984, z. 3, s. 117–135.
- *Pamięci Profesora Jana Zachwatowicza*, „Ochrona Zabytków”, 1984, R. XXXVII, z. 2, s. 118.
- *Bibliografia publikacji Jana Zachwatowicza*, „Ochrona Zabytków”, 1984, R. XXXVII, z. 2, s. 122–126.

- *Architektura i budownictwo mieszkaniowe w Warszawie w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku. Architektura willowa*, Wydawnictwa Politechniki Warszawskiej, Warszawa 1986, 130 s. Książka autorska.
- *Architektura i budownictwo mieszkaniowe w Warszawie w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku. Zabudowa mieszkaniowa dzielnic przemysłowych i peryferyjnych*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1986, T. XXXI, z. 2, s. 151–199.
- *Neogotyki w architekturze warszawskich kamienic*, „Kronika Warszawy”, 1987, z. 3–4, s. 99–126.
- *Domy robotnicze Warszawy*, „Spotkania z Zabytkami”, 1987, nr 8, s. 24–28.
- *Zapomniane dzieło Juliana Ankiewicza – willa Bławackiej, następnie Sobańskiej*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1988, T. XXXIII, z. 4, s. 319–333.
- *Warszawska willa przemysłowca Raua*, w: *Podług nieba i zwyczaju polskiego. Studia z historii architektury, sztuki i kultury ofiarowane Adamowi Miłobędzkiemu*, red. A. Marczak-Krupa, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1988, s. 456–465.
- *Ewolucja sieci ulicznej i form zabudowy miasta w 2 połowie XIX i na początku XX wieku*, w: *Sieć uliczna*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa – Łódź 1989, s. 22–29.
- *Zabytkowe dworce kolejowe*, „Spotkania z Zabytkami”, 1990, z. 3, s. 22–29.
- *O organizacji i programie kształcenia na Podyplomowym Studium Konserwacji Zabytków Politechniki Warszawskiej*, „Ochrona Zabytków”, 1991, nr 4, s. 254–260.
- *Modernism and Moderate Modernism in the Architecture of Warsaw in the Nineteen-Twenties, The Art of the 1920's in Poland, Slovakia and Hungary*, „Niedzica Seminars”, T.VI: 1991, red. E. Śnieżyńska-Stolot, Cracow 1991, s. 21–26, 129–132.
- *Z dziejów kształtowania się masowej architektury użytkowej. Dworce kolejowe w Królestwie Polskim*, w: *Architektura i urbanistyka w krajobrazie historycznym Królestwa Polskiego 1815–1914*, red. W. Krauze, Wydawnictwo Ośrodka Dokumentacji Zabytków, Warszawa 1992, s. 9–23. Recenzja w: „Nowe Książki”, 1993, nr 6, s. 47–48.
- *Architekci Polacy w kręgu petersburskich neoklasycystów*, w: *Przed wielkim jutrem. Sztuka 1905–1918*, red. T. Hrankowska, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1993, s. 61–78.
- *Profesorowi Janowi Zachwatowiczowi w dziesiątą rocznicę śmierci – wystawa rysunków i projektów*, „Wiadomości Konserwatorskie”, 1993, nr 3, s. 8–10.
- *Przemiany funkcjonalno-przestrzenne Skarpy Warszawskiej w XIX i XX wieku i ich prognostyczna wymowa*, w: „Skarpa Warszawska”, red. B. Wierzbicka, Wydawnictwo Towarzystwa Opieki nad Zabytkami, Warszawa 1993, s. 49–60, il. s. 181–189. Recenzja, w: „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1994, T. XXXIX, z. 1, s. 77–78.
- *Teka 1 Architektury Współczesnej Ziemi Górskich*, red. T.P. Szafer. Wyd. SEZ. ON Kraków 1993. Recenzja w: „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1994, T. XXXIX, z. 1, s. 75–76.

- *Pamięci Jana Zachwatowicza*, „Kronika Warszawy”, 1994, nr 3, s. 21–32.
- *Wątki tematyczne w twórczości naukowej Jana Zachwatowicza*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1993 [błędnie 1994], T. XXXVIII, z. 3/4, s. 233–247.
- *Odsłonięcie i konserwacja murów obronnych Warszawy według Jana Zachwatowicza i następców*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1993 [błędnie 1994], T. XXXVIII, z. 3–4, s. 277–290.
- *Sprawozdanie z konferencji naukowej i wystawy prac, rysunków i projektów pt. Jan Zachwatowicz, historyk architektury, konserwator zabytków, przeszłość i przyszłość jego szkoły*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1993 [błędnie 1994], T. XXXVIII, z. 3/4, s. 451–456.
- *Place w węzłach dawnego Założenia Ujazdowskiego*, w: *Historyczne place Warszawy. Urbanistyka – Architektura – Problemy konserwatorskie*, red. B. Wierzbicka, „Biblioteka Towarzystwa Opieki nad Zabytkami”, Warszawa 1995, s. 182–199.
- *Zakopiańska willa „Kresy”*, w: *Teka 2 Architektury Współczesnej Ziemi Górskich*, red. T.P. Szafer, Wyd. SEZ.ON Kraków 1996, s. 26–29.
- *Projekt domu własnego architekta w warszawskiej kolonii Profesorskiej*, w: *De Gustibus, Studia z historii sztuki i architektury ofiarowane prof. T.S. Jaroszewskiemu*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1996, s. 176–191.
- *The Radical Avant-Garde and Modernism in Polish Interwar Architecture*, „Rassegna”, Bologna, 1996, T.65, s. 14–25 oraz edycja tomu w jęz. włoskim.
- *The New Housing Between Dogma and Reality*, „Rassegna”, Bologna, 1996, T.65, s. 60–72 oraz edycja tomu w jęz. włoskim.
- *Polskata architektura meżdu dwete swetowni woini*, „Godišnik na Uniwersiteta po Architektura, Stroitielstwo i Geodesia”, Sofia 1997, T. XXXIX, s. 7–25.
- *Warszawska interpretacja modelu włoskiej willi wieżowej w XIX wieku*, w: *In artium hortis*, red. B. Wierzbicka, wyd. Stowarzyszenie Konserwatorów Zabytków, Warszawa 1997, s. 197–207.
- *Miasto w poszukiwaniu sielskiego klimatu – warszawskie kolonie willowe*, w: *Miasto z widokiem na wieś*, red. B. Wierzbicka, „Biblioteka Towarzystwa Opieki nad Zabytkami”, Warszawa 1998, s. 153–174.
- *Oprawa architektoniczna ulic warszawskich w 2 połowie XIX i na początku XX wieku jako wyraz ich funkcji i znaczenia w mieście*, w: „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, 1998, R. XLVI, nr 3–4, s. 313–337.
- *Głos w dyskusji*, w: *Historyczne centrum Warszawy*, red. B. Wierzbicka, „Biblioteka Towarzystwa Opieki nad Zabytkami”, Warszawa 1998, s. 298–299, 306–307.
- *Treści i funkcje informujące detalu w architekturze warszawskiej w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku*, w: *Conservatio est aeterna creatio*, red. J. Krawczyk, Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 1998, s. 265–299.
- *Powojenna odbudowa willi i pałaców z drugiej połowy XIX wieku w Warszawie*, „Roczniki Humanistyczne”/“Annales de Lettres et Sciences Humanes”, red. I. Rolska-Boruch, Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 1999, T. XLVII, s. 329–342.

- *Warszawska kolonia willowa w Ogrodzie Róż. Zamierzenia, realizacja, odniesienia*, „Mazowsze, Dziedzictwo Kulturowe”, 1999, R. VII, nr 12, s. 3–26.
- *Bibliografia prac Jana Zachwatowicza*, w: *Jan Zachwatowicz w stulecie urodzin*, red. A. Rottermund, Wydawnictwo Zamku Królewskiego w Warszawie, Warszawa 2000, s. 145–154.
- *Echoes of Berlin in the Architecture and Urban Structure of Warsaw in the Second Half of the 19th and in the Early 20th Century*, „Urbanistyka”, 2000, nr 5, s. 13–22.
- Wspólnie z Nawarem Al Atassi, *Architektura Warszawy z drugiej połowy XIX i początku XX wieku w programach powojennej odbudowy, w późniejszych koncepcjach modernizacji i rewaloryzacji oraz w dzisiejszej praktyce*, w: *Strategie rewaloryzacji miast w Polsce i w innych krajach*, red. A. Michałowski, T. Zarębska, A. Sulimierska, „Studia i Materiały Krajobrazu”, Ośrodek Ochrony Zabytkowego Krajobrazu, Warszawa 2000, T.25 (37), s. 148–169.
- *Helena i Szymon Syrkusowie: koncepcja typizacji i uprzemysłowienia architektury mieszkaniowej*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2000, T. XLV, z. 2, s. 105–121.
- *Kolonia profesorska na Warszawskiej Skarpie – geneza, historia, zagadnienia przekształceń*, w: „Prace Naukowe Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej”, T. 1, red. J. Putkowska, Warszawa 2001, s. 85–105.
- *Studnie warszawskich kamienic czynszowych*, „Mazowsze. Dziedzictwo Kulturowe”, 2001, R. IX, nr 14, s. 61–70.
- *Nieznany pałacyk kupca i przemysłowca Ernesta Gaya w Alejach Ujazdowskich w Warszawie*, w: *Hortus vitae*, red. A. Sulimierska, Wyd. Ośrodek Ochrony Zabytkowego Krajobrazu, Warszawa 2001, s. 215–221. ISBN 83-85548-89-0.
- *Żelbetowy szkielet – architektura szkła i światła*, w: *Architektura betonowa*, red. D. Kozłowski, Z. Pilch, J. Deja, Kraków 2001, s. 27–31. ISBN 83-913000-4-8.
- Wspólnie z Nawarem Al Atassi, *Nowe tendencje w odbudowie miast historycznych.../New trends in restoration of Historical Cities...*, w: *Tożsamość miasta odbudowanego. Autentyzm – integralność – kontynuacja / The Identity of the Rebuilt City. Authenticity – Integrity – Continuation*, red. R. Cielątkowska, Gdańsk 2001, s. 94–100. Wersja w jęz. ang. tamże, s. 227–232, il. s. 292–294.
- *Sosnowski Oskar Wiktor (1880–1939)*, w: „Polski Słownik Biograficzny”. Ossolineum Warszawa-Kraków 2001, T. XL, z. 167, s. 589–592.
- *Berlińskie echa w architekturze i urbanistyce Warszawy w XIX i na początku XX wieku*, w: „Prace Naukowe Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej”, T. II, Warszawa 2002, red. J. Putkowska, s. 119–145, ISSN 1643-3378.
- *Drzwi w warszawskich kamienicach w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku*, w: „Prace Naukowe Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej”, T. III, Warszawa 2003, red. J. Putkowska, s. 49–63, ISSN 1643-3378.
- *Ewolucja układów przestrzennych, planów i form warszawskich kamienic w latach dwudziestych i trzydziestych XX wieku*, w: „Prace Naukowe Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej”, T. III, Warszawa 2003, red. J. Putkowska, s. 65–80, ISSN 1643-3378.

- *Estetyczne i praktyczne przesłanki stosowania ceglanej wyprawy w fasadach warszawskich kamienic w końcu XIX i na początku XX wieku*, w: *Studium Urbis*, red. A. Sulimierska, A. Szmelter, Warszawa 2003, s. 171–180. ISBN 83-85151-68-0.
- *Warszawskie kolonie willowe lat dwudziestych XX wieku. Symbioza zachodnioeuropejskich zasad urbanistycznych i rodzimej formy architektonicznej*, „Urbanistyka”, 2004, R. VIII, s. 31–47.
- *Domy wielorodzinne – kamienice w okresie międzywojennym w Warszawie: kontynuacje, transformacje, nowe rozwiązania*, w: *Kamienica w krajach Europy Północnej*, red. M. J. Sołtysik, Wyd. Nadbałtyckie Centrum Kultury, Wydział Architektury Politechniki Gdańskiej, Gdańsk 2004, s. 416–450. ISBN 83-9393189-3-9, ISBN 83-917748-2-1.
- *Modernizm w architekturze urzędów i instytucji państwowych i miejskich w Warszawie w drugiej połowie lat dwudziestych i w latach trzydziestych XX wieku*, „Aktualne problemy konserwatorskie Gdańska. Architektura modernistyczna budynków użyteczności publicznej Gdańsk, Sopot, Gdynia”, z. 2, red. R. Cielątkowska, Gdańsk 2004, s. 66–71, ISSN 1895-5266.
- *Dworce kolejowe Warszawy. Architektura i urbanistyczne implikacje rozmieszczenia*, w: *Obiekty kolejowe. Układy przestrzenne, architektura, elementy techniki*, red. W. Czarnecki, M. Proniewski, Wyd. Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku, Białystok 2005, s. 141–152.
- *Program taniego mieszkalnictwa Zakładów Ubezpieczeń Społecznych i jego realizacja w Warszawie*, w: *Ubogi modernizm i socmodernizm w architekturze domu 1925–1975. Wartości i oddziaływanie*, red. K. Kucza-Kuczyński, Materiały Seminarium Sekcji Architektury Komitetu Architektury i Urbanistyki PAN, Warszawa 2005, s. 5–10.
- *Afirmacja, rezerwa, krytyka – postawy architektów wobec nurtu luksusowej architektury mieszkaniowej lat 30. XX wieku*, „Archivolta”, 2007, nr 4, s. 78–84.
- *Kontynuacja i ewolucja założeń i form przedwojennego modernizmu w powojennej architekturze Warszawy w drugiej połowie lat czterdziestych XX wieku*, w: „Aktualne problemy konserwatorskie Gdańska. Post-war modernism (1946–65) / Modernizm powojenny (1946–65)”, z. 3, red. R. Cielątkowska, Gdańsk 2007, s. 65–73, ISSN 1895-5266.
- *Detal i dekoracja w architekturze mieszkaniowej Warszawy w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku: wystrój schodów. Zarys typologii i ewolucji formy wybranych elementów*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2008, T. LIII, z. 1, s. 65–85.
- *Koncepcje centrów wielkich miast w okresie międzywojennym i powojenne kontynuacje*, w: *Modernizm w Europie, Modernizm w Gdyni. Architektura lat międzywojennych i jej ochrona*, red. M.J. Sołtysik, Gdynia 2009, s. 10–20, edycja polska i angielska.
- *The Luxury Trend in the Modernist Architecture of Warsaw Tenement Houses*, „Architecture Civil Engineering Environment”, 2008, vol. 1, no. 4, s. 27–36.
- *Wstęp*, w: *Modernizm w Europie, modernizm w Gdyni. Architektura lat międzywojennych i jej ochrona*, red. M.J. Sołtysik, Gdynia 2009, edycja polska i angielska.
- *Modernism in the Architecture of State and Municipal Institutions in Warsaw of the 1920s*, „Architecture, Civil Engineering, Environment”, 2009, vol. 2, no. 4, s. 31–40.

- *Detal architektoniczny kamienic warszawskich w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku: bramy*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2009, T. LIV, z. 2, s. 78–100.
- *Od redakcji*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2009, T. LIV, z. 4, s. 3.
- *Kształtowanie strefy wejściowej kamienic warszawskich w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2010, T. LV, z. 1–2, s. 93–125.
- *Detal architektoniczny kamienic warszawskich w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku: balkony*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2010, T. LV, z. 4, s. 67–87.
- *Okna i ich oprawa architektoniczna w warszawskich kamienicach w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2011, T. LVI, z. 1, s. 38–69.
- *Prof. dr hab. inż. arch. Sławomir Gzell – doktorem honoris causa Politechniki Poznańskiej*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2011, T. LVI, z. 1, s. 132–133.
- *Pomiary detalu architektonicznego kamienic warszawskich z drugiej połowy XIX i początku XX wieku*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2011, T. LVI, z. 3, s. 113–126.
- *Jubileusz profesora Andrzeja Olszewskiego*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2011, T. LVI, z. 3, s. 127–128.
- *Interpretacje modernistycznej zasady typu i powtarzalności w architekturze międzywojennej i w pracach architektów warszawskich*, w: *Modernizm w Europie, modernizm w Gdyni. Architektura pierwszej połowy XX wieku i jej ochrona w Gdyni i w Europie*, red. M.J. Sołtysik, R. Hirsch, Gdynia 2011, s. 15–26.
- *Afirmacja, rezerwa, krytyka. Postawy architektów warszawskich wobec nurtu luksusowej architektury*, w: *Oblicza modernizmu w architekturze*, red. R. Nakoneczny, J. Wojtas-Swoszowska, Katowice 2013, s. 160–170.
- *Bibliografia prac Jana Zachwatowicza*, w: *Jan Zachwatowicz 1900–1983, architekt*, red. M. Pleskaczyńska, P. Majewski, Wyd. Zamek Królewski, Warszawa 2013, s. 149–158.
- *Dziedzictwo na nowo odkrywane. Detal architektoniczny 1850–1939*, red. J. Roguska, Wyd. Fundacja Hereditas, Warszawa 2014, 471 s., książka redagowana, ISBN 978-83-937739-4-7.
- *Wprowadzenie*, w: *Dziedzictwo na nowo odkrywane. Detal architektoniczny 1850–1939*, red. J. Roguska, Wyd. Fundacja Hereditas, Warszawa 2014, s. 5–11.
- *Metalowy detal zewnętrzny w architekturze mieszkaniowej Warszawy 1850–1939*, w: *Dziedzictwo na nowo odkrywane. Detal architektoniczny 1850–1939*, red. J. Roguska, Wyd. Fundacja Hereditas, Warszawa 2014, s. 151–210.
- *Metalowy detal wewnętrzny w architekturze mieszkaniowej Warszawy 1850–1939*, w: *Dziedzictwo na nowo odkrywane. Detal architektoniczny 1850–1939*, red. J. Roguska, Wyd. Fundacja Hereditas, Warszawa 2014, s. 211–243.
- *Modern Interpretations of the Principle of Type and Repeatability in the Work of Warsaw Architects in the Period Between the World Wars*, w: *20th Century Architecture until the 1960s and its Preservation*, red. M.J. Sołtysik, R. Hirsch, Gdynia 2015, s. 47–54.

- Wspólnie ze Stefanem Wroną, *100 lat Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej (1915–2015). Nauczyciele*, red. J. Roguska, S. Wrona, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2017, 644 s., książka współredagowana, ISBN 978-83-7814-620-9.
- Wspólnie ze Stefanem Wroną, *Wprowadzenie, Zakres i struktura tomu, podstawy opracowania*, w: *100 lat Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej (1915–2015). Nauczyciele*, red. J. Roguska, S. Wrona, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2017, s. 9–13.
- Wspólnie ze Stefanem Wroną, *Kadra nauczająca Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej – sztafeta generacji, indywidualności, zespołowych wysiłków, dokonań*, w: *100 lat Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej (1915–2015). Nauczyciele*, red. J. Roguska, S. Wrona, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2017, s. 15–97.
- *Petersburskie motywy w warszawskiej twórczości Mariana Lalewicza*, w: *Polscy i rosyjscy architekci w XIX i XX wieku*, „Sztuka Europy Wschodniej”, T. VI, red. J. Malinowski, I. Gavrash, A. Pospiszil, S. Levoshko, Wyd. Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata & Wyd. Tako, Warszawa–Toruń 2018, s. 133–153. ISSN 2559-5709.
- *Detal architektoniczny warszawskiej Pragi 1850–1939*, red. J. Roguska, Wyd. Fundacja Hereditas, Warszawa 2018, książka redagowana, 438 s. ISBN 978-83-951050-1-2.
- *Wstęp*, w: *Detal architektoniczny warszawskiej Pragi 1850–1939*, red. J. Roguska, Wyd. Fundacja Hereditas, Warszawa 2018, s. 7–13.
- *Żeliwny detal architektoniczny w architekturze warszawskiej Pragi*, w: *Detal architektoniczny warszawskiej Pragi 1850–1939*, red. J. Roguska, Wyd. Fundacja Hereditas, Warszawa 2018, s. 117–140.
- *Detal architektoniczny schodów i klatek schodowych w kamienicach warszawskiej Pragi*, w: *Detal architektoniczny warszawskiej Pragi 1850–1939*, red. J. Roguska, Wyd. Fundacja Hereditas, Warszawa 2018, s. 141–181.
- *Twórcy i stopień zachowania pierwotnego rozplanowania warszawskiego pałacyku i kamienicy Stanisława Rusieckiego w świetle źródłowych materiałów*, „Builder” [Science], 2024, T. 322, nr 5, s. 17–25.

Artykuły popularnonaukowe (przeglądowe) w czasopiśmie społeczno-kulturalnym:

- *Zabytkowe odboje żeliwne*, „Stolica”, 2017, nr 11–12 (2306–2307), s. 34–39.
- *Architektura informacji na przełomie XIX i XX stulecia*, „Stolica”, 2018, nr 9 (2316), s. 34–41.
- *Czytanie architektury*, „Stolica”, 2020, nr 9–10 (2340–2341), s. 40–46.

Iwona Szustakiewicz, (il. 23), ur. 1972 r., absolwentka Wydziału Historycznego (Instytut Sztuki) Uniwersytetu Warszawskiego w 1996 r. Praca magisterska pt. *Pałac w Guzowie* pod kierunkiem prof. Tadeusza S. Jaroszewskiego. W 2004 r. otwarcie przewodu doktorskiego, opiekun naukowy – prof. Jadwiga Roguska, obrona pracy doktorskiej pt. *Julian Ankiewicz (1820–1903) architekt*

23.

23. Iwona Szustakiewicz. Fot. J. Roguska, 2011
23. Iwona Szustakiewicz. Photo: J. Roguska, 2011

warszawski XIX wieku w 2012 r. Od 2000 r. związana nieformalnie z Zakładem Historii Architektury Powszechnej. Praca etatowa w Zakładzie w latach 2008–2017: 2008 r. – asystent, w 2012 r. – adiunkt. Na Wydziale Architektury PW prodziekan do spraw studenckich w latach 2018–2024⁴³. Jest redaktor naczelną „Kwartalnika Architektury i Urbanistyki”.

Zestawienie publikacji:

- Guzów. Podwarszawska rezydencja Łubieńskich i Sobańskich, „Rocznik Warszawski”, R. XXVI, 1996, s. 77–101.
- Portrety Sobańskich w zbiorach Muzeum Okręgowego w Żyrardowie, „Żyrardowski Rocznik Muzealny”, R. IV, 1996, nr 5, s. 59–62.
- Józef Rapacki. Malarstwo, rysunek, grafika. Przewodnik po zbiorach Muzeum Okręgowego w Żyrardowie, Żyrardów, 1997. Katalog autorski.
- Budynek Towarzystwa Kredytowego Miasta Warszawy, „Rocznik Warszawski”, R. XXIX, 1999, s. 135–144.
- Zestawienie prac doktorskich obronionych na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej w latach 2001–2008, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2008, T. LIII, z. 2, s. 82–86.
- Tematy i rozwiązania funkcjonalne w twórczości warszawskiego architekta Juliana Ankiewicza, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2010, T. LV, z. 4, s. 49–66.
- Architekt Julian Ankiewicz (1820–1903) – nowe fakty z biografii i ogólna ocena twórczości, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2010, T. LV, z. 3, s. 26–36.
- Podstawy warsztatu architekta warszawskiego w XIX wieku, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2011, T. LVI, z. 2, s. 63–74.
- Systematyka form historyzmu w pracach warszawskiego architekta XIX wieku na przykładzie twórczości Juliana Ankiewicza, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2013, T. LVIII, z. 1, s. 57–83.
- Biogramy profesorów, zastępców profesorów, docentów i doktorów habilitowanych zatrudnionych na Wydziale w latach 1915–2015 (wspólnie z Katarzyną Dankiewicz), w: 100 lat Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej (1915–2015). Nauczyciele, red. J. Roguska, S. Wrona, Warszawa 2017, s. 105–602.
- Budynek Szkoły Handlowej Zgromadzenia Kupców m. st. Warszawy z początku XX wieku – utracone dziedzictwo a współczesne działania konserwatorskie, w: Dziedzictwo. Architektura historyczna współcześnie: studia, badania, wnioski: prace naukowe Zakładu Dziedzictwa Architektonicznego i Sztuki Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej, red. C. Głuszek, M. Lewicka, K. Dankiewicz, Warszawa 2018, s. 137–146.
- Halina Skibniewska’s Good Flat, “IOP Conference Series: Materials Science and Engineering”, 2019, T. 603, nr 4, DOI:10.1088/1757-899X/603/4/042001.
- System weryfikacji umiejętności warsztatowych architektów w Królestwie Polskim w XIX wieku, w: Wokół zagadnień warsztatu artysty: malarza, rzeźbiarza, architekta..., Tom 1, red. E. Doleżyńska-Sewerniak, R. Mączyński, Toruń 2020, s. 13–33.

⁴³ Na podstawie dokumentacji Zakładu Historii Architektury Powszechnej i materiałów dostarczonych przez Iwonę Szustakiewicz

- *Działalność zawodowa architekta Edwarda Goldberga (1842–1928)*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2021, T. LXVI, z. 2, s. 4–68.
- *Wydział Architektoniczny Politechniki Warszawskiej*, w: */100 Dyplomy na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej*, red. M. Neff, Warszawa 2021, s. 14–23.
- *Empowering Children and Revitalising Architecture through Participatory Art: The What Animal Is It? Project by Iza Rutkowska*, „Arts” 2023, vol. 12, nr 3, s. 1–12, numer artykułu: 107. DOI:10.3390/arts12030107.

Anna Agata Wagner, pierwsza publikacja pod nazwiskiem Wagner ukazała się w 1998 r., wcześniejsze sygnowane **Gruchalska**), (il. 24), ur. 1964 r., absolwentka Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej w 1990 r. Praca dyplomowa magisterska nt. zespołu mieszkaniowego domów jednorodzinnych w Józefowie k. Warszawy pod kierunkiem dr inż. arch. Stefana Westrycha. Doktorat: *Politechnika Warszawska – monografia architektoniczna* – 1998 r., promotor prof. Jadwiga Roguska. W Zakładzie Historii Architektury Powszechnej od 1991 r. – asystent, w latach 1999–2017 – adiunkt⁴⁴.

Zestawienie publikacji:

- *Jan Zachwatowicz*, „Spotkania z Zabytkami”, 1993, nr 8, s. 16.
- *Bankowe gmachy*, „Spotkania z Zabytkami”, 1994, nr 3, s. 8–11.
- *Europa Nostra / IBI: Berlin 1994*, „Przegląd Urbanistyczny”, 1994, nr 3, s. 13–14.
- *Bronisława Brochwicz-Rogóyskiego projekty wyższych szkół politechnicznych w Nowoczerkasku i Tyflisie*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1995, T. XL, z. 3–4, s. 237–244.
- *Profesora Mariana Lalewicza niezrealizowane plany rozbudowy Politechniki Warszawskiej na Polu Mokotowskim*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1998, T. XLIII, z. 3–4, s. 343–350.
- *Kształtowanie się wielkomiejskiego oblicza Warszawy*, „Warszawa 2000, kalendarz-informator”, Warszawa 1999, s. 283–292.
- *Zespół architektoniczny Warszawskiego Instytutu Politechnicznego na tle europejskich wyższych uczelni technicznych*, „Mazowsze”, 1999, R. VII, nr 12, s. 43–54.
- *Architektura Politechniki Warszawskiej*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2001, książka autorska, 382 s.
- *Architecture of the Warsaw University of Technology*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2001, książka autorska, 384 s.
- *Idea architektury klasycznej w gmachu Nowej Księżarni PW*, w: „Prace Naukowe Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej 2000–2001”, T. II, red. J. Putkowska, Wyd. Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2002, s. 197–206.
- *Siedziba Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej – stuletnia historia gmachu*, w: *Schola Architecturae – Budynki szkół architektury*, red. O. Czerner, A. Gryglewska, Wrocław 2005, s. 117–134.

24.

24. Anna Agata Wagner. Fot. 1999 [b.a.]

24. Anna Agata Wagner. Photo: 1999 [u.a.]

⁴⁴ Na podstawie dokumentacji Zakładu Historii Architektury Powszechnej i materiałów dostarczonych przez Annę Agatę Wagner

- *Studenckie koncepcje rewitalizacji zabytkowego zespołu Warszawskiej Wytwórni Wódek Koneser na Pradze*, w: *Problemy rewitalizacji w gospodarce przestrzennej XXI wieku*, red. W. Czarnecki, Wyd. Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania, Białystok 2006, s. 271–279.
- *Pomysł na Pragę – wizje rewitalizacji starej Pragi*, „PRO-REVITA”, w: *Rewitalizacja – nośnik tożsamości i rozwoju obszarów metropolitalnych*, Łódź 2007, s. 309–316.
- *Obszar Pola Mokotowskiego i jego otoczenie jako poligon doświadczalny warszawskiej architektury dwudziestolecia powojennego*, „Aktualne problemy konserwatorskie Gdańsk”, z. 3, red. R. Cielątkowska, Gdańsk 2007, s. 92–97.
- *Inspiracje tradycją klasyczną w architekturze XX wieku: prace Tadeusza Zielińskiego – ojca dla szkół wyższych w Warszawie*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2008, T. LIII, z. 4, s. 66–80.
- *Gmach Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie – przestrzenno-architektoniczne odniesienia Mariana Lalewicza do „klasycyzmów” w architekturze polskiej*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2010, T. LV, z. 4, s. 88–102.
- *Styk trzech dzielnic Warszawy: Śródmieście, Mokotowa i Ochoty w okresie międzywojennym – wpływ podziału własnościowego (państwo, wojsko, miasto) na charakter realizowanej architektury*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2011, LVI, z. 3, s. 61–91.
- *The Dome in Sacral Architecture. The Spatial and Symbolic Considerations Based on the Projects for the National Temple of Divine Providence in Warsaw*, “Domes and Cupolas. An International Journal for Architecture, Engineering, Conservation and Culture”, Angelo Ponte-Corboli Editore Firenze, 2014, vol. 1, no. 1, s. 64–73.
- *Czas i miejsce. Architektura Politechniki Warszawskiej*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2015, książka autorska, 536 s.
- *Gmach Główny Politechniki Warszawskiej*, „Spotkania z Zabytkami”, 2015, nr 11–12, s. 43–49.
- *Historic Buildings of the Warsaw University of Technology – Selected Issues of Renovation, Modernisation and Adaptation*, “Civil and Environmental Engineering Reports”, 2016, nr 21, s. 121–130, ISSN 2080-5187.
- *Rewaloryzacja zabytkowego Gmachu Technologii Chemicznej w Zespole Politechniki Warszawskiej*, „Budownictwo i Architektura”, 2018, vol.17, s. 109–118.
- *Balkony w architekturze warszawskiej Pragi (1860–1939) w: Detal architektoniczny warszawskiej Pragi 1850–1939*, red. J. Roguska, Wyd. Fundacja Hereditas, 2018, s. 51–84.
- *Works of Karol Jankowski (1868–1928), Czesław Przybylski (1880–1936) and Rudolf Świerczyński (1883–1943) as the background for the changes in architectural design teaching at the Faculty of Architecture of Warsaw University of Technology in the 1920s*, “TOP Conference Series: Materials Science and Engineering”, 2019, T 603, nr 4, DOI: 10.1088/1757-899X/603/4/042025.
- *Koszykowa 55 – Uczelnia Architektury*, w: */100 Dyplomy na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej*, red. M. Neff, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2021, s. 24–53.

- *Architektura mieszkaniowa Warszawy w okresie międzywojnia na przykładzie realizacji Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowych, Funduszu Kwaterunku Wojskowego i Warszawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej, powstałych w rejonie Pola Mokotowskiego*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2021, T. LXVI, z. 2, s. 70–84.
- *Powojenne przekształcenia komunikacyjnej sieci śródmieścia Warszawy w latach 1945–1975. Problemy trasowania nowych arterii samochodowych w zderzeniu z ocalałym, zabytkowym układem urbanistyczno-architektonicznym*, „Architektura, Urbanistyka, Architektura Wnętrz. Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej”, red. M. Górzyński, Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań 2022, s. 95–108.
- Wspólnie z Robertem Zajdlerem, *Historical Concepts of New European Bauhaus*, “Solutions for Modern Society of the Future. The New European Bauhaus Manual”, red. R. Zajdler, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2023, s. 14–37.

Paweł Wąsowski, (il. 25), ur. 1974 r., absolwent Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej w 1999 r. Magisterska praca dyplomowa pt. *Studium potrzeby sanacji architektoniczno-urbanistycznej w rejonie placu Zbawiciela w Warszawie* pod kierunkiem Jadwigi Roguskiej i Andrzeja Kicińskiego. Doktorat w 2008 r. nt. *Architektura wielorodzinnych domów spółdzielni budowlano-mieszkaniowych w Warszawie (1918–1939)* – promotor Jadwiga Roguska. W Zakładzie Historii Architektury Powszechnej w latach 2000–2008 – asystent; adiunkt w 2008 r. i w latach 2014–2017⁴⁵.

Zestawienie publikacji:

- *Amerykański Akropol*, „Architektura-Murator”, 1998, nr 7, s. 89.
- *Nieznany projekt Macieja Nowickiego*, „Prace Naukowe Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej”, T. III, red. J. Putkowska, Warszawa 2003, s. 103–114.
- *Wybrane przykłady adaptacji, modernizacji i rozbudowy dworców w stolicach europejskich i w Warszawie ilustrujące ewolucję podejścia do zagadnień przekształceń architektury kolejowej*, w: *Obiekty kolejowe. Układy przestrzenne, architektura, elementy techniki*, red. W. Czarnecki, H. Proniewski, Wyd. Wyższej Szkoły Finansów Zarządzania w Białymstoku, Białystok 2005, s. 181–191.
- *Stacja metra Plac Wilsona. Zastosowanie stali Cor-Ten w konstrukcji ściany zatorowej*, „Architektura-Murator”, 2005, nr 3, s. 109.
- *Architecture of Residential Villas In Interwar Warsaw as Exemplified in Bohdan Pniewski's Designs*, “Architecture Civil Engineering Environment”, 2008, vol. 1, no. 2, s. 23–32.
- *Architektura wielorodzinnych domów spółdzielni budowlano-mieszkaniowych w Warszawie (1918–1939)*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, T. 2008, LIII, z. 1, s. 28–44.
- *Przejawy ekspresjonizmu w architekturze domów wielorodzinnych spółdzielni budowlano-mieszkaniowych w Warszawie w okresie międzywojennym (1918–1939)*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2010, T. LV, z. 1–2, s. 126–137.

25.

25. Paweł Wąsowski. Fot. J. Roguska, 2008

25. Paweł Wąsowski. Photo: J. Roguska, 2008

⁴⁵ Na podstawie dokumentacji Zakładu Historii Architektury Powszechnej.

- *Warszawskie wille projektu Bohdana Pniewskiego*, w: *Oblicza modernizmu w architekturze*, red. R. Nakonieczny, J. Wojtas-Swoszowska, „Śląsk” Wydawnictwo Naukowe, Katowice 2013, s. 185–186.
- *Willa własna Barbary i Stanisława Brukalskich*, w: *Słynne wille polskie*, red. R. Nakonieczny, Wyd. Foibos, Praha 2013, s. 150–153.
- *Willa trzyrodzinna Lachertów, Lechowskich, Ostrowskich*, w: *Słynne wille polskie*, red. R. Nakonieczny, Wyd. Foibos, Praha 2013, s. 154–157.
- *Willa Zalewskich*, w: *Słynne wille polskie*, red. R. Nakonieczny, Wyd. Foibos, Praha 2013, s. 158–161.
- *Willa dwurodzinna Urbanowicza i Muszyńskiego*, w: *Słynne wille polskie*, red. R. Nakonieczny, Wyd. Foibos, Praha 2013, s. 162–165.
- *Willa własna Bohdana Pniewskiego*, w: *Słynne wille polskie*, red. R. Nakonieczny, Wyd. Foibos, Praha 2013, s. 166–170.
- *Wykaz dziekanów Wydziału Architektury i delegatów do Senatu Politechniki Warszawskiej*, w: *100 lat Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej (1915–2015). Nauczyciele*, red. J. Roguska, S. Wrona, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2017, s. 98–103.
- *Wykaz nauczycieli, wykładowców, adiunktów i asystentów zatrudnionych na Wydziale w latach 1915–2015*, w: *100 lat Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej (1915–2015). Nauczyciele*, red. J. Roguska, S. Wrona, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2017, s. 604–644.

ANEKS

Załącznik 1

Program przedmiotu Historia architektury powszechnej 1 (starożytnej i średniowiecznej) w roku 2014. Wykłady 1–11 prowadziła wtedy Jadwiga Roguska, 12–15 Anna Agata Wagner, ćwiczenia – cały zespół Zakładu

WYDZIAŁ ARCHITEKTURY POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ

HISTORIA ARCHITEKTURY POWSZECHNEJ 1			sem. 1	1-HA-1
Rodzaj zajęć:	Liczba godzin/sem.	Wymagany nakład pracy własnej studenta w godz.:	Status	Punkty ECTS
wykład	30			
ćwiczenia	30	60	obowiązkowy	4

Prowadzący przedmiot: prof. zw. dr hab. arch. Jadwiga Roguska

Prowadzący zajęcia: prof. zw. dr hab. arch. Jadwiga Roguska, dr arch. Anna Agata Wagner,
dr Iwona Szustakiewicz, dr Katarzyna Dankiewicz, dr Paweł Wąsowski

Zakład Historii Architektury Powszechnej, pokoje: 16, 18, tel. 22 234 55 29, Sekretariat – p. 15a, tel. 226280687

Cel przedmiotu:

Wyposażenie przyszłego architekta w wiedzę potrzebną do działań w historycznie ukształtowanym środowisku kulturowym. Ćwiczenie umiejętności samodzielnej analizy oceny architektury, posługiwania się zapisem rysunkowym i podstawowymi pojęciami. Pogłębienie widzenia współczesnej architektury przez rozumienie zjawisk architektonicznych przeszłości w procesie ich kształtowania i rozwoju. Poznanie architektury historycznej ma ułatwić rozumienie problemów współczesnej architektury, rozbudowywać wyobraźnię, a także działać inspirująco.

Opis przedmiotu:

Historia architektury powszechnej 1 obejmuje architekturę starożytną i średniowieczną, światową i europejską, z odniesieniem do epok późniejszych i z podkreśleniem europejskich korzeni architektury polskiej. Wykładana jest chronologicznie. Rozpatrywany jest rozwój form budownictwa i architektury oraz zasad ich kształtowania w kontekście miejsca i czasu, na tle poziomu cywilizacji, kultury, ideologii, techniki i sztuki. Przedstawiane są problemy genezy, tradycji i postępu w architekturze, jej odpowiedniości do wymogów programowo funkcjonalnych, uwarunkowań technicznych, potrzeb społecznych, ideowych, religijnych i estetycznych; uwzględniane są zagadnienia teorii, warsztatu projektowego i wykonawstwa. Przedstawianiu przemian pod kątem ewolucji stosowanych form, towarzyszą informacje o treściach, które niosą.

Tematyka wykładów:

1. Architektura starożytnego Egiptu.
2. Architektura Mezopotamii, Persji. Architektura kręgu kultury egejskiej.
3. Architektura grecka w epoce archaicznej, klasycznej i hellenistycznej.
4. Architektura etruska. Rzymska architektura sakralna.
5. Architektura budowli użyteczności publicznej i założenia miejskie w antycznym Rzymie. Architektura mieszkaniowa.
6. Architektura wczesnochrześcijańska.
7. Architektura bizantyjska i rуска.

8. Architektura Islamu.
9. Architektura epoki karolińskiej i ottońskiej. Niemiecka architektura romańska.
10. Architektura romańska i późnoromańska w Europie Zachodniej (Francja, Anglia)
11. Architektura romańska i późnoromańska w Europie Południowej (Italia).
12. Gotyk wczesny, klasycyzm i późny we Francji. Reminiscencje klasycyzmu w Europie.
13. Architektura gotycka w Anglii, Hiszpanii i Italii.
14. Gotyk redukcyjny. Późnogotycka architektura ceglana Środkowo-Północnej Europy.
15. Średniowieczna architektura mieszkaniowa, obronna i użyteczności publicznej.

Tematyka ćwiczeń:

1. Omówienie zajęć i zaliczenia semestru. Analiza usytuowania, funkcji, konstrukcji i formy piramidy Cheopsa w Gizie.
2. Kanon świątyni egipskiej.
3. Zespoły pałacowe, budowle kultowe: Ur, Chorsabad, Persepolis.
4. Typy świątyni greckich. Kompozycje porządkowe. Zespoły i świątynie: Akropol, Partenon.
5. Materiały i konstrukcje w Starożytnym Rzymie. Centrum miejskie – forum. Świątynie tradycyjne i sklepienne. Panteon.
6. Rzymskie budowle użyteczności publicznej: termy, bazyliki.
7. Rzymskie budowle widowiskowe: teatr, amfiteatr, cyrk. Porównanie z greckimi.
8. Bazyliki wczesnochrześcijańskie: w Rzymie, w Grecji, w Syrii i Palestynie.
9. Bizantyjskie oktogony i bazyliki kopułowe, układy 5-kopułowe, plany 9-polowe.
10. Elementy i typy meczetów.
11. Architektura epoki karolińskiej: budowle centralne (Akwizgran), bazyliki (Fulda, Centulla).
12. Architektura romańska w Niemczech: ottońska (Hildesheim), nadreńska (Spira).
13. Architektura romańska we Francji: Typy przestrzenne korpusu nawowego, zakończeń wschodnich i zachodnich. Sklepienia. Grupy regionalne, analiza: Normandia (Caen), Burgundia (Vézelay).
14. Gotyk katedralny we Francji: gotyk wczesny – Paryż.
15. Gotyk klasycyzm we Francji: Amiens.

Metody nauczania, formy prowadzenia zajęć:

Wykłady: syntetyczne i porównawcze przedstawienie architektury dawnej w kontekście przestrzennym, cywilizacyjnym, kulturowym, ideowym, politycznym i gospodarczym.

Ćwiczenia: analiza rysunkowa i opisowa wybranych dzieł jako rezultatu rozwiązywania zadania architektonicznego.

Wymagane wiadomości wstępne (zaliczenia innych przedmiotów):

Brak wymagań.

Formy zaliczenia przedmiotu:

Zaliczenie na podstawie notatek z ćwiczeń, sprawdzianu i egzaminu.

Pomoce dydaktyczne, literatura:

- E. D'Alfonso, D. Sams – *Historia architektury*, Warszawa, Arkady 1996,
- W. Broniewski – *Historia architektury dla wszystkich*, Ossolineum 1990,
- B. Fletcher – *A History of Architecture*, Wydanie aktualizowane,
- W. Koch – *Style w architekturze*, Geocenter 1996,
- N. Pevsner – *Historia architektury europejskiej*, Arkady 1980,
- *Sztuka świata*. Wyd. zbiorowe t. 1–12, Warszawa, Arkady 1989-2000,

Autor treści: prof. zw. dr hab. Jadwiga Roguska

Załącznik 1a

Przykład zadania egzaminacyjnego z przedmiotu Historia architektury powszechnej 1 (starożytnej i średniowiecznej) w 2004 roku

Egzamin HAS/HAS – HISTORIA ARCHITEKTURY POWSZECHNEJ

WSTĘP

Czas trwania egzaminu ok. 2 godz.

Część I – tzw. wideoteka, test głównie rysunkowy z materiałów seminaryjnych: 3 , 15 minut + czas na odczytanie zadań egzamin polega na zidentyfikowaniu obiektu bądź typu budowli eksponowanej na przeźroczu oraz wykonaniu rysunków wymaganych w zadaniu egzaminacyjnym. Czas eksponowania każdego przeźrocza 15 minut.

Część II – opisowo-rysunkowa, trwa 1 godzinę, polega na samodzielnym ustawieniu tematu – (tekst, wybór rysunków, szkiców), w oparciu o materiał wyniesiony z seminariów i wykładów

Część I. Zadania.

1. Teatr grecki

Proszę określić typ obiektu, nazwać jego przeznaczenie i kraje na terenie których mógł powstać. Podać datowanie wykształcenia typu budowli. Narysować plan i opisać funkcje elementów. Narysować schemat przekroju.

2. Świątynia egipska

Proszę zidentyfikować typ budowli z której pochodzi eksponowany fragment. Podać kraj i przybliżony czas powstania (tysiąclecie). Narysować rzut, przekrój ew. inne rysunki dotyczące budowli.

3. Paryż – Notre Dame

Proszę zidentyfikować obiekt. Podać nazwę, miejsce i czas powstania (z dokładnością do połowy stulecia). Narysować segment rzutu i przekroje.

Część II. Tematy do wyboru (jeden):

1. Proszę scharakteryzować budowle użyteczności publicznej w starożytnym Rzymie, zwracając uwagę na lokalizację, rozwiązania przestrzenne, konstrukcyjne, komunikacyjne, estetyczne.
2. Proszę scharakteryzować niemiecką architekturę romańską.
3. Proszę porównać grecką i rzymską architekturę sakralną.
4. Proszę omówić przejawy i interpretacje motywu „bramy/przejścia” w architekturze starożytnej i średniowiecznej. Proszę uwzględnić formy i znaczenie symboliczne.
5. Proszę wskazać i omówić budowle i motywy – ikony starożytności, które osiągnęły symboliczne i ponadczasowe znaczenie w architekturze, stanowiąc źródło inspiracji w czasach późniejszych.

Załącznik 2

Program przedmiotu Historia architektury powszechnej 2 (nowożytnej oraz XIX i XX wieku) w 1996 r. Wykłady 1-11 prowadziła wtedy Jolanta Putkowska, wykłady 12-15 Jadwiga Roguska, ćwiczenia – cały zespół Zakładu

Politechnika Warszawska
WYDZIAŁ ARCHITEKTURY

HISTORIA ARCHITEKTURY POWSZECHNEJ 2			sem. 2	2-HA-1
Rodzaj zajęć:	Liczba godzin/sem.	Wymagany nakład pracy własnej studenta w godz.:	Status	Punkty ECTS
wykład	30		obowiązkowy	
ćwiczenia	30	30		X

Prowadzący: prof. Jolanta Putkowska

Jednostka dydaktyczna: Zakład Historii Architektury Powszechnej

Cel przedmiotu:

Poznanie i zrozumienie architektury historycznej ma ułatwić poznawanie problemów współczesnej architektury, rozbudowywać wyobraźnię, a także działać inspirująco.

Opis przedmiotu:

Historia Architektury Powszechnej wykładana jest chronologicznie i prezentowana w zależności od przemian społeczno-gospodarczych, naukowo-technicznych i twórczych. Przedstawieniu przemian pod kątem ewolucji stosowanych form towarzyszą informacje o treściach jakie niosą.

Tematyka wykładów:

1. Wprowadzenie do historii architektury nowożytnej. Wczesny renesans we Włoszech.
2. Wczesny renesans we Włoszech cd. Architektura w Europie w XV w.
3. Pełny renesans we Włoszech. Twórczość architektoniczna Michała Anioła.
4. Manieryzm we Włoszech.
5. Architektura w Europie w XVI w..
6. Architektura wczesnobarokowa w Europie.
7. Architektura pełnego baroku we Włoszech i Francji.
8. Architektura pełnego baroku w środkowej i północnej Europie.
9. Późny barok w europejskiej architekturze.
10. Późny barok w europejskiej architekturze, cd.
11. Architektura w Europie od ok. 1730 r. do ok. 1800 r.
12. Architektura I połowy XIX wieku: klasycyzm, neogotyck, neorenesans włoski (wczesny historyzm).

Prowadzący:

[illegible]

13. Architektura około połowy i w drugiej połowie XIX wieku. Historyzm wczesny, dojrzały i późny. Zagadnienia nowych konstrukcji i rozwiązań funkcji – omówienie ogólne. prof. Jadwiga Roguska
14. Architektura końca XIX i pierwszej połowy XX wieku. Wczesny modernizm. prof. Jadwiga Roguska
15. Rozwój funkcjonalno-przestrzenny i stylowy wybranych typów architektury w XIX i w pierwszej połowie XX wieku. prof. Jadwiga Roguska

Tematyka zajęć:

Analizy przestrzennych układów wybranych obiektów, programów, rozwiązań funkcjonalnych i opracowań architektonicznych. 1–15. Ta sama tematyka co wykładów.

Metody nauczania, formy prowadzenia zajęć:

Na wykładach podana tematyka prezentowana jest syntetycznie. Seminaria są uzupełnieniem wykładów, nie stanowiącym jednak prostego ich powtórzenia i polegają na analizie przestrzennych układów wybranych dzieł architektury oraz na prowadzeniu studiów rozwiązań kompozycyjnych, funkcjonalnych i konstrukcyjnych.

Wymagane wiadomości wstępne (zaliczenia innych przedmiotów):

Historia Architektury Powszechnej, sem. 1

Formy zaliczenia przedmiotu:

Egzekwowanie wiadomości przyswojonych w czasie zajęć odbywa się w formie pisemnych sprawdzianów – jednego lub dwóch w czasie semestru i egzaminu na jego zakończenie.

Pomoce dydaktyczne, literatura:

- Christian Norberg-Schulz, Znaczenie w architekturze Zachodu. Warszawa 1999
- W. Koch, Style w architekturze. Geocenter 1996
- N. Pevsner, Historia architektury europejskiej. Arkady 1980

Załącznik 2a

Program wykładów z przedmiotu Historia architektury powszechnej 2 w roku akademickim 2013/2014, prowadzonych przez Annę Agatę Wagner (wykłady 1–10) i Jadwigę Roguską (wykłady 11–15)

HISTORIA ARCHITEKTURY NOWOŻYTNEJ, XIX I XX WIEKU

SEMESTR 2, R.A. 2013/2014

WYKŁADY

Poniedziałki, godz. 10.15-12.00. grupy 5, 6, 7.

W1 – 24.02; W2 – 3.03; W3 – 10.03; W4 – 17.03; W5 – 24.03; W6 – 31.03; W7 – 7.04; W8 – 28.04; W9 – 5.05; W10 – 12.05; W11 – 19.05; W12 – 26.05; W13 – 2.06; W14 – 9.06; W15 – 16.06

Wtorki, godz. 10.15-12.00. grupy 1, 2, 3, 4.

W1 – 25.02; W – 24.03; W3 – 11.03; W4 – 18.03; W5 – 25.03; W6 1.04; W7 – 8.04; W8 – 15.04; W9 – 29.04; W10 – 6.05; W11 – 13.05; W12 – 20.05; W13 – 27.05; W14 – 3.06; W15 – 10.06

1. Wprowadzenie do historii architektury nowożytnej. Wczesny renesans we Włoszech. Twórczość Filippo Brunelleschiego.
2. Wczesny renesans we Włoszech c.d. Twórczość Leon Battista Albertiego. Architektura rezydencjonalna – *palazzo* i *villa rustica*.
3. Pełny renesans rzymski. Donato Bramante – przestrzeń centralna. Rafael Santi – villa suburbana. Michał Anioł Buonarroti – wytyczanie nowych kierunków.
4. Manierizm we Włoszech. Twórczość Andrea Palladia.
5. Architektura w Europie w XVI wieku.
6. Architektura baroku w XVII wieku we Włoszech. Twórczość Gianlorenzo Berniniego, Francesco Borrominiego, Guarino Guariniego.
7. Architektura baroku w XVII wieku we Francji. Zespoły rezydencjonalne.
8. Wczesny i pełny barok w architekturze europejskiej.
9. Późny barok i rokoko w architekturze europejskiej.
10. Klasycyzm w architekturze XVIII wieku. Wizjonerzy architektury: Etienne-Louis Boullee i Claude-Nicholas Ledoux.
11. Architektura I połowy XIX wieku: klasycyzm, neogoty, neorenesans włoski i wczesny historyzm.
12. Architektura około połowy i w drugiej połowie XIX wieku. Historyzm dojrzały i późny.
13. Architektura końca XIX wieku. Zagadnienia nowych konstrukcji i rozwiązań funkcjonalnych.
14. Architektura początku XX wieku. Secesja i wczesny modernizm.
15. Architektura XX wieku.

Załącznik 2b

Przykład zadania egzaminacyjnego z przedmiotu Historia architektury powszechnej 2 w roku 2004

I Termin – studia dzienne

Część I – wideoteka 3 × 15 min

1. Wenecja, kościół Il Redentore (Odkupiciela)

Proszę rozpoznać obiekt, podać miejsce, czas powstania (w przybliżeniu do poł. wieku) i nazwisko architekta oraz narysować rzut, przekrój i schemat kompozycji fasady.

2. Vicenza, villa Capra-Rotonda

Proszę rozpoznać obiekt, podać miejsce, czas powstania (w przybliżeniu do poł. wieku) i nazwisko architekta oraz narysować rzut, przekrój i schemat kompozycji fasady.

3. Berlin, Stare Muzeum.

Proszę rozpoznać obiekt, podać miejsce, czas powstania (w przybliżeniu do poł. wieku) i nazwisko architekta oraz narysować rzut, przekrój i schemat kompozycji fasady.

Część II – temat rysunkowo-opisowy 60 min.

1. Proszę w układzie chronologicznym przedstawić i scharakteryzować nowożytny, centralny i centralizujący obiekty architektury sakralnej. Proszę napisać dlaczego architekci kolejnych stylów w historii architektury wybierali właśnie takie schematy dla swych realizacji.

2. Proszę porównać założenie parkowe typu francuskiego i angielskiego oraz towarzyszące im rezydencje z okresu baroku i klasycyzmu.

Program wykładu kierunkowego Historia ogrodów prowadzonego przez Jolantę Putkowską

WYKŁAD KIERUNKOWY 1 HISTORIA OGRODÓW			sem. 8	8-SK-1
Rodzaj zajęć: wykład	Liczba godzin/sem. 15	Wymagany nakład pracy własnej studenta w godz.: –	Status fakultatywny	Punkty ECTS X

Prowadzący: Prof. Jolanta Putkowska

Jednostka dydaktyczna: Zakład Historii Architektury Powszechnej

Cel przedmiotu:

Poza poznawczym przekazanie podstawowych informacji o możliwościach wykorzystywania zieleni w najszerszym rozumieniu przy twórczym kształtowaniu środowiska.

Opis przedmiotu:

Historia ogrodów prezentowana na wybranych najciekawszych i najbardziej charakterystycznych przykładach od starożytności do najnowszych realizacji z analizowaniem ich układów przestrzennych i metod stosowania różnorodnych tworzyw z jakich powstały.

Tematyka wykładów:

1. Wprowadzenie.
2. Ogrody starożytne.
3. Ogrody w Europie w średniowieczu.
4. Ogrody w Europie od początku XIV do początku XVII w..
5. Barokowe ogrody we Włoszech i Francji.
6. Barokowe ogrody we Europie środkowej.
7. Barokowe ogrody w Anglii.
8. Ogrody angielskie XVIII w..
9. Ogrody Dalekiego Wschodu.
10. Ogrody we Francji w XVIII w.
11. Ogrody XVIII-wieczne w Europie Środkowej.
12. Tradycje i nowe projektowanie ogrodów w XIX w. w Anglii.
13. Tradycje i nowe projektowanie ogrodów w XIX w. w Europie i USA.

Prowadzący:

[illegible]

14. Współczesne ogrody we Francji.
15. Współczesne ogrody w Europie i USA.

prof. Jolanta Putkowska
prof. Jolanta Putkowska

Metody nauczania, formy prowadzenia zajęć:

Wykład ilustrowany przeźroczami.

Wymagane wiadomości wstępne:

–

Formy zaliczenia przedmiotu:

Na podstawie notatek z wykładów.

Pomoce dydaktyczne, literatura:

- Gerard Ciołek, Janusz Bogdanowski, Ogrody Polskie. Warszawa 1978
- Longin Majdecki, Historia Ogródów. Warszawa 1972
- Marek Siewniak, Anna Mitkowska, Tezaurus Sztuki Ogrodowej. Warszawa 1998

Załącznik 4

Program wykładu kierunkowego Typologia detalu architektonicznego prowadzonego przez Jadwigę Roguską

Politechnika Warszawska
WYDZIAŁ ARCHITEKTURY

WYKŁAD KIERUNKOWY 2 TYPOLOGIA DETALU ARCHITEKTONICZNEGO XIX/XX WIEKU			sem. 8	8-WK-2
Rodzaj zajęć:	Liczba godzin/sem.	Wymagany nakład pracy własnej studenta w godz.:	Status	Punkty ECTS
wykład kierunkowy	15	15	fakultatywny	X

Prowadzący: Prof. Jadwiga Roguska

Jednostka dydaktyczna: Zakład Historii Architektury Powszechnej

Cel przedmiotu:

Umiejętność rozpoznania i oceny wartości zabytkowej architektury XIX i XX w. – w tym anonimowej – na podstawie detalu architektonicznego. Podbudowa teoretyczna i praktyczna projektowania modernizacji, przekształceń i uzupełnień zabudowy śródmiejskiej XIX i XX wieku.

Opis przedmiotu:

Rozpoznanie i ocena cech oraz walorów detalu, różnych jego typów, istotne badania i przygotowaniu modernizacji architektury XIX i XX wieku – podstawowej dziś substancji śródmiejskiej. Detal i ornament składają się na zbiór środków wyrazu architektury, charakterystycznych dla danej epoki i stylu. Są jednym z ważniejszych wyróżników, pomagających identyfikować, osadzać w czasie i wartościować budowlę, nawet anonimowe. Detal i ornament rozpatruje się jak i całe dzieła architektury, w kategoriach technologii (materiał i techniki wykonania), morfologii (kształt i budowa), wymowy ideowej (treść i symbolika), kontekstu (kompozycja, rozmieszczenie, stosunek do powierzchni ściany). Ewolucję detalu śledzi się także w ciągach detalu wyróżnionych wg kryterium funkcji. W ramach wykładów przewidziana jest wizja terenowa oraz opracowanie, polegające na rozpoznaniu, ocenie i wyznaczeniu kierunku modernizacji wybranego obiektu architektury XIX/XX w.

Tematyka wykładów:

1. Definicje detalu i ornamentyki
2. Znaczenie detalu i ornamentyki w architekturze
3. Kategorie rozpatrywania detalu i ornamentyki. Technologia, morfologia, estetyka, symbolika
4. Detal i ornamentyka na tle tendencji stylowych 1 połowy XIX w.
5. Detal i ornamentyka na tle tendencji stylowych 2 połowy XIX w.
6. Detal i ornamentyka na tle tendencji stylowych 1 połowy XX w.

Prowadzący:

prof. Jadwiga Roguska
prof. Jadwiga Roguska
prof. Jadwiga Roguska
prof. Jadwiga Roguska
prof. Jadwiga Roguska
prof. Jadwiga Roguska

7. Typy (rodzaje) detalu architektonicznego wg kryterium funkcji	prof. Jadwiga Roguska
8. Okna, balkony, wykusze	prof. Jadwiga Roguska
9. Drzwi, portale, bramy, kraty	prof. Jadwiga Roguska
10. Przejazdy bramne, klatki schodowe, schody, balustrady	prof. Jadwiga Roguska
11. Posadzki, sklepienia, sufity, dekoracja sztukatorska, malatury	prof. Jadwiga Roguska
12. Studnie, fontanny, piece	prof. Jadwiga Roguska
13. Zwieńczenia brył, kształtowanie naroży budowli	prof. Jadwiga Roguska
14. Rola detalu i ornamentyki w badaniach, rozpoznawaniu i waloryzacji architektury XIX i XX wieku	prof. Jadwiga Roguska
15. Zagadnienia destrukcji detalu, modernizacji, uzupełnień, rekonstrukcji	prof. Jadwiga Roguska

Metody nauczania, formy prowadzenia zajęć:

Wykłady audytoryjne i terenowe przy obiektach. Usystematyzowany przekaz werbalno-wizualny oraz samodzielna praca badawcza i ocena architektury przez studenta na podstawie wyniesionej z wykładów wiedzy. Możliwość wykonania pracy badawczej, wstępnej do projektu dyplomowego.

Wymagane wiadomości wstępne (zaliczenia innych przedmiotów):

–

Formy zaliczenia przedmiotu:

Na podstawie obecności i opracowania dotyczącego wybranego obiektu architektury XIX/XX wieku.

Pomoce dydaktyczne, literatura:

- F. Mączyński, Elementy i detale architektoniczne w rozwoju historycznym. Warszawa Arkady 1997
- J. Roguska, Przejazdy bramne i klatki schodowe kamienic warszawskich w 2 połowie XIX i na początku XX wieku. „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki” 1978, z. 1-2
- J. Zieliński, Atlas dawnej architektury ulic i placów Warszawy. t. 1-5, Warszawa TONZ, 1995-2000

Załącznik 5

Program wykładu kierunkowego Architektura Warszawy XIX i XX wieku prowadzonego przez Jadwigę Roguską

Politechnika Warszawska
WYDZIAŁ ARCHITEKTURY

WYKŁAD KIERUNKOWY 2 ARCHITEKTURA WARSZAWY XIX i XX WIEKU			sem. 8	8-WK-2
Rodzaj zajęć:	Liczba godzin/sem.	Wymagany nakład pracy własnej studenta w godz.:	Status	Punkty ECTS
wykład	15	15	fakultatywny	X

Prowadzący: Prof. Jadwiga Roguska

Jednostka dydaktyczna: Zakład Historii Architektury Powszechnej

Cel przedmiotu:

Rozszerzenie specjalistycznej wiedzy o architekturze Warszawy XIX i XX wieku pod kątem umiejętności wstępnego rozpoznania badawczego w procesie projektowania w środowisku architektury dawnej.

Opis przedmiotu:

Prezentacja architektury Warszawy w XIX/XX wieku, rozwoju przestrzennego miasta, charakterystyki formalno-stylowej architektury, ewolucji dawnych i wykształcenia nowych układów funkcjonalno-przestrzennych oraz rozwiązań technicznych, ze szczególnym uwzględnieniem najpowszechniejszego składnika tkanki miejskiej – architektury mieszkaniowej i kontekstu architektury europejskiej.

Tematyka wykładów:

1. Architektura 1 połowy XIX wieku. Klasycyzm i wczesny historyzm. Regulacja placów i rozwój sieci ulicznej. Budowle użyteczności publicznej.
2. Architektura mieszkaniowa w 1 połowie XIX wieku.
3. Prezentacja w terenie: architektura 1 połowy XIX wieku.
4. Architektura Warszawy w 2 połowie XIX i na początku XX wieku. Historyzm, secesja, wczesny modernizm. Architektura pałacowa i willowa.
5. Kamienice, Domy robotnicze.
6. Budowle użyteczności publicznej: reprezentacyjne i masowego użytku.
7. Architektura sakralna.
8. Prezentacja w terenie: architektura w 2 połowie XIX i na początku XX wieku.
9. Architektura Warszawy w okresie międzywojennym. Modernizowany historyzm, modernizm umiarkowany i awangardowy. Architektura willowa i domów jednorodzinnych.

Prowadzący:

prof. Jadwiga Roguska

prof. Jadwiga Roguska
prof. Jadwiga Roguska
prof. Jadwiga Roguska

prof. Jadwiga Roguska
prof. Jadwiga Roguska
prof. Jadwiga Roguska
prof. Jadwiga Roguska

10. Wielorodzinna architektura mieszkaniowa w okresie międzywojennym.	prof. Jadwiga Roguska
11. Reprezentacyjne budowle użyteczności publicznej i masowego użytku.	prof. Jadwiga Roguska
12. Prezentacja w terenie: architektura w okresie międzywojennym.	prof. Jadwiga Roguska
13. Powojenny modernizm, socrealizm. Odbudowa i przekształcenia architektury XIX i XX wieku po zniszczeniach wojennych.	prof. Jadwiga Roguska
14. Metody badań historyczno-terenowych zabudowy XIX/XX wieku w Warszawie.	prof. Jadwiga Roguska
15. Ocena wartości kulturowych architektury XIX/XX wieku.	prof. Jadwiga Roguska

Metody nauczania, formy prowadzenia zajęć: Wykłady audytoryjne i terenowe przy obiektach. Możliwość wykonania pracy badawczej, wstępnej do projektu dyplomowego.

Wymagane wiadomości wstępne:

–

Formy zaliczenia przedmiotu:

Zaliczenie na podstawie obecności i opracowania dotyczącego wybranego obiektu architektury XIX/XX wieku.

Pomoce dydaktyczne, literatura:

- A.K. Olszewski, Architektura, malarstwo, rzeźba, w: Sztuka Warszawy. Warszawa PWN 1986
- J. Roguska, Architektura i budownictwo mieszkaniowe w Warszawie w 2 połowie XIX i na początku XX wieku. Wyd. PW 1986
- J. Roguska, Nowe tendencje w projektowaniu warszawskiej zabudowy czynszowej. w: Architektura dawna a współczesność. Studia i Materiały PAN. T. VI, 1982
- T.S. Jaroszewski, Architektura rezydencjalna... w: Sztuka XIX wieku w Polsce. Materiały sesji SHS. Warszawa 1979
- J. Zieliński, Atlas dawnej architektury Warszawy. t. 1-6, wyd. TONZ 1995-2000

Załącznik 6

Program przedmiotu Inwentaryzacja pomiarowa [detalu architektonicznego kamienic warszawskich XIX/XX wieku]
opracowany przez Jadwigę Roguską

Wydział Architektury PW – oferta przedmiotów wybieralnych w r. a. 2010/11

NAZWA PRZEDMIOTU Inwentaryzacja pomiarowa		sem.2	inż
Rodzaj zajęć: Seminarium	Liczba godzin/sem. 30	Status wybieralny	

Prowadzący: prof. zw. dr. hab. arch. Jadwiga Roguska

dr arch. Agata Wagner

mgr inż. arch. Radosław Gajda

mgr Iwona Szustakiewicz

Jednostka dydaktyczna: Zakład Historii Architektury Powszechnej

Cel przedmiotu:

Poznanie architektury śródmiejskiej Warszawy: kamienice XIX/XX wieku. Umiejętność pomiaru i oceny wartości detalu architektury XIX i XX wieku.

Opis przedmiotu:

Rozpoznanie i ocena cech oraz walorów detalu architektury XIX i XX wieku, różnych jego typów. Przygotowanie etapu wstępnego prac konserwatorskich: inwentaryzacja pomiarowa.

Tematyka zajęć:

1. Definicja detalu i ornamentyki.
2. Typy detalu architektonicznego wg kryterium funkcji (przejazdy bramne, bramy, schody, balustrady, drzwi, posadzki, sklepienia itp.).
3. Metody pomiaru architektury i detalu architektonicznego.
4. Zajęcia terenowe w wybranych obiektach.
5. Przygotowanie rysunków odręcznych do inwentaryzacji.
6. Pomiary i sporządzanie notatki pomiarowej.
7. Rysunek inwentaryzacyjny wyskalowany, forma papierowa i elektroniczna.

Metody nauczania, formy prowadzenia zajęć:

Zajęcia audytoryjne i terenowe przy obiektach.

Wymagane wiadomości wstępne (zaliczenia innych przedmiotów):

Zaliczenie Historii Architektury Powszechnej sem. 1 i 2

Formy zaliczenia przedmiotu:

Inwentaryzacja pomiarowa detalu w formie papierowej i elektronicznej.

Załącznik 7

Program wykładów z przedmiotu Historia architektury i sztuki na Uniwersytecie Trzeciego Wieku Politechniki Warszawskiej w semestrze zimowym w roku akademickim 2009/2010

POLITECHNIKA WARSZAWSKA
UNIwersytet TRZECIEGO WIEKU

HISTORIA ARCHITEKTURY I SZTUKI – cykl wykładów trwających 2×45 minut

Wykłady będą odbywać się na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej,
Warszawa, ul. Koszykowa 55, sala 103, I piętro, poniedziałki, godz. 16:15–18.

Cel i opis wykładów:

Przegląd dziejów architektury i sztuki w ujęciu chronologicznym dla zainteresowanych sztukami pięknymi i kształtowaniem przestrzeni przez człowieka w celu zaspokojenia duchowych i materialnych potrzeb. Historia architektury prezentowana jest w kontekście uwarunkowań kulturowych, społeczno-gospodarczych, naukowo-technicznych i estetyczno-twórczych. Przedstawianiu przemian pod kątem ewolucji stosowanych form towarzyszą informacje o treściach jakie niosą. Wykłady są ilustrowane.

SEMESTR 1 (ZIMOWY)

Tematy wykładów i nazwiska wykładowców:

1. Architektura i sztuka najdawniejszych kultur. Budowle i sztuka Starożytnego Egiptu – prof. dr hab. Jadwiga Roguska
2. Architektura i sztuka greckiego antyku – prof. dr hab. Jadwiga Roguska
3. Architektura i sztuka Starożytnego Rzymu – prof. dr hab. Jadwiga Roguska
4. Architektura i sztuka wczesnochrześcijańska – mgr Iwona Szustakiewicz
5. Architektura i sztuka bizantyjska – mgr Iwona Szustakiewicz
6. Architektura i sztuka Islamu – prof. dr hab. Jadwiga Roguska
7. Architektura i sztuka romańska – mgr Iwona Szustakiewicz
8. Architektura i sztuka gotycka. Ikonografia średniowieczna – mgr inż. arch. Radosław Gajda
9. Architektura i sztuka romańska i gotycka w Polsce – dr hab. arch. Robert Kunkel
10. Architektura europejska w dobie renesansu – dr arch. Anna A. Wagner
11. Architektura i sztuka renesansowa w Polsce – dr hab. arch. Robert Kunkel
12. Sztuki piękne w okresie renesansu – dr arch. Anna A. Wagner

Terminy wykładów w semestrze zimowym. Poniedziałki, godz. 16:15. W 2009 roku w dniach: 1. – **12.10**; 2. – **19.10**; 3. – **26.10**; 4. – **2.11**; 5. – **9.11**; 6. – **16.11**; 7. – **23.11**; 8. – **30.11**; 9. – **7.12**; 10. – **14.12**; w 2010 roku: 11. – **4.01**; 12. – **11.01**

Załącznik 7a

Program wykładów z przedmiotu Historia architektury i sztuki na Uniwersytecie Trzeciego Wieku Politechniki Warszawskiej w semestrze letnim roku akademickiego 2009/2010

POLITECHNIKA WARSZAWSKA
UNIwersytet TRZECIEGO WIEKU

HISTORIA ARCHITEKTURY I SZTUKI – cykl wykładów trwających 2 × 45 minut

Wykłady będą odbywać się na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej,
Warszawa, ul. Koszykowa 55, sala 103, I piętro, poniedziałki, godz. 16:15–18.

Cel i opis wykładów:

Przegląd dziejów architektury i sztuki w ujęciu chronologicznym dla zainteresowanych sztukami pięknymi i kształtowaniem przestrzeni przez człowieka w celu zaspokojenia duchowych i materialnych potrzeb. Historia architektury prezentowana jest w kontekście uwarunkowań kulturowych, społeczno-gospodarczych, naukowo-technicznych i estetyczno-twórczych. Przedstawianiu przemian pod kątem ewolucji stosowanych form towarzyszą informacje o treściach jakie niosą. Wykłady są ilustrowane.

SEMESTR 2 (LETNI)

Tematy wykładów i nazwiska wykładowców:

1. Architektura i sztuka baroku – dr arch. Anna A. Wagner
2. Architektura i sztuka późnego baroku i rokoka – mgr inż. arch. Radosław Gajda
3. Klasycyzm i historyzm w architekturze XIX wieku. Przebudowy stolic europejskich – prof. zw. dr hab. Jadwiga Roguska
4. Malarstwo i rzeźba w sztuce XIX wieku – mgr Iwona Szustakiewicz
5. Architektura i sztuka secesji – prof. zw. dr hab. Jadwiga Roguska
6. Sztuka kształtowania ogrodów – dr arch. Alicja Szmelter
7. Kierunki w sztuce pierwszej połowy XX wieku – mgr inż. arch. Radosław Gajda
8. Przyszłość miasta: z radości do rozpacz – prof. zw. dr hab. Sławomir Gzell
9. Architektura i sztuka słynnych miast: Florencja – prof. nzw. dr arch. Danuta Kłosek-Kozłowska
10. Architektura i sztuka Paryża – dr arch. Alicja Szmelter
11. Architektura i sztuka wielkich miast amerykańskich – dr arch. Justyna Zdunek
12. Sztuka współczesna – mgr inż. arch. Radosław Gajda

Terminy wykładów w semestrze letnim. Poniedziałki, godz. 16:15. W 2010 roku w dniach: 1. – 7.03; 2. – 14.03; 3. – 21.03; 4. – 28.03; 5. – 4.04; 6. – 11.04; 7. – 18.04; 8. – 9.05; 9. – 16.05; 10. – 23.05; 11. – 30.05; 12. – 6.06

Autor treści: prof. dr hab. Jadwiga Roguska

Załącznik 8

Program wykładów z przedmiotu Historia sztuki i cywilizacji, sem. 2, zgłoszony przez zespół dydaktyczny Zakładu w 2009 r.

HISTORIA SZTUKI I CYWILIZACJI			sem. 2	
Rodzaj zajęć: wykład	Liczba godzin/sem. 30	Wymagany nakład pracy własnej studenta w godz.: 15	Status obowiązkowy	Punkty ECTS 2

Prowadzący przedmiot: prof. zw. dr hab. arch. Jadwiga Roguska

Prowadzący zajęcia: prof. zw. dr hab. arch. Jadwiga Roguska, dr arch. Anna Agata Wagner,
mgr inż. arch. Radosław Gajda, mgr Iwona Szustakiewicz

Jednostka dydaktyczna: Zakład Historii Architektury Powszechnej, pokoje: 16,18, tel. 22 234 55 29

Cel przedmiotu:

Przybliżenie przyszłym architektom zagadnień sztuki i najwybitniejszych osiągnięć artystycznych człowieka w różnych stadiach rozwoju cywilizacji. Pobudzenie wrażliwości na piękno i kształtowanie świadomości wartości dzieł sztuki. Rozwijanie rozumienia dzieła sztuki w jego kulturowym kontekście.

Opis przedmiotu:

Skondensowany przegląd dziejów sztuki, najważniejszych jej przejawów, kierunków i twórców od czasów najdawniejszych po wiek XX. Sztuka przedstawiana jest w kategoriach ideowych, estetycznych, materiałowych i technicznych; ujmowana jako wyraz aspiracji społeczeństw i świadectwo życia ludzi. Zakres tematyki obejmuje również związki sztuk pięknych: malarstwa, rzeźby, rzemiosła artystycznego z architekturą, ich rolę w architekturze i przestrzeni zorganizowanej.

Tematyka wykładów:

1. Wprowadzenie. Definicje, kategorie stylowe. Sztuka w czasach prehistorycznych. Sztuka Starożytnego Egiptu i Bliskiego Wschodu.
2. Sztuka greckiego antyku w okresie: archaicznym, klasycznym, późnoklasycznym, hellenistycznym.
3. Sztuka i cywilizacja Starożytnego Rzymu.
4. Późnoantyczna sztuka chrześcijańska. Sztuka w Wiekach Średnich: Bizancjum
5. Sztuka łacińskiego Zachodu: karolińska, ottońska, romanizm w sztuce europejskiej
6. Gotyk w sztukach pięknych.
7. Protorenesans i renesans w sztuce europejskiej: od Giotto do Rafaela. Giganci renesansowej sztuki: Leonardo da Vinci, Rafael Santi.
8. Manierizm w sztuce Italii i poza nią. Fenomen Michała Anioła.

9. Sztuka baroku we Włoszech. Mistrzowie malarstwa XVII wieku: niderlandzkiego, flamandzkiego i hiszpańskiego: Rembrandt, Rubens, Velázquez.
10. Schyłek baroku i kultura artystyczna rokoka.
11. Klasycyzm i romantyzm w sztuce europejskiej i polskiej: opozycja i współistnienie.
12. Akademicka sztuka XIX wieku i nurty przeciwstawne: realizm, impresjonizm, symbolizm.
13. Kierunki modernistyczne w sztuce do około połowy XX wieku: secesja, kubizm, ekspresjonizm, sztuka awangardowa, neoklasycyzm/socrealizm, abstrakcja i wpływ tych kierunków na architekturę.
14. Przodująca rola sztuki Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej od około połowy XX wieku i kształtowanie nowych kierunków w sztuce. Kultura masowa.
15. Rzeźba XX wieku, rola w architekturze i przestrzeni zorganizowanej.

Metody nauczania, formy prowadzenia zajęć:

Wykłady dla całego roku z wykorzystaniem prezentacji komputerowych.

Wymagane wiadomości wstępne (zaliczenia innych przedmiotów): Historia Architektury Powszechnej 1

Formy zaliczenia przedmiotu (zakres opracowania):

Notatki z wykładów, egzamin

Załącznik 8a

Program przedmiotu Historia sztuki i cywilizacji opracowany przez Iwonę Szustakiewicz w 2014 r.

HISTORIA SZTUKI I CYWILIZACJI			sem. 4	
Rodzaj zajęć:	Liczba godzin/sem.	Wymagany nakład pracy własnej studenta w godz.:	Status	Punkty ECTS
wykład	15			
seminaria	15	30	obowiązkowy	2

Prowadzący przedmiot: dr Iwona Szustakiewicz

Jednostka dydaktyczna: Zakład Historii Architektury Powszechnej

Cel przedmiotu:

Znajomość zagadnień sztuki i najwybitniejszych osiągnięć artystycznych człowieka w różnych stadiach rozwoju cywilizacyjnego. Po ukończeniu kursu studenci uzyskają wiedzę nt. najważniejszych stylów, kierunków i tendencji w sztuce w kulturowym kontekście, posiadają znajomość gatunków i technik plastycznych, umiejętność posługiwania się podstawowymi pojęciami z zakresu terminologii sztuk plastycznych. Potrafią identyfikować największe dzieła i twórców, dokonywać analizy formy i treści wybranego dzieła, przypisywać dzieła do epoki lub kierunku na podstawie cech formalnych. Celem przedmiotu jest również rozwój wrażliwości estetycznej, niezbędnej u przyszłego architekta, rozbudzenie potrzeby uczestnictwa w różnych przejawach kultury, wdrożenie poszanowania dla artystycznego dziedzictwa i dostarczenie narzędzi jego oceny.

Opis przedmiotu:

Zajęcia dostarczają wiedzę uzupełniającą wykształcenie architekta. Obejmują skondensowany przegląd dziejów sztuki, najważniejszych jej przejawów, kierunków i twórców od czasów najdawniejszych po XX wiek. Sztuka jest przedstawiana w kategoriach ideowych, estetycznych, materiałowych i technicznych; ujmowana jest jako wyraz aspiracji społeczeństw i świadectwo życia ludzi. Zakres tematyki obejmuje związki sztuk plastycznych: malarstwa, rzeźby, rzemiosła artystycznego z architekturą, ich rolę w architekturze i przestrzeni zorganizowanej.

Tematyka zajęć:

Wykłady:

1. Sztuka antyczna
2. Sztuka bizantyjska i romańska
3. Sztuka gotycka i wczesnorennesansowa
4. Sztuka dojrzałego renesansu i manieryzmu
5. Sztuka baroku
6. Rokoko i klasycyzm w sztuce
7. Sztuka romantyzmu i XIX wieku (cz. 1)
8. Sztuka XIX wieku (cz. 2)

Seminaria:

1. Sztuka awangardy w pierwszej połowie XX wieku
2. Wybrane kierunki w sztuce drugiej połowy XX wieku
3. Piękno w sztuce
4. Ikonografia chrześcijańska
5. Ikonografia śmierci
- 6.–7. Wnętrza – podstawy rzemiosła artystycznego

Metody nauczania, formy prowadzenia zajęć:

Przedmiot prowadzony w formie serii wykładów, po której następuje seria ćwiczeń. Wykłady dla całego roku oraz seminaria w grupach. Przekaz audiowizualny z wykorzystaniem prezentacji komputerowych. Indywidualne pogłębianie tematyki w trakcie pracy w grupach, konsultacji i dyskusji

Wymagane wiadomości wstępne:

–

Formy zaliczenia przedmiotu:

Obecności na seminariach i praca pisemna – opracowanie wybranego dzieła sztuki według określonych wytycznych. Egzamin końcowy – ustny

Pomoce dydaktyczne, literatura:**Literatura podstawowa:**

- Białostocki Jan, Sztuka cenniejsza niż złoto, wiele wydań
- Gombrich Ernst M., O sztuce, Rebis 2009
- Leksykon cywilizacji, Wyd. Arkady, Warszawa, seria
- Olszewski Andrzej K., Dzieje sztuki polskiej 1890-1980, Warszawa 1989
- Porębski Mieczysław, Dzieje sztuki w zarysie, Wyd. Arkady, 1987
- Sztuka świata, Wyd. Arkady, Warszawa 1989-2008

Literatura uzupełniająca:

- Bell Julian, Lustro świata. Nowa historia sztuki, Warszawa, Arkady 2007
- Gotyk: architektura, rzeźba malarstwo, red. Toman Rolf, [Königswinter]: h.f.Ullman, wyd. polskie, 2007
- Historia brzydoty, red. Eco Umberto, Poznań, Rebis 2007
- Historia piękna, red. Eco Umberto, Poznań, Rebis 2005
- Kowalska Bożena, Od impresjonizmu do konceptualizmu. Odkrycia sztuki, Warszawa, Arkady 1989
- Renesans w sztuce włoskiej: architektura, rzeźba malarstwo, rysunek, red. Toman Rolf, [Königswinter]: h.f.Ullman, wyd. polskie, 2007
- Rzepińska Maria, Historia koloru w dziejach malarstwa europejskiego, Warszawa, Arkady 2009
- Rzepińska Maria, Siedem wieków malarstwa europejskiego, Wrocław, Zakład Narodowy im. Ossolińskich 1991
- Sztuka baroku: architektura, rzeźba malarstwo, red. Toman Rolf, [Königswinter]: h.f.Ullman, wyd. polskie, 2007
- Sztuka romańska: architektura, rzeźba malarstwo, red. Toman Rolf, [Königswinter]: h.f.Ullman, wyd. polskie, 2008

Załącznik 8b

Program seminariów pt. Dzieło sztuki w kontekście kulturowym opracowany przez Radosława Gajdę

Wydział Architektury PW – oferta przedmiotów wybieralnych w r. a. 2012/13

DZIEŁO SZTUKI W KONTEKŚCIE KULTUROWYM		sem. (7)	inż / mgr
Rodzaj zajęć: seminarium	Liczba godzin/sem. 30	Status wybieralny	inż.

Prowadzący: Mgr inż. arch. Radosław Gajda

Jednostka dydaktyczna: Zakład Historii Architektury Powszechnej

Cel przedmiotu:

Celem przedmiotu jest poszerzenie umiejętności studentów w zakresie analizy i interpretacji dzieł sztuki i architektury – historycznej i współczesnej oraz pogłębienie zrozumienia nietechnicznych uwarunkowań twórczości architektonicznej.

Opis przedmiotu:

W ramach zajęć studenci pod kierunkiem prowadzącego dokonają analizy wybranych dzieł sztuki oraz ich zespołów, takich jak cykle malarskie i rzeźbiarskie, programy treściowe wyposażenia pomieszczeń i budynków itp. Analiza obejmować będzie kontekst kulturowy, w którym dzieła powstały, ich aspekty formalne oraz treści, które niosą. Uczestnicy seminarium zwrócą uwagę na związek pomiędzy aspektami formalnymi dzieła sztuki lub architektury oraz jego treścią ikonograficzną bądź ideową. Poznają dawne i obecne sposoby kształtowania treści lub przesłania dzieła sztuki w kontekście kultury i środowiska, w jakim ono powstało oraz zależności pomiędzy różnymi dziedzinami sztuki i architekturą.

Tematyka zajęć:

1. Omówienie formy prowadzenia zajęć i rygorów zaliczenia. Przykładowa analiza dzieł średniowiecznych i nowożytnych, dokonana przez prowadzącego: Bernwardstür w Hildesheim, „Pokłon Pasterzy” Hugona van der Goes, Sala książęca w Lubiążu.
2. Prezentacja i omówienie proponowanych tematów referatów studenckich. Źródła przedstawień: mitologia grecka i rzymska, Biblia. Cesare Ripa i jego „Ikonomia”. 28 (sprzecznych) interpretacji „Burzy” Giorgionego.
3. Architektura jako nośnik znaczeń. Metody narracji w architekturze i sztuce współczesnej. Sztuka społecznie zaangażowana w XX i XXI w.
- 4.–5. Korekty indywidualne referatów studenckich
- 6.–13. Referaty studenckie oraz dyskusje nt. omówionych dzieł i związanej z nimi problematyki.
14. –15. Wyjście do muzeum

Metody nauczania, formy prowadzenia zajęć:

Referaty studenckie i dyskusje pod kierunkiem prowadzącego. Proponowane tematy referatów obejmują przegląd dzieł o złożonym i czytelnym programie treściowym. Studenci mogą także zaproponować temat spoza przygotowanej przez prowadzącego listy. Praca indywidualna lub w grupach dwuosobowych.

Wymagane wiadomości wstępne (zaliczenia innych przedmiotów):

Zaliczenie przedmiotu Historia Sztuki i Cywilizacji

Formy zaliczenia przedmiotu:

Referat wygłoszony w czasie zajęć oraz oddany w formie pisemnej. Obecności na zajęciach.

Radosław Gajda Podpis kierownika jednostki

Jadwiga Roguska

Załącznik 9

Program seminarium wyjazdowego Architektura Wiednia, planowanego pierwotnie w sem. 2, realizowanego w sem. 8

Wydział Architektury PW – oferta przedmiotów wybieralnych w r. a. 2010/11

NAZWA PRZEDMIOTU Architektura Wiednia		sem. II	inż
Rodzaj zajęć: Seminarium wybieralne wyjazdowe	Liczba godzin/sem. 30	Status wybieralny	

Prowadzący: prof. zw. dr hab. arch. Jadwiga Roguska
mgr inż. arch. Radosław Gajda
mgr Iwona Szustakiewicz

Jednostka dydaktyczna: Zakład Historii Architektury Powszechnej

Cel przedmiotu:

Seminarium ma na celu pogłębienie znajomości architektury światowej dla szczególnie zainteresowanych tematyką architektury powszechnej.

Opis przedmiotu:

Architektura wiedeńska stanowi ekspozycję w plenerze skupioną na zwartym obszarze wybitnych przykładów reprezentujących wszystkie najważniejsze nurty architektury światowej: gotyku, renesansu, baroku, historyzmu, secesji, modernizmu, postmodernizmu, minimalizmu. Szczególnie dobrze reprezentowana jest architektura XIX i XX wieku, obejmująca czołowe dzieła architektury światowej.

Tematyka zajęć:

1. Architektura średniowieczna, renesansowa i barokowa Wiednia.
2. XIX-wieczna przebudowa urbanistyczna Wiednia – koncepcja Ringu i jego zabudowa.
3. Zabudowa Hofburga, zespoły muzealne.
4. Secesja wiedeńska.
5. Zespoły mieszkaniowe okresu międzywojennego.
6. Współczesna architektura Wiednia. Słynne realizacje ostatnich dekad. Donau City.
7. Rewaloryzacja zabudowy historycznej.

Metody nauczania, formy prowadzenia zajęć:

Referaty studenckie i dyskusje przy obiektach pod kierunkiem prowadzących.

Wymagane wiadomości wstępne (zaliczenia innych przedmiotów):

Historia Architektury Powszechnej 1

Formy zaliczenia przedmiotu:

Opracowanie wybranego tematu w formie pisemnej z ilustracjami.

Załącznik 10

Program wykładów pt. Historia architektury pozaeuropejskiej, sem. 2, opracowany przez Annę Agatę Wagner i Iwonę Szustakiewicz, zgłoszony do realizacji w roku akademickim 2013/2014

Wydział Architektury PW – oferta przedmiotów wybieralnych w r. a. 2013/14

HISTORIA ARCHITEKTURY POZAEUROPEJSKIEJ		sem. (2)	inż / mgr
Rodzaj zajęć: wykład	Liczba godzin/sem. 15	Status wybieralny	mgr

Prowadzący: dr inż. arch. Agata Wagner
dr Iwona Szustakiewicz

Jednostka dydaktyczna: Zakład Historii Architektury Powszechnej

Cel przedmiotu:

Celem wykładu jest zaznajomienie uczestników z architekturą kultur pozaeuropejskich od czasów najdawniejszych do współczesności oraz ćwiczenie umiejętności analizy formalnej i funkcjonalnej obiektów budowlanych w powiązaniu ze środowiskiem kulturowym w jakim powstały.

Opis przedmiotu:

W czasie 15 godzin wykładów prowadzący zarysują podstawowe zagadnienia z zakresu historii architektury kultur pozaeuropejskich od czasów najdawniejszych do współczesności.

Tematyka zajęć:

1. Jerozolima (1h)
2. Architektura Chin
3. Architektura Indii i Azji południowo-wschodniej
4. Architektura Japonii
5. Architektura prekolumbijska
6. Architektura iberoamerykańska
7. Architektura Afryki
8. Architektura modernizmu kultur pozaeuropejskich

Metody nauczania, formy prowadzenia zajęć:

Wykłady ilustrowane przeźroczami

Wymagane wiadomości wstępne (zaliczenia innych przedmiotów):

–

Formy zaliczenia przedmiotu:

Obecności na zajęciach

Bibliografia:

Opracowania ogólne:

Sztuka Świata, tom 1 (Ameryka prekolumbijska), tom 4 (Indie, Japonia, Azja południowo-wschodnia), tom 11 (Azja południowo-wschodnia – Wietnam), Warszawa: Arkady 2001-2009

Sir Banister Fletcher, *A History of Architecture*, Oxford: Architectural Press 1998

Chiny:

Lou Qingxi, *Traditional Architectural Culture of China*, Pekin: China Travel and Tourism Press, Tsinghua University 2008

Craig Clunas, *Art in China*, Oxford: Oxford University Press 2009

Adina Zemanek (red.), *Estetyka chińska antologia*, Kraków: TAIWPN Universitas 2007

Liu Jianbin, *Recollections of Hutong*, Pekin: China Nationality Art. Photograph Publishing House 2006

Wu Xiaocong, *Valiant Imperial Warriors 2200 Years Ago*, Xi'an: World Publishing Corporation 2010

Japonia:

Beata Kubiak Ho-Chi, *Estetyka i sztuka japońska wybrane zagadnienia*, Kraków: TAIWPN Universitas 2009

Islam:

Richard Ettinghausen, Oleg Grabar, Marilyn Jenkins-Madina, *Sztuka i architektura islamu 650–1250*, Wydawnictwo Akademickie DIALOG, Warszawa 2007

Załącznik 11

Program seminariów pt. Typologia architektury użyteczności publicznej – geneza form współczesnych, opracowany przez Annę Agatę Wagner, zgłoszony do realizacji w roku akademickim 2013/2014

Wydział Architektury PW – oferta przedmiotów wybieralnych w r. a. 2013/14

TYPOLOGIA ARCHITEKTURY UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ – GENEZA FORM WSPÓŁCZESNYCH		sem. 8/10	inż. / mgr
Rodzaj zajęć: seminarium	Liczba godzin/sem. 30	Status wybieralny	mgr

Prowadzący: dr inż. arch. Agata Wagner
dr Iwona Szustakiewicz

Jednostka dydaktyczna: Zakład Historii Architektury Powszechnej

Cel przedmiotu:

Celem przedmiotu jest usystematyzowanie wiedzy studentów na temat genezy i ewolucji kształtowania wybranych typów architektury użyteczności publicznej – od identyfikacji typu, poprzez odniesienia społeczne, kulturowe, historyczne, po formy współczesne. Ponadto zajęcia mają na celu doskonalenie umiejętności syntetycznego ujmowania zjawisk na podstawie własnych analiz, formułowania tekstu naukowego (posługiwania się aparatem naukowym) oraz przyswojenia właściwego dla danej dyscypliny naukowej aparatu pojęciowego. Dodatkowym celem jest przygotowanie studenta do prawidłowego opracowania magisterskiej pracy dyplomowej poprzez kształtowanie umiejętności formułowania tekstu naukowego na podstawie różnorodnych źródeł.

Opis przedmiotu:

Zajęcia w formie seminariów. Indywidualna praca studenta wspomagana przez prowadzącego (konsultacje i korekty), zakończona przedstawieniem prezentacji multimedialnej i eseju. Prezentacje omawiane przez całą grupę.

Tematyka zajęć:

1. Architektura władzy – twierdza, więzienie
2. Obiekty handlu – targowiska, pasáže, domy handlowe, galerie handlowe
3. Świątynie sztuki – muzea, galerie
4. Świątynie sztuki widowiskowej – teatry, odeony, opery, filharmonie
5. Świątynie nauki – biblioteki, szkoły, uczelnie wyższe
6. Świątynie demokracji – ratusze, parlamenty
7. Świątynie pieniądza – giełdy, banki
8. Obiekty sportu i rekreacji
9. Obiekty noclegowe – zajazdy, hotele, pensjonaty
10. Obiekty komunikacji masowej – dworce, terminale

11. Obiekty gastronomii – kawiarnie, restauracje, bistra
12. Obiekty ochrony zdrowia – szpitale i sanatoria
13. Biurowce
14. Fabryki

Metody nauczania, formy prowadzenia zajęć:

Seminaria – konwersatoria, konsultacje, korekty przygotowywanej prezentacji i eseju oraz prezentacje studenckie pod kierunkiem prowadzącego.

Wymagane wiadomości wstępne:

Zaliczenie przedmiotów kierunkowych

Formy zaliczenia przedmiotu:

Prezentacja w czasie zajęć, esej oddany na koniec semestru, obecność i aktywność na zajęciach.

Department of History of World Architecture at the Faculty of Architecture, Warsaw University of Technology (1991–2017)*

Abstract

The Department of History of World Architecture at the Faculty of Architecture of the Warsaw University of Technology was established in 1991 as a result of the division of the Institute of History of Architecture and Art into six smaller units. The original composition of the Department met the statutory requirements of the Warsaw University of Technology, and included two people with the status of independent research workers: Jolanta Putkowska and Jadwiga Roguska. Two auxiliary science staff members, Anna Agata Gruchalska (Wagner after getting married) and Marek Waclawek supplemented the staff of the Department. Throughout the Department's existence between 1991 and 2017, the composition changed but never exceeded the number of four FTEs, as a result of the curriculum and teaching loads. Individual team members' periods of full-time employment at the Department: Jolanta Putkowska (1991–2003), Jadwiga Roguska (1991–2016), Anna Agata Wagner (1991–2017), Marek Waclawek (1991–1998), Paweł Wąsowski (2000–2008 and 2014–2017), Iwona Szustakiewicz (2008–

2017), Radosław Gajda (2009–2013), Katarzyna Dankiewicz (2014–2017). Jadwiga Roguska headed the Department between 1991 and 2016. Jolanta Putkowska served as Vice-Dean of the Faculty of Architecture between 1993 and 1999.

The Department's didactics included lectures and seminars on the subject of History of World Architecture: ancient, medieval, modern (Renaissance, Baroque, Classicism) and history of architecture of the 19th and 20th centuries (historicism and modernism) at the rate of 2 hours of lectures and 4 hours of seminars in semesters 1 and 2 between 1991 and 1993, after changes in the curriculum, this became 2 hours of lectures and 2 hours of seminars in semesters 1 and 2 between 1996 and 2015. A further reduction in the curriculum for the history of world architecture involved reducing the number of lectures to one hour per week in semesters 1 and 2 between 2015 and 2017. In response to the reductions in the History of World Architecture course, the Department offered optional lectures and seminars. At various times, lectures and seminars were held on the following topics: History of Gardens,

* The essential core of the text was written in 2015, and was updated, expanded and submitted for publication in 2024. The text is based on documents and records from 1991–2017 existing in the archives of Jadwiga Roguska and the documentation of the Department of the History of General Architecture from 1991–2016, including the volume entitled *100 lat Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej (1915–2015)* (100 Years of the Faculty of Architecture of the Warsaw University of Technology (1915–2015)). Teachers, ed. J. Roguska, S. Wrona, Warszawa 2017. As a result of economic considerations, illustrations depicting book covers of departmental and plant staff have been excluded from print. The reader will find them in the volume *100 Years of the Faculty of Architecture at the Warsaw University of Technology. 1915–2015*, ed. J. Roguska, S. Wrona, Warsaw 2017, and some can be found online. For technical reasons, scans of the documents have been transcribed by the Editor and placed in the Annex.

Typology of Architectural Detail, History of Warsaw Architecture, History of Art and Civilisation, A Work of Art in a Cultural Context, History of Non-European Architecture, Typology of Public Utility Architecture. The Department's staff have lectured on the History of Town Planning and Architecture at the Faculty of Geodesy and Cartography of the Warsaw University of Technology since 2005, and on the History of Architecture and Art at the University of the Third Age of the Warsaw University of Technology since 2006. The subject of the Department's field practice was the measurement of architectural detail of the 19th and 20th centuries. The department held away seminars in Vienna.

An important area of activity of the Department with few staff, but significant scientific potential, was the training of scientific staff. During her tenure at the Department of History of World Architecture, Professor Jolanta Putkowska promoted three PhDs (four more later), and Professor Jadwiga Roguska promoted six PhDs. The doctoral theses prepared in the Department were of a high standard and were published in full as books or in extensive excerpts.

Doctoral theses and research papers built up the Department's scientific specialisation, covering the problems of subject areas such as architecture of Warsaw, architecture

of the 19th and 20th centuries (historicism and modernism), architectural detail of the time and architectural biography. Publications by the Department's staff were devoted to this topic: authored and edited books, chapters in books and articles in journals. Members of the Department's team were editors-in-chief of scientific publications: Jolanta Putkowska edited the "Prace Naukowe Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej" (Scientific Papers of the Faculty of Architecture at the Warsaw University of Technology) between 2000 and 2003, Jadwiga Roguska edited the "Kwartalnik Architektury i Urbanistyki" (Architecture and Town Planning Quarterly) of the Polish Academy of Sciences between 2007 and 2012. Iwona Szustakiewicz was the editorial secretary of the Quarterly between 2008 and 2013.

The department participated in international cooperation conducted by the Faculty of Architecture of the Warsaw University of Technology with architectural universities in Darmstadt, Berlin, Assiut (Egypt), and coordinated cooperation with the Faculty of Architecture in Homs (Syria).

Keywords Warsaw University of Technology
| Faculty of Architecture |
history of world architecture |
architectural education

1. Establishment and composition of the Department of History of World Architecture

The Department of History of World Architecture was established in 1991 as part of the formation of the new structure of the Faculty of Architecture at the Warsaw University of Technol-

ogy and the creation of 33 units: 3 chairs, 13 departments and 17 studios, replacing four previously existing institutes, which were dissolved. The Department of History of World Architecture was one of the five organisational units that emerged following the division of the Institute of History of Architecture and Art at the Warsaw University of Technology.

The procedure for the establishment of new organisational units of the Faculty of Architecture of the Warsaw University of Technology in 1991 had the form of a competition for offers submitted to the Faculty authorities by teaching teams associating voluntarily according to the competence and personnel key. Docent Jadwiga Roguska submitted a proposal on 26 May 1991 for the establishment of the Department of History of World Architecture, which took into account the demand of the Faculty authorities to combine the subjects of architectural history. Submitted curriculum offers for individual subjects, teaching and staff compositions were considered by the faculty authorities and approved by the Faculty Council. The principle of appointing heads of organisational units by election was adopted. The approval of chairs and departments by the Senate of the Warsaw University of Technology required compliance with the statutes of the Warsaw University of Technology, which, among other things, regulated the minimum number of independent (habilitated) research and teaching staff in the composition of teams. The statutes did not provide for studios in the university structure, which remained intra-departmental units. They dominated the Faculty in terms of staff numbers and importance. This has contributed to tensions within the Faculty between supporters and opponents of the two promotion paths: 'scientific' and 'design'.

The first members of the Department of History of World Architecture were: Jolanta Putkowska, Doc. DSc Arch., who previously taught the subject called History of Modern Architecture at the Institute, and her assistant Marek Waławek, MSc Arch. (Fig. 1), as well as Jadwiga Roguska, Doc. DSc Arch., who in the last period of the Institute's existence headed the subject History of Ancient Architecture, and her assistant Anna Agata Gruchalska, MSc Arch. (Wagner) (Fig. 2).

According to the offer, the History of World Architecture was to include: for semester 1. – History of ancient and medieval architecture,

and for semester 2. – history of modern architecture and 19th and 20th century architecture. The inclusion of 19th and 20th century architecture, framed in a systematic sequence of architectural history was a novelty. The subject of 19th century architecture was previously covered to a small extent within the subject of modern architecture, but with a limitation to 'progressive' trends and sources of modern architecture of the 20th century. In 1991, twentieth-century architecture was no longer modern, and the progress of research demanded a comprehensive treatment of the subject of 19th and 20th century architecture from the perspective of the century that was coming to an end, taking into account all trends, those previously regarded as 'progressive' as well as the overlooked 'conservative' ones.

In addition, there were proposals for elective disciplinary lectures entitled Typology of Architectural Detail of the 19th and 20th Centuries led by Jadwiga Roguska and History of Gardens lectured by Jolanta Putkowska. The offer was accompanied by detailed lecture and seminar programmes. The Faculty Council accepted the offer. On 26 June 1991, the Senate of the Warsaw University of Technology approved the proposal of the Council of the Faculty of Architecture of the Warsaw University of Technology to restore, as of 1 October 1991, the structure of the Faculty consisting of chairs and departments.

In June 1991, Jadwiga Roguska was appointed head of the Department. In subsequent terms, she served in this role until 2012 and her retirement, and was the acting dean in subsequent years until 2016. As part of the dislocation, on 22 November 1991 the staff of the Department left the previous rooms for the history of ancient and modern architecture on the second floor of the Faculty of Architecture building, located in the wing along Lwowska Street and overlooking the courtyard, receiving rooms 16 and 18 on the ground floor, in the wing overlooking Lwowska Street. We invited retired Professor Anna Czapka, once Director of the Institute, a specialist in

modern architecture, a friend and 'good spirit' of the Department, who was active in teaching post-graduate courses until her death in 2007, to the new 'headquarters'.

The first of October 1991 saw the start of the Department's teaching according to the new curriculum. The responsibilities were distributed, as follows. For semester 1, Jadwiga Roguska was in charge of the subject called History of World Architecture, covering ancient and medieval architecture. Semester 2, led by Jolanta Putkowska, covered modern architecture (15th–18th century: Renaissance, Baroque, Classicism) and the architecture of 19th century Historicism and 20th century Modernism. Over time, this gave rise to the terms History of World Architecture 1 and 2 being used in the curricula. This organisational division did not fully coincide with the competence division. Lectures for semester 1 on ancient architecture were provided by Jadwiga Roguska, while Jolanta Putkowska offered lectures in medieval architecture. In semester 2, Jolanta Putkowska taught modern architecture and Jadwiga Roguska taught 19th and 20th century architecture. Both did it in line with scientific specialisation, confirmed by habilitations and publications. The entire Department team was in charge of the seminars, and later the exercises.

Hopes of increasing the staffing of the Department in line with the teaching load, which, for example, was twice the Department's assigned hours in 1991–1993, were not fulfilled. Until 1995, MSc Arch. Anna Naruszewicz from the Department of Historic Preservation assisted with teaching, while organisational matters were entrusted to the student scholarship recipients: Joanna Zajdel and Joanna Piętak between 1993 and 1995. As a result of changes to the curriculum in 1994 and 1996, exercise hours in the History of World Architecture were halved. The basis for requests to expand the staffing of the Faculty has ceased.

Over the years, changes have taken place in the composition of the Department of History of World Architecture. The university did not renew

Marek Waclawek's employment contract in 1998. His scientific supervisor Prof. Jolanta Putkowska had previously directed him to study for a doctorate and from this position he continued to teach until 2001. Around 2000 Jolanta Putkowska's doctoral students joined in to help in the Department: Katarzyna Dankiewicz, MSc Arch., and Monika Neff-Sawicka, MSc Arch. (Fig. 3).

In 1993, Docent Jolanta Putkowska was appointed to the position of associate professor at the Warsaw University of Technology. Docent Jadwiga Roguska also became associate professor at WUT in 1995 and was awarded the title of Professor in 1999. She became a full professor at the Warsaw University of Technology in 2009. In 1999, Anna Agata Wagner, PhD Arch., was appointed as an assistant professor. In 2000, assistant. Paweł Wąsowski, MSc Arch, a former graduate of Jadwiga Roguska was added to the team. He had to leave the Faculty in 2008 to take care of the family business after obtaining his PhD and the position of assistant professor in 2008. Paweł Wąsowski, PhD Arch., returned to the Department in 2014 together with Katarzyna Dankiewicz, PhD Arch., who taught in the Department between 1999 and 2002 as a doctoral student of Jolanta Putkowska. In 2003, Professor Jolanta Putkowska moved to the Department of History of Town Planning to lead the Department's team following the death of Professor Teresa Zarębska. A letter from Dean Maciej Kysiak dated 24 September 2003 informed of the transfer of Professor Jolanta Putkowska to the Department of History of Town Planning. She took up the vacancy of head of this Department formally in 2004. Professor Jolanta Putkowska continued to give some lectures in the History of World Architecture on medieval and modern architecture. After her retirement in 2007, these lectures were entrusted to Anna Agata Wagner, PhD Arch.

In 2008, the position of research and teaching assistant was filled by Iwona Szustakiewicz, MSc, an art historian, active in the Department since 2000, a doctoral student of Jadwiga

Roguska since 2004, and a participant in the Doctoral Studies (Fig. 4, 5). In 2012 Iwona Szustakiewicz became an assistant professor in the Department. Between 2009 and 2013, the Department's assistant was Radosław Gajda, MSc Arch., who opened his doctoral thesis in 2011 (supervisor: Jadwiga Roguska). The teaching team of the Department of History of World Architecture in its final phase of existence included in 2015: WUT Professor Jadwiga Roguska, acting head, and assistant professors, PhD's Katarzyna Dankiewicz, Iwona Szustakiewicz, Anna Agata Wagner, Paweł Wąsowski (Fig. 6).

Administrative support for the Department and several others was provided by the secretariat and those working there one after another: Jolanta Purzycka, Marta Dowalewska, MSc, and Maria Kozarzewska, MSc.

2. Didactics

The subject called History of World Architecture taught in semesters 1 and 2 has always been the basis of the teaching activity of the Department of History of World Architecture. According to the programme statements, it aimed to: equip future architects with the knowledge needed to operate in a historically shaped cultural environment. In an architect's education, it was intended to facilitate an understanding of today's architecture as a result of a deeper view of the architecture of the past in the process of its formation and development.

The history of world architecture was taught chronologically. The development of architecture and the principles of its design were considered in the context of place and time, against the background of the level of civilisation, culture, ideology, technology and art, taking into account theory, design workshop and workmanship (Annex, Appendices 1, 1a, 2, 2a, 2b). In the seminars students became skilled in the use of drawing notation and the analysis and evaluation of architecture using examples of selected works of architec-

ture from antiquity to the 20th century (Fig. 7, 7a, 7b, 8, 8a, 8b, 8c). The subject taught at the beginning of the studies was also supposed to equip the students with the conceptual apparatus inherent in architecture.

The content and methods of teaching the history of general architecture after 1991 were largely a continuation of earlier approaches, although they were, of course, subject to updates in line with changes in the state of knowledge. The emphasis was on changing the approach. Previously, a 'material' approach prevailed, exposing the importance of function, construction, and form. In the curriculum implemented after 1991, the Department of History of World Architecture also progressed in showing the ideological and semantic aspects of architecture and its symbolic meanings in space organised by and for man at different times.

At first, the subject of History of World Architecture was implemented on a weekly basis in 1991: 2 hours of lectures and 4 hours of seminars. In 1994, the lectureship for evening studies was reduced to 1 hour per week. In 1996, lectures were reinstated at 2 hours per week, reducing seminars to 2 hours per week on both day and evening courses. In 2015, there was a further reduction in the hours of History of World Architecture to 1 hour of lecture and 2 hours of seminars per week. The time reduction was compensated for by the intensification and modernisation of the message. The Department inherited vintage large-format slides on glass. In the early 1990s, they were replaced with small one, including coloured ones. The cabinet with the historic slides has been moved from the cramped rooms of the Department of History of World Architecture to the spacious seminar room of the historical institutions called 'the nineteen'. At the beginning of the 21st century, slides were gradually replaced by digital presentations.

In addition to teaching a compulsory core subject, the Department of History of World Architecture was involved in the development of dis-

disciplinary elective subjects. Since the Department's inception, elective lectures were given by Jolanta Putkowska – a lecture on History of Gardens (Annex, Appendix 3) and Jadwiga Roguska – lecture entitled Typology of Architectural Detail of the 19th and 20th Centuries (up to 2007) (Annex, Appendix 4). Both were highly successful and based on the lecturers' own research. Less systematically, Jadwiga Roguska gave an elective lecture on Architecture of Warsaw in the 19th and 20th Centuries (Annex, Appendix 5), conceived as a support for Warsaw-themed theses. In 2005, this lecture inspired the establishment of an inter-company seminar entitled History of Architecture and Urban Planning for semester 1 of the Master's degree programme, in which Anna Agata Wagner, PhD, participated.

The introduction of two-degree studies (bachelor's and master's) at the Faculty of Architecture of the Warsaw University of Technology since 2005 was an impulse for enriching the teaching offered by the Department and changing the formula of some of the existing classes. On the basis of Jadwiga Roguska's research on the architecture of Warsaw tenements of the 19th and 20th centuries and on the architectural detail of that time, field exercises were programmed – measurements of the architectural detail of Warsaw tenements, carried out by the Department's team since 2006 under the direction of Jadwiga Roguska (Annex, Appendix 6, Fig. 9, 9a, 9b) as part of an interdepartmental course coordinated by Cezary Głuszek, PhD Arch. The measurements had a primarily didactic purpose, but were also of relevance to scientific research and practical in conservation repairs. The Department's inventory activity between 2006 and 2011 was presented in an article by Jadwiga Roguska in "Kwartalnik Architektury i Urbanistyki."¹

In the academic year 2005/2006, the Department was included in the teaching of the spatial management course at the Faculty of Geodesy and Cartography of the Warsaw University of Technology in the form of lectures by Jadwiga Roguska and Anna Agata Wagner on world and Polish architecture.

In 2006, Jadwiga Roguska became involved in the project led by Vice-Rector of the Warsaw University of Technology, Professor Franciszek Krok and Bohdan Utrysko, PhD, to launch the University of the Third Age at the Warsaw University of Technology, preparing a programme of lectures on the history of architecture and art. The entire team of the Department participated in its realisation and other didacticians of the Faculty of Architecture of the Warsaw University of Technology were invited, including professors: Sławomir Gzell, Danuta Kłosek-Kozłowska, and Robert Kunkel, as well as doctors: Alicja Szmelter and Justyna Zdunek-Wielgołaska. Jadwiga Roguska modified the programme of these lectures twice, and we have expanded the subject of history of art as of 2009 (Annex, Appendices 7, 7a); and the lectures on the history of architecture and art, expanded to include new topics, were spread over a two-year cycle in 2014.

The employment of Iwona Szustakiewicz, a graduate in history of art, in the Department on a full-time basis inspired the offer of a compulsory subject for semester 2, entitled History of Art and Civilisation, and delivered as a lecture by Iwona Szustakiewicz and Radosław Gajda under the supervision of Jadwiga Roguska (Annex, Appendix 8). In 2014, there was a change to the programme for this subject taught first as a lecture by Iwona Szustakiewicz, PhD. After the subject was transferred to semester 4, the subject entitled History of Art and Civilisation was taught by Iwona Szustakiewicz according to her original programme in the form of lectures and seminars (Appendix, Appendix 8a). This teaching profile included an elective seminar entitled A Work of Art in Cultural Context, taught between 2012 and 2014 (in 2014

¹ J. Roguska, *Pomiary detalu architektonicznego kamienic warszawskich z drugiej połowy XIX i początku XX wieku*, Kwartalnik Architektury i Urbanistyki, 2011, vol. LVI, no. 3, pp. 113–126.

as part of assignments) by Radosław Gajda, MSc Arch., according to the programme he developed (Annex, Appendix 8b).

Another didactic offering implemented was an elective outgoing seminar entitled Architecture of Vienna implemented in 2011–2014 semesters 6 and 8 by Iwona Szustakiewicz, PhD, and Radosław Gajda, MSc Arch., according to a programme developed by Prof. Jadwiga Roguska (Annex, Appendix 9, Fig. 10). Viennese architecture provided outstanding examples representing the most important currents of world architecture of different periods and the seminars were of great interest to students.

In the academic year 2012/2013, a new elective lecture entitled History of Non-European Architecture was implemented under the direction of Anna Agata Wagner, PhD, for semesters 6 and 8, carried out with Anna Agata Wagner, Iwona Szustakiewicz and Radosław Gajda (Annex, Appendix 10, Fig. 11). In 2015, according to a programme developed by and under the direction of Anna Agata Wagner, seminars were initiated in the Master's degree programme entitled Typology of Public Utility Architecture (Annex, Appendix 11). There were two reasons for the intensification of teaching and lectures offered by the Department from the middle of the first decade of the 21st century: the desire to incorporate the growing scientific and research output of the staff into teaching, and the permanent shortage of teaching hours commissioned by the Dean's Office, needed to fill the teaching load of the Department's four-person team.

3. Research work and participation in the training of research staff

The building up of the scientific specialisation of the Department of History of World Architecture involved the continuation of scientific themes and topics previously practised by the staff, the taking up of new ones, as well as the withdrawal and summing up of those themes which, after the

dissolution of the Institute of History of Architecture and Art, became the domain of other units that emerged from it. This was the case for the subject called Historic Conservation. In 1991, Associate Professor Jadwiga Roguska handed over the Postgraduate Studies in Historic Preservation she had previously directed to Danuta Kłosek-Kozłowska, PhD, from the Department of Historic Conservation, who modified its profile and ran it under the name of Postgraduate Studies in Historic Preservation of Urban Planning and Architecture.

The first publication to appear in the year of the establishment of the Department, but before it was approved by the University Senate, was Jolanta Putkowska's book *Architektura Warszawy XVII wieku*, which was a summary of her earlier scientific achievements.² For this work, the author received an award of Department IV of Technical Sciences of the Polish Academy of Sciences in 1993 when she was already employed at the Department. The work is included in an article on the earlier phases of the Chairs and Departments of History of World Architecture in this issue of "Kwartalnik Architektury i Urbanistyki".

In the summary of previous links to heritage conservation and Polish architecture, and as a tribute to Professor Jan Zachwatowicz at whose Chair of Polish Architecture Jolanta Putkowska and Jadwiga Roguska started their work, the Department organised a scientific conference on 8–9 October 1993 on the initiative of Jadwiga Roguska, a scientific alumna of the Professor; the title of the conference was "Jan Zachwatowicz – historian of architecture, heritage conservator. The past and future of his school". The conference and accompanying exhibition at the Faculty of Architecture of the Warsaw University of Technology were funded by the Ministry of National Education and the General Heritage Conservator. The conference

² J. Putkowska, *Architektura Warszawy XVII wieku*, Warszawa 1991, 270 pp.

and its theme found wide resonance in conservation and local government circles and in the media. It brought together many distinguished scholars. Great contributions to the organisation of the conference and exhibition were made by young staff assistants Anna Agata Gruchalska (Wagner) and Marek Waclawek. A report on the conference and the papers presented were included in the issue of the "Kwartalnik Architektury i Urbanistyki" dedicated to Jan Zachwatowicz.³

Doctoral procedures were an important chapter of the scientific research work conducted in the Department. Under the direction of Prof. Jolanta Putkowska during the period of her employment at the Department, the following people received their doctoral degrees: Jan Słyk, PhD Arch., on the basis of the thesis entitled *Znaczenie zespołów urbanistycznych dużej skali dla kompozycji, funkcjonowania i rozwoju śródmieścia Warszawy w latach 1700–1999* (2001), Mirosław Orzechowski, PhD Arch., based on the thesis entitled *Warszawska Szkoła Rysunku na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej i jej rola w kształceniu architekta* (2002). Both of Jolanta Putkowska's scientific protégés have, over time, achieved a distinguished position in the academic environment of the Faculty and the University. Under the same supervisor, the doctoral thesis was published in 2003 under the title: *Przestrzenne i ideowe powiązania pomiędzy teatrem a ogrodem* defended by Joanna Dudek-Klimiuk, PhD Eng., from the Warsaw University of Life Sciences.⁴

Associate Professor Jadwiga Roguska began working with her first PhD student in the early 1990s, even before the doctoral programme at the Faculty was formalised. She adopted the model of the teacher-student scientific relationship. She suggested to her doctoral students the topics for their dissertations within her scientific field of interest, with a view to developing and testing her ideas. The foundations were thus laid for the Department's later scientific specialisation in, among other things, 19th and 20th century architecture, mainly residential architecture, its preservation and modernisation, and biographical studies in the field of architecture.

The first doctoral thesis at the Department was awarded in 1997 to Nawar Al Atassi from the Faculty of Architecture in Homs (Syria), who, under the supervision of Jadwiga Roguska, prepared his doctoral thesis entitled *Zagadnienia modernizacji zabudowy mieszkaniowej w starych ośrodkach miast arabskich na przykładzie Syrii*, which attempted to implement some of the principles of the Polish school of conservation in Syria (Fig. 12). The published trace of the cooperation between the supervisor and the doctoral student was an article in the volume "Studia i Materiały. Krajobrazy" entitled *Strategia rewaloryzacji miast w Polsce i innych krajach*.⁵ The subject of another doctoral thesis, defended in 1998 by the Department's assistant Anna Agata Wagner, entitled *Politechnika Warszawska – monografia architektoniczna*, fell within the area of 19th- and 20th-century

³ J. Roguska, *Sprawozdanie z konferencji naukowej i wystawy prac, rysunków i projektów pt. Jan Zachwatowicz, historyk architektury, konserwator zabytków. Przeszłość i przyszłość jego szkoły*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1993 [1994], vol. XXXVIII, no. 3–4, pp. 451–459 (this book was erroneously dated in print as 1994).

⁴ I. Szustakiewicz, *Zestawienie prac doktorskich obronionych na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej w latach 2001–2008*, Kwartalnik Architektury i Urbanistyki, 2008, vol. LIII, no. 2, pp. 82–86.

⁵ J. Roguska, N.Al. Atassi, *Architektura Warszawy z drugiej połowy XIX i początku XX wieku w programach powojennej odbudowy, w późniejszych koncepcjach modernizacji i rewaloryzacji oraz w dzisiejszej praktyce* (Architecture of Warsaw from the second half of the nineteenth and early twentieth centuries in post-war reconstruction programmes, in later modernisation and revaluation concepts and in today's practice), „Studia i Materiały. Krajobrazy”, 2000, vol. 25 (37), pp. 148–169.

architecture and was undertaken in connection with the 100th anniversary of construction of the first buildings of the Warsaw University of Technology, which fell in 1999. Both the author and the supervisor of the dissertation were awarded a distinction in a competition held by the Ministry of Internal Affairs and Administration, and the work was crowned in 2001 with the publication of a book by Anna Agata Wagner entitled *Architektura Politechniki Warszawskiej*, in Polish and English.⁶ The author prepared a new, significantly revised edition of the monograph for the centenary of the Warsaw University of Technology in 2015.⁷ In addition, another doctoral thesis under the direction of Jadwiga Roguska, by art historian Monika Kuhnke entitled *Rudolf Świerczyński (1883–1943). Życie i twórczość* (2001), showing not only the biography and work of the architect but also the evolutionary links between the phases of modernism previously presented as antagonistic, was published in full in the “Kwartalnik Architektury i Urbanistyki” (Fig. 13).⁸

Jadwiga Roguska's research into the residential architecture of Warsaw in the 19th and 20th centuries led to a doctoral thesis by the Department's assistant Paweł Wąsowski entitled *Architektura wielorodzinnych domów spółdzielni budowlano-mieszkaniowych w Warszawie w okresie międzywojennym (1918–1939)*, defended in 2008 and awarded in the competition of the Minister of Infrastructure in 2009. The work confirmed Jadwiga Roguska's concept of the existence of intermediate forms between the turn-of-the-century tenement house and the 20th-century residential

block in Warsaw architecture.⁹ It is regrettable that the findings of this conceptually and cognitively revealing dissertation have only been published in excerpts.¹⁰ The results of that work inspired other researchers to take up the thread: from tenement to a residential block.

Subsequent doctorates prepared under the direction of Jadwiga Roguska in the Department of History of World Architecture represent architectural biographical writing. In 2010, architect Agata Szmitkowska from the Białystok University of Technology defended her doctoral thesis entitled *Zdzisław Mączyński 1878–1961. Monografia architekta i dydaktyka*, subsequently published as a book (2014) – Fig. 14.¹¹ The doctoral dissertation by Iwona Szu-

⁹ J. Roguska, *Ewolucja układów przestrzennych, planów i form warszawskich kamienic w latach dwudziestych i trzydziestych XX wieku*, „Prace Naukowe Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej”, vol. III, ed. J. Putkowska, Warszawa 2003, pp. 65–70; eadem, *Domy wielorodzinne-kamienice w okresie międzywojennym w Warszawie: kontynuacje, transformacje, nowe rozwiązania*, in: *Kamienica w krajach Europy Północnej*, ed. M. J. Sołtysik, Gdańsk 2004, pp. 417–423.

¹⁰ P. Wąsowski, *Architektura wielorodzinnych domów spółdzielni budowlano-mieszkaniowych w Warszawie w okresie międzywojennym (1918–1939)*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2008, vol. LIII, no. 1, p. 28–44; idem, *Przejawy ekspresjonizmu w architekturze domów wielorodzinnych spółdzielni budowlano-mieszkaniowych w Warszawie w okresie międzywojennym XX wieku*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2010, vol. LV, no. 1–2, pp. 126–137.

¹¹ A. Szmitkowska, *Architekt Zdzisław Mączyński (1878–1961)*, Białystok, 2014, p. 385. Thanks to Agata Szmitkowska's discoveries and identification of materials (photographs from before the reconstruction and the reconstruction design) related to the tenement house at 13, Foksal St. in Warsaw, it became possible to restore the building's original façade during its restoration in the second decade of the 21st century. Research into the work of Zdzisław Mączyński has led to articles published in „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”: A. Szmitkowska, *Działalność inwestycyjna warszawskiego przemysłowca Jana Wedla i jego kręgu w dziedzinie mieszkalnictwa w latach trzydziestych XX wieku*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2008, vol. LIII, no. 2, pp. 37–51, eadem, *Zdzisław Mączyński (1878–1961) – sylwetka architekta*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2010, Volume LV, no. 4, pp. 117–129; eadem, *Gmach Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2011, vol. LVI, no. 1, pp. 70–80.

⁶ A.A. Wagner, *Architektura Politechniki Warszawskiej*, Warszawa 2001.

⁷ A.A. Wagner, *Czas i miejsce. Architektura Politechniki Warszawskiej*, Warszawa 2015.

⁸ M. Kuhnke, *Rudolf Świerczyński 1883–1943. Życie i twórczość*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2000, Volume XLV, no. 3–4, pp. 209–415.

stakiewicz, *Julian Ankiewicz (1820–1903), architekt warszawski XIX wieku*, defended in 2011, which, in addition to the biography, tackled broader themes of early and mature historicism in the architecture of Warsaw, was also honoured and published in large parts in the books of “Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”.¹² Inspired by Jadwiga Roguska and supervised by her, Radosław Gajda's doctoral dissertation at the Department of History of World Architecture dealt with the topic of *Domy własne architektów warszawskich na tle tendencji w mieszkalnictwie swoich czasów*. After the opening of the doctoral procedure in 2011, the PhD dissertation was advanced but remained unfinished.¹³

A considerable amount of time was spent in the Department working externally to promote academic staff. Jadwiga Roguska's contribution in this respect was expressed in 47 reviews of doctoral theses, habilitation theses and in procedures to grant the title of professor, commissioned by the Scientific Councils of Institutes, Faculties of Architecture and the Central Commission for Degrees and Titles.¹⁴

Among the PhDs promoted in the Department of History of World Architecture, the presence of art historians Monika Kuhnke, PhD, and Iwona Szustakiewicz, PhD, is noteworthy. This was a continuation of the tradition started by Professor Oskar Sosnowski of involving art historians (Władysław Tatarkiewicz, Michał Walicki) in the Faculty of Architecture at the Warsaw University of Technology, and continued by Pro-

¹⁴ A list of proceedings in which Jadwiga Roguska was a reviewer, stating the person being reviewed, the employing institution and the institution where the procedure was conducted, if it did not overlap with the employing institution:

for doctoral degrees – 24: Nina P. Kożar, Moscow Institute of Architecture 1990; Antoni Koseski, Centre for Heritage Documentation, defence in the Institute of Art of the Polish Academy of Sciences 1992; Romana Cielątkowska, Gdańsk University of Technology/Institute of Art of the Polish Academy of Sciences 1993; Małgorzata Omilanowska, Institute of Art of the Polish Academy of Sciences, University of Warsaw 1993; Elżbieta D. Ryńska, Warsaw University of Technology 1993; Piotr Stachurski, Silesian University of Technology, Gliwice 1995; Gabriela Klause, Poznań University of Technology 1997; Anna Markowska, Wrocław University of Technology 1998; Agnieszka Tomaszewicz, Wrocław University of Technology 1999; Joanna Tymkiewicz, Silesian University of Technology, Gliwice 1999; Magdalena Grunalsz, Wrocław University of Technology 2000; Bogna Krynicka-Rzechonek, Wrocław University of Technology 2000; Beata Makowska, Szczecin University of Technology/Warsaw University of Technology 2002; Ryszard Nakonieczny, Silesian University of Technology in Gliwice 2003; Rafał Krupiński, Warsaw University of Technology 2003; Bożena Zimnowoda-Krajewska, Nicolaus Copernicus University in Toruń 2005; Ewa Niezabitowska, Silesian University of Technology in Gliwice 2007; Magdalena Mostowska, Warsaw University of Technology 2007; Grzegorz Rytel, Warsaw University of Technology 2007; Jolanta Mękal, own design office in Austria, defence in the Gdańsk University of Technology 2009; Karolina Tulkowska-Słyk, Warsaw University of Technology 2010; Marek Mistewicz, Warsaw University of Technology 2012; Alena Kononowicz, Wrocław University of Technology, 2014; Piotr Kilanowski, Warsaw University of Technology 2017.

for the degree of doctor of science – 11: Marta Leśniakowska, Institute of Art of the Polish Academy of Sciences 1998; Piotr Paszkiewicz, Institute of Art of the Polish Academy of Sciences 2000; Zdzisława Tołłoczko, Kraków University of Technology 2002; Maria Jolanta Sołtysik, Gdańsk University of Technology 2004; Joanna Olenderek, Łódź University of Technology/Warsaw University of Technology 2005; Krystyna Kirschke, Wrocław University of Technology 2006; Tomasz Węclawowicz, Kraków University of Technology 2006; Joanna Gieciewicz, Warsaw University of Technology 2010; Piotr Marciniak, Poznań University of Technology 2011; Krzysztof Bizio, West Pomeranian University of Technology in Szczecin/Wrocław University of Technology 2011; Bartosz M. Walczak, Technical University of Łódź/Wrocław University of Technology 2011.

for the title of professor – 12: Romana Cielątkowska, Gdańsk University of Technology 2007; Hanna Kozaczewska-Golasz, Wrocław University of Technology 2008; Wanda Kononowicz, Wrocław University of Technology 2009; Zbigniew Białkiewicz, Kraków University of Technology 2010; Janusz Dobesz, Wrocław University of Technology 2011; Romuald Loegler, Kraków University of Technology 2012; Weronika Wiśniewska, Łódź University of Technology/Wrocław University of Technology 2013; Małgorzata Chorowska, Wrocław University of Technology 2013; Lucyna Nyka, Gdańsk University of Technology 2013; Marek Goszyła, Rzeszów University of Technology/Wrocław University of Technology 2019; Bartosz Czarnecki, Białystok University of Technology/Warsaw University of Technology 2019; Jerzy Uścińowicz, Białystok University of Technology/Gdańsk University of Technology 2020.

¹² I. Szustakiewicz, *Architekt Julian Ankiewicz (1820–1903) – nowe fakty z biografii i ogólna ocena twórczości*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2010, vol. LV, no. 3, pp. 26–36; eadem, *Tematy i rozwiązania funkcjonalne w twórczości warszawskiego architekta Juliana Ankiewicza*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2010, vol. LV, no. 4, pp. 49–66; eadem, *Systematyka form historyzmu w pracach warszawskiego architekta XIX wieku na przykładzie twórczości Juliana Ankiewicza*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2013, vol. LVIII, no. 1, pp. 57–83.

¹³ Excerpts from Radosław Gajda's doctoral thesis in preparation were published: R. Gajda, *Eksperymentalna kolonia atrialnych domów architektów w Warszawie*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2011, Volume LVI, no. 2, pp. 75–82; idem, *Najdawniejsze domy własne architektów w Warszawie*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2014, vol. LIX, no. 1, pp. 29–39.

fessor Piotr Biegański (Stanisław Wiliński), Professor Jan Zachwatowicz (Zygmunt Świechowski) and Professor Andrzej Tomaszewski (Andrzej Baranowski, Andrzej Grzybkowski). The scientific cooperation of the Department of History of World Architecture with representatives of history of art also followed contacts in the 1990s. Jadwiga Roguska with the art historian community, who invited her to participate in scientific programmes, elected her to the General Board of their Association and the Scientific Council of the Art Institute of the Polish Academy of Sciences, and appointed her as a reviewer in doctoral theses conducted at the Art Institute of the Polish Academy of Sciences and at the Faculty of History (majoring in history of art) of the University of Warsaw (Fig. 15, 15a). The appreciation of the presence of art historians in the Department stemmed from the conviction that their perfect methodological preparation for scientific work could serve well to enrich the scientific workshop of architectural historians after polytechnic studies.

Collaboration along these lines resulted in 1996 in Jadwiga Roguska's participation in the preparation, under the editorship of Professor Adam Miłobędzki, then representing the history of art at the University of Warsaw, of an issue of the Italian journal "Rassegna" (in Italian and English) devoted to Polish avant-garde architecture between the world wars (Fig. 16).¹⁵

The permanent framework for the research work carried out in the Department was constituted by statutory work financed from the university's research budget and its own work subsidised from the department's funds, included in the long-term theme (1991–2003) *Historical architecture of Warsaw and research into its suitability for modernisation*, a theme capacious enough

to accommodate Jolanta Putkowska's research into the architecture of Warsaw in the 17th and 18th centuries, Jadwiga Roguska's into the architecture of Warsaw in the 19th and 20th centuries, Anna Agata Gruchalska's (Wagner) into the architecture of the Warsaw University of Technology, and since 2000 – Paweł Wąsowski's research on the residential architecture of Warsaw in the interwar period.

I will cite examples of partial research topics carried out by individual members of staff in the Department, e.g. sub-themes explored in the academic year 1995/96: Jolanta Putkowska, *Rezydencjalna architektura Warszawy w XVIII w. – pałac Franciszka Ksawerego Branickiego, hetmana wielkiego koronnego*, Jadwiga Roguska, *Przekształcenia historycznej architektury mieszkaniowej Warszawy w czasie powojennej odbudowy miasta*, Anna Agata Gruchalska (Wagner), *Powojenna odbudowa domów mieszkalnych Politechniki Warszawskiej na tle zniszczeń i odbudowy zespołu PW*.¹⁶

The long-term statutory work was managed alternately, in annual stages, by Prof. Jolanta Putkowska and Prof. Jadwiga Roguska between 1991 and 2003, and after Prof. Jolanta Putkowska had moved to the Department of History of Town Planning, by Prof. Jadwiga Roguska between 2004 and 2016. The management was organisational and, with regard to junior staff, advisory and corrective. Publications based on the research findings always had a single author. This had a mobilising effect on younger academics, encouraged independent achievement and fostered a good atmosphere. Publications by the Department's staff have been published mainly in the journals "Prace Naukowe Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej" and in the "Kwartalnik Architektury i Urbanistyki" published by the Polish Academy of Sciences.

¹⁵ J. Roguska, *Il moderno in Polonia: movimenti, temi, progetti*, "Rassegna", Bologna, 1996, vol. 65, pp. 14–25 and English edition; eadem, *La nuova edilizia tra dogma e realtà*, "Rassegna", Bologna, 1996, vol. 65, pp. 60–72 and English edition. Titles of articles in English are given in the bibliography of Department staff at the end of the article.

¹⁶ The results of the research work carried out in the Department were presented in the form of annual reports on statutory and own work – typewritten volumes with illustrations, submitted to the Library of the Faculty of Architecture of the Warsaw University of Technology after acceptance by the relevant committee. A significant proportion of these studies have been published.

After 2000, Jolanta Putkowska continued her research into the architecture of 17th- and 18th-century Warsaw and publications devoted also to this topic appeared in the parallel line of research into the history of gardens.¹⁷ Jadwiga Roguska's research interests focused on the residential architecture of Warsaw in the interwar period and the problems of 20th-century modernism. A parallel research strand involving the systematic study of nineteenth- and twentieth-century architectural detail was intensified, culminating in typologically framed publications and a book edited by her, *Dziedzictwo na nowo odkrywane. Detal architektoniczny 1850–1939*.¹⁸ Anna Agata Wagner extended her research to the spatial environment of the Warsaw University of Technology, Warsaw's industrial architecture and issues of modernisation. Iwona Szustakiewicz, Paweł Wąsowski, and Radosław Gajda undertook research on various aspects of the architecture of 19th and 20th century Warsaw in the context of world architecture.¹⁹

¹⁷ Cf. the bibliography of publications by former staff members of the Department of History of World Architecture appended to this article and a compilation of Jolanta Putkowska's publications therein. The garden layout research strand stemmed from the author's comprehensive treatment of residential architecture and was the basis of an elective lecture given by Prof. Jolanta Putkowska: *The History of Gardens*.

¹⁸ Cf. the summary of Jadwiga Roguska's publications appended to this article. The research into the architectural details of 19th and 20th century Warsaw townhouses began in the 1970s and published in the 1970s and presented in the article *Przejazdy bramne i klatki schodowe kamienic warszawskich w drugiej połowie XIX i na początku XX w.*, "Kwartalnik Architektury i Urbanistyki", 1978, vol. XXIII, no. 1–2, pp. 71–92, was the basis of an elective lecture given by Jadwiga Roguska – *Typology of Architectural Detail*. J. Roguska's publications on the subject up to 2010 are noted in the article *Okna i ich oprawa architektoniczna w warszawskich kamienicach w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku*, "Kwartalnik Architektury i Urbanistyki", 2011, vol. LVI, no. 1, p. 38, all in compilation of publications by Jadwiga Roguska. The issues of architectural detail of the 19th and 19th centuries gained considerable popularity and numerous continuators in the second decade of the 21st century.

¹⁹ Cf. the compilation of publications by Anna Agata Wagner, Iwona Szustakiewicz, Paweł Wąsowski, and Radosław Gajda accompanying this article.

After 2004, all staff members and doctoral students in the Department of History of World Architecture conducted research on 19th and 20th century architecture, and this subject has become firmly established as the Department's scientific specialisation. The long-term title of the statutory work was changed to *Historyczna architektura Warszawy XIX i XX wieku, jej twórcy, cechy i wartości w aspekcie architektury powszechnej* (Historic architecture of Warsaw in the 19th and 20th centuries, its makers, features and values in the aspect of world architecture). For an overview of the scientific subject area practised in the Department's circle around 2010, see the 2010 issue 4 of "Kwartalnik Architektury i Urbanistyki" with articles by Iwona Szustakiewicz, Jadwiga Roguska, Anna Agata Wagner, Monika Kuhnke, and Agata Szmitkowska.²⁰

In 2013–2017, the subjects of the Department's statutory work was geared towards the preparation of materials for publications related to the centenary of the Faculty of Architecture of the Warsaw University of Technology, culminating in the volume entitled *100 lat Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej 1915–2015. Nauczyciele* (2017).²¹

Over the course of two decades, the Department's consistently built and developed specialisation was eventually focused on the architecture of 19th and 20th century Warsaw, architectural detail and the architectural biography of the time. Individual research preferences of team members were taken into account, fitting in with their aca-

²⁰ "Kwartalnik Architektury i Urbanistyki", 2010, vol. LV, no. 4: I. Szustakiewicz, *Tematy i rozwiązania funkcjonalne w twórczości warszawskiego architekta Juliana Ankiwicza*, p. 49–66; J. Roguska, *Detal architektoniczny kamienic warszawskich w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku: balkony*, p. 67–87; A. Wagner, *Gmach Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie – przestrzenno-architektoniczne odniesienia Mariana Lalewicza do »klasycyzmów« w architekturze polskiej*, p. 88–102; M. Kuhnke, *Gmach ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Ankarze i jego architekt Karol Iwanicki (1870–1940)*, p. 103–116; A. Szmitkowska, *Zdzisław Mączyński (1878–1961) – sylwetka architekta*, p. 117–130.

²¹ *100 lat Wydziału Architektury...*, op. cit.

demographic development. Despite the low staffing of the Department, valuable studies based on thorough source research have been produced, most of them, as well as doctoral theses produced in the Department, published in whole or in fragments.

4. Scientific conferences

In addition to organising a scientific session dedicated to Jan Zachwatowicz and the Polish school of conservation in 1993, the Department's staff were submitting papers to foreign and national conferences. Notable papers prepared for conferences abroad: Jolanta Putkowska's *Royal Villas in Poland in the XVIIIth Century* for a conference in Paris (1999), Jadwiga Roguska's *Echoes of Berlin in the Architecture and Urban Structure of Warsaw in the Second Half of the 19th and Early 20th Century* for a conference in Berlin (2000) and Anna Agata Wagner's *Dome in the Sacral Architecture – the Spatial and Symbolic Considerations Based on the Project for the National Temple of Divine Providence in Warsaw for the Domes in the World* congress in Florence (2012). Jadwiga Roguska was regularly involved in conferences organised in the 1990s by the Society for the Care of Historical Monuments and the Institute of Art of the Polish Academy of Sciences in Warsaw, devoted to the subject of Warsaw architecture. Jolanta Putkowska's papers at international conferences abroad and in Poland were markedly focusing on the theme of historic gardens after 2000. The Department's staff supported conferences organised by colleagues from other units of the Faculty of Architecture at the Warsaw University of Technology with papers, for example, Jolanta Putkowska presented a paper at a conference devoted to Oskar Sosnowski, organised by the Department of Polish Architecture (1999), and Jadwiga Roguska – at a conference on Polish modernism, organised by the Department of Contemporary Architecture (2000).

In the first decade of the 21st century, The Committee on Architecture and Urban Planning of the Polish Academy of Sciences and the

institutes and chairs of the Polish Faculties of Architecture organised a series of international conferences on the various aspects and phases of modernism in 20th century architecture, significantly advancing the inclusion of such architecture in scientific terms of architectural history. Jadwiga Roguska participated in many of these conferences as a speaker and member of the scientific councils (modernist architecture of public buildings – Gdańsk 2004, modernism after Second World War – Gdańsk 2006/7, 'luxury' modernism in the interwar period – Gliwice 2006), as did younger members of the Department's team with their papers: Anna Agata Wagner (on university architecture – Wrocław 2004, revitalisation of metropolitan areas – Białystok 2005, Łódź 2006, post-war modernism – Gdańsk 2006/7) and Paweł Wąsowski (on the luxury modernism trend – Gliwice 2006). To this sequence one should add the participation in conferences of great international scope and innovative approach to the problems of conservation of 20th century architecture, organised by the authorities of Gdynia in cooperation with the Committee on Architecture and Urban Planning of the Polish Academy of Sciences and ICOMOS, entitled "Modernism in Europe, Modernism in Gdynia", where Jadwiga Roguska represented the Department with her papers and in scientific committees (2007, 2009).

This review, neither complete nor accurate, is not a list of conference papers by the staff of the Department of History of World Architecture, it does not give full titles of papers and names of conferences, it only signals their subject areas by indicating the strengthening of the scientific specialisation of the Department's staff, focused, especially after 2004, on the architecture of 19th-century historicism, the architecture of 20th-century modernism, the architecture of 19th- and 20th-century Warsaw.

5. Expert reports and opinions

The scientific specialisation of the Department became the basis for consultancy ac-

tivities. Jadwiga Roguska prepared a number of opinions and expert reports on behalf of the Office of the President of the Capital City of Warsaw, the Capital Conservation Officer, the Polish State Workshops for the Conservation of Cultural Heritage and private design studios. They were about the assessment of cultural values, regeneration and restoration projects mainly for Warsaw tenements, e.g. at 53, Aleje Jerozolimskie (1993); 8, Aleja Szucha (1993); 58, Hoża Street (1996); 51/53, Mokotowska (1998); 18, Chmielna Street (1999); 7 and 9, Próżna Street (1999); Moniuszki Street, number 5 and 7 (2002); 37, Kielecka Street (2004); 13, Foksal Street (2010). In 1999, Jadwiga Roguska prepared a paper accompanying the “Raport – wizje rozwoju. Studium Kierunków Rozwoju Przestrzennego Gminy Warszawa-Centrum”²² (Report – Visions for Development. Study of Spatial Development Directions of Warsaw-Centre Municipality). In 2010 Jadwiga Roguska was involved in a controversial restoration of the facade of a late 19th century tenement house in Warsaw at 13, Foksal Street, advocating for the restoration of lost details and decoration to the façade in a study prepared on the subject (2010). Between 2013 and 2016, she consulted the designs of the restored details and decorations at the Pro-Art Architectural and Conservation Studio managed by architect Anna Rostkowska.²³ Regeneration of the Warsaw townhouses at 13 and 15, Foksal Street, and the restoration of the original façade of the tenement at 13, Foksal Street, completed between 2016 and 2019, was quite significant in changing attitudes to the vital problem of restoring original forms in the facades of townhouses in Warsaw.

Anna Agata Wagner based her academic work on her conservation advice on the buildings

of the Warsaw University of Technology. She prepared opinions related to the modernisation of the Chemical Technology Building and consulted on the revaluation of the facade of the Main Building.

6. Organisational activities for the benefit of the University and the Faculty

The staff of the Department of History of World Architecture undertook organisational duties at both levels mentioned in the title. Jolanta Putkowska was chairwoman of the Faculty Election Committee between 1990 and 1993. In 1993, she became Vice-Dean for Research of the Faculty of Architecture at the Warsaw University of Technology, a post she held for two terms, i.e. until 1999. Between 1999 and 2007, Jolanta Putkowska was the editor of the publication entitled “Prace Naukowe Politechniki Warszawskiej. Seria Architektura”. She headed the editorial team of the publication “Prace Naukowe Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej” between 2000 and 2003. She was a member of the Faculty Council Committee for Human Resources.²⁴

Jadwiga Roguska was a member of Faculty Council and Dean's committees, e.g. the HR Committee (1993–1997), Committee on Science and then on Science and Creativity (1997–2011), Committee on Continuing Education (1996–2002). Between 2008 and 2012, she chaired the Committee on Traditions of the Faculty of Architecture at the Warsaw University of Technology, with Anna Agata Wagner as secretary. Radosław Gajda became the Dean's Plenipotentiary for Promotion in 2009.

Jadwiga Roguska participated in the work of the Senate Committees of the Warsaw University of Technology for Appeals of Academic Teachers' Evaluations (1990), Student Disciplinary Appeals Committee (2002–2005), and she was a member of the Senate Committee on History and Tradition

²² Based on material in Jadwiga Roguska's archive.

²³ *Foksal 13/15 – najpiękniejsze kamienice Warszawy odzyskały dawny blask*, Foksal 13/15 – Bryła – polska architektura (bryla.pl), 10.09.2019 (accessed: 24.05.2024); *13/15 Foksal. Historia luksusu*, ed. J. van der Toolen, M. Jarosz, A. Rostkowska, A. Chyłek, Publ. Ghelamco, Warszawa [n.d.], probably 2021, pp. 136–263.

²⁴ J. Putkowska, I. Szustakiewicz, *Jolanta Putkowska*, in: *100 lat Wydziału Architektury...*, op.cit., pp. 428–430.

of the Warsaw University of Technology between 2008 and 2012.²⁵

As previously mentioned, Jadwiga Roguska served as Head of the Department between 1991 and 2012, then continued to manage the Department under the authority of the Dean²⁶.

The following persons were appointed to the Organising Committee for the 100th anniversary of the Faculty of Architecture of the Warsaw University of Technology: Jadwiga Roguska, Anna Agata Wagner, and Iwona Szustakiewicz.

7. Activity outside the Faculty of Architecture at Warsaw University of Technology

Jolanta Putkowska – winner of the award of the Department IV of Technical Sciences of the Polish Academy of Sciences in 1993 – she was a member of the Architecture, Urban Planning and Monument Conservation Section of the Architecture and Urban Planning Committee of the Polish Academy of Sciences between 1999 and 2004. Between 2003 and 2011, she participated in the work of the Social Council for the Protection of Conservation Heritage at the President of the City of Warsaw.²⁷

Having receiving an award from Department IV of Technical Sciences of the Polish Academy of Sciences in 1979, Jadwiga Roguska was appointed to the sections of the Committee on Architecture of the Polish Academy of Sciences: to the Section on Urban Planning between 1981 and 1990, and to the Section on History of Architecture, Urban Planning and Conservation of Monuments between 1984 and 2007. She was a member of the Architecture and Urban Planning Committee of the Polish Academy of Sciences – by elec-

tion – for successive terms since 2007. Between 1991 and 2007, she was a member of the editorial staff of “Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, a scientific journal of the Committee on Architecture and Urban Planning of the Polish Academy of Sciences, and was its Editor-in-Chief between December 2007 and March 2012. Iwona Szustakiewicz, PhD, from the Department of History of World Architecture was the competent and committed editorial secretary at the time. She made an outstanding contribution to the running of the journal.

Jadwiga Roguska was elected to the Executive Board of the Association of Art Historians in the 1988–1991 and 1994–1997 terms, and to the Scientific Council of the Institute of Art of the Polish Academy of Sciences (1996–1998). Between the early 1990s and 2022, she was active in the Conservation Council of the Capital City of Warsaw, and in the Regional Conservation Commission of the Mazowieckie Voivodeship between 2003 and 2012. She was a member of the Central Award Commission of the Minister of Spatial Planning and Construction (after that: the Minister of the Interior and Administration, the Minister of Infrastructure) between 1994 and 2009, and led the architectural and urban planning team of this commission between 2004 and 2009.²⁸ She prepared dozens of reviews for the Commission. She has issued opinions on grant applications for the Scientific Research Committee and written more than a dozen publication reviews for scientific publishers.

8. International cooperation, international travel

During the first years of the Department's existence, contacts with foreign universities were a continuation of the previous, expiring foreign cooperation of the dissolved Institute of History of Architecture and Art. In 1991, a long-standing

²⁵ J. Roguska, I. Szustakiewicz, *Jadwiga Roguska*, in: *100 lat Wydziału Architektury...*, op. cit., pp. 437–441.

²⁶ Letter from the Dean of the Faculty of Architecture at the Warsaw University of Technology, Prof. Stefan Wrona, 1.10.2012. In the archives of Jadwiga Roguska.

²⁷ J. Putkowska, I. Szustakiewicz, *Jolanta Putkowska*, in: *100 lat Wydziału Architektury...*, op. cit., p. 429.

²⁸ J. Roguska, I. Szustakiewicz, *Jadwiga Roguska*, in: *100 lat Wydziału Architektury...*, op. cit., pp. 437–439.

collaboration with the Moscow Institute of Architecture resulted in Jadwiga Roguska being invited to review a dissertation for the degree of candidate of science by Nina Kozar, PhD, on the *Architectural Theory of Germany in the Second Half of the 18th Century*. In 1993, Anna Agata Gruchalska co-organised a travelling seminar in Poland on behalf of the Department for a group of German students with tutors from the Faculty of Architecture at the Technische Hochschule in Darmstadt (Fig. 17); she also undertook a study trip to the Technische Hochschule in Darmstadt in 1994, in connection to queries in the local library and archives. The study dealt with the subject of university architecture undertaken in the doctoral thesis. Anna Agata Gruchalska also represented the Department at the Europa Nostra/IBI conservation organisation in Berlin (1994) and later in Warsaw and Kraków.²⁹ The Department organised a study tour of Italy by students of the Faculty of Architecture of the Warsaw University of Technology in 1996, led by Department assistants Anna Agata Gruchalska and Marek Waclawek. The purpose of the trip was to learn about the architecture of Italy from different periods, as well as to acquire slides for teaching the history of world architecture. The accumulation of a new collection of slides also took place as a result of private holiday trips by members of the team of the Department of History of World Architecture, including to Greece, Egypt, Turkey, Italy, Germany, England, France, and Spain.

Twice, Jadwiga Roguska and other teachers from the Faculty of Architecture at the Warsaw University of Technology participated in exchanges of academics and student groups with the Technical University in Berlin (1991) and the University of Assiut (Egypt, 1999) organised by the Dean of the Faculty of Architecture, Professor Stefan Wrona. The Department's assistant, Paweł Wąsowski (2001), also took part in staff exchanges with the Faculty of Architecture in Assiut.

In the first decade of the 21st century, the Department of History of World Architecture developed a collaboration with the Faculty of Architecture in Homs, Syria, as a result of an initiative by staff members of the Universities of Homs and Latakia who obtained their doctoral degrees in Poland and went on to hold prominent positions at their respective universities. In 2000, a delegation from the Faculty of Architecture of the Warsaw University of Technology (Prof. Jan Chmielewski, Prof. Jadwiga Roguska, Dr Alicja Szmelter) stayed and had lectures in Latakia and Homs on the invitation of Departments of Architecture located there. The visit's programme included an introduction to the relics of ancient and medieval common architecture in Syria and their conservation problems, and to the reconstruction of Beirut in Lebanon after the devastation of the civil war, representing new trends in the reconstruction of historic cities (Fig. 18), as well as outlining directions for cooperation.

As a result of this visit, the Dean of the Faculty of Architecture in Homs, Prof. Mohamed Hakmi (Fig. 18a) came to Warsaw to give a lecture. The forms and scope of cooperation were agreed with the Dean of the Faculty of Architecture at the Warsaw University of Technology, Prof. Stefan Wrona, covering staff and student exchanges between the two universities, lectures, participation in conferences, exchange of teaching experience, and promotion of the universities' scientific and research achievements. In 2002, a cooperation agreement was signed between the Warsaw University of Technology and the University of Homs until 2007, then extended until 2012. The co-ordinators of the co-operation on the Polish side were Prof. Jadwiga Roguska and Alicja Szmelter, PhD Arch., and on the Syrian side: Prof. Mohamed Hakmi, Prof. Moutaz Abbbara, and Nawar Al Atassi, PhD Arch. During the period of cooperation, there were several exchanges of staff with lectures and student groups (2002, 2003, 2005, 2006, 2009). On the Polish side, the collaboration involved the Department's staff: Prof. Jadwiga Roguska, Anna

²⁹ A. Gruchalska, *Europa Nostra/IBI: Berlin 1994*, „Przegląd Urbanistyczny”, 1994, no. 3, pp. 13–14.

Agata Wagner, PhD Arch., Radosław Gajda, MSc Arch., Paweł Wąsowski, PhD Arch., as well as employees of other organisational units of the Faculty of Architecture at the Warsaw University of Technology, such as Prof. Stefan Wrona, Joanna Nowakowska, PhD Arch., Alicja Szmelter, PhD Arch., Cezary Głuszek, PhD Arch., and Prof. Teresa Kelm Krauze. In 2009, a Polish-Syrian research week was organised in Homs, with presentations by members of the Faculty of Architecture at the Warsaw University of Technology: Prof. Ewa Kuryłowicz, Krzysztof Koszewski, PhD Arch., Jan Słyk, PhD Arch., and Radosław Gajda, MSc Arch. Architectural exhibitions were organised, slides for teaching arrived, and joint publications were produced after the trips.

9. Termination of the Department of History of World Architecture and the fate of its former staff members

On 30 September 2016, the university career of Prof. dr. hab. Jadwiga Roguska ended, summed up by the award of the “Distinguished Service to the Warsaw University of Technology” badge given by the Rector of the Warsaw University of Technology in 2017. The department continued to function, but the lack of an independent researcher on staff was a prelude to its closure. At the request of the authorities of the Faculty of Architecture, the Senate of the Warsaw University of Technology gave a positive opinion on organisational changes at the Faculty of Architecture on 27 September 2017, i.e. to the abolition of the Department of History of World Architecture.³⁰ Former employees still working at the Warsaw University of Technology: **Katarzyna Dankiewicz, PhD Arch., Iwona Szustakiewicz, PhD, Anna Agata Wagner, PhD Arch.**, agreed with the faculty authorities to become part of the **Department of Architectural Heritage and Art**, headed by Piotr Molski, DSc Arch., Prof. at the WUT, and then

by Grzegorz Rytel, DSc Arch. They established the Studio of the History of World Architecture. Anna Agata Wagner, PhD Arch., became the head of the studio, and has also taken on the task of directing a block of lectures on the history of architecture and art at the University of the Third Age at Warsaw University of Technology. Iwona Szustakiewicz, PhD, took on the role of Vice-Dean for Student Affairs in 2018 and served two terms until 2024. She also became Editor-in-Chief of “Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”. In terms of didactics, the Studio team continues to teach History of World Architecture and elective lectures. Iwona Szustakiewicz is developing a highly acclaimed programme to educate architecture students in art history. For the lectures and seminars conducted, Iwona Szustakiewicz, PhD, and Anna Agata Wagner, PhD Arch., repeatedly won the Golden Chalk awarded in a student poll for the best lecturers and tutors in the Faculty of Architecture. The scientific, research and publication activities of Katarzyna Dankiewicz, Iwona Szustakiewicz and Anna Agata Wagner after 2017 are reflected in the publication lists at the end of this article.³¹

The subsequent careers of other former members of staff of the Department of History of World Architecture who left the Department before it was abolished as a result of the University's statutory regulations varied, but in each case the experiences gained from working in the Department made a positive mark and were being developed. The brief overview below is arranged in the order in which individual staff members were leaving the Department.

Marek Waclawek, MSc Arch., focused on developing his own design business after his dismissal from the Warsaw University of Technology in 1998, and had significant achievements in this field, including the redevelopment of historical buildings. He founded the studio called WAB Architekci Marek Waclawek. He was active in the As-

³⁰ Resolution No. 129/XLIX/2017 of the Senate of the Warsaw University of Technology of 27 September 2017.

³¹ A compilation of publications by K. Dankiewicz, I. Szustakiewicz, A.A. Wagner is appended at the end of this article.

sociation of Polish Architects and the Chamber of Architects of the Republic of Poland. He became the head of the Architecture and Building Department of the Praga-Północ district in Warsaw.³²

Jolanta Putkowska, Prof. DSc Arch., became head of the Department of History of Town Planning at the Faculty of Architecture of the Warsaw University of Technology in 2003, and remained in this position until 2007. She was also Editor of the “Prace Naukowe Politechniki Warszawskiej. Seria Architektura” until 2007. Between 2003 and 2011, she participated in the work of the Social Council for the Protection of Conservation Heritage at the President of the City of Warsaw.³³ Between 2005 and 2008 she promoted four PhDs.³⁴ She is academically active and has been publishing articles and books. She has published three award-winning books in recent years³⁵.

Radosław Gajda, MSc Arch., after leaving full-time employment in the Department of History of World Architecture in 2013, was teaching at other Warsaw universities: the European Academy of Arts and the Vistula University. In 2013, he created a video blog on YouTube called *Architecture is a good idea* together with Natalia Szcześniak, popularising knowledge of urban planning, architecture and art, especially the historical aspects of these areas. He was elected vice-president of the Warsaw branch of the Association of Polish Architects for the 2019–2023 term, where he was in charge of communication and dissemination of architectural knowledge. He published two books (as author and co-author) on the subject of architecture. He was elected the Var-

sovian of the Year 2023. The President of the Republic of Poland awarded him the Golden Cross of Merit for popularising architecture.³⁶ A summary of Radosław Gajda's publications is appended further in the article.

Jadwiga Roguska, Prof. DSc Arch., after her employment at the Warsaw University of Technology ceased in 2016, was offered the position of professor at the Faculty of Architecture at the University of Technology and Management in Warsaw (now the University of Technology and Arts in Warsaw). She teaches the subject called Contemporary Architecture there. She continues to be elected to the Committee on Architecture and Urban Planning of the Polish Academy of Sciences. Since 2017, she has been part of the jury of the Vitruvius Prize awarded by the Committee on Architecture and Urban Planning of the Polish Academy of Sciences for scientific publications. In the 2021–2023 term, she was elected to the presidium of the Committee on Architecture and Urban Planning of the Polish Academy of Sciences and headed the Committee's Section on the History of Architecture and Urban Planning and the Protection of Cultural Heritage (History Section). She is a member of the Scientific Council of the University of the Third Age at Warsaw University of Technology. After 2016 and her departure from the Department, she co-authored and edited two books and published in scientific and popular science journals.³⁷

Paweł Wąsowski, PhD Arch., devoted himself to his already advanced creative pursuits in painting after his employment at the Warsaw University of Technology ended in 2017. He had solo exhibitions and participated in group exhibitions at home and abroad, including Turin, Riga, Byelorussian Minsk, Brussels, and London,³⁸ and is a successful artist.

³² Internet sources: Department of Architecture and Construction for the Praga North District (um.warszawa.pl), RP Chamber of Architects – start (izbaarchitektow.pl), <https://aztekium.pl> (accessed: 15.07.2025).

³³ J. Putkowska, I. Szustakiewicz, *Jolanta Putkowska*, in: *100 lat Wydziału Architektury...*, op. cit., p. 429.

³⁴ I. Szustakiewicz, *Compilation of doctoral theses...*, op. cit., pp. 84–86.

³⁵ Cf. Summary of Jolanta Putkowska's publications in the bibliography of former employees of the Department at the end of this article.

³⁶ Internet source: Radosław Gajda – Wikipedia, the free encyclopaedia (accessed: 15.07.2024).

³⁷ Cf. List of publications by Jadwiga Roguska in the bibliography of former employees of the Department at the end of this article.

³⁸ Internet source: Paweł Wąsowski – Wikipedia, the free encyclopaedia (accessed 30.05.2024).

10. Summary

The scientific, research and teaching work of the Department produced solid achievements and reasons for satisfaction over the two decades of its existence. Dozens of serious, often cognitively revealing and methodologically innovative scientific publications (books, chapters in books, articles) were produced. The scientific specialisation of the Department is clearly outlined, expressed in research work, publications, expert reports and opinions. The results of the scientific work received recognition in the form of awards such as the one of the Department IV of Technical Sciences of the Polish Academy of Sciences, as well as ministerial, and rectorial ones.

In its twenty years of operation, the Department did not grow in terms of staff numbers; on the contrary, it shrank, in line with the decreasing number of hours allocated to the history of world architecture in the curriculum. I have studied carefully enough the history of chairs, departments of architectural history and related units over the hundred years of the Faculty of Architecture at the Warsaw University of Technology and at other universities to conclude that this is a permanent trend and a direction of change is inevitable. It stems from the overarching considerations of architecture itself and its teaching. Architectural history and knowledge of historical forms long ceased to be an instrument of design. In the curriculum that is shorter than years ago, its teaching was radically reduced, giving way to design and new subjects related to the IT revolution. However, a corpus of knowledge about architectural history is essential for maintaining the role of architects in the protection of cultural heritage and the historically shaped order of space. History is also needed for us to know about timeless regularities in architecture, knowledge of which facilitates inference and the use of architectural knowledge packages that are readily available online but atomised. Knowledge of the mechanisms of change processes in

architecture, acquired through the study of history, is useful for rational design. The history of the organisational units of architectural history and their related fields at the Faculty of Architecture of the Warsaw University of Technology also shows that they were subject to a tendency to merge and concentrate their potential. From three chairs in the history of world architecture in 1920 to an institute in 1970, where they were subsumed. The 1991 transformation thoroughly transformed the manufactured structure of the Faculty, e.g. by separating smaller units and building them up from scratch. In my view, future prospects point towards concentration again, and to the merging of units, often too small to make rational use of staff potential. However, it is important for the combining of architectural and related history teaching units to result from a coherent substantive vision, the use of their achievements and specialisation, their usefulness in shaping the desired profile of the modern and enlightened architect, and not the result of personal preferences.

Bibliography of publications by former staff members of the Department of History of World Architecture

The adopted concept involved providing as complete a list as possible of the publications of former employees of the Department with short biographical notes and an indication of the period of employment in the Department of History of World Architecture. The intention was to emphasise the continuity of publication activity and thematic publications, and the fact that some publications were the result of research carried out before the establishment of the Department, while many publications that appeared after the Department ceased to exist resulted from the scientific work done in the Department. The publications by former staff members of the Department of History of World Architecture are listed in the alphabetical order.

Katarzyna Dankiewicz, (Fig. 19, born in 1965, graduated from the Faculty of Architecture at the Warsaw University of Technology in 1999. She did her master's thesis under the supervision of Prof. Jolanta Putkowska. Doctoral dissertation in 2006, entitled *Przemiany w obszarze dóbr wilańskich od połowy XVII do połowy XVIII wieku*, supervisor – Prof. Jolanta Putkowska. She taught in the Department of History of World Architecture as a student in the Doctoral Program between 1999 and 2002; Assistant Professor in the Department of History of World Architecture between 2014 and 2017.³⁹

Summary of publications:

- With Iwona Szustakiewicz, *Biogramy profesorów, zastępców profesorów, docentów i doktorów habilitowanych zatrudnionych na Wydziale w latach 1915–2015*, in: *100 lat Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej (1915–2015). Nauczyciele*, ed. J. Roguska, S. Wrona, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2017, pp. 105–602, ISBN 978-83-7814-620-9.
- *Pałac w Wilanowie – królewska „villa rustica”, jako ośrodek dóbr ziemskich i czynnik wpływający na kształt rozwoju jednej z dzielnic Warszawy*, „Budownictwo i Architektura”, 2018, no. 17 (3), pp. 29–56, DOI:10.24358/Bud-Arch_18_173_03.
- *Drzwi w kamienicach warszawskiej Pragi*, in: *Detal architektoniczny warszawskiej Pragi 1850–1939*, ed. J. Roguska 2018, Publ. Fundacja Hereditas, Warszawa 2018, pp. 225–244, ISBN 978-83-951050-1-2.
- *Dziedzictwo. Architektura historyczna współcześnie: studia, badania, wnioski: prace naukowe Zakładu Dziedzictwa Architektonicznego i Sztuki Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej*, Zakład Dziedzictwa Architektonicznego i Sztuki. Wydział Architektury, Warszawa 2018. Book co-edited with C. Głuszek i M. Lewicka. ISBN 978-83-7814-883-8.

– *Badania jako inspiracje do współczesnych restauracji – na przykładzie głównych drzwi w przejazdach bramnych na warszawskiej Pradze w II połowie XIX i na początku XX wieku*, in: *Dziedzictwo. Architektura historyczna współcześnie: studia, badania, wnioski: prace naukowe Zakładu Dziedzictwa Architektonicznego i Sztuki Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej*, ed. C. Głuszek, M. Lewicka, K. Dankiewicz, 2018, Publ. Zakład Dziedzictwa Architektonicznego i Sztuki. Wydział Architektury, Warszawa 2018, pp. 147–156.

– *Dziedzictwo architektury funkcjonalnej dwudziestolecia międzywojennego na peronach linii otwockiej: unikatowość warta zachowania*, „TTS Technika Transportu Szynowego”, EMI-PRESS, 2020, vol. 12, pp. 10–18.

– *Zabytkowy szpital – problematyczna koegzystencja podmiotu z przedmiotem ochrony konserwatorskiej*, „Builder”, PWB MEDIA, 2021, no. 9 (290), pp. 41–43 [„Builder Science”], DOI:10.5604/01.3001.0015.0685.

Radosław Gajda, (Fig. 20, born in 1983, graduated from the Faculty of Architecture at the Warsaw University of Technology in 2008; he completed his master's degree in theatre architecture under the direction of Stefan Westrych, PhD Arch., associate professor at the Warsaw University of Technology. Admitted to doctoral studies at the Faculty of Architecture, Warsaw University of Technology, in 2009. Subject of the thesis: *Warsaw architects' own houses against the background of housing trends of their time*; supervisor – Jadwiga Roguska.⁴⁰ Opening of the doctoral procedure – 2011. Period of work in the Department as an assistant: 2009–2013. In 2014, teaching as part of commissioned hours.

Summary of publications:

- *Eksperymentalna kolonia atrialnych domów architektów w Warszawie*, „Kwartalnik

³⁹ Based on materials provided by Katarzyna Dankiewicz.

⁴⁰ Based on the records of the Department of History of World Architecture.

Architektury i Urbanistyki”, 2011, vol. LVI, no. 2, pp. 75–82.

- *Najdawniejsze domy własne architektów w Warszawie*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2014, vol. LIX, no. 1, pp. 29–39.
- *Forma a funkcja czyli obiekty sportowe w Polsce w ocenie krytyka architektury*, „Builder”, 2016, no. 3, pp. 110–113.
- With Natalia Szcześniak, *Archistorie. Jak odkrywać przestrzeń miast?*, „Znak”, 2018. Co-authored book, 312 p. ISBN 978-83-240-5441-1.
- *Cztery wymiary architektury*, Publ. Dobrze Pomysły, 2021, Original book, 320 p., ISBN 978-83-963014-0-6.

Jolanta Putkowska, (Fig. 21, born in 1937, graduated from the Faculty of Architecture at the Warsaw University of Technology in 1963. Thesis topic: *Ośrodek rehabilitacyjny dla dzieci po przebytej chorobie Heinego-Medina*, supervisor – Prof. Halina Skibniewska. Doctoral dissertation in 1971, entitled *Założenia rezydencjonalne drugiej połowy XVII w. i ich rola w zespole miejskim Warszawy* under the supervision of Associate Professor Adam Miłobędzki, habilitation in 1984 based on the publication entitled *Mieszczańska Zabudowa Miasta Starej Warszawy w XVII w.* At the Faculty of Architecture, Warsaw University of Technology: 1963–1965 – assistant, 1965 – senior assistant, 1971 – assistant professor, 1987 – docent, 1993 – associate professor at the Warsaw University of Technology, 1987–1988 – deputy director and in 1988–1991 – director of the Institute of the History of Architecture and Art, vice-dean for research in 1993–1999, head of the Department of the History of Town Planning – 2004–2007. In the Department of History of World Architecture from 1991 to 2003 – first as docent, then from 1993 as associate professor at the WUT.⁴¹

⁴¹ /100 Dyplomy na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej, Collective work, ed. M. Neff, Oficyna Wydawnicza PW, Warszawa 2021, p. 234; J. Putkowska, I. Szustakiewicz, Jolanta Putkowska, in: *100 lat Wydziału Architektury...*, op. cit., p. 428–430.

Summary of publications:

- *Wykaz pomocniczych pracowników nauki Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej*, in: *Warszawska Szkoła Architektury 1915–1965*, ed. Heads of chairs at the Faculty of Architecture, Warsaw University of Technology, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1967, pp. 258–269.
- *Sprawozdanie z wakacyjnej praktyki studenckiej przeprowadzonej przez Katedrę Architektury Polskiej Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej w roku 1963*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1968, vol. XIII, no. 3, pp. 339–347.
- *Sprawozdanie z wakacyjnej praktyki studenckiej przeprowadzonej przez Katedrę Architektury Polskiej Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej w roku 1965*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1968, vol. XIII, no. 4, pp. 405–408.
- With Maria Brykowska, *Sprawozdanie z wakacyjnej praktyki studenckiej przeprowadzonej przez Katedrę Architektury Polskiej Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej w roku 1967*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1970, vol. XV, no. 1, pp. 99–111.
- *Architektura zespołu klasztorного reformatów w Boćkach*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1971, vol. XVI, no. 1, pp. 39–53.
- *Projekt Tylmana z Gameren warszawskiej jurydyki Wielopole*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1972, vol. XVII, no. 1, pp. 135–150.
- „*Rewizja i Pomierzenie na pręty ulic warszawskich*” przez Tylmana z Gameren : jako materiał źródłowy do badań nad rozwojem przedmieść Warszawy w drugiej połowie XVII wieku, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1974, vol. XIX, no. 2, pp. 157–167.
- *Projektowanie zespołów pałacowych i dworskich w Polsce w XVII w. Podstawy badawcze*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1974, vol. XIX, no. 4, pp. 317–321.
- *Wpływ funkcji miasta sejmowego i rezydencjonalnego na rozwój przestrzenny zespo-*

łu miejskiego Warszawy i okolic w XVII w., „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1975, vol. XX, no. 4, pp. 269–288.

– *Rezydencja w Ujazdowie w drugiej połowie XVI i w XVII wieku. Część I*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1977, vol. XXII, no. 2, pp. 89–101.

– *Rezydencja w Ujazdowie w drugiej połowie XVI i w XVII wieku. Część II. Rezydencja Stanisława Herakliusza Lubomirskiego*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1977, vol. XXII, no. 3, pp. 191–208.

– *Królewska rezydencja na przedmieściu Warszawy w XVII wieku*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1978, vol. XXIII, no. 4, pp. 279–302.

– *Fortyfikacje Warszawy z pierwszej połowy XVII wieku*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1980, vol. XXV, no. 1, pp. 21–38.

– *Kształtowanie przestrzeni w architekturze 1 poł. XVIII wieku*, in: *Sztuka 1 poł. XVIII wieku*, ed. H. Lisińska, PWN, Warszawa 1981, pp. 67–79, ISBN 83-01-01825-9.

– *Mieszczańska zabudowa miasta Starej Warszawy w XVII wieku. Część I*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1983, vol. XXVIII, no. 3, pp. 195–205.

– *Mieszczańska zabudowa miasta Starej Warszawy w XVII wieku. Część II i III*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1983, vol. XXVIII, no. 4, pp. 263–340.

– *Zmiany programów oraz ich wpływ na rozplanowanie kamienic patrycjuszowskich w XVI i XVII wieku w Polsce*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1985, VOL. XXX, no. 2, pp. 181–196.

– *Bibliografia prac Adama Miłobędzkiego*, in: *Podług nieba i zwyczaju polskiego. Studia z historii architektury, sztuki i kultury ofiarowane Adamowi Miłobędzkiemu*, ed. A. Marczak-Krupa, PWN, Warszawa 1988, pp. 11–15, ISBN 83-01-06724-1.

– *Jak mieszkał warszawski patrycjusz Mikołaj Konstanty Giza*, in: *Podług nieba i zwyczaju*

ju polskiego. Studia z historii architektury, sztuki i kultury ofiarowane Adamowi Miłobędzkiemu, ed. A. Marczak-Krupa, PWN, Warszawa 1988, pp. 373–377, ISBN 83-01-06724-1.

– *Architektura Warszawy XVII wieku*, PWN, Warszawa 1991, original book, 270 p.

– *Królewski zespół rezydencjonalny Augusta II Sasa w Warszawie*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1992, vol. XXXVII, no. 3, pp. 199–242.

– *Jana Zachwatowicza projekt odbudowy katedry św. Jana w Warszawie*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1993, vol. XXXVIII, no. 3–4, pp. 301–312.

– *Warszawski zespół rezydencjonalny Franciszka Bielińskiego marszałka wielkiego koronnego*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1996, vol. XLI, no. 1, pp. 17–47.

– *Stołeczność Warszawy a jej rozwój przestrzenny w pierwszej połowie XVII wieku*, in: *Narodziny stolicy: Warszawa w latach 1596–1668*, ed. P. Mrozowski, M. Wrede, D. Galas, Publ. Zamek Królewski w Warszawie, Warszawa 1996.

– *Tłumackie i inne warszawskie inwestycje Karola Schultza, bankiera i przedsiębiorcy budowlanego*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1997, vol. XLII, no. 4, pp. 271–308.

– *Działalność dydaktyczna profesora Oskara Sosnowskiego*, in: *Architekt Oskar Sosnowski (1880–1939) profesor Politechniki Warszawskiej. Twórczość i dzieła*, ed. M. Brykowska, Publ. Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2000, pp. 55–57.

– „Prace Naukowe Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej 1999–2000”, vol. I, ed. J. Putkowska, Publ. Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2001. Edited volume, 124 p.

– *Spektakl władzy w magnackiej architekturze rezydencjonalnej osiemnastowiecznej Warszawy*, in: *Sztuka i władza*, ed. D. Konstantynow, R. Pasieczny, P. Paszkiewicz, Publ. Instytut Sztuki PAN, Warszawa 2001.

- *Przemiany w projektowaniu warszawskich ogrodów królewskich od początku XVII do połowy XVIII wieku*, in: *Królewskie ogrody w Polsce*, ed. M. Szafrńska, Publ. Towarzystwo Opieki nad Zabytkami, Warszawa 2001.
 - *Wpływ sztuki André Le Nôtre'a na kształtowanie otoczenia rezydencji w Polsce w końcu XVII i 1. połowie XVIII wieku*, „Biuletyn Historii Sztuki”, 2001, vol. 63, no. 1–4, pp. 243–264.
 - *Wnętrze ulic przedmieść Warszawy w XVII i XVIII wieku*, in: *Wnętrze warszawskiej ulicy*, ed. B. Wierzbicka, Publ. Towarzystwo Opieki nad Zabytkami, Warszawa 2002, pp. 53–70, 264–279, ISBN 83-88372-19-X.
 - „Prace Naukowe Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej 2000–2001”, vol. II, ed. J. Putkowska, Publ. Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2002. ISSN 1643-3378. Edited volume.
 - *Warszawski zespół rezydencjonalny Józefa Wandalina Mniszcha, marszałka wielkiego koronnego, kasztelana krakowskiego*, in: „Prace Naukowe Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej 2000–2001”, vol. II, ed. J. Putkowska, Publ. Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2002, pp. 105–118.
 - *Pałac Kazimierzowski*, in: *Ars et educatio. Kultura artystyczna Uniwersytetu Warszawskiego*, ed. J. Miziołek, Publ. Uniwersytet Warszawski, Warszawa 2003, pp. 205–215.
 - „Prace Naukowe Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej 2001–2002”, vol. III, ed. J. Putkowska, Publ. Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2003. Edited volume, p. 156, ISSN 1643-3378.
 - *Działalność dydaktyczna profesora Oskara Sosnowskiego*, in: *Oskara Sosnowskiego świat architektury. Twórczość i dzieła*, ed. M. Brykowska, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2004.
 - *Pałac Wielopolskich i Franciszka Ksawerego Braniewskiego przy Nowym Świecie w Warszawie w 2. połowie XVII i w XVIII wieku*, „Rocznik Historii Sztuki”, 2005, vol. 30, pp. 237–257.
 - *Warszawska podmiejska rezydencja Izabeli Czartoryskiej na Powązkach*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2008, vol. LIII, no. 3, pp. 25–42.
 - *Warszawska podmiejska rezydencja Kazimierza Poniatowskiego na Solcu*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2009, vol. LIV, no. 1, pp. 3–21.
 - *Warszawskie podmiejskie rezydencje Kazimierza Poniatowskiego przy ulicy Księżęcej*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2009, vol. LIV, no. 2, pp. 17–40.
 - *Jak mieszkał magnat, kiedy przyjeżdżał za Sasów do Warszawy*, in: *Kultura artystyczna Warszawy. XVII–XXI w.*, ed. A. Pieńkos, M. Wardzyński, Publ. Neriton, Warszawa 2010, ISBN 978-7543-175-9.
 - *Warszawska podmiejska rezydencja Izabeli Czartoryskiej na Powązkach*, „Spotkania z Zabytkami”, 2016, no. 11–12, pp. 10–18.
 - *Warszawskie rezydencje na przedmieściach i pod miastem w XVI–XVIII wieku*, Warszawa 2016, Publ. Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, original book, 599 p., ISBN 978-83-63580-60-5.
 - *Jak mieszkał magnat w Warszawie za Sasów. Architektura rezydencjonalna Warszawy w pierwszej połowie XVIII wieku*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2021, książka autorska, 364 p., ISBN 978-83-8156-294-2.
 - *O Palladio!*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2023, original book, 204 p.
- Jadwiga Roguska**, (Fig. 22, born in 1941, graduated from the Faculty of Architecture at the Warsaw University of Technology in 1965. Master's thesis entitled *Plan zagospodarowania przestrzennego, uporządkowania i rozbudowy miasta Chęciny*, supervisor – Prof. Kazimierz Wejchert. Doctoral thesis entitled *Karol Jankowski (1868–1928). Życie i twórczość* – 1974, supervisor – Prof. Jan Zachwatowicz. Habilitation – 1987 on the ba-

sis of the thesis entitled *Architektura i budownictwo mieszkaniowe w Warszawie w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku*. Architektura willowa, Publ. Politechniki Warszawskiej, Warszawa 1986. At the Faculty of Architecture of the Warsaw University of Technology, positions: 1965 – assistant, 1967 – senior assistant, 1974 – assistant professor, 1989 – docent, 1995 – associate professor at the Warsaw University of Technology, 2009 – full professor at the Warsaw University of Technology. Professor title – 1999. In the Department of History of World Architecture, WUT: head – 1991–2012, acting head – 2012–2016. Since 2016, professor at the Warsaw School of Ecology and Management.⁴²

Summary of publications:

- *Sprawozdanie z praktyki inwentaryzacyjnej studentów Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej kierowanej przez Zakład Architektury Polskiej w 1966 r.*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1968, vol. XIII, no. 2, pp. 143–145.
- *Kościół p.w. św. Jadwigi [w Pępowie] – przemiany architektoniczne*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1968, vol. XIII, no. 2, pp. 145–154.
- *Lilpop Edward August Karol (1844–1911) budowniczy*, in: „Polski Słownik Biograficzny”, vol. XVII, 1972, p. 336 n.
- *Lilpop Franciszek Bogusław (1870–1937) architekt*, in: „Polski Słownik Biograficzny”, vol. XVII, 1972, p. 337 n.
- *Środowisko architektoniczne Warszawy na przełomie XIX i XX wieku*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1974, vol. XIX, no. 3, pp. 219–230.
- *Czynniki formowania się i cechy charakterystyczne śródmiejskiej zabudowy mieszkaniowej w XIX i na początku XX wieku*, in: *Projektowanie w procesie przebudowy wewnętrznej struktury bloków śródmiejskich o przewa-*

dze funkcji mieszkaniowej, Konferencja problemowa SARP, Nowy Sącz, 21–23 września 1976 r., ed. Z. Knapp, A. Liczbiński, B. Sakowska-Knapp, Stowarzyszenie Architektów Polskich, Warszawa 1976, pp. 29–37.

– *Koło Architektów w Warszawie (1899–1934)*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1977, vol. XXII, no. 3, pp. 237–244.

– *Architekt Karol Jankowski – w pięćdziesiątą rocznicę śmierci*, „Architektura”, 1978, no. 1–2, pp. 63–66.

– *Przejazdy bramne i klatki schodowe kamienic warszawskich w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1978, vol. XXIII, no. 1–2, pp. 71–92.

– *Karol Jankowski. Architekt warszawski początku XX wieku*, „Studia i Materiały do Teorii i Historii Architektury i Urbanistyki”, vol. XIV, Komitet Architektury i Urbanistyki PAN, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1978, 185 p. Review in: „Rocznik Warszawski”, vol. XVI, 1981, pp. 431–433, original book.

– *Wstęp in: Stanisław Noakowski 1867–1928 Życie i twórczość*, ed. J. Roguska, Wydawnictwa Politechniki Warszawskiej, Warszawa 1977, pp. 5–6. Książka redagowana, 107 p. Review in: „Kronika Warszawy”, 1979, no. 4, pp. 150–151.

– *Rysunki projektowe w twórczości Stanisława Noakowskiego*, in: *Stanisław Noakowski 1867–1928 Życie i twórczość*, ed. J. Roguska, Wydawnictwa Politechniki Warszawskiej, Warszawa 1977, pp. 52–62.

– *Kamienice projektowane przez Witolda Lanciego i ich rola w rozwoju warszawskiej zabudowy czynszowej w XIX wieku*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1979, vol. XXIV, no. 1, pp. 15–49.

– *Problemy teorii architektury w publikacjach polskich na przełomie XIX i XX wieku*, in: *Problemy teorii architektury w świetle współczesnej praktyki*, Seminarium Problemowe ZG SARP, Tuczno, 14–16 XI 1980, ed. H. Adamczewska-Wejchert, Z. Mieszkowski, A. Nieza-

⁴² /100 Dyplomy na Wydziale Architektury..., op. cit., p. 220; I. Szustakiewicz, *Jadwiga Roguska*, in: *100 lat Wydziału Architektury...*, op. cit., pp. 437–439

- bitowski, M. Nowosad, Oddział SARP w Katowicach 1980, pp. 36–47.
- *Wpływ przepisów na kształtowanie się zabudowy Warszawy w 2 połowie XIX i na początku XX wieku*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1980, vol. XXV, no. 3–4, pp. 275–299.
 - *Pałacyk Rusieckiego przy ul. Lwowskiej*, „Kronika Warszawy”, 1981, no. 4, pp. 79–95.
 - *Warszawski pałacyk „Pod Karczochem” świadectwem trzech epok?*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1982, vol. XXVII, no. 1–2, pp. 109–127.
 - *Warszawskie echa nowych koncepcji w planowaniu zabudowy czynszowej na początku XX wieku*, in: „Architektura dawna a współczesność. Studia i Materiały do Teorii i Historii Architektury i Urbanistyki”, Polska Akademia Nauk – Komitet Architektury i Urbanistyki, vol. XVI, ed. W. Puget, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1982, pp. 85–101.
 - *Pałac Rembielińskiego przy zbiegu Alei Ujazdowskich i Pięknej*, „Kronika Warszawy”, 1984, no. 3, pp. 117–135.
 - *Pamięci Profesora Jana Zachwatowicza*, „Ochrona Zabytków”, 1984, R. XXXVII, no. 2, pp. 118.
 - *Bibliografia publikacji Jana Zachwatowicza*, „Ochrona Zabytków”, 1984, R. XXXVII, no. 2, pp. 122–126.
 - *Architektura i budownictwo mieszkaniowe w Warszawie w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku. Architektura willowa*, Wydawnictwa Politechniki Warszawskiej, Warszawa 1986, 130 p., original book.
 - *Architektura i budownictwo mieszkaniowe w Warszawie w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku. Zabudowa mieszkaniowa dzielnic przemysłowych i peryferyjnych*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1986, vol. XXXI, no. 2, pp. 151–199.
 - *Neogotyck w architekturze warszawskich kamienic*, „Kronika Warszawy”, 1987, no. 3–4, pp. 99–126.
 - *Domy robotnicze Warszawy*, „Spotkania z Zabytkami”, 1987, no. 8, pp. 24–28.
 - *Zapomniane dzieło Juliana Ankiewicza – willa Bławackiej, następnie Sobańskiej*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1988, vol. XXXIII, no. 4, pp. 319–333.
 - *Warszawska willa przemysłowca Raua*, in: *Podług nieba i zwyczaju polskiego. Studia z historii architektury, sztuki i kultury ofiarowane Adamowi Miłobędzkiemu*, ed. A. Marczak-Krupa, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1988, pp. 456–465.
 - *Ewolucja sieci ulicznej i form zabudowy miasta w 2 połowie XIX i na początku XX wieku*, in: *Sieć uliczna*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa – Łódź 1989, pp. 22–29.
 - *Zabytkowe dworce kolejowe*, „Spotkania z Zabytkami”, 1990, no. 3, pp. 22–29.
 - *O organizacji i programie kształcenia na Podyplomowym Studium Konserwacji Zabytków Politechniki Warszawskiej*, „Ochrona Zabytków”, 1991, no. 4, pp. 254–260.
 - *Modernism and Moderate Modernism in the Architecture of Warsaw in the Nineteen-Twenties, The Art of the 1920's in Poland, Slovakia and Hungary*, „Niedzica Seminars”, vol. VI: 1991, ed. E. Śnieżyńska-Stolot, Cracow 1991, pp. 21–26, 129–132.
 - *Z dziejów kształtowania się masowej architektury użytecznej. Dworce kolejowe w Królestwie Polskim*, in: *Architektura i urbanistyka w krajobrazie historycznym Królestwa Polskiego 1815–1914*, ed. W. Krauze, Wydawnictwo Ośrodka Dokumentacji Zabytków, Warszawa 1992, pp. 9–23. Review in: „Nowe Książki”, 1993, no. 6, pp. 47–48.
 - *Architekci Polacy w kręgu petersburskich neoklasycystów*, in: *Przed wielkim jutrem. Sztuka 1905–1918*, ed. T. Hrankowska, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1993, pp. 61–78.
 - *Profesorowi Janowi Zachwatowiczowi w dziesiątą rocznicę śmierci – wystawa rysunków i projektów*, „Wiadomości Konserwatorskie”, 1993, no. 3, pp. 8–10.
 - *Przemiany funkcjonalno-przestrzenne Skarpy Warszawskiej w XIX i XX wieku i ich*

prognostyczna wymowa, in: „Skarpa Warszawska”, ed. B. Wierzbicka, Wydawnictwo Towarzystwa Opieki nad Zabytkami, Warszawa 1993, pp. 49–60, Figures pp. 181–189. Recenzja, in: „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1994, vol. XXXIX, no. 1, pp. 77–78.

– *Teka 1 Architektury Współczesnej Ziemi Górskich*, ed. vol. P. Szafer. Publ. SEZ.ON Kraków 1993. Recenzja in: „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1994, vol. XXXIX, no. 1, pp. 75–76.

– *Pamięci Jana Zachwatowicza*, „Kronika Warszawy”, 1994, no. 3, pp. 21–32.

– *Wątki tematyczne w twórczości naukowej Jana Zachwatowicza*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1993 [błędnie 1994], vol. XXXVIII, no. 3/4, pp. 233–247.

– *Odsłonięcie i konserwacja murów obronnych Warszawy według Jana Zachwatowicza i następców*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1993 [incorrectly 1994], vol. XXXVIII, no. 3–4, pp. 277–290.

– *Sprawozdanie z konferencji naukowej i wystawy prac, rysunków i projektów pt. Jan Zachwatowicz, historyk architektury, konserwator zabytków, przeszłość i przyszłość jego szkoły*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1993 [incorrectly 1994], vol. XXXVIII, no. 3/4, pp. 451–456.

– *Place w węzłach dawnego Założenia Ujazdowskiego*, in: *Historyczne place Warszawy. Urbanistyka – Architektura – Problemy konserwatorskie*, ed. B. Wierzbicka, „Biblioteka Towarzystwa Opieki nad Zabytkami”, Warszawa 1995, pp. 182–199.

– *Zakopiańska willa „Kresy”*, in: *Teka 2 Architektury Współczesnej Ziemi Górskich*, ed. T. P. Szafer, Publ. SEZ.ON Kraków 1996, pp. 26–29.

– *Projekt domu własnego architekta w warszawskiej kolonii Profesorskiej*, in: *De Gustibus, Studia z historii sztuki i architektury ofiarowane Prof. T. S. Jaroszewskiemu*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1996, pp. 176–191.

– *The Radical Avant-Garde and Modernism in Polish Interwar Architecture*, „Rassegna”, Bo-

logna, 1996, vol. 65, pp. 14–25 and the publication of a volume in Italian.

– *The New Housing Between Dogma and Reality*, „Rassegna”, Bologna, 1996, vol. 65, pp. 60–72 and the publication of a volume in Italian.

– *Polskate architektura między dwiema wojnami*, „Godišnik na Uniwersiteta po Architektura, Stroitelstvo i Geodesia”, Sofia 1997, vol. XXXIX, pp. 7–25.

– *Warszawska interpretacja modelu włoskiej willi wieżowej w XIX wieku*, in: *In artium hortis*, ed. B. Wierzbicka, Publ. Stowarzyszenie Konserwatorów Zabytków, Warszawa 1997, pp. 197–207.

– *Miasto w poszukiwaniu sielskiego klimatu – warszawskie kolonie willowe*, in: *Miasto z widokiem na wieś*, ed. B. Wierzbicka, „Biblioteka Towarzystwa Opieki nad Zabytkami”, Warszawa 1998, pp. 153–174.

– *Oprawa architektoniczna ulic warszawskich w 2 połowie XIX i na początku XX wieku jako wyraz ich funkcji i znaczenia w mieście*, in: „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, 1998, R. XLVI, no. 3–4, pp. 313–337.

– *Głos w dyskusji*, in: *Historyczne centrum Warszawy*, ed. B. Wierzbicka, „Biblioteka Towarzystwa Opieki nad Zabytkami”, Warszawa 1998, pp. 298–299, 306–307.

– *Treści i funkcje informujące detalu w architekturze warszawskiej w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku*, in: *Conservatio est aeterna creatio*, ed. J. Krawczyk, Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 1998, pp. 265–299.

– *Powojenna odbudowa willi i pałaców z drugiej połowy XIX wieku w Warszawie*, „Roczniki Humanistyczne”/“Annales de Lettres et Sciences Humaines”, ed. I. Rolska-Boruch, Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 1999, vol. XLVII, pp. 329–342.

– *Warszawska kolonia willowa w Ogrodzie Róż. Zamierzenia, realizacja, odniesienia*, „Mazowsze, Dziedzictwo Kulturowe”, 1999, vol. VII, no. 12, pp. 3–26.

- *Bibliografia prac Jana Zachwatowicza*, in: *Jan Zachwatowicz w stulecie urodzin*, ed. A. Rotermund, Wydawnictwo Zamku Królewskiego w Warszawie, Warszawa 2000, pp. 145–154.
- *Echoes of Berlin in the Architecture and Urban Structure of Warsaw in the Second Half of the 19th and in the Early 20th Century*, „Urbanistyka”, 2000, no. 5, pp. 13–22.
- With Nawar Al Atassi, *Architektura Warszawy z drugiej połowy XIX i początku XX wieku w programach powojennej odbudowy, w późniejszych koncepcjach modernizacji i rewitalizacji oraz w dzisiejszej praktyce*, in: *Strategie rewitalizacji miast w Polsce i w innych krajach*, ed. A. Michałowski, T. Zarębska, A. Sulimierska, „Studia i Materiały Krajobrazu”, Ośrodek Ochrony Zabytkowego Krajobrazu, Warszawa 2000, vol. 25 (37), pp. 148–169.
- *Helena i Szymon Syrkusowie: koncepcja typizacji i uprzemysłowienia architektury mieszkaniowej*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2000, vol. XLV, no. 2, pp. 105–121.
- *Kolonia profesorska na Warszawskiej Skarpie – geneza, historia, zagadnienia przekształceń*, in: „Prace Naukowe Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej”, vol. 1, ed. J. Putkowska, Warszawa 2001, pp. 85–105.
- *Studnie warszawskich kamienic czynszowych*, „Mazowsze. Dziedzictwo Kulturowe”, 2001, R. IX, no. 14, pp. 61–70.
- *Nieznany pałacyk kupca i przemysłowca Ernesta Gaya w Alejach Ujazdowskich w Warszawie*, in: *Hortus vitae*, ed. A. Sulimierska, Publ. Ośrodek Ochrony Zabytkowego Krajobrazu, Warszawa 2001, pp. 215–221. ISBN 83-85548-89-0.
- *Żelbetowy szkielet – architektura szkła i światła*, in: *Architektura betonowa*, ed. D. Kozłowski, Z. Pilch, J. Deja, Kraków 2001, pp. 27–31. ISBN 83-913000-4-8.
- With Nawar Al Atassi, *Nowe tendencje w odbudowie miast historycznych.../New trends in restoration of Historical Cities...*, in: *Tożsamość miasta odbudowanego. Autentyzm – integralność – kontynuacja / The Identity of the Rebuilt City. Authenticity – Integrity – Continuation*, ed. R. Cielątkowska, Gdańsk 2001, pp. 94–100. English version ibidem, pp. 227–232, Figures pp. 292–294.
- *Sosnowski Oskar Wiktor (1880–1939)*, in: „Polski Słownik Biograficzny”. Ossolineum Warszawa-Kraków 2001, vol. XL, no. 167, pp. 589–592.
- *Berlińskie echa w architekturze i urbanistyce Warszawy w XIX i na początku XX wieku*, in: „Prace Naukowe Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej”, vol. II, Warszawa 2002, ed. J. Putkowska, pp. 119–145, ISSN 1643-3378.
- *Drzwi w warszawskich kamienicach w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku*, in: „Prace Naukowe Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej”, vol. III, Warszawa 2003, ed. J. Putkowska, pp. 49–63, ISSN 1643-3378.
- *Ewolucja układów przestrzennych, planów i form warszawskich kamienic w latach dwudziestych i trzydziestych XX wieku*, in: „Prace Naukowe Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej”, vol. III, Warszawa 2003, ed. J. Putkowska, pp. 65–80, ISSN 1643-3378.
- *Estetyczne i praktyczne przesłanki stosowania ceglanej wyprawy w fasadach warszawskich kamienic w końcu XIX i na początku XX wieku*, in: *Studium Urbis*, ed. A. Sulimierska, A. Szmelter, Warszawa 2003, pp. 171–180. ISBN 83-85151-68-0.
- *Warszawskie kolonie willowe lat dwudziestych XX wieku. Symbioza zachodnioeuropejskich zasad urbanistycznych i rodzimej formy architektonicznej*, „Urbanistyka”, 2004, vol. VIII, pp. 31–47.
- *Domy wielorodzinne – kamienice w okresie międzywojennym w Warszawie: kontynuacje, transformacje, nowe rozwiązania*, in: *Kamienica w krajach Europy Północnej*, ed. M.J. Sołtysik, Publ. Nadbałtyckie Centrum Kultury, Wydział Architektury Politechniki Gdańskiej, Gdańsk 2004, pp. 416–450. ISBN 83-9393189-3-9, ISBN 83-917748-2-1.

- *Modernizm w architekturze urzędów i instytucji państwowych i miejskich w Warszawie w drugiej połowie lat dwudziestych i w latach trzydziestych XX wieku*, „Aktualne problemy konserwatorskie Gdańska. Architektura modernistyczna budynków użyteczności publicznej Gdańsk, Sopot, Gdynia”, no. 2, ed. R. Cielątkowska, Gdańsk 2004, pp. 66–71, ISSN 1895-5266.
- *Dworce kolejowe Warszawy. Architektura i urbanistyczne implikacje rozmieszczenia*, in: *Obiekty kolejowe. Układy przestrzenne, architektura, elementy techniki*, ed. W. Czarnecki, M. Proniewski, Publ. Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku, Białystok 2005, pp. 141–152.
- *Program taniego mieszkalnictwa Zakładów Ubezpieczeń Społecznych i jego realizacja w Warszawie*, in: *Ubogi modernizm i socmodernizm w architekturze domu 1925–1975. Wartości i oddziaływanie*, ed. K. Kucza-Kuczyński, Materiały Seminarium Sekcji Architektury Komitetu Architektury i Urbanistyki PAN, Warszawa 2005, pp. 5–10.
- *Afirmacja, rezerwa, krytyka – postawy architektów wobec nurtu luksusowej architektury mieszkaniowej lat 30. XX wieku*, „Archivolta”, 2007, no. 4, pp. 78–84.
- *Kontynuacja i ewolucja założeń i form przedwojennego modernizmu w powojennej architekturze Warszawy w drugiej połowie lat czterdziestych XX wieku*, in: „Aktualne problemy konserwatorskie Gdańska. Post-war modernism (1946–65) / Modernizm powojenny (1946–65)”, no. 3, ed. R. Cielątkowska, Gdańsk 2007, pp. 65–73, ISSN 1895-5266.
- *Detal i dekoracja w architekturze mieszkaniowej Warszawy w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku: wystrój schodów. Zarys typologii i ewolucji formy wybranych elementów*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2008, vol. LIII, no. 1, pp. 65–85.
- *Koncepcje centrów wielkich miast w okresie międzywojennym i powojenne kontynuacje*, in: *Modernizm w Europie, Modernizm w Gdyni. Architektura lat międzywojennych i jej ochrona*, ed. M.J. Sołtysik, Gdynia 2009, pp. 10–20, Polish and English editions.
- *The Luxury Trend in the Modernist Architecture of Warsaw Tenement Houses*, “Architecture Civil Engineering Environment”, 2008, vol. 1, no. 4, pp. 27–36.
- *Wstęp*, in: *Modernizm w Europie, modernizm w Gdyni. Architektura lat międzywojennych i jej ochrona*, ed. M.J. Sołtysik, Gdynia 2009, Polish and English editions.
- *Modernism in the Architecture of State and Municipal Institutions in Warsaw of the 1920s*, “Architecture, Civil Engineering, Environment”, 2009, vol. 2, no. 4, pp. 31–40.
- *Detal architektoniczny kamienic warszawskich w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku: bramy*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2009, vol. LIV, no. 2, pp. 78–100.
- *Od redakcji*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2009, vol. LIV, no. 4, p. 3.
- *Kształtowanie strefy wejściowej kamienic warszawskich w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2010, vol. LV, no. 1–2, pp. 93–125.
- *Detal architektoniczny kamienic warszawskich w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku: balkony*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2010, vol. LV, no. 4, pp. 67–87.
- *Okna i ich oprawa architektoniczna w warszawskich kamienicach w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2011, vol. LVI, no. 1, pp. 38–69.
- *Prof. dr hab. inż. arch. Sławomir Gzell – doktorem honoris causa Politechniki Poznańskiej*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2011, vol. LVI, no. 1, pp. 132–133.
- *Pomiary detalu architektonicznego kamienic warszawskich z drugiej połowy XIX i początku XX wieku*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2011, vol. LVI, no. 3, pp. 113–126.
- *Jubileusz profesora Andrzeja Olszewskiego*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2011, vol. LVI, no. 3, pp. 127–128.

- *Interpretacje modernistycznej zasady typu i powtarzalności w architekturze międzywojennej i w pracach architektów warszawskich*, in: *Modernizm w Europie, modernizm w Gdyni. Architektura pierwszej połowy XX wieku i jej ochrona w Gdyni i w Europie*, ed. M.J. Sołtysik, R. Hirsch, Gdynia 2011, pp. 15–26.
- *Afirmacja, rezerwa, krytyka. Postawy architektów warszawskich wobec nurtu luksusowej architektury*, in: *Oblicza modernizmu w architekturze*, ed. R. Nakonieczny, J. Wojtas-Swozowska, Katowice 2013, pp. 160–170.
- *Bibliografia prac Jana Zachwatowicza*, in: *Jan Zachwatowicz 1900–1983, architekt*, ed. M. Pleskaczyńska, P. Majewski, Publ. Zamek Królewski, Warszawa 2013, pp. 149–158.
- *Dziedzictwo na nowo odkrywane. Detal architektoniczny 1850–1939*, ed. J. Roguska, Publ. Fundacja Hereditas, Warszawa 2014, 471 p., edited book, ISBN 978-83-937739-4-7.
- *Wprowadzenie*, in: *Dziedzictwo na nowo odkrywane. Detal architektoniczny 1850–1939*, ed. J. Roguska, Publ. Fundacja Hereditas, Warszawa 2014, pp. 5–11.
- *Metalowy detal zewnętrzny w architekturze mieszkaniowej Warszawy 1850–1939*, in: *Dziedzictwo na nowo odkrywane. Detal architektoniczny 1850–1939*, ed. J. Roguska, Publ. Fundacja Hereditas, Warszawa 2014, pp. 151–210.
- *Metalowy detal wewnętrzny w architekturze mieszkaniowej Warszawy 1850–1939*, in: *Dziedzictwo na nowo odkrywane. Detal architektoniczny 1850–1939*, ed. J. Roguska, Publ. Fundacja Hereditas, Warszawa 2014, pp. 211–243.
- *Modern Interpretations of the Principle of Type and Repeatability in the Work of Warsaw Architects in the Period Between the World Wars*, in: *20th Century Architecture until the 1960s and its Preservation*, ed. M.J. Sołtysik, R. Hirsch, Gdynia 2015, pp. 47–54.
- With Stefan Wrona, *100 lat Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej (1915–2015). Nauczyciele*, ed. J. Roguska, S. Wrona, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2017, 644 p., książka współredagowana, ISBN 978-83-7814-620-9.
- With Stefan Wrona, *Wprowadzenie, Zakres i struktura tomu, podstawy opracowania*, in: *100 lat Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej (1915–2015). Nauczyciele*, ed. J. Roguska, S. Wrona, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2017, pp. 9–13.
- With Stefan Wrona, *Kadra nauczająca Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej – sztafeta generacji, indywidualności, zespołowych wysiłków, dokonań*, in: *100 lat Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej (1915–2015). Nauczyciele*, ed. J. Roguska, S. Wrona, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2017, pp. 15–97.
- *Petersburskie motywy w warszawskiej twórczości Mariana Lalewicza*, in: *Polscy i rosyjscy architekci w XIX i XX wieku*, „Sztuka Europy Wschodniej”, vol. VI, ed. J. Malinowski, I. Gavrash, A. Pospiszil, S. Levoshko, Publ. Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata & Publ. Tako, Warszawa – Toruń 2018, pp. 133–153. ISSN 2559-5709.
- *Detal architektoniczny warszawskiej Pragi 1850–1939*, ed. J. Roguska, Publ. Fundacja Hereditas, Warszawa 2018, książka redagowana, 438 p. ISBN 978-83-951050-1-2.
- *Wstęp*, in: *Detal architektoniczny warszawskiej Pragi 1850–1939*, ed. J. Roguska, Publ. Fundacja Hereditas, Warszawa 2018, pp. 7–13.
- *Żeliwny detal architektoniczny w architekturze warszawskiej Pragi*, in: *Detal architektoniczny warszawskiej Pragi 1850–1939*, ed. J. Roguska, Publ. Fundacja Hereditas, Warszawa 2018, pp. 117–140.
- *Detal architektoniczny schodów i klatek schodowych w kamienicach warszawskiej Pragi*, in: *Detal architektoniczny warszawskiej Pragi 1850–1939*, ed. J. Roguska, Publ. Fundacja Hereditas, Warszawa 2018, pp. 141–181.
- *Twórcy i stopień zachowania pierwotnego rozplanowania warszawskiego pałacyku i ka-*

mienicy Stanisława Rusieckiego w świetle źródłowych materiałów, „Builder” [Science], 2024, vol. 322, no. 5, pp. 17–25.

Popular science articles (review articles) in a socio-cultural magazine:

- *Zabytkowe odboje żeliwne*, „Stolica”, 2017, no. 11–12 (2306–2307), pp. 34–39.
- *Architektura informacji na przełomie XIX i XX stulecia*, „Stolica”, 2018, no. 9 (2316), pp. 34–41.
- *Czytanie architektury*, „Stolica”, 2020, no. 9–10 (2340–2341), pp. 40–46.

Iwona Szustakiewicz, (Fig. 23, born in 1972, graduated from the Faculty of History (Institute of Art) at the University of Warsaw in 1996. Master's thesis entitled *Pałac w Guzowie*, under the supervision of Prof. Tadeusz S. Jaroszewski. Opening of the doctoral procedure in 2004, supervisor – Prof. Jadwiga Roguska, defended her doctoral thesis entitled *Julian Ankiewicz (1820–1903) architekt warszawski XIX wieku* in 2012. Since 2000, she was informally associated with the Department of History of World Architecture. Full-time employment in the Department between 2008 and 2017: 2008 – assistant, in 2012 – assistant professor. At the Faculty of Architecture of the Warsaw University of Technology, Vice-Dean for Student Affairs between 2018 and 2024.⁴³ She is the Editor-in-Chief of „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki.”

Summary of publications:

- *Guzów. Podwarszawska rezydencja Łubieńskich i Sobańskich*, „Rocznik Warszawski”, vol. XXVI, 1996, pp. 77–101.
- *Portrety Sobańskich w zbiorach Muzeum Okręgowego w Żyrardowie*, „Żyrardowski Rocznik Muzealny”, vol. IV, 1996, no. 5, pp. 59–62.
- *Józef Rapacki. Malarstwo, rysunek, grafika. Przewodnik po zbiorach Muzeum Okręgowego w Żyrardowie*, Żyrardów, 1997. Original catalogue.

– *Budynek Towarzystwa Kredytowego Miasta Warszawy*, „Rocznik Warszawski”, vol. XXIX, 1999, pp. 135–144.

– *Zestawienie prac doktorskich obronionych na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej w latach 2001–2008*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2008, vol. LIII, no. 2, pp. 82–86.

– *Tematy i rozwiązania funkcjonalne w twórczości warszawskiego architekta Juliana Ankiewicza*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2010, vol. LV, no. 4, pp. 49–66.

– *Architekt Julian Ankiewicz (1820–1903) – nowe fakty z biografii i ogólna ocena twórczości*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2010, vol. LV, no. 3, pp. 26–36.

– *Podstawy warsztatu architekta warszawskiego w XIX wieku*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2011, vol. LVI, no. 2, pp. 63–74.

– *Systematyka form historyzmu w pracach warszawskiego architekta XIX wieku na przykładzie twórczości Juliana Ankiewicza*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2013, vol. LVIII, no. 1, pp. 57–83.

– *Biogramy profesorów, zastępców profesorów, docentów i doktorów habilitowanych zatrudnionych na Wydziale w latach 1915–2015* (With Katarzyna Dankiewicz), in: *100 lat Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej (1915–2015). Nauczyciele*, ed. J. Roguska, S. Wrona, Warszawa 2017, pp. 105–602.

– *Budynek Szkoły Handlowej Zgromadzenia Kupców m. st. Warszawy z początku XX wieku – utracone dziedzictwo a współczesne działania konserwatorskie*, in: *Dziedzictwo. Architektura historyczna współcześnie: studia, badania, wnioski: prace naukowe Zakładu Dziedzictwa Architektonicznego i Sztuki Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej*, ed. C. Głuszek, M. Lewicka, K. Dankiewicz, Warszawa 2018, pp. 137–146.

– *Halina Skibniewska's Good Flat*, “IOP Conference Series: Materials Science and Engineering”, 2019, vol. 603, no. 4, DOI:10.1088/1757-899X/603/4/042001.

⁴³ Based on documentation from the Department of History of World Architecture and materials provided by Iwona Szustakiewicz

- *System weryfikacji umiejętności warsztatowych architektów w Królestwie Polskim w XIX wieku*, in: *Wokół zagadnień warsztatu artysty: malarza, rzeźbiarza, architekta...*, Tom 1, ed. E. Doleżyńska-Sewerniak, R. Mączyński, Toruń 2020, pp. 13–33.
- *Działalność zawodowa architekta Edwarda Goldberga (1842–1928)*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2021, vol. LXVI, no. 2, pp. 4–68.
- *Wydział Architektoniczny Politechniki Warszawskiej*, in: *100 Dyplomy na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej*, ed. M. Neff, Warszawa 2021, pp. 14–23.
- *Empowering Children and Revitalising Architecture through Participatory Art: The What Animal Is It? Project* by Iza Rutkowska, „Arts”, 2023, vol. 12, no. 3, pp. 1–12, article number: 107. DOI:10.3390/arts12030107.

Anna Agata Wagner, the first publication under the name of Wagner appeared in 1998, earlier signed **Gruchalska**), (Fig. 24, born in 1964, graduated from the Faculty of Architecture at the Warsaw University of Technology in 1990. Master's thesis on a residential complex of single-family houses in Józefów near Warsaw under the supervision of Stefan Westrych, PhD Arch.: *Politechnika Warszawska – monografia architektoniczna* – 1998, supervised by Prof. Jadwiga Roguska. In the Department of History of World Architecture since 1991 – assistant, 1999–2017 – assistant professor.⁴⁴

Summary of publications:

- *Jan Zachwatowicz*, „Spotkania z Zabytkami”, 1993, no. 8, pp. 16.
- *Bankowe gmachy*, „Spotkania z Zabytkami”, 1994, no. 3, pp. 8–11.
- *Europa Nostra / IBI: Berlin 1994*, „Przegląd Urbanistyczny”, 1994, no. 3, pp. 13–14.
- *Bronisława Brochwicz-Rogóyskiego projekty wyższych szkół politechnicznych w Nowoczerka-*

sku i Tyflisie, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1995, vol. XL, no. 3–4, pp. 237–244.

- *Profesora Mariana Lalewicza niezrealizowane plany rozbudowy Politechniki Warszawskiej na Polu Mokotowskim*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 1998, vol. XLIII, no. 3–4, pp. 343–350.

- *Kształtowanie się wielkomiejskiego oblicza Warszawy*, „Warszawa 2000, kalendarz-informator”, Warszawa 1999, pp. 283–292.

- *Zespół architektoniczny Warszawskiego Instytutu Politechnicznego na tle europejskich wyższych uczelni technicznych*, „Mazowsze”, 1999, vol. VII, no. 12, pp. 43–54.

- *Architektura Politechniki Warszawskiej*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2001, original book, 382 p.

- *Architecture of the Warsaw University of Technology*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2001, original book, 384 p.

- *Idea architektury klasycznej w gmachu Nowej Księżarni PW*, in: „Prace Naukowe Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej 2000–2001”, vol. II, ed. J. Putkowska, Publ. Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2002, pp. 197–206.

- *Siedziba Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej – stuletnia historia gmachu*, in: *Schola Architecturae – Budynki szkół architektury*, ed. O. Czerner, A. Gryglewska, Wrocław 2005, pp. 117–134. *Studenckie koncepcje rewitalizacji zabytkowego zespołu Warszawskiej Wytwórni Wódek Koneser na Pradze*, in: *Problemy rewitalizacji w gospodarce przestrzennej XXI wieku*, ed. W. Czarnecki, Publ. Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania, Białystok 2006, pp. 271–279.

- *Pomysł na Pragę – wizje rewitalizacji starej Pragi*, „PRO-REVITA”, in: *Rewitalizacja – nośnik tożsamości i rozwoju obszarów metropolitalnych*, Łódź 2007, pp. 309–316.

- *Obszar Pola Mokotowskiego i jego otoczenie jako poligon doświadczalny warszaw-*

⁴⁴ Based on documentation from the Department of History of World Architecture and materials provided by Anna Agata Wagner

skiej architektury dwudziestolecia powojennego, „Aktualne problemy konserwatorskie Gdańska”, no. 3, ed. R. Cielątkowska, Gdańsk 2007, pp. 92–97.

– *Inspiracje tradycją klasyczną w architekturze XX wieku: prace Tadeusza Zielińskiego – ojca dla szkół wyższych w Warszawie*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2008, vol. LIII, no. 4, pp. 66–80.

– *Gmach Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie – przestrzenno-architektoniczne odniesienia Mariana Lalewicza do „klasycyzmów” w architekturze polskiej*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2010, vol. LV, no. 4, pp. 88–102.

– *Styk trzech dzielnic Warszawy: Śródmieście, Mokotowa i Ochoty w okresie międzywojennym – wpływ podziału własnościowego (państwo, wojsko, miasto) na charakter realizowanej architektury*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2011, LVI, no. 3, pp. 61–91.

– *The Dome in Sacral Architecture. The Spatial and Symbolic Considerations Based on the Projects for the National Temple of Divine Providence in Warsaw*, “Domes and Cupolas. An International Journal for Architecture, Engineering, Conservation and Culture”, Angelo Ponte-Corboli Editore Firenze, 2014, vol. 1, no. 1, pp. 64–73.

– *Czas i miejsce. Architektura Politechniki Warszawskiej*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2015, original book, 536 p.

– *Gmach Główny Politechniki Warszawskiej, „Spotkania z Zabytkami”*, 2015, no. 11–12, pp. 43–49.

– *Historic Buildings of the Warsaw University of Technology – Selected Issues of Renovation, Modernisation and Adaptation*, “Civil and Environmental Engineering Reports”, 2016, no. 21, pp. 121–130, ISSN 2080-5187

– *Rewaloryzacja zabytkowego Gmachu Technologii Chemicznej w Zespole Politechniki*

Warszawskiej, „Budownictwo i Architektura”, 2018, vol. 17, pp. 109–118.

– *Balkony w architekturze warszawskiej Pragi (1860–1939)* in: *Detal architektoniczny warszawskiej Pragi 1850–1939*, ed. J. Roguska, Publ. Fundacja Hereditas, 2018, pp. 51–84.

– *Works of Karol Jankowski (1868–1928), Czesław Przybylski (1880–1936) and Rudolf Świerczyński (1883–1943) as the background for the changes in architectural design teaching at the Faculty of Architecture of Warsaw University of Technology in the 1920s*, “IOP Conference Series: Materials Science and Engineering”, 2019, vol. 603, no. 4, DOI: 10.1088/1757-899X/603/4/042025.

– *Koszykowa 55 – Uczelnia Architektury*, in: */100 Dyplomy na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej*, ed. M. Neff, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2021, pp. 24–53.

– *Architektura mieszkaniowa Warszawy w okresie międzywojnia na przykładzie realizacji Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowych, Funduszu Kwaterunku Wojskowego i Warszawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej, powstałych w rejonie Pola Mokotowskiego*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2021, vol. LXVI, no. 2, pp. 70–84.

– *Powojenne przekształcenia komunikacyjnej sieci śródmieścia Warszawy w latach 1945–1975. Problemy trasowania nowych arterii samochodowych w zderzeniu z ocalałym, zabytkowym układem urbanistyczno-architektonicznym*, „Architektura, Urbanistyka, Architektura Wnętrno. Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej”, ed. M. Górzyński, Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań 2022, pp. 95–108.

– With Robert Zajdler, *Historical Concepts of New European Bauhaus*, “Solutions for Modern Society of the Future. The New European Bauhaus Manual”, ed. R. Zajdler, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2023, pp. 14–37.

Paweł Wąsowski, (Fig. 25), born in 1974, graduate of the Faculty of Architecture at the Warsaw University of Technology in 1999. Master's thesis entitled *Studium potrzeby sanacji architektoniczno-urbanistycznej w rejonie placu Zbawiciela w Warszawie* (under the supervision of Jadwiga Roguska and Andrzej Kiciński). Doctorate in 2008 on *Architektura wielorodzinnych domów spółdzielni budowlano-mieszkaniowych w Warszawie (1918–1939)* – supervisor Jadwiga Roguska. In the Department of History of World Architecture from 2000 to 2008 – assistant; assistant professor in 2008 and between 2014 and 2017.⁴⁵

Summary of publications:

- *Amerykański Akropol*, „Architektura-Murator”, 1998, no. 7, p. 89.
- *Nieznany projekt Macieja Nowickiego*, „Prace Naukowe Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej”, vol. III, ed. J. Putkowska, Warszawa 2003, pp. 103–114.
- *Wybrane przykłady adaptacji, modernizacji i rozbudowy dworców w stolicach europejskich i w Warszawie ilustrujące ewolucję podejścia do zagadnień przekształceń architektury kolejowej*, in: *Obiekty kolejowe. Układy przestrzenne, architektura, elementy techniki*, ed. W. Czarnecki, H. Pro-niewski, Publ. Wyższej Szkoły Finansów Zarządzania w Białymstoku, Białystok 2005, pp. 181–191.
- *Stacja metra Plac Wilsona. Zastosowanie stali Cor-Ten w konstrukcji ściany zatorowej*, „Architektura-Murator”, 2005, no. 3, p. 109.
- *Architecture of Residential Villas In Inter-war Warsaw as Exemplified in Bohdan Pniewski's Designs*, “Architecture Civil Engineering Environment”, 2008, vol. 1, no. 2, pp. 23–32.
- *Architektura wielorodzinnych domów spółdzielni budowlano-mieszkaniowych w Warszawie (1918–1939)*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2008, vol. LIII, no. 1, pp. 28–44.
- *Przejawy ekspresjonizmu w architekturze domów wielorodzinnych spółdzielni bu-*

dowlano-mieszkaniowych w Warszawie w okresie międzywojennym (1918–1939), „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, 2010, vol. LV, no. 1–2, pp. 126–137.

- *Warszawskie wille projektu Bohdana Pniewskiego*, in: *Oblicza modernizmu w architekturze*, ed. R. Nakonieczny, J. Wojtas-Swoszowska, „Śląsk” Wydawnictwo Naukowe, Katowice 2013, pp. 185–186.
- *Willa własna Barbary i Stanisława Brukałskich*, in: *Słynne wille polskie*, ed. R. Nakonieczny, Publ. Foibos, Praha 2013, pp. 150–153.
- *Willa trzyrodzinna Lachertów, Lechow-skich, Ostrowskich*, in: *Słynne wille polskie*, ed. R. Nakonieczny, Publ. Foibos, Praha 2013, pp. 154–157.
- *Willa Zalewskich*, in: *Słynne wille polskie*, ed. R. Nakonieczny, Publ. Foibos, Praha 2013, pp. 158–161.
- *Willa dwurodzinna Urbanowicza i Muszyńskiego*, in: *Słynne wille polskie*, ed. R. Nakonieczny, Publ. Foibos, Praha 2013, pp. 162–165.
- *Willa własna Bohdana Pniewskiego*, in: *Słynne wille polskie*, ed. R. Nakonieczny, Publ. Foibos, Praha 2013, pp. 166–170.
- *Wykaz dziekanów Wydziału Architektury i delegatów do Senatu Politechniki Warszawskiej*, in: *100 lat Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej (1915–2015). Nauczyciele*, ed. J. Roguska, S. Wrona, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2017, pp. 98–103.
- *Wykaz nauczycieli, wykładowców, adiunktów i asystentów zatrudnionych na Wydziale w latach 1915–2015*, in: *100 lat Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej (1915–2015). Nauczyciele*, ed. J. Roguska, S. Wrona, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2017, pp. 604–644.

⁴⁵ Based on the records of the Department of History of World Architecture.

ANNEX

Appendix 1

The syllabus for the course History of World Architecture¹ (ancient and medieval) in 2014. Lectures 1–11 were given by Jadwiga Roguska, lectures 12–15 by Anna Agata Wagner, and seminars by the entire Department team.

THE FACULTY OF ARCHITECTURE OF THE WARSAW UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

HISTORY OF WORLD ARCHITECTURE 1			sem. 1	1-HA-1
Type of classes:	Number of hours/ sem.	Required student workload in hours:	Status	ECTS Points
lecture	30	60 h	compulsory	4
seminars	30			

Subject coordinator: Jadwiga Roguska, Prof. DSc Arch.

Learning teachers: Jadwiga Roguska, Prof. DSc Arch.; Anna Agata Wagner, PhD Arch.;

Iwona Szustakiewicz, PhD; Katarzyna Dankiewicz PhD Arch.; Paweł Wąsowski PhD Arch.

Department of History of World Architecture, rooms: 16,18, ph. 22 234 55 29, Secretariat – room 15a, ph. 226280687

Course objective:

To equip future architects with the knowledge necessary to work in a historically shaped cultural environment. To practise the skills of independent analysis and evaluation of architecture, the use of drawing notation and basic concepts. To deepen the understanding of contemporary architecture through an understanding of architectural phenomena of the past in the process of their formation and development. Learning about historical architecture should facilitate understanding of the problems of contemporary architecture, expand the imagination, and serve as a source of inspiration.

Course description:

History of World Architecture 1 covers ancient and medieval architecture, both global and European, with reference to later periods and an emphasis on the European roots of Polish architecture. The lecture is chronological. It examines the development of building and architectural forms and the principles of their design in the context of place and time, against the backdrop of civilisation, culture, ideology, technology and art. It presents issues related to the origins, traditions and progress of architecture, its suitability to programmatic and functional requirements, technical conditions, social, ideological, religious and aesthetic needs; it also takes into account issues of theory, design and execution. The presentation of changes in terms of the evolution of the forms used is accompanied by information about the content they convey.

Lecture topics:

1. Architecture of ancient Egypt.
2. Architecture of Mesopotamia and Persia. Architecture of the Aegean culture.
3. Greek architecture in the Archaic, Classical and Hellenistic periods.
4. Etruscan architecture. Roman sacred architecture.
5. Architecture of public buildings and urban planning in ancient Rome. Residential architecture.
6. Early Christian architecture.
7. Byzantine and Russian architecture.

8. Islamic architecture.
9. Architecture of the Carolingian and Ottonian periods. German Romanesque architecture.
10. Romanesque and late Romanesque architecture in Western Europe (France, England).
11. Romanesque and late Romanesque architecture in Southern Europe (Italy).
12. Early, classical and late Gothic in France. Reminiscences of classical Gothic in Europe.
13. Gothic architecture in England, Spain and Italy.
14. Reduced Gothic. Brick Gothic architecture of Central-North Europe.
15. Medieval residential, defensive and public architecture.

Seminar topics:

1. Overview of classes and semester assessment. Analysis of the location, function, construction and form of the Pyramid of Cheops in Giza.
2. The canon of Egyptian temples.
3. Palace complexes, religious buildings: Ur, Chorsabad, Persepolis.
4. Types of Greek temples. Order compositions. Complexes and temples: Acropolis, Parthenon.
5. Materials and structures in Ancient Rome. City centre – forum. Traditional and vaulted temples. Pantheon.
6. Roman public buildings: thermal baths, basilicas.
7. Roman entertainment buildings: theatre, amphitheatre, circus. Comparison with Greek buildings.
8. Early Christian basilicas: in Rome, Greece, Syria and Palestine.
9. Byzantine octagons and domed basilicas, 5-domed layouts, 9-field plans.
10. Elements and types of mosques.
11. Carolingian architecture: central buildings (Aachen), basilicas (Fulda, Centulla).
12. Romanesque architecture in Germany: Ottonian (Hildesheim), Rhenish (Speyer).
13. Romanesque architecture in France: Spatial types of nave, eastern and western ends. Vaults. Regional groups, analysis: Normandy (Caen), Burgundy (Vézelay).
14. Gothic cathedrals in France: Early Gothic – Paris.
15. Classical Gothic in France: Amiens.

Teaching methods and forms:

Lectures: synthetic and comparative presentation of ancient architecture in its spatial, civilisational, cultural, ideological, political and economic context.

Seminars: drawing and descriptive analysis of selected works as the result of architectural design solutions.

Prerequisite knowledge (completion of other courses):

No requirements.

Forms of assessment:

Assessment based on class notes, tests and exams.

Teaching aids, literature:

- E. D'Alfonso, D. Sams – *Historia architektury*, Warszawa, Arkady 1996,
- W. Broniewski – *Historia architektury dla wszystkich*, Ossolineum 1990,
- B. Fletcher – *A History of Architecture*, Updated edition,
- W. Koch – *Style w architekturze*, Geocenter 1996,
- N. Pevsner – *Historia architektury europejskiej*, Arkady 1980,
- *Sztuka świata*. Vol. 1–12, Warszawa, Arkady 1989-2000,

The Author of the content: Jadwiga Roguska, Prof. DSc Arch.

Appendix 1a

Example of an exam assignment from the subject History of World Architecture¹ (ancient and medieval) in 2004

Exam HAA/HMA – HISTORY OF WORLD ARCHITECTURE

INTRODUCTION

The exam lasts approx. 2 hours.

Part I – so called video library, mainly drawing test based on seminar materials: 3 * 15 minutes + time to read the tasks
The exam consists of identifying the object or type of building shown on the slide and completing the drawings required in the exam task. Each slide is displayed for 15 minutes.

Part II – descriptive and drawing, lasts 1 hour, consists of independently setting the topic – (text, selection of drawings, sketches), based on material from seminars and lectures

Part I. Tasks:

1. Greek theatre

Please specify the type of building, name its purpose and the countries in which it could have been built. Give the date of the development of this type of building. Draw a plan and describe the functions of the elements. Draw a cross-section diagram.

2. Egyptian temple

Identify the type of building from which the exhibited fragment comes. Give the country and approximate time of construction (millennium). Draw a plan, cross-section or other drawings related to the building.

3. Paris – Notre Dame

Identify the object. Give the name, location and date of construction (to the nearest half-century). Draw a segment of the plan and cross-sections.

Part II. Topics to choose from (one):

1. Please describe public buildings in ancient Rome, paying attention to their location, spatial, structural, communication and aesthetic solutions.

2. Please describe German Romanesque architecture.

3. Compare Greek and Roman sacred architecture.

4. Discuss the manifestations and interpretations of the 'gate/passage' motif in ancient and medieval architecture. Take into account the forms and symbolic meaning.

5. Identify and discuss buildings and motifs – icons of antiquity that have achieved symbolic and timeless significance in architecture, serving as a source of inspiration in later times.

Appendix 2

The syllabus for the course History of World Architecture 2 (modern and 19th and 20th centuries) in 1996. Lectures 1–11 were given by Jolanta Putkowska, lectures 12–15 by Jadwiga Roguska, seminars – the entire team of the Department.

Warsaw University of Technology

FACULTY OF ARCHITECTURE

HISTORY OF WORLD ARCHITECTURE2			sem. 2	2-HA-1
Type of classes:	Number of hours/ sem.	Required student workload in hours:	Status	ECTS Points
lecture	30	30	compulsory	X
seminars	30			

Course coordinator: Prof. Jolanta Putkowska

Didactic unit: Department of History of World Architecture

Course objective:

Learning about and understanding historical architecture should facilitate getting knowledge about contemporary architectural issues, expand the imagination, and serve as a source of inspiration.

Course description:

History of World Architecture is taught chronologically and presented in relation to socio-economic, scientific, technical and creative changes. The presentation of changes in terms of the evolution of the forms used is accompanied by information about their content.

Lecture topics:

1. Introduction to the history of modern architecture. Early Renaissance in Italy.
2. Early Renaissance in Italy cont. Architecture in Europe in the 15th century.
3. High Renaissance in Italy. Architectural works of Michelangelo.
4. Mannerism in Italy.
5. Architecture in Europe in the 16th century.
6. Early Baroque architecture in Europe.
7. High Baroque architecture in Italy and France.
8. High Baroque architecture in Central and Northern Europe.
9. Late Baroque in European architecture.
10. Late Baroque in European architecture. cont.
11. Architecture in Europe from around 1730 to around 1800.
12. Architecture of the first half of the 19th century: Classicism, Neo-Gothic, Italian Neo-Renaissance (early historicism)

Learning teachers:

[illegible]

13. Architecture around the middle and second half of the 19th century. Early, mature and late historicism. Issues of new constructions and functional solutions – general discussion.	Prof. Jadwiga Roguska
14. Architecture of the late 19th and first half of the 20th century. Early modernism.	Prof. Jadwiga Roguska
15. Functional, spatial and stylistic development of selected types of architecture in the 19th and first half of the 20th century.	Prof. Jadwiga Roguska

Course topics:

Analyses of spatial layouts of selected objects, programmes, functional solutions and architectural designs.
1–15. Same topics as in lectures.

Teaching methods and forms:

The topics covered in the lectures are presented in a concise manner. The seminars complement the lectures, but are not a simple repetition of them. They involve the analysis of the spatial arrangements of selected architectural works and the study of compositional, functional and structural solutions.

Prerequisite knowledge (completion of other courses):

History of World Architecture sem. 1

Forms of assessment:

The knowledge acquired during classes is tested in the form of written tests – one or two during the semester and an exam at the end of the semester.

Teaching aids, literature:

- Christian Norberg-Schulz, *Znaczenie w architekturze Zachodu*. Warszawa 1999
- W. Koch, *Style w architekturze*. Geocenter 1996
- N. Pevsner, *Historia architektury europejskiej*. Arkady 1980

Appendix 2a

Lecture programme for the course History of World Architecture 2 in the academic year 2013/2014, taught by Anna Agata Wagner (lectures 1–10) and Jadwiga Roguska (lectures 11–15)

HISTORY OF MODERN ARCHITECTURE, 19TH AND 20TH CENTURIES

SEMESTER 2, A.Y. 2013/2014

LECTURES

Mondays, 10:15 a.m. to 12 p.m. groups 5, 6, 7.

L1 – 24.02; L2 – 3.03; L3 – 10.03; L4 – 17.03; L5 – 24.03; L6 – 31.03; L7 – 7.04; L8 – 28.04; L9 – 5.05; L10 – 12.05; L11 – 19.05; L12 – 26.05; L13 – 2.06; L14 – 9.06; L15 – 16.06

Tuesdays, 10:15 a.m. to 12 p.m. groups 1, 2, 3, 4.

L1 – 25.02; L2 – 24.03; L3 – 11.03; L4 – 18.03; L5 – 25.03; L6 – 1.04; L7 – 8.04; L8 – 15.04; L9 – 29.04; L10 – 6.05; L11 – 13.05; L12 – 20.05; L13 – 27.05; L14 – 3.06; L15 – 10.06

1. Introduction to the history of modern architecture. The early Renaissance in Italy. The work of Filippo Brunelleschi.
2. The early Renaissance in Italy cont. The work of Leon Battista Alberti. Residential architecture – *palazzo* and *villa rustica*.
3. The High Renaissance in Rome. Donato Bramante – central space. Raphael Santi – villa suburbana. Michelangelo Buonarroti – setting new directions.
4. Mannerism in Italy. The work of Andrea Palladio.
5. Architecture in Europe in the 16th century.
6. Baroque architecture in 17th-century Italy. The work of Gianlorenzo Bernini, Francesco Borromini, Guarino Guarini.
7. Baroque architecture in 17th-century France. Residential complexes.
8. Early and full Baroque in European architecture.
9. Late Baroque and Rococo in European architecture.
10. Classicism in 18th-century architecture. Visionaries of architecture: Etienne-Louis Boullée and Claude-Nicholas Ledoux.
11. Architecture of the first half of the 19th century: classicism, neo-Gothic, Italian neo-Renaissance and early historicism.
12. Architecture around the middle and second half of the 19th century. Mature and late historicism.
13. Architecture of the late 19th century. Issues of new structures and functional solutions.
14. Architecture of the early 20th century. Art Nouveau and early modernism.
15. Architecture of the 20th century.

Appendix 2b

Example of an exam assignment from the subject History of World Architecture 2 in 2004

I Term – full-time studies

Part I – video library 3 × 15 min

1. Venice, Il Redentore (The Redeemer) Church

Identify the building, give its location, date of construction (approximate half-century) and the name of the architect, and draw a plan, cross-section and diagram of the façade composition.

2. Vicenza, Villa Capra-Rotonda

Identify the building, give its location, date of construction (approximate half-century) and the name of the architect, and draw a plan, section and diagram of the façade composition.

3. Berlin, Old Museum.

Please identify the building, give its location, date of construction (approximately to the middle of the century) and the name of the architect, and draw a plan, section and diagram of the façade composition.

Part II – drawing and descriptive task 60 min.

1. Please present and describe modern, centralised and centralising sacred architecture in chronological order. Explain why architects of successive styles in the history of architecture chose these particular designs for their projects.

2. Compare French and English park designs and the accompanying residences from the Baroque and Classicist periods.

Appendix 3

The programme of the disciplinary lecture series History of Gardens conducted by Jolanta Putkowska

Warsaw University of Technology
FACULTY OF ARCHITECTURE

DISCIPLINARY LECTURE 1 HISTORY OF GARDENS			sem. 8	8-SK-1
Type of classes: lecture	Number of hours/ sem. 15	Required student workload in hours: –	Status elective	ECTS Points X

Course coordinator: Prof. Jolanta Putkowska

Didactic unit: Department of History of World Architecture

Course objective:

In addition to cognitive transfer of basic information about the possibilities of using greenery in the broadest sense in the creative shaping of the environment.

Course description:

The history of gardens presented through selected examples, from the most interesting and characteristic ones, from antiquity to the most recent projects, with an analysis of their spatial layout and the methods used to apply the various materials from which they were created.

Lecture topics:

1. Introduction.
2. Ancient gardens.
3. Gardens in Europe in the Middle Ages.
4. Gardens in Europe from the beginning of the 14th to the beginning of the 17th century.
5. Baroque gardens in Italy and France.
6. Baroque gardens in Central Europe.
7. Baroque gardens in England.
8. English gardens in the 18th century.
9. Gardens of the Far East.
10. Gardens in France in the 18th century.
11. 18th-century gardens in Central Europe.
12. Traditions and new garden design in 19th-century England.
13. Traditions and new garden design in 19th-century Europe and the USA.
14. Contemporary gardens in France.
15. Contemporary gardens in Europe and the USA.

Learning teachers:

[illegible]

Teaching methods and forms:

Lecture illustrated with slides.

Prerequisite knowledge:

–

Forms of assessment:

Based on lecture notes.

Teaching aids, literature:

- Gerard Ciołek, Janusz Bogdanowski, Ogrody Polskie. Warszawa 1978
- Longin Majdecki, Historia Ogrodów. Warszawa 1972
- Marek Siewniak, Anna Mitkowska, Tezaurus Sztuki Ogrodowej. Warszawa 1998

Appendix 4

Disciplinary lecture programme: Typology of Architectural Detail, led by Jadwiga Roguska

Warsaw University of Technology
FACULTY OF ARCHITECTURE

DISCIPLINARY LECTURE 2 TYPOLOGY OF ARCHITECTURAL DETAIL OF THE 19TH AND 20TH CENTURIES			sem. 8	8-WK-2
Type of classes: disciplinary lecture	Number of hours/ sem. 15	Required student workload in hours: 15	Status elective	ECTS Points X

Course coordinator: Prof. Jadwiga Roguska

Didactic unit: Department of History of World Architecture

Course objective:

The ability to recognise and evaluate the historical value of 19th- and 20th-century architecture, including anonymous architecture, based on architectural details. Theoretical and practical foundations for designing the modernisation, transformation and supplementation of 19th- and 20th-century inner-city buildings.

Course description:

Recognition and evaluation of the characteristics and values of details, their various types, important in research and preparation for the modernisation of 19th and 20th century architecture – today's basic downtown substance. Details and ornaments constitute a set of architectural means of expression characteristic of a given era and style. They are one of the most important distinguishing features, helping to identify, place in time and evaluate buildings, even anonymous ones. Details and ornaments are considered, like entire architectural works, in terms of technology (material and techniques of execution), morphology (shape and structure), ideological expression (content and symbolism), and context (composition, arrangement, relationship to the wall surface). The evolution of detail is also traced in sequences of details distinguished according to the criterion of function. The lectures include a field trip and a study consisting of the identification, evaluation and determination of the direction of modernisation of a selected 19th/20th-century architectural object.

Lecture topics:

1. Definitions of detail and ornamentation
2. The significance of detail and ornamentation in architecture
3. Categories for considering detail and ornamentation. Technology, morphology, aesthetics, symbolism
4. Detail and ornamentation over stylistic trends in the first half of the 19th century
5. Detail and ornamentation over stylistic trends in the second half of the 19th century

Learning teachers:

Prof. Jadwiga Roguska
Prof. Jadwiga Roguska
Prof. Jadwiga Roguska

Prof. Jadwiga Roguska
Prof. Jadwiga Roguska

6. Detail and ornamentation over stylistic trends in the first half of the 20th century	Prof. Jadwiga Roguska
7. Types (kinds) of architectural detail according to function	Prof. Jadwiga Roguska
8. Windows, balconies, bay windows	Prof. Jadwiga Roguska
9. Doors, portals, gates, grilles	Prof. Jadwiga Roguska
10. Gateways, staircases, stairs, balustrades	Prof. Jadwiga Roguska
11. Floors, vaults, ceilings, stucco decoration, paintings	Prof. Jadwiga Roguska
12. Wells, fountains, stoves	Prof. Jadwiga Roguska
13. Copings, shaping of building corners	Prof. Jadwiga Roguska
14. The role of detail and ornamentation in the study, recognition and valorisation of 19th and 20th century architecture	Prof. Jadwiga Roguska
15. Issues of detail destruction, modernisation, supplementation, reconstruction	Prof. Jadwiga Roguska

Teaching methods and forms:

Lectures in the lecture hall and field lectures at the sites. Systematic verbal and visual communication, independent research work and evaluation of architecture by students based on the knowledge gained from lectures. Opportunity to carry out research work as a preliminary to a diploma project.

Prerequisite knowledge (completion of other courses):

–

Forms of assessment:

Based on the attendance and study of a selected 19th/20th-century architectural object.

Teaching aids, literature:

- F. Mączyński, Elementy i detale architektoniczne w rozwoju historycznym. Warszawa Arkady 1997
- J. Roguska, Przejazdy bramne i klatki schodowe kamienic warszawskich w 2 połowie XIX i na początku XX wieku. „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki” 1978, no. 1–2
- J. Zieliński, Atlas dawnej architektury ulic i placów Warszawy. vol. 1–5, Warszawa TONZ, 1995-2000

Appendix 5

Lecture programme for the course Architecture of Warsaw in the 19th and 20th Centuries, taught by Jadwiga Roguska

Warsaw University of Technology
FACULTY OF ARCHITECTURE

DISCIPLINARY LECTURE 2 ARCHITECTURE OF WARSAW IN THE 19TH AND 20TH CENTURIES			sem. 8	8-WK-2
Type of classes: lecture	Number of hours/ sem. 15	Required student workload in hours: 15	Status elective	ECTS Points X

Course coordinator: Prof. Jadwiga Roguska

Didactic unit: Department of History of World Architecture

Course objective:

Enhancement specialist knowledge of 19th- and 20th-century Warsaw architecture in terms of preliminary research skills in the design process in the field of historic architecture.

Course description:

Presentation of Warsaw's architecture in the 19th and 20th centuries, the city's spatial development, the formal and stylistic characteristics of its architecture, the evolution of old and the development of new functional and spatial layouts and technical solutions, with particular emphasis on the most common component of the urban fabric – residential architecture and the architectural context.

Lecture topics:

1. Architecture of the first half of the 19th century. Classicism and early historicism. Regulation of squares and development of the street network. Public buildings.
2. Residential architecture in the first half of the 19th century.
3. Field presentation: architecture of the first half of the 19th century.
4. Architecture of Warsaw in the second half of the 19th century and at the beginning of the 20th century. Historicism, Art Nouveau, early modernism. Palace and villa architecture.
5. Tenement houses, workers' houses.
6. Public buildings: representative and mass-use buildings.
7. Sacred architecture.
8. Field presentation: architecture in the second half of the 19th century and at the beginning of the 20th century.
9. Architecture of Warsaw in the interwar period. Modernised historicism, moderate and avant-garde modernism. Villa architecture and single-family houses.

Learning teachers:

Prof. Jadwiga Roguska

Prof. Jadwiga Roguska
Prof. Jadwiga Roguska
Prof. Jadwiga Roguska

Prof. Jadwiga Roguska
Prof. Jadwiga Roguska
Prof. Jadwiga Roguska
Prof. Jadwiga Roguska

Prof. Jadwiga Roguska

10. Multi-family residential architecture in the interwar period.	Prof. Jadwiga Roguska
11. Representative public and mass-use buildings.	Prof. Jadwiga Roguska
12. Field presentation: architecture in the interwar period.	Prof. Jadwiga Roguska
13. Post-war modernism, socialist realism. Reconstruction and transformation of 19th and 20th century architecture after the war damage.	Prof. Jadwiga Roguska
14. Methods of historical and field research on 19th/20th century buildings in Warsaw.	Prof. Jadwiga Roguska
15. Assessment of the cultural value of 19th/20th century architecture.	Prof. Jadwiga Roguska

Teaching methods and forms:

Lectures in the lecture hall and field lectures at the facilities. Opportunity to carry out research work as a preliminary to a diploma project.

Prerequisite knowledge:

–

Forms of assessment:

Credit based on attendance and a paper on a selected 19th/20th century architectural object.

Teaching aids, literature:

- A.K. Olszewski, Architektura, malarstwo, rzeźba, in: Sztuka Warszawy. Warszawa PWN 1986
- J. Roguska, Architektura i budownictwo mieszkaniowe w Warszawie w 2 połowie XIX i na początku XX wieku. Wyd. PW 1986
- J. Roguska, Nowe tendencje w projektowaniu warszawskiej zabudowy czynszowej. w: Architektura dawna a współczesność. Studia i Materiały PAN. vol. VI, 1982
- T.S. Jaroszewski, Architektura rezydencjalna..., in: Sztuka XIX wieku w Polsce. Materiały sesji SHS. Warszawa 1979
- J. Zieliński, Atlas dawnej architektury Warszawy. vol. 1–6, wyd. TONZ 1995–2000

Appendix 6

Course programme: Measurement survey [of architectural detail of 19th/20th century Warsaw tenement houses] elaborated by Jadwiga Roguska

Faculty of Architecture, WUT – elective courses offered in the a.y. 2010/11

COURSE NAME Measurement survey		sem. 2	B.
Type of classes: Seminar	Number of hours/sem. 30	Status elective	

Course coordinator and learning teachers: Jadwiga Roguska, Prof. DSc Arch.

Anna Agata Wagner, PhD Arch.

Radosław Gajda, MSc Arch.

Iwona Szustakiewicz, MSc

Didactic unit: Department of History of World Architecture

Course objective:

Getting to know the architecture of downtown Warsaw: 19th/20th century tenement houses. Ability to measure and evaluate the value of 19th and 20th century architectural details.

Course description:

Recognition and assessment of the characteristics and values of 19th- and 20th-century architectural details of various types. Preparation of the preliminary stage of conservation work: measurement survey.

Course topics:

1. Definition of detail and ornamentation.
2. Types of architectural detail according to function (gateways, gates, stairs, balustrades, doors, floors, vaults, etc.).
3. Methods of measuring architecture and architectural detail.
4. Fieldwork in selected buildings.
5. Preparation of hand-drawn drawings for inventory.
6. Measurements and preparation of measurement notes.
7. Scaled inventory drawing, paper and electronic form.

Teaching methods and forms:

Lecture hall and field classes at the sites.

Prerequisite knowledge (completion of other courses):

Completion of World History of Architecture, semesters 1 and 2

Forms of assessment:

Measurement inventory of the detail in paper and electronic form.

Appendix 7

Lecture programme for the subject History of Architecture and Art at the University of the Third Age at the Warsaw University of Technology in the winter semester of the 2009/2010 academic year

WARSAW UNIVERSITY OF TECHNOLOGY
UNIVERSITY OF THE THIRD AGE

HISTORY OF ARCHITECTURE AND ART – a series of lectures lasting 2×45 minutes

The lectures will be held at the Faculty of Architecture of the Warsaw University of Technology, Warsaw, 55, Koszykowa St., room 103, 1st floor, Mondays, 4:15–6 p.m.

Aim and description of lectures:

A chronological overview of the history of architecture and art for those interested in the fine arts and the shaping of space by humans to satisfy spiritual and material needs. The history of architecture is presented in the context of cultural, socio-economic, scientific-technical and aesthetic-creative conditions. The presentation of changes in terms of the evolution of the forms used is accompanied by information about their content. The lectures are illustrated.

SEMESTER 1 (WINTER)

Lecture topics and lecturers:

1. Architecture and art of the earliest cultures. Buildings and art of Ancient Egypt – Jadwiga Roguska, Prof. DSc Arch.
2. Architecture and art of Ancient Greece – Jadwiga Roguska, Prof. DSc Arch.
3. Architecture and art of Ancient Rome – Jadwiga Roguska, Prof. DSc Arch.
4. Early Christian architecture and art – Iwona Szustakiewicz, MSc
5. Byzantine architecture and art – Iwona Szustakiewicz, MSc
6. Islamic architecture and art – Jadwiga Roguska, Prof. DSc Arch.
7. Romanesque architecture and art – Iwona Szustakiewicz, MSc
8. Gothic architecture and art. Medieval iconography – Radosław Gajda, MSc Arch.
9. Romanesque and Gothic architecture and art in Poland – Robert Kunkel, DSc Arch.
10. European architecture in the Renaissance – Anna A. Wagner, PhD Arch.
11. Renaissance architecture and art in Poland – DSc Arch. Robert Kunkel
12. Fine arts in the Renaissance – Anna A. Wagner, PhD Arch.

Lecture dates for the winter semester. Mondays, 4:15 p.m. In 2009, on the following dates: 1. – **12.10**; 2. – **19.10**; 3. – **26.10**; 4. – **2.11**; 5. – **9.11**; 6. – **16.11**; 7. – **23.11**; 8. – **30.11**; 9. – **7.12**; 10. – **14.12**; in 2010: 11. – **4.01**; 12. – **11.01**

Appendix 7a

Lecture programme for the subject History of Architecture and Art at the University of the Third Age at the Warsaw University of Technology in the summer semester of the 2009/2010 academic year

WARSAW UNIVERSITY OF TECHNOLOGY
UNIVERSITY OF THE THIRD AGE

HISTORY OF ARCHITECTURE AND ART – a series of lectures lasting 2×45 minutes

The lectures will be held at the Faculty of Architecture of the Warsaw University of Technology, Warsaw, 55, Koszykowa St., room 103, 1st floor, Mondays, 4:15–6 p.m.

Aim and description of lectures:

A chronological overview of the history of architecture and art for those interested in the fine arts and the shaping of space by humans to satisfy spiritual and material needs. The history of architecture is presented in the context of cultural, socio-economic, scientific-technical and aesthetic-creative conditions. The presentation of changes in terms of the evolution of the forms used is accompanied by information about their content. The lectures are illustrated.

SEMESTER 2 (SUMMER)

Lecture topics and lecturers:

1. Baroque architecture and art – Anna A. Wagner, PhD Arch.
2. Late Baroque and Rococo architecture and art – Radosław Gajda, MSc Arch.
3. Classicism and historicism in 19th-century architecture. The reconstruction of European capitals – Jadwiga Roguska, Prof. DSc Arch.
4. Painting and sculpture in 19th-century art – Iwona Szustakiewicz, MSc
5. Art Nouveau architecture and art – Jadwiga Roguska, Prof. DSc Arch.
6. The art of garden design – Alicja Szmelter, PhD Arch.
7. Trends in art in the first half of the 20th century – Radosław Gajda, MSc Eng. Arch.
8. The future of the city: from joy to despair – Sławomir Gzell, Prof. DSc Arch.
9. Architecture and art of famous cities: Florence – Danuta Kłosek-Kozłowska, Prof. DSc Arch.
10. Architecture and art of Paris – Alicja Szmelter, PhD Arch.
11. Architecture and art of major American cities – Justyna Zdunek, PhD Arch.
12. Contemporary art – Radosław Gajda, MSc Arch.

Lecture dates for the summer semester. Mondays, 4:15 p.m. In 2010, on the following dates: 1. – **7.03**; 2. – **14.03**; 3. – **21.03**; 4. – **28.03**; 5. – **4.04**; 6. – **11.04**; 7. – **18.04**; 8. – **9.05**; 9. – **16.05**; 10. – **23.05**; 11. – **30.05**; 12. – **6.06**

The Author of the content: Jadwiga Roguska, Prof. DSc Arch.

Appendix 8

Lecture programme for the subject History of Art and Civilisation, semester 2, submitted by the teaching team of the Department in 2009.

HISTORY OF ART AND CIVILISATION			sem. 2	
Type of classes:	Number of hours/ sem.	Required student workload in hours:	Status	ECTS Points
lecture	30	15	compulsory	2

Subject coordinator: Jadwiga Roguska, Prof. DSc Arch.

Learning teachers: Jadwiga Roguska, Prof. DSc Arch.; Anna A. Wagner, PhD Arch.; Radosław Gajda, MSc Arch.; Iwona Szustakiewicz, MSc

Didactic unit: Department of History of World Architecture, rooms: 16,18, ph. 22 234 55 29

Course objective:

Introducing future architects to the arts and the most outstanding artistic achievements of humankind at various stages of civilisation. Stimulating sensitivity to beauty and shaping awareness of the value of works of art. Developing an understanding of works of art in their cultural context.

Course description:

A condensed overview of the history of art, its most important manifestations, trends and creators from ancient times to the 20th century. Art is presented in ideological, aesthetic, material and technical terms; it is understood as an expression of society's aspirations and a testimony to people's lives. The scope of the subject also covers the relationship between the fine arts: painting, sculpture, artistic crafts and architecture, and their role in architecture and organised space.

Lecture topics:

1. Introduction. Definitions, stylistic categories. Art in prehistoric times. Art of Ancient Egypt and the Middle East.
2. Art of Greek antiquity in the Archaic, Classical, Late Classical and Hellenistic periods.
3. Art and civilisation of Ancient Rome.
4. Late antique Christian art. Art in the Middle Ages: Byzantium
5. Art of the Latin West: Carolingian, Ottonian, Romanesque art in Europe
6. Gothic art.
7. Proto-Renaissance and Renaissance in European art: from Giotto to Raphael. Giants of Renaissance art: Leonardo da Vinci, Raphael Santi.
8. Mannerism in art in Italy and beyond. The phenomenon of Michelangelo.
9. Baroque art in Italy. Masters of 17th-century painting: Dutch, Flemish and Spanish: Rembrandt, Rubens, Velázquez.
10. The decline of the Baroque and the artistic culture of the Rococo.

11. Classicism and Romanticism in European and Polish art: opposition and coexistence.
12. Academic art of the 19th century and opposing trends: realism, impressionism, symbolism.
13. Modernist trends in art until around the mid-20th century: Art Nouveau, Cubism, Expressionism, avant-garde art, Neoclassicism/Socialist Realism, abstraction and the influence of these trends on architecture.
14. The leading role of art in the United States of America from around the mid-20th century and the formation of new trends in art. Mass culture.
15. 20th-century sculpture, its role in architecture and organised space.

Teaching methods and forms:

Lectures for the entire student group of the year using computer presentations.

Prerequisite knowledge (completion of other courses):

History of World Architecture 1

Forms of assessment:

Lecture notes, exam

Appendix 8a

The Art History and Civilisation course programme elaborated by Iwona Szustakiewicz in 2014.

HISTORY OF ART AND CIVILISATION			sem. 4	
Type of classes:	Number of hours/ sem.	Required student workload in hours:	Status	ECTS Points
lecture	15	30	compulsory	2
seminar	15			

Subject coordinator: Iwona Szustakiewicz, PhD

Didactic unit: Department of History of World Architecture

Course objective:

Knowledge of art and the most outstanding artistic achievements of mankind at various stages of civilisational development. After completing the course, students will gain knowledge of the most important styles, movements and trends in art in a cultural context, have knowledge of art genres and techniques, and be able to use basic concepts in the field of art terminology. They will be able to identify the greatest works and artists, analyse the form and content of a selected work, and assign works to an era or movement based on formal characteristics. The aim of the course is also to develop the aesthetic sensitivity necessary for a future architect, to awaken the need to participate in various manifestations of culture, to instill respect for artistic heritage and to provide the tools for its evaluation.

Course description:

The classes provide knowledge that complements an architect's education. They include a condensed overview of art history, its most important manifestations, trends and creators from the earliest times to the 20th century. Art is presented in ideological, aesthetic, material and technical terms; it is understood as an expression of society's aspirations and a testimony to people's lives. The scope of the subject matter covers the relationship between the visual arts: painting, sculpture, artistic crafts and architecture, their role in architecture and organised space.

Course topics:

Lectures:

1. Ancient art
2. Byzantine and Romanesque art
3. Gothic and early Renaissance art
4. High Renaissance and Mannerist art
5. Baroque art
6. Rococo and Classicism in art
7. Romanticism and 19th-century art (part 1)
8. 19th-century art (part 2)

Seminars:

1. Avant-garde art in the first half of the 20th century
2. Selected trends in art in the second half of the 20th century
3. Beauty in art
4. Christian iconography
5. Iconography of death
- 6.–7. Interior design – basics of artistic craftsmanship

Teaching methods and forms:

The course consists of a series of lectures followed by a series of seminars. Lectures for the entire student group of the year and seminars in small groups. Audiovisual presentation using computer presentations. Individual exploration of topics during group work, and discussions.

Prerequisite knowledge:

–

Forms of assessment:

Attendance at seminars and written assignment – analysis of a selected work of art according to specific guidelines. Final exam – oral

Teaching aids, literature:**Basic literature:**

- Białostocki Jan, *Sztuka cenniejsza niż złoto*, many editions
- Gombrich Ernst M., *O sztuce*, Rebis 2009
- *Leksykon cywilizacji*, Wyd. Arkady, Warszawa, series
- Olszewski Andrzej K., *Dzieje sztuki polskiej 1890-1980*, Warszawa 1989
- Porębski Mieczysław, *Dzieje sztuki w zarysie*, Wyd. Arkady, 1987
- *Sztuka świata*, Wyd. Arkady, Warszawa 1989-2008

Supplementary literature:

- Bell Julian, *Lustro świata. Nowa historia sztuki*, Warszawa, Arkady 2007
- *Gotyk: architektura, rzeźba malarstwo*, red. Toman Rolf, [Königswinter]: h.f.Ullman, Polish edition, 2007
- *Historia brzydoty*, red. Eco Umberto, Poznań, Rebis 2007
- *Historia piękna*, red. Eco Umberto, Poznań, Rebis 2005
- Kowalska Bożena, *Od impresjonizmu do konceptualizmu. Odkrycia sztuki*, Warszawa, Arkady 1989
- *Renesans w sztuce włoskiej: architektura, rzeźba malarstwo, rysunek*, red. Toman Rolf, [Königswinter]: h.f.Ullman, Polish edition, 2007
- Rzepińska Maria, *Historia koloru w dziejach malarstwa europejskiego*, Warszawa, Arkady 2009
- Rzepińska Maria, *Siedem wieków malarstwa europejskiego*, Wrocław, Zakład Narodowy im. Ossolińskich 1991
- *Sztuka baroku: architektura, rzeźba malarstwo*, red. Toman Rolf, [Königswinter]: h.f.Ullman, Polish edition, 2007
- *Sztuka romańska: architektura, rzeźba malarstwo*, red. Toman Rolf, [Königswinter]: h.f.Ullman, Polish edition, 2008

Appendix 8b

A Work of Art in Cultural Context seminar programme elaborated by Radosław Gajda

Faculty of Architecture, WUT – elective courses offered in the a.y. 2012/13

A WORK OF ART IN CULTURAL CONTEXT		sem. 7	B. / M.
Type of classes:	Number of hours/sem.	Status	
seminarium	30	elective	Bachelor's

Course coordinator: Radosław Gajda, MSc Arch.

Didactic unit: Department of History of World Architecture

Course objective:

The aim of the course is to broaden students' skills in the analysis and interpretation of works of art and architecture – both historical and contemporary – and to deepen their understanding of the non-technical conditions of architectural creativity.

Course description:

As part of the course, students, under the guidance of the teacher, will analyse selected works of art and their ensembles, such as painting and sculpture cycles, content programmes for furnishing rooms and buildings, etc. The analysis will cover the cultural context in which the works were created, their formal aspects and the content they convey. Seminar participants will focus on the relationship between the formal aspects of a work of art or architecture and its iconographic or ideological content. They will learn about past and present ways of shaping the content or message of a work of art in the context of the culture and environment in which it was created, as well as the relationships between different fields of art and architecture.

Course topics:

1. Discussion of the form of classes and assessment requirements. Sample analysis of medieval and modern works by the lecturer: Bernwardstür in Hildesheim, "The Adoration of the Shepherds" by Hugo van der Goes, the Ducal Hall in Lubiąż.
2. Presentation and discussion of proposed topics for student papers. Sources of representations: Greek and Roman mythology, the Bible. Cesare Ripa and his Iconologia. 28 (contradictory) interpretations of Giorgione's The Tempest.
3. Architecture as a carrier of meaning. Methods of narration in contemporary architecture and art. Socially engaged art in the 20th and 21st centuries.
- 4.–5. Individual corrections of student papers
- 6.–13. Student papers and discussions on the works discussed and related issues.
- 14.–15. Visit to a museum

Teaching methods and forms:

Student presentations and discussions led by the teacher. Suggested presentation topics include reviews of works with complex and clear content. Students may also propose topics not included in the list prepared by the teacher. Individual or pair work.

Prerequisite knowledge (completion of other courses):

Completion of the course History of Art and Civilisation

Forms of assessment:

A paper presented during class and submitted in written form. Attendance at classes.

Radosław Gajda Signature of the unit head

Jadwiga Roguska

Appendix 9

Programme of the Vienna Architecture outgoing seminar, originally planned for semester 2, implemented in semester 8

Faculty of Architecture, WUT – elective courses offered in the a.y. 2010/11

COURSE NAME Architecture of Vienna		sem. II	eng.
Type of classes: Elective outgoing seminar	Number of hours/sem. 30	Status elective	

Course coordinator and learning teachers: Jadwiga Roguska, Prof. DSc Arch.
Radosław Gajda, MSc Arch.
Iwona Szustakiewicz, MSc

Didactic unit: Department of History of World Architecture

Course objective:

The seminar aims to deepen knowledge of world architecture for those particularly interested in the subject of world architecture.

Course description:

Viennese architecture is an open-air exhibition concentrated in a compact area of outstanding examples representing all the most important styles in world architecture: Gothic, Renaissance, Baroque, Historicism, Art Nouveau, Modernism, Postmodernism and Minimalism. The architecture of the 19th and 20th centuries is particularly well represented, including leading works of world architecture.

Course topics:

1. Medieval, Renaissance, and Baroque Architecture in Vienna.
2. 19th-Century Urban Redevelopment in Vienna – the Ring concept and its development.
3. The Hofburg, Museum Complexes.
4. Vienna Secession.
5. Residential Complexes of the Interwar Period.
6. Contemporary Architecture in Vienna. Famous Projects of Recent Decades. Donau City.
7. Renovation of Historic Buildings.

Teaching methods and forms:

Student presentations and discussions at the objects under the supervision of the teachers.

Prerequisite knowledge (completion of other courses):

History of World Architecture 1

Forms of assessment:

Study of a selected topic in written form with illustrations.

Appendix 10

Lecture program entitled History of Non-European Architecture, semester 2, elaborated by Anna Agata Wagner and Iwona Szustakiewicz, submitted for implementation in the academic year 2013/2014

Faculty of Architecture, WUT – elective courses offered in the a.y. 2013/14

HISTORY OF NON-EUROPEAN ARCHITECTURE		sem. (2)	B. / M.
Type of classes: lecture	Number of hours/sem. 15	Status elective	Master's

Course coordinator and learning teachers: Anna Agata Wagner, PhD Arch., Iwona Szustakiewicz, PhD

Didactic unit: Department of History of World Architecture

Course objective:

The aim of the lecture is to familiarise participants with the architecture of non-European cultures from ancient times to the present day and to practice the skills of formal and functional analysis of buildings in relation to the cultural environment in which they were created.

Course description:

During 15 hours of lectures, the lecturers will outline the basic issues in the history of architecture of non-European cultures from the earliest times to the present day.

Course topics:

1. Jerusalem (1h)
2. Architecture of China
3. Architecture of India and Southeast Asia
4. Architecture of Japan
5. Pre-Columbian Architecture
6. Latin American Architecture
7. Architecture of Africa
8. Modernist Architecture of Non-European Cultures

Teaching methods and forms:

Lectures illustrated with slides

Prerequisite knowledge (completion of other courses):

–

Forms of assessment:

Attendance at classes

References:

General:

Sztuka Świata, Volume 1 (Pre-Columbian America), Volume 4 (India, Japan, Southeast Asia), Volume 11 (Southeast Asia – Vietnam), Warszawa: Arkady 2001–2009

Sir Banister Fletcher, *A History of Architecture*, Oxford: Architectural Press 1998

China:

Lou Qingxi, *Traditional Architectural Culture of China*, Pekin: China Travel and Tourism Press, Tsinghua University 2008

Craig Clunas, *Art in China*, Oxford: Oxford University Press 2009

Adina Zemanek (red.), *Estetyka chińska antologia*, Kraków: TAIWPN Universitas 2007

Liu Jianbin, *Recollections of Hutong*, Pekin: China Nationality Art. Photograph Publishing House 2006

Wu Xiacong, *Valiant Imperial Warriors 2200 Years Ago*, Xi'an: World Publishing Corporation 2010

Japan:

Beata Kubiak Ho-Chi, *Estetyka i sztuka japońska wybrane zagadnienia*, Kraków: TAIWPN Universitas 2009

Islam:

Richard Ettinghausen, Oleg Grabar, Marilyn Jenkins-Madina, *Sztuka i architektura islamu 650-1250*, Wydawnictwo Akademickie DIALOG, Warszawa 2007

Appendix 11

A series of seminars entitled Typology of Public Utility Architecture – The Origins of Contemporary Forms, elaborated by Anna Agata Wagner, submitted for implementation in the 2013/2014 academic year.

Faculty of Architecture, WUT – elective courses offered in the a.y. 2013/14

TYPOLOGY OF PUBLIC UTILITY ARCHITECTURE – THE ORIGINS OF CONTEMPORARY FORMS		sem. 8/10	B. / M.
Type of classes: seminar	Number of hours/sem. 30	Status elective	Master's

Course coordinator and learnig teachers: Anna Agata Wagner, PhD Arch.
Iwona Szustakiewicz, PhD

Didactic unit: Department of History of World Architecture

Course objective:

The aim of the course is to systematise students' knowledge of the origins and evolution of selected types of public utility architecture – from type identification, through social, cultural and historical references, to contemporary forms. In addition, the classes aim to improve students' ability to synthesise phenomena based on their own analyses, formulate scientific texts (using scientific apparatus) and acquire the conceptual apparatus appropriate for a given scientific discipline. An additional goal is to prepare students to properly prepare their master's thesis by developing the ability to formulate scientific texts based on a variety of sources.

Course description:

Classes in the form of seminars. Individual student work supported by the lecturer (consultations and corrections), culminating in a multimedia presentation and essay. Presentations discussed by the entire group.

Course topics:

1. Architecture of power – fortresses, prisons
2. Commercial buildings – marketplaces, arcades, department stores, shopping centres
3. Temples of art – museums, galleries
4. Temples of performing arts – theatres, concert halls, opera houses, philharmonic halls
5. Temples of science – libraries, schools, universities
6. Temples of democracy – town halls, parliaments
7. Temples of money – stock exchanges, banks
8. Sports and recreation facilities
9. Accommodation facilities – inns, hotels, guesthouses
10. Mass transport facilities – stations, terminals
11. Catering facilities – cafés, restaurants, bistros

- 12. Healthcare facilities – hospitals and sanatoriums
- 13. Office buildings
- 14. Factories

Teaching methods and forms:

Seminars – discussion sessions, consultations, corrections of prepared presentations and essays, and student presentations under the supervision of the learning teacher.

Prerequisite knowledge:

Passing major-related courses

Forms of assessment:

Presentation during classes, essay submitted at the end of the semester, attendance and participation in classes.